การมาวัดจึงเป็นเหมือนการมาโรงเรียน
มาเพื่อมาศึกษา
ด้วยการฟังเทศน์ฟังธรรม
เมื่อฟังแล้วก็นำเอาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังนำไปปฏิบัติ

ธรรมะในศาลา

ท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

คำปรารภ

ศาลาฉัน วัดญาณสังวราราม เป็นที่พักพิง คุ้มแดด คุ้มฝน ต่อเรือนกายและเรือนใจของมนุษย์และสัตว์ทั้งปวง ยามเช้าผู้คนใช้ศาลานี้ทำบุญทำทานฟังธรรม ยามเย็นและค่ำ หมาแมวได้ใช้ชานศาลาเป็นที่หลับนอนอย่างร่มเย็นเป็นสุข

ส่วนของ **"เรือนใจ"** ใจทุกดวงร่มเย็นจาก **"ธรรมะในศาลา"** เพราะทุกๆ วันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์จนถึงวันพระ ท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต ได้เมตตาอบรมสั่งสอนใจของผู้มาทำบุญที่ศาลาฯ เสียงธรรมจึงเป็นมงคลต่อใจที่ได้สดับตรับฟัง ใจย่อมยินดีในธรรมอันเป็นความดีและก้าวเดินตามรอยบาทพระศาสดาสืบไป

เพื่อเกื้อกูลใจ ท่านพระอาจารย์สุชาติจึงเมตตาให้รวบรวมพิมพ์ **"ธรรมะในศาลา"** ตลอดจนตั้งชื่อหนังสือให้ ทุกถ้อยคำของธรรมะในศาลาจึงเป็นโอสถทิพย์ต่อใจของผู้ได้ยินได้ฟัง เพราะรสแห่งธรรมย่อมชำนะซึ่งรสทั้งปวง

ศิษยานุศิษย์

สารบัญ

๐๑ หน้าที่ของพุทธศาสนิกชน ๑
๐๒ สิ่งหายาก ๔ ประการ ๑๘
๐๓ กรรมเป็นของๆ ตน ๓๘
๐๔ อโรคยา ปรมา ลาภา ๕๕
๐๕ เจ้ากรรมนายเวร ๗๑
๐๖ ตาใน ๙๑
๐๗ ทำความดี ละบาป ๑๐๗
๐๘ อาหารใจ ๑๒๕
๐๙ คิดดี พูดดี ทำดี ๑๔๕
๑๐ พิสูจน์คำสอนด้วยการปฏิบัติ ๑๖๓
๑๑ ปัจจัย ๔ ของใจ ๑๗๙
๑๒ แผนที่ธรรม ๑๙๕
๑๓ ภพชาติของมนุษย์ ๒๑๑
๑๔ พัฒนาจิตใจ ๒๒๗
๑๕ กฐินกาล ๒๔๓
๑๖ บ้านของเราคือพระนิพพาน ๒๖๓
๑๗ ผ้ากฐิน ๒๘๑
๑๘ บ้านของใจ ๒๙๑
๑๙ สร้างบุญ สร้างกุศล ๓๐๗
๒๐ บัว ๔ เหล่า ๓๒๗

ธรรมะในศาลา

“หน้าที่ของพุทธศาสนิกชน”

วันนี้เป็นวันที่ท่านตั้งใจมาวัดเพื่อมาปฏิบัติหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนให้สมบูรณ์ เพราะจะนำมาซึ่งประโยชน์ นำมาซึ่งความสุข ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตที่จะตามมาต่อไป

หน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่พระพุทธเจ้าทรงมอบหมายไว้ให้ปฏิบัติให้เจริญให้บำเพ็ญมีอยู่ ๔ ประการด้วยกัน คือ

๑. ให้มี**ศรัทธา** ความเชื่อ
๒. ให้มี**จาคะ** การเสียสละ
๓. ให้มี**ศีล** การไม่เบียดเบียนกัน
๔. ให้มี**ปัญญา** ความรู้ความฉลาด

นี่คือคุณธรรม ๔ ประการที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พุทธศาสนิกชนได้บำเพ็ญอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยอาทิตย์หนึ่งก็ควรจะเข้าวัดสักครั้งหนึ่ง เหมือนกับการเติมน้ำมันให้กับชีวิตจิตใจของเรา ชีวิตจิตใจของเราก็เป็นเหมือนกับรถยนต์ที่ต้องเดินทางไปแล้วต้องอาศัยน้ำมันเป็นเชื้อเพลิง ถ้าขาดเชื้อเพลิง รถยนต์ก็ไม่สามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางได้ ฉันใด ชีวิตจิตใจของเราที่เราต้องการให้ดำเนินไปสู่ความสุขความเจริญ ความก้าวหน้าก็ต้องอาศัยเชื้อเพลิง อาศัยน้ำมัน น้ำมันของจิตใจก็คือคุณธรรมทั้ง ๔ ประการนี้เอง

ประการแรกก็คือ**ศรัทธา** คือความเชื่อ **ความเชื่อ** หมายถึงให้เราเชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เชื่อพระพุทธเจ้า เชื่อคำสอนของพระพุทธเจ้า เชื่อคำสอนของพระอริยสงฆ์สาวกซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนพระพุทธเจ้าหลังจากที่พระพุทธเจ้าได้เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ก็อาศัยพระอริยสงฆ์สาวกทั้งหลายช่วยเผยแผ่สั่งสอนพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาตามลำดับจนถึงปัจจุบันนี้ เหตุที่เราต้องเชื่อพระพุทธเจ้าเนื่องจากว่าเรายังไม่มีความรู้มีความฉลาดพอที่จะเชื่อตัวเราเองได้ ตัวเราถ้าเปรียบเทียบกับพระพุทธเจ้ากับพระอริยสงฆ์สาวกก็เป็นเหมือนคนตาดีกับคนตาบอด คนตาดีก็คือพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย ส่วนคนตาบอดก็คือพวกเรา

สาเหตุที่ตาของพวกเรามืดบอดก็เพราะความหลง ความหลงนี้เป็นเหมือนกับผ้าที่ปิดตาใจ ถ้าเรามีผ้ามาปิดตาของเราไว้ เราจะมองไม่เห็น เพราะตาของเราไม่สามารถมองทะลุผ้าได้ ฉันใด ใจของเราที่ไม่มีแสงสว่างแห่งธรรม ไม่มีปัญญา ก็จะมีเมฆหมอกของความหลงครอบงำจิตใจทำให้ไม่สามารถมองผ่านเมฆหมอกออกมาได้ ไม่สามารถเห็นความจริงได้ เห็นไปตามความหลอกของใจ เราจึงต้องเชื่อคนตาดีเช่น พระพุทธเจ้า ด้วยการเข้าหาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อยู่อย่าง

สม่ำเสมอ ฟังเทศน์ฟังธรรม แล้วก็น้อมเอาสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไปประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราเชื่อตัวเอง เราก็จะไม่สามารถพาชีวิตของเราให้ไปสู่ความสุข ความเจริญ ความหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ชีวิตของเราทุกวันนี้ก็เป็นแบบลุ่มๆ ดอนๆ มีสุขบ้างมีทุกข์บ้าง เนื่องจากเรายังไม่สามารถปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้อย่างเต็มที่ ถ้าเราสามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มที่แล้ว รับรองได้ว่าชีวิตของเราจะมีแต่ความสุข จะไม่มีความทุกข์มาสร้างความเศร้าโศกเสียใจ สร้างความวุ่นวายใจให้กับเราได้เลย

เราจึงต้องเชื่อพระพุทธเจ้า เชื่อคำสอน เชื่อพระธรรมคำสอน เชื่อพระอริยสงฆ์สาวก ด้วยการศึกษาและปฏิบัติตามสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เราเชื่อ ก็คือให้เชื่อในบาป เชื่อในบุญ เชื่อว่าทำบุญแล้วจะได้สวรรค์มาเป็นสมบัติ ทำบาปแล้วจะได้นรกมาเป็นสมบัติ **ถ้าเราทำบุญ เวลาไปเกิดใหม่ก็จะได้ไปเกิดในภพชาติที่ดีกว่าเดิม ถ้าทำบาปเวลาไปเกิดใหม่ก็จะไปได้ภพชาติที่เลวกว่าเดิม**

นี่เป็นความจริงที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายมีความสามารถมองเห็นได้ พวกเรานี้มองไม่เห็นเนื่องจากเรามีสิ่งปกปิดใจเราอยู่ เหมือนกับผ้าที่ปกปิดตาเรา ทำให้เราไม่สามารถเห็นสิ่งต่างๆ ที่คนตาดี

เขามองเห็นกัน ถ้าเราลองเอาผ้ามาปิดตาเราดู แล้วเราจะเห็นอะไรรอบตัวเรา เราก็จะไม่เห็นอะไร เราจะไม่รู้ว่ามีอะไรอยู่ในศาลานี้เลย ฉันใด ถ้าเราไม่มีแสงสว่างแห่งธรรม ไม่มีปัญญา เราก็จะไม่สามารถมองเห็นบาปบุญ เห็นนรกเห็นสวรรค์ เห็นการเวียนว่ายตายเกิด เห็นการสิ้นสุดแห่งการเวียนว่ายตายเกิดได้ เราจึงต้องอาศัยพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นผู้พาเรา เป็นผู้นำทาง เป็นผู้สอนให้เราเปิดตาในของเราขึ้นมา ให้เราสามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ตามที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกมองเห็นกันได้

ดังนั้น **สิ่งที่เราต้องทำก็คือเชื่อไปก่อน เชื่อแล้วก็ปฏิบัติตาม แล้วเราจะรู้ว่าสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เราปฏิบัตินั้นมีจริงหรือไม่ ผิดถูกอย่างไร เราจะรู้ ถ้าเราไม่เชื่อ แล้วเราไม่ปฏิบัติตาม เราก็จะไม่รู้ เราก็จะเป็นเหมือนเดิมอยู่ เราจะไม่ได้รับประโยชน์จากพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า แต่ถ้าเราเชื่อแล้วสมมติว่าไม่ได้เป็นไปตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน เราจะได้รู้ว่าต่อไปไม่ต้องเชื่ออีกต่อไป**

นี่คือการพิสูจน์คำสอนของพระพุทธเจ้าว่าเป็นจริงหรือไม่ เราไม่สามารถที่จะไปพิสูจน์ได้ด้วยการปฏิเสธว่าไม่จริงหรอก สวรรค์ไม่มี นรกไม่มี บาปไม่มี บุญไม่มี เพราะเรามองไม่เห็นเราก็ปฏิเสธไป

แต่การมองไม่เห็นของเรานี้ ไม่ได้หมายความว่าคนอื่นเขาจะมองไม่เห็นเหมือนเรา คนตาบอดก็จะต้องบอกว่าไม่เห็นมีอะไรเลยมีแต่ความมืด แต่คนตาดีเขาไม่ได้เห็นเหมือนคนตาบอด เขาก็เห็นสิ่งต่างๆ อย่างที่พวกเราเห็นกันอยู่ ดังนั้นในเบื้องต้นเราจึงต้องเชื่อแล้วนำเอาสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนมาปฏิบัติเพื่อจะพิสูจน์ให้เห็นว่าสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนนั้นมีจริงหรือไม่

คนที่เชื่อพระพุทธเจ้าแล้วนำไปปฏิบัติ ทั้งหมดก็ไม่มีใครออกมาปฏิเสธคำสอนของพระพุทธเจ้าเลย ทุกคนที่บรรลุเป็นพระอรหันต์ตามพระพุทธเจ้าก็มีแต่จะรับรองคำสอนของพระพุทธเจ้าว่าเป็นความจริง ว่าบาปมีจริง บุญมีจริง นรกมีจริง ตายแล้วต้องไปเวียนว่ายตายเกิด ถ้าปฏิบัติธรรมตามพระธรรมคำสอนก็จะสามารถกำจัดการเวียนว่ายตายเกิดให้หมดสิ้นไปจากจิตจากใจได้ ไม่ต้องไปเกิดอีกต่อไป ให้จิตใจหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ได้บรรลุถึงพระนิพพานที่เป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุดสำหรับชีวิตจิตใจของสัตว์โลก เพราะพระนิพพานเป็นที่ไม่มีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย มีแต่บรมสุข คือมีแต่ความสุขไปตลอดอนันตกาลไม่มีที่สิ้นสุด

นี่คือสิ่งที่เราจะได้รับถ้าเราเชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนแล้วเราปฏิบัติตาม ถ้าเราไม่เชื่อเราก็จะเป็นเหมือนอย่างที่เราเป็นมา เรารู้หรือไม่ว่าเรานี้เคยเกิดเคยแก่เคยเจ็บเคยตายมานับไม่ถ้วนแล้ว มากกว่าล้านขึ้นไป คำว่าล้านนี่ถือว่าเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนชีวิตการเกิดแก่เจ็บตายของเราในแต่ละภพแต่ละชาติ **พระองค์ทรงเปรียบเทียบว่าชีวิตของเรานั้นมีจำนวนมากเท่ากับน้ำตาที่เราหลั่งในแต่ละภพแต่ละชาติมารวมกัน แล้วจะมีมากกว่าน้ำในมหาสมุทร นี่คือจำนวนน้ำตาที่พวกเราได้หลั่งมาแล้วในแต่ละภพแต่ละชาติ เมื่อเราเก็บมารวบรวมกันแล้วมันจะมากกว่าน้ำในมหาสมุทร คิดดูก็แล้วกันว่าจะต้องเกิดแก่เจ็บตายถึงกี่ครั้งด้วยกันถึงจะได้มีน้ำตามากกว่าน้ำในมหาสมุทร นี่คือสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงเปรียบเทียบให้เราเห็นว่าการเวียนว่ายตายเกิดของเรานั้นมีมาอย่างมากมายก่ายกอง แล้วก็จะมีเพิ่มขึ้นไปอีกเรื่อยๆ ไม่มีที่สิ้นสุดถ้าเราไม่เชื่อพระพุทธเจ้า** ถ้าเราเชื่อตัวเราเอง แล้วเราประพฤติปฏิบัติตามความเชื่อของเรา เราจะไม่มีโอกาสที่จะหยุดยั้งน้ำตาที่ต้องไหลออกมาในแต่ละภพในแต่ละชาติ แต่ถ้าเราเชื่อแล้ว ไม่นานเราก็จะสามารถหยุดการไหลของน้ำตาของพวกเราได้ เราจะไม่ต้องเศร้าโศกเสียใจร้องห่มร้องไห้อีกต่อไป

ดังนั้น จึงขอให้เราสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้น พยายามฟังเทศน์ฟังธรรมบ่อยๆ แล้วนำเอาสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไปปฏิบัติ เพราะเมื่อเราปฏิบัติแล้วเราจะเห็นผล เมื่อเห็นผลก็จะทำให้เราเกิดมีความมั่นใจ มีความเชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนมากขึ้น

สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนก็คือให้เรามีจาคะ **จาคะ คือ การเสียสละ** ให้เราละความเห็นแก่ตัว แล้วก็ให้เรามีความเห็นใจผู้อื่น ให้เรามีความเมตตาสงสารผู้อื่น เห็นผู้อื่นเดือดร้อน เราพอที่จะช่วยเหลือเขาได้เราก็ช่วยเหลือเขาไป มีอะไรที่เราจะสละให้เขาได้ก็สละไป มีอะไรที่ทำให้คนอื่นเขามีความสุขแล้วไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับเรา เราก็ให้เขาไป เช่น วันนี้ญาติโยมก็เอากับข้าวกับปลาอาหาร ของคาวของหวาน เอาเงินเอาทอง มาถวายให้กับพระภิกษุสามเณร อย่างนี้ก็เรียกว่าเป็นจาคะ การเสียสละ เป็นการสละประโยชน์สุขของตนให้แก่ผู้อื่น เป็นการสละสมบัติที่ต่ำเพื่อสมบัติที่สูง สมบัติที่ต่ำนี่ก็คือเงินทองที่ญาติโยมนำมาถวายพระนี้ เปรียบกับบุญกุศลที่ญาติโยมได้รับคือความสุขใจ ความอิ่มใจ ความพอใจ ความชนะความตระหนี่ความเห็นแก่ตัว นี่เป็นสมบัติที่ประเสริฐกว่าสมบัติข้าวของเงินทองต่างๆ

การเสียสละจึงไม่ได้เป็นการเสียไปโดยถ่ายเดียว เป็นเหมือนกับการแลกเปลี่ยน แลกเปลี่ยนสิ่งที่ถูกกว่าเพื่อได้สิ่งที่แพงกว่า แลกสิ่งที่มีคุณค่าน้อยกว่าเพื่อได้สิ่งที่มีคุณค่ามากกว่า ก็คือเอาทรัพย์ภายนอกไปแลกกับทรัพย์ภายใน **ทรัพย์ภายในนี่แลจะทำให้จิตใจเรามีความสุข มีความอิ่ม มีความเจริญ มีความพ้นทุกข์ได้ ต้องอาศัยทรัพย์ภายในนี้** และจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการมีจาคะ คือมีการเสียสละ มีการให้ มีการบริจาค อย่าหวงสมบัติภายนอกที่เรามีอยู่ เพราะไม่ช้าก็เร็วเราก็ต้องจากมันไป เราไม่สามารถเอาติดตัวไปกับเราได้เวลาที่เราตายไป กลายเป็นสมบัติของผู้อื่นไป แต่เราจะไม่ได้อะไรจากการเสียสมบัติเหล่านี้ไปตอนที่เราตายไปแล้ว เพราะเราไม่ได้ให้ เราไม่ได้เสียสละ เรายังหวง เรายังเสียดายอยู่ เราไม่ยอมให้ใคร พอเราตายไปแล้วมันก็กลายเป็นสมบัติของคนอื่นไป แต่ถ้าเราให้ก่อนที่เราตาย เราจะได้บุญได้กุศล เราจะได้ทรัพย์ภายใน จะเป็นน้ำมันที่จะหล่อเลี้ยงจิตใจส่งให้จิตใจของเราเจริญก้าวหน้า ให้เราห่างไกลจากความทุกข์ ห่างไกลจากการเวียนว่ายตายเกิด ให้เราเข้าใกล้สู่พระนิพพาน นี่คือข้อสองที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้เรากระทำกันคือให้เสียสละ **การเสียสละนี้ทรงสอนเป็นขั้นๆ ไปว่า ให้สละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ ให้สละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต ให้สละชีวิตเพื่อรักษาธรรมะคือคุณงามความดีทั้งหลาย** นี่คือการเสียสละ

ถ้าเรามีความจำเป็นต้องเสียเงินเสียทองเพื่อรักษาร่างกายของเรา ก็อย่าไปเสียดายเงินเสียดายทอง เอาเงินนี้ไปใช้เพื่อรักษาโรคภัยไข้เจ็บ เช่น ถ้าตาเราจะบอดอย่างนี้ ถ้าเราเสียเงินไปหาหมอให้หมอเขารักษาให้ตาเราหายได้ ก็อย่าไปเสียดายเงิน เงินเป็นของนอกกาย เสียไปวันนี้พรุ่งนี้ยังหาได้อยู่ถ้าเรามีร่างกายนี้อยู่ แต่ถ้าเราตาบอด เรามีเงินเราก็จะไม่มีปัญญาดูแลรักษาเงินที่เรามีอยู่ได้ แล้วเมื่อเงินหมดไป เราก็จะไม่มีปัญญาหามาใหม่ ดังนั้น ไม่ต้องเสียดายเงิน ให้สละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ และถ้าจำเป็นจะต้องสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต เราก็ต้องยอม เช่น หมอบอกว่าปอดของเราข้างหนึ่งมันเสียแล้ว มันเป็นโรค มันไม่ทำงานแล้ว ต้องตัดมันทิ้งไป ถ้าไม่ตัดทิ้งไปเดี๋ยวมันจะลามไปอีกข้างหนึ่งก็จะตายได้ อย่างนี้เราก็ต้องยอมเสียสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต แล้วก็ทรงสอนว่าให้เราเสียสละชีวิตเพื่อรักษาศีลธรรมความดีงามทั้งหลาย คือ อย่าไปเสียสละศีลธรรมเพื่อรักษาชีวิต เช่น เราอดอยากขาดแคลนไม่มีข้าวรับประทาน ท่านก็ทรงสอนให้เราพยายามหามาด้วยวิธีที่สุจริต อย่าไปลักอย่าไปขโมย อย่าไปปล้นอย่าไปจี้ อย่าไปฆ่าผู้อื่นเพื่อที่จะรักษาชีวิตของเรา มันไม่คุ้มค่า เพราะเมื่อเราไม่สามารถรักษาศีลธรรมได้แล้ว เมื่อเราตายไป ใจของเราก็จะต้องไปเกิดในอบาย จะไม่ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ จะไม่ได้ไปเกิดที่สูง ไม่ได้ไปเกิดเป็นเทวดาเป็นพรหม

หรือเป็นพระอริยเจ้า แต่ถ้าเรารักษาศีลไว้ได้ ถึงแม้ว่าเราจะตายไปเพราะความอดอยากขาดแคลน แต่เมื่อเราตายไปเราจะไม่ต้องไปเกิดในอบาย เราจะไม่ต้องไปเกิดเป็นเดรัจฉาน ไม่ต้องไปตกนรก แต่เราจะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ หรือได้ไปเกิดเป็นเทวดา ได้เป็นพระพรหม ได้เป็นพระอริยเจ้า เนื่องจากเราได้รักษาธรรมะไว้นั่นเอง ธรรมะนี่แลจะเป็นผู้ที่จะส่งให้เราได้ไปเกิดในสุคติ

นี่คือเรื่องของการมีจาคะ การเสียสละ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เราปฏิบัติ ไม่ต้องเสียดายอะไรในโลกนี้ เพราะไม่ช้าก็เร็วเราก็ต้องทิ้งมันไปอยู่ดี หรือไม่เช่นนั้นมันก็อาจจะจากเราไปก่อนก็ได้ ดังนั้น มันไม่มีคุณค่าอะไร ไม่เหมือนกับธรรมะ ธรรมะนี้จะอยู่คู่กับจิตใจและจะดูแลรักษาจิตใจให้มีแต่ความสุขและความเจริญ ดังนั้น เราจึงต้องปฏิบัติให้มีจาคะ

แล้วก็ให้ปฏิบัติข้อที่สาม คือ **ให้มีศีล** คือไม่เบียดเบียนผู้อื่น ดังที่เมื่อกี้ได้แสดงให้ฟังแล้ว อย่าไปหาความสุขหาความเจริญให้กับตัวเราเองด้วยการไปเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการฆ่าก็ดี การลักทรัพย์ก็ดี การประพฤติผิดประเวณีก็ดี การพูดปดมดเท็จก็ดี การเสพสุรายาเมาก็ดี การกระทำเหล่านี้ล้วนเป็นเหตุที่จะทำให้เราต้องตกลงไปสู่ที่ต่ำ ไม่มีโอกาสที่จะไปเกิดในที่สูงได้

พวกเราที่มาเกิดเป็นมนุษย์ได้ก็เพราะเราในอดีตเคยรักษาศีลกันมา ถ้าเราไม่เคยรักษาศีล เราก็จะไม่ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ อาจจะมาเกิดเป็นสุนัขที่อยู่ในวัดนี้ก็ได้เพราะไม่ได้รักษาศีล ดังนั้น **ถ้าเราอยากจะให้ภพชาติของเรานั้นเป็นภพชาติที่ดีอยู่เรื่อยๆ เกิดภพใดชาติใดก็ขอให้เป็นมนุษย์บ้าง เป็นเทพบ้าง เป็นพรหมบ้าง เป็นพระอริยเจ้าบ้าง ก็ต้องมีการรักษาศีลเป็นเครื่องประคับประคอง เป็นเครื่องส่งให้จิตใจของเราได้ไปเกิดตามที่เราปรารถนากัน** นี่คือข้อที่ ๓ ที่ทรงสอนให้เราปฏิบัติ คือให้มีศีล

และข้อที่ ๔ คือ **ทรงสอนให้เรามีปัญญา ความรู้ความฉลาด** ปัญญานี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเราได้ยินได้ฟัง ได้ศึกษาได้ร่ำเรียน เหมือนกับขณะนี้เรากำลังฟังเทศน์ฟังธรรม เรากำลังศึกษา เรากำลังสร้างปัญญาให้เกิดขึ้น สร้างความรู้ความฉลาดให้เกิดขึ้น ถ้าเราไม่ได้ยินไม่ได้ฟังธรรมะในวันนี้ เราก็จะไม่ได้ยินเรื่องของบาปบุญ เรื่องของนรก เรื่องของสวรรค์ เรื่องของการเวียนว่ายตายเกิด เรื่องวิธีที่จะทำให้เราได้ไปเกิดในภพชาติที่ดี เช่น ให้มีความเชื่อในพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ให้มีจาคะ การเสียสละ ให้มีศีล ไม่เบียดเบียนกัน ให้มีปัญญาด้วยการศึกษาร่ำเรียนฟังเทศน์ฟังธรรม นี่เป็นสิ่งที่เราจะได้รับจาก

การศึกษาฟังเทศน์ฟังธรรม เราก็จะฉลาดขึ้นไปเรื่อยๆ เมื่อเราฟังไปบ่อยๆ ขึ้น เราก็จะรู้มากขึ้นๆ แล้วเราก็รู้วิธีที่จะพาชีวิตของเราให้ไปสู่ที่เราปรารถนากันได้

เหมือนกับการขับรถ ถ้าเราอยากจะขับรถเป็น เราก็ต้องไปเรียนวิธีขับรถ ต้องไปศึกษาจากคนที่เขารู้จักวิธีขับรถ สอนให้เราขับ เมื่อเราไปเรียนกับเขาบ่อยๆ แล้วเราก็เอาไปหัดขับดู เดี๋ยวไม่นานเราก็ขับรถได้ เมื่อเราขับรถได้ เราก็จะไปไหนมาไหนตามที่เราต้องการไปได้ ฉันใดปัญญาก็เป็นอย่างนั้น ปัญญาก็คือการเรียนรู้วิธีที่จะพาชีวิตของเราให้ไปสู่จุดหมายปลายทางที่พวกเราทุกคนปรารถนากันก็คือ **สุคติ** ที่สุขที่เจริญ ที่ไม่มีความทุกข์นั่นเอง ก็ไม่มีอะไรที่จะพาเราไปได้นอกจากพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า

เมื่อเราได้ยินได้ฟังแล้ว ท่านก็สอนให้เรานำเอาไปคิดต่อ อย่าฟังแค่เพียงที่ศาลานี้ พอออกจากศาลานี้ไปแล้วก็โยนทิ้งลงถังขยะไป ลืมไปว่าวันนี้ได้ยินได้ฟังอะไรบ้าง ควรจะกลับไปทบทวน คิดอยู่เรื่อยๆ ว่าวันนี้เราได้ยินเรื่องอะไรบ้าง พระพุทธเจ้าสอนให้เราปฏิบัติอะไรบ้าง เมื่อเราเอาไปคิดเรื่อยๆ แล้วเราจะได้ไม่ลืม เมื่อไม่ลืมเมื่อถึงเวลาที่เราจะปฏิบัติเราก็จะปฏิบัติได้ เช่น ท่านสอนให้เราเชื่อบาปเชื่อบุญ พอเวลาที่เรา

จะทำบาป เราก็จะหยุดได้ไม่ทำบาป เวลาเราอยากจะทำบุญ เราก็จะได้รีบทำบุญทันที ไม่ต้องมาเสียดายเงินทอง เพราะท่านสอนว่าเงินทองนี้เป็นสมบัติภายนอก ไม่มีประโยชน์อะไรกับใจเมื่อตายไปแล้ว เราต้องเอามาเปลี่ยนให้เป็นสมบัติภายใน ให้เป็นบุญเป็นกุศลขึ้นมาด้วยการบริจาค ด้วยการไม่เบียดเบียนผู้อื่น อย่างนี้ถ้าเราเอาไปคิดอยู่เรื่อยๆ เราก็จะไม่ลืม เมื่อไม่ลืมเราก็จะได้ปฏิบัติ เมื่อเราได้ปฏิบัติเราก็จะได้รับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ คือจิตใจของเราจะมีความสุข มีความอิ่มเอิบใจ มีความภูมิใจ และจะมีความยินดีที่จะทำบุญมากยิ่งๆ ขึ้นไป

เมื่อก่อนนี้อาจจะเข้าวัดเดือนละครั้ง พอได้เห็นผลจากการทำบุญ เห็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ก็จะทำให้มีความยินดีที่จะเข้าวัดบ่อยขึ้น เคยเข้าวัดเดือนละครั้งก็เป็นเดือนละสองครั้งบ้าง สามครั้งบ้าง สี่ครั้งบ้าง และจะเพิ่มมากขึ้นไปเรื่อยๆ จนอาจจะเข้าวัดตลอดเวลา คืออยู่ในวัดเลย มาบวชเป็นพระมาบวชเป็นชีกัน นี่เป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับชีวิตของเรา ไม่มีอะไรจะดีเท่ากับการได้บวชได้เรียนได้ศึกษาได้ปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เพราะจะพาให้เราไปสู่สุคติ ให้เราพ้นจากความทุกข์ทั้งหลายได้ ถ้าเรายังอยู่อย่างที่เราเคยอยู่กันอยู่อย่างนี้ ชีวิตของเราก็จะไม่มีอะไรดีขึ้น

ถึงแม้จะรวยขึ้นก็ตาม ถึงแม้จะมีตำแหน่งสูงขึ้น แต่ความทุกข์ความวุ่นวายใจต่างๆ มันจะไม่น้อยลงไปตามเงินทองที่เราได้มาหรือตามตำแหน่งที่เราได้มา เพราะการดับความทุกข์หรือลดความทุกข์นี้ไม่ได้เกิดจากการได้เงินได้ทองได้ตำแหน่งมา มันไม่สามารถดับความทุกข์ได้ สิ่งที่จะดับความทุกข์ได้ก็คือความดีเท่านั้น คือการกระทำความดี เช่น มีความเชื่อในพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มีการเสียสละ มีการไม่เบียดเบียนกัน มีการศึกษาร่ำเรียนพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า นี่ต่างหากที่จะทำให้จิตใจของเรามีความสุขมีความเจริญมากขึ้น

จึงขอให้เราจงเชื่อในพระพุทธเจ้า แล้วก็ปฏิบัติตาม ให้เสียสละ ให้รักษาศีลไว้ให้ดี และให้หมั่นศึกษาฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ แล้วชีวิตของเราจะมีแต่ความสุขและความเจริญก้าวหน้าตามลำดับต่อไปจนถึงจุดสูงสุดตามที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายได้ดำเนินไปก่อนหน้านี้ แล้วเราก็จะได้ไปพบกับพระพุทธเจ้า พระอรหันตสาวก

จึงขอฝากเรื่องราวเหล่านี้ให้ท่านได้ไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอบุญกุศลที่ท่านได้มาบำเพ็ญกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขและความเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ โดยทั่วหน้ากันเทอญ

๑๓

ธรรมะในศาลา

“สิ่งหายาก ๔ ประการ”

วันนี้เป็นวันที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาใช้เวลาอันมีค่าอย่างยิ่งของชีวิต ใช้โอกาสอันดีเลิศที่นานๆ จะเกิดขึ้นสักทีมาตักตวงผลประโยชน์ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพราะสิ่งที่พวกเราได้มาพบในชาตินี้นั้นเป็นสิ่งที่หายากมาก พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ว่ามีอยู่ ๔ ประการด้วยกันคือ

๑. การได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นของยากอย่างยิ่ง
๒. การปรากฏของพระพุทธเจ้าก็เป็นสิ่งที่ยากอย่างยิ่ง
๓. การดำรงชีวิตให้อยู่ไปได้ยาวนานก็เป็นสิ่งที่ยากอย่างยิ่ง
๔. การได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าก็เป็นสิ่งที่ยาก

นี่คือสิ่งที่ยากที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้และก็เป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งยิ่งกว่าสิ่งอื่นๆ ใดๆ ในโลกนี้ เพราะถ้าเรามีสิ่งทั้ง ๔ อย่างนี้แล้ว เราก็มีโอกาสที่จะได้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลาย หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้ ถ้าเราขาดสิ่งเหล่านี้ สิ่งที่หายากทั้ง ๔ ประการนี้ โอกาสที่เราจะหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดจะเป็นไปไม่ได้เลย ดังนั้น จึงถือว่าพวกเรานี้มีโชคมีวาสนามาก ไม่ใช่จะได้มาเกิดเป็นมนุษย์อย่างง่ายๆ ไม่ได้จะมาพบกับพระพุทธศาสนาได้

อย่างง่ายๆ ไม่ได้ยินได้ฟังธรรมะอย่างง่ายๆ และไม่ได้มีชีวิตอยู่อย่างยาวนานได้อย่างง่ายๆ

ตอนนี้พวกเรามีครบทั้ง ๔ อย่างแล้ว ก็ขึ้นอยู่ที่เราว่าเราจะใช้สิ่งทั้ง ๔ อย่างที่หาได้ยากนี้ไปกับอะไร จะไปใช้เวลาให้หมดไปกับสิ่งที่ไม่ได้ช่วยปลดเปลื้องความทุกข์ มีแต่สร้างความทุกข์ให้กับเรามากขึ้น ก็จะเป็นความหลง คือเดินผิดทาง แทนที่จะเดินไปทางนี้ กลับเดินไปทางนั้น ชีวิตจิตใจก็จะไม่ดีขึ้น ความทุกข์ก็จะไม่น้อยลงไป จะไม่ใกล้สู่การสิ้นสุดแห่งการเวียนว่ายตายเกิดเข้าไปมากเท่าที่ควรจะเป็นไปได้ แต่ถ้าเราตักตวงโอกาสอันดีงามนี้ด้วยการประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เราก็จะได้ตักตวงสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งที่ไม่มีอะไรในโลกนี้จะมีคุณค่าเท่ากับผลที่ได้รับจากการปฏิบัติตามพระธรรมคำสอน เพราะจะทำให้เราได้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง ให้ได้ไปถึงพระนิพพานที่สิ้นสุดแห่งการเวียนว่ายตายเกิด นี่คือโชควาสนาของเรา

ดังนั้น เราจึงควรที่จะฉวยโอกาสนี้เพราะถ้าเราตั้งใจประพฤติปฏิบัติจริงๆ แล้ว ไม่นานเราก็จะสามารถทำจิตใจของเราให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลายได้ ดังผู้ที่ได้ประพฤติปฏิบัติมาแล้วตั้งแต่ในสมัยพุทธกาลจนถึงในสมัยปัจจุบันนี้ มีผู้ที่มีจิตศรัทธาน้อมเอาพระธรรมคำสอนของ

พระพุทธเจ้ามาปฏิบัติจนได้กลายเป็นพระอรหันต์หลุดพ้นจากความทุกข์ จากการเวียนว่ายตายเกิดไปเป็นจำนวนมาก และคนเหล่านั้นก็ไม่แตกต่างอะไรจากพวกเรา เป็นคนเหมือนกัน มีจิตมีใจเหมือนกัน มีความรู้ความสามารถพอๆ กัน อยู่ที่ว่าจะรู้หรือไม่ว่าเรามีโอกาสที่จะสามารถคว้าเอาสิ่งที่เลิศสิ่งที่วิเศษมาเป็นสมบัติได้เท่านั้นเอง ถ้าเราไม่รู้ เราก็จะหลงใหลไปกับสมบัติอย่างอื่นที่ไม่ได้มีคุณประโยชน์มากไปกว่าชาตินี้ คือสมบัติต่างๆ ที่เราหาได้ในโลกนี้ก็มีประโยชน์พอที่จะให้เราอยู่อย่างสุขอย่างสบายได้ แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะกำจัดความทุกข์ความวุ่นวายใจได้ ต่อให้เป็นมหาเศรษฐีระดับไหนก็ตาม ก็ยังหนีไม่พ้นความทุกข์ความวุ่นวายใจไปได้ มีพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้นที่เหนือกว่าสิ่งอื่นใดทั้งหมดในโลกนี้ เพราะจะทำให้จิตใจของเราอยู่เหนือความทุกข์ต่างๆ ได้ ไม่ว่าความทุกข์จะเกิดจากความแก่ก็ดี ความเจ็บไข้ได้ป่วยก็ดี ความตายก็ดี การพลัดพรากจากสิ่งที่เรารักก็ดี หรือการประสบกับสิ่งที่ไม่ปรารถนาก็ดี จะไม่สามารถเข้ามาสร้างความทุกข์สร้างความวุ่นวายใจให้กับผู้ที่มีพระธรรมคำสอนอยู่ในจิตในใจได้เลย เช่น พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลาย ท่านไม่มีความทุกข์กับอะไรเลยไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม ท่านจะรู้สึกเฉยๆ ไม่เดือดร้อน ไม่วุ่นวาย ไม่กังวล ไม่หวาดกลัวกับอะไรทั้งสิ้น เพราะมีธรรมเป็นเกราะคุ้มครองจิตใจ

นี่แลคือความวิเศษของพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า **ลองพิจารณาดูว่าระหว่างมีเงินทองมากมายก่ายกองกับมีธรรมะนั้น เราควรจะเลือกสิ่งใด มีเงินทองมากขนาดไหน ก็ยังต้องร้องห่มร้องไห้ ยังต้องเศร้าโศกเสียใจ ยังต้องหวาดกลัวกับภัยต่างๆ เช่น ความแก่ ความเจ็บ ความตาย แต่ถ้ามีพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่ในใจแล้ว จะไม่มีความกังวล ไม่มีความหวาดกลัวกับเรื่องอะไรทั้งสิ้น จิตใจสามารถเผชิญกับสิ่งต่างๆ ได้อย่างไม่หวั่นไหว จะเป็นจะตายก็จะไม่รู้สึกเดือดร้อนอะไร**

นี่คือสิ่งที่เราสามารถเลือกได้เพราะเรามีโอกาสที่ดีที่เลิศแล้ว เพราะได้เกิดมาเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากอย่างมาก ได้พบกับพระพุทธศาสนาก็เป็นสิ่งที่ยากอย่างมาก ได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอันประเสริฐ และมีชีวิตอยู่จนถึงวันนี้ได้ เป็นสิ่งที่ไม่ใช่เป็นของง่ายเลย จึงไม่ควรที่จะปล่อยให้โอกาสที่ดีอย่างนี้หลุดลอยไป เพราะถ้าเราตายไปแล้ว เราไม่รู้ว่าจะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกเมื่อไหร่ เพราะการจะเกิดเป็นมนุษย์ได้แต่ละครั้งนี้เป็นของยากเย็นมากเมื่อเปรียบเทียบกับการไปเกิดในภพอื่นชาติอื่นเพราะมีเหตุปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน เช่น การจะเกิดเป็นมนุษย์จะต้องไม่ทำบาปทำกรรมมาก่อน ต้องมีศีล ๕ ต้องรักษา

ศีล ๕ ไว้ได้ และเมื่อมีศีลแล้วก็ไม่ได้หมายความว่าจะได้เกิดทันที อาจจะต้องไปรอคิว เพราะการเกิดของมนุษย์นี้ เกิดได้เพียงปีละคนเดียวเท่านั้น มนุษย์เรานี้ไม่เหมือนกับสัตว์ชนิดอื่นที่ออกลูกเป็นฝูง มนุษย์เรานี้ออกได้เพียงทีละคนและคนหนึ่งก็มีลูกไม่มาก ยิ่งในสมัยนี้มีการควบคุมกำเนิด ยิ่งทำให้การเกิดเป็นมนุษย์นี้ยากยิ่งขึ้นไปใหญ่ เพราะมนุษย์บางคนก็ไม่อยากจะมีลูกเลย หรือมีก็มีเพียงคนเดียวหรือสองคนเท่านั้น ไม่เหมือนกับสัตว์ต่างๆ ที่เขาออกลูกเป็นฝูง

ดังนั้น **โอกาสที่จะมาเกิดเป็นมนุษย์จึงไม่ใช่เป็นของง่าย ต้องมีศีล แล้วต้องมาคอยเข้าคิวรอจังหวะที่มีโอกาสมีคนเขาตั้งท้องขึ้นมาถึงจะได้เข้าไปอยู่ในท้องของมนุษย์ได้ แล้วก็ไม่ใช่มีเราคนเดียวที่รอคิวนี้อยู่ มีคนอื่นอีกหลายคนด้วยกันที่เขาก็รอคิวที่จะมาเกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน ก็ต้องแข่งขันกัน** ต้องสอบเอ็นทรานซ์เหมือนกับการที่เราจะเข้ามหาวิทยาลัย มีนักเรียนอยากจะเข้ามหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมาก แต่ที่จะให้เรียนนั้นมีไม่มากพอ ต้องสอบแข่งขันกัน ใครเรียนเก่งใครสอบได้คะแนนดีกว่า คนนั้นก็จะได้เข้าไปก่อน ฉันใด การที่จะมาเกิดเป็นมนุษย์ก็อยู่ที่ศีลของเราว่าเรามีมากน้อยเพียงไร เราได้รักษามามากน้อยเพียงไร ถ้ารักษาไม่มากก็จะสู้คนที่เขารักษามากกว่าไม่ได้ ถ้าเรารักษาเดือนละครั้ง

อย่างนี้ก็จะสู้คนที่รักษาอาทิตย์ละครั้งไม่ได้ แต่คนที่รักษาอาทิตย์ละครั้งก็สู้คนที่รักษาทุกๆ วันไม่ได้ เหมือนกับเด็กนักเรียน ถ้าตั้งใจดูหนังสือทุกวันโอกาสที่จะสอบเข้าก็จะมีมากกว่าเด็กนักเรียนที่อ่านหนังสือเดือนละครั้งมีความแตกต่างกัน นี่คือความยากของการที่จะได้มาเกิดเป็นมนุษย์อีก

ดังนั้น ชาตินี้เราได้มาเกิดเป็นมนุษย์แล้วและได้มาเจอพระพุทธศาสนาจึงเป็นโอกาสที่วิเศษอย่างยิ่งที่เราไม่ควรที่จะปล่อยให้หลุดมือไป เพราะการปรากฏของพระพุทธเจ้าของพระศาสนาในแต่ละครั้งก็ยิ่งยากกว่าการมาเกิดเป็นมนุษย์อีกหลายล้านเท่าด้วยกัน เพราะพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์กว่าจะมาบรรลุเป็นพระพุทธเจ้าได้ต้องสะสมบุญบารมีเป็นกัปเป็นกัลป์ กัปหนึ่งนี้เป็นจำนวนที่มากกว่าหลายล้านเท่าด้วยกันหลายล้านปีด้วยกัน ไม่ใช่เพียงแต่ล้านปี เป็นล้านๆ ของล้านปี ถึงจะนับว่าเป็นหนึ่งกัป แล้วถึงจะมีพระพุทธเจ้ามาปรากฏหนึ่งครั้ง แล้วมาประกาศพระธรรมคำสั่งสอนให้กับสัตว์โลก แล้วก็อยู่ไม่นาน

เช่น ศาสนาของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันนี้ ของสมณโคดมนี้ทรงได้พยากรณ์ไว้ว่าจะอยู่ได้ประมาณ ๕,๐๐๐ ปีเท่านั้น หลังจากนั้นแล้วก็จะหมดไป คือจะไม่มีใครสนใจที่จะศึกษาร่ำเรียน ปฏิบัติ และนำมาถ่ายทอดเผยแผ่ให้กับอนุชนรุ่นหลังต่อไป หลังจากนั้นก็จะเป็นเหมือนกับ

ในยุคใดที่ไม่มีพระพุทธศาสนาเป็นแสงสว่างนำทาง
ให้แก่ชีวิต ในยุคนั้นก็จะเป็นยุคของความมืด
จะไม่สามารถที่จะพาให้เราได้หลุดพ้นจาก
ความทุกข์ไปได้ มีแต่จะพาให้เราไปสั่งสม
ความทุกข์ให้มีมากยิ่งๆ ขึ้นไปอีก
ยิ่งทำให้มีภพชาติมากขึ้นไปอีก
มีความโลภ ความโกรธ ความหลง มากขึ้นไปอีก

ยุคมืด เป็นเหมือนกับยุคที่ไม่มีพระอาทิตย์ ถ้าโลกนี้ไม่มีพระอาทิตย์จะเป็นอย่างไร ก็จะเป็นแต่กลางคืนตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง เวลามีแต่ความมืด เราก็จะไม่สามารถทำอะไรกันได้ ฉันใด **ถ้าไม่มีพระพุทธศาสนาก็เป็นเหมือนกับไม่มีแสงสว่างแห่งธรรมที่จะพาสัตว์โลกให้ไปสู่การสิ้นสุดจากการเวียนว่ายตายเกิดได้ ถึงแม้จะมีความปรารถนาที่อยากจะหลุดพ้นจากความทุกข์ หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ก็ต้องคลำทางไปเหมือนอยู่ในที่มืดแล้วอยากจะเดินไปที่ไหนสักแห่งหนึ่งแต่ไม่มีแสงสว่างให้เห็นเลยว่าในขณะนี้เรากำลังหันหน้าไปทางทิศเหนือหรือทิศใต้ ทิศตะวันออกหรือทิศตะวันตก แล้วเราจะสามารถเดินไปในทิศทางที่เราต้องการจะไปได้อย่างไร เราอาจจะคิดว่าเรากำลังหันหน้าไปทางทิศตะวันตก แต่เราอาจจะหันหน้าไปทางทิศตะวันออกก็ได้ แล้วถ้าเราเดินไปเราก็จะไม่ได้ไปถึงจุดหมายปลายทางที่เราต้องการไปได้** ฉันใด ในยุคใดที่ไม่มีพระพุทธศาสนาเป็นแสงสว่างนำทางให้แก่ชีวิต ในยุคนั้นก็จะเป็นยุคของความมืด จะไม่สามารถที่จะพาให้เราได้หลุดพ้นจากความทุกข์ไปได้ มีแต่จะพาให้เราไปสั่งสมความทุกข์ให้มีมากยิ่งๆ ขึ้นไปอีก ยิ่งทำให้มีภพชาติมากขึ้นไปอีก มีความโลภ ความโกรธ ความหลง มากขึ้นไปอีก

ดังนั้น เราจึงต้องฉวยโอกาสเพราะในขณะนี้มีแสงสว่างแห่งธรรมปรากฏอยู่ เราสามารถเอาแสงสว่างแห่งธรรมนี้เอาเข้ามาสู่ในจิตในใจของเราได้ด้วยการหมั่นฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ เพราะการฟังเทศน์ฟังธรรมก็ไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะทำได้ง่าย ถึงแม้จะมีการแสดงธรรมอยู่เสมอๆ ก็ตาม แต่ใจของเรานั้นมันมีเครื่องมีสิ่งที่คอยปัดคอยฉุดลากให้เราอยู่ห่างไกลจากการฟังเทศน์ฟังธรรม เช่น ภารกิจการงานต่างๆ หรือการแสวงหาความสุข หาข้าวของสิ่งของต่างๆ ในโลกนี้ หรือความผูกพันกับเรื่องราวต่างๆ กับบุคคลต่างๆ จึงทำให้เราแทบจะไม่มีเวลาได้ฟังเทศน์ฟังธรรมเลย การจะได้ฟังธรรมแต่ละครั้งอย่างเช่นในวันนี้ก็ต้องใช้ความพยายามมากพอสมควร ต้องบังคับตัวเองให้มาวัดให้ได้ และเมื่อมาวัดแล้วในขณะที่กำลังฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่ก็อาจจะไม่ได้ฟังก็ได้ อาจจะเผลอไปคุยกับเพื่อนที่นั่งอยู่ข้างๆ กันก็ได้ หรืออาจจะเผลอคุยกับตัวเอง คิดเรื่องนั้นคิดเรื่องนี้ไปเรื่อยๆ ธรรมะที่เข้ามาในหูก็ไม่ได้เข้าไปสู่ในใจ พอเข้าหูซ้ายก็ทะลุออกหูขวาไปเลย อย่างนี้ถึงแม้จะนั่งฟังอยู่ก็เป็นเพียงแต่กิริยาของการฟังเท่านั้น แต่ไม่มีเนื้อหาสาระของการฟังเลย เพราะไม่ได้ฟังด้วยความตั้งใจ ไม่ได้ฟังด้วยสติ ไม่ได้ฟังด้วยใจที่จดจ่อและพิจารณาตาม ถ้าฟังแล้วคิดพิจารณาตามไปก็จะเกิด

ความเข้าใจ เมื่อเกิดความเข้าใจแล้ว ก็จะจำในสิ่งที่ได้ยินได้ฟังได้ ก็จะสามารถนำเอาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังไปประพฤติปฏิบัติเพื่อกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง อันเป็นต้นเหตุของความทุกข์ทั้งหลาย อันเป็นต้นเหตุของการเวียนว่ายตายเกิดได้

ดังนั้น การฟังเทศน์ฟังธรรมจึงเป็นสิ่งที่ยากดังที่ได้เล่าให้ฟังไว้ และสิ่งที่ยากประการสุดท้ายก็คือ การสามารถดำรงชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวันก็ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ง่าย เพราะชีวิตนี้เป็นสิ่งที่บอบบางมาก ไม่ว่าอะไรมากระทบเพียงเล็กน้อยก็อาจจะทำให้ชีวิตนั้นหยุดไปก็ได้ หมดสิ้นไปก็ได้ ดังนั้น เราจึงต้องไม่ควรที่จะปล่อยให้เวลาในขณะที่เรายังมีชีวิตอยู่นี้ผ่านไป อย่าไปผัดวันประกันพรุ่ง อย่าไปคิดว่าชีวิตของเราจะยืนยาวนานจะอยู่ไปถึง ๘๐-๙๐ ปี เพราะตามหลักสถิติที่เราเห็นกันอยู่นี้มันไม่ได้เป็นอย่างนั้น มีคนที่เกิดมาเพียงไม่กี่วันตายไปก็มี อยู่ได้ไม่กี่อาทิตย์ตายไปก็มี อยู่ได้ไม่กี่เดือนตายไปก็มี อยู่ได้ไม่กี่ปีตายไปก็มี มีคนตายตั้งแต่อายุ ๑๐ ขวบ อายุ ๒๐, ๓๐, ๔๐, ๕๐, ๖๐, ๗๐, ๘๐, ๙๐ และก็ร้อยปีก็มีเหมือนกัน แต่จะมีน้อยลงไปเรื่อยๆ คนที่จะอายุยืนนี้จะมีจำนวนน้อยลงไปเรื่อยๆ ส่วนคนที่มีอายุสั้นนี้จะมีจำนวนมากกว่าคนที่มีอายุยืน

ดังนั้น พวกเราที่นั่งอยู่ที่นี่ในขณะนี้ มีใครจะมารับรองมาประกันชีวิตของเราได้ว่าเราจะอยู่ไปถึง ๘๐-๙๐ ปี ไม่มีใครรับประกันได้ ถึงแม้จะเป็นบริษัทรับประกันชีวิต เขาก็ไม่ได้รับประกันชีวิต เขาเพียงแต่รับชดเชยเงินทองให้กับคนที่อยู่หลังจากที่เราตายไปแล้วเท่านั้น คนที่เรามีความรับผิดชอบที่จะต้องเลี้ยงดูเขา ถ้าเกิดเราตายไปก่อน อย่างน้อยบริษัทรับประกันชีวิตเขาก็จะเอาเงินมาทดแทนจ่ายให้แทนเรา เพราะเราไม่มีความสามารถที่จะเลี้ยงดูคนที่เราต้องเลี้ยงดูได้แล้วเพราะเราต้องตายไป เราจึงซื้อประกันชีวิตกัน แต่ไม่ได้ประกันชีวิต ซื้อเพื่อประกันรายได้ที่จะสูญเสียไปให้มีอยู่ต่อไปหลังจากที่เราตายไปแล้ว

นี่คือสิ่งที่ยากเย็น ๔ ประการด้วยกัน คือ การได้มาเกิดเป็นมนุษย์ การปรากฏขึ้นของพระพุทธเจ้าและของพระพุทธศาสนา การได้ยินได้ฟังธรรมแต่ละครั้ง และการดำรงชีวิตอยู่ให้ยืนยาวนาน เป็นสิ่งที่ยากเย็นอย่างมาก ในขณะนี้พวกเรามีครบถ้วนทุกอย่างแล้ว ถ้าเราไม่รีบตักตวงโอกาสนี้ แล้วจะไปรอโอกาสที่ดีกว่านี้อีกนั้นย่อมเป็นไปไม่ได้เลย ย่อมเป็นไปได้อย่างยากเย็นมาก เช่น บางท่านอาจจะคิดว่าขอเพียงทำบุญไปก่อน แล้วขอให้ไปเกิดในภพที่มีพระพุทธเจ้าองค์ใหม่มาตรัสรู้แล้วมาสั่งสอนธรรม โอกาสที่มันจะเป็นไปได้นี้มันไม่ใช่หนึ่งในสิบ มันเป็น

หนึ่งในล้านๆ เพราะไม่รู้ว่าจะเจอกันได้อย่างไร เมื่อไหร่ การปรากฏของพระพุทธเจ้าก็แสนจะยากลำบาก การเกิดขึ้นของพวกเราก็แสนจะยากลำบาก และถึงแม้จะได้เกิดเป็นมนุษย์ ได้เจอพระพุทธเจ้าแล้ว ก็อาจจะไม่สนใจฟังเทศน์ฟังธรรมก็ได้ เหมือนกับคนเป็นจำนวนมากในสมัยพระพุทธกาลที่ได้เกิดในสมัยของพระพุทธเจ้า แต่ไม่ได้สนใจที่จะไปฟังเทศน์ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าก็มีเป็นจำนวนมากเหมือนกัน เพราะไม่ได้สะสมบุญบารมีไว้นั่นเอง

ดังนั้น **สิ่งที่เราควรจะทำในวันนี้ ก็คือควรบำเพ็ญบุญบารมีไว้ให้มาก เพราะบุญบารมีนี้จะทำให้เราหลุดพ้นจากความทุกข์ หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดในชาตินี้ได้ หรือถ้าเรายังทำไม่สำเร็จ เราเกิดต้องตายไปก่อน บุญบารมีนี้ก็จะเป็นตัวที่จะคอยส่งเสริมให้เราได้ศึกษาได้ยินได้ฟังธรรมและได้ปฏิบัติธรรมต่อไป เพราะมันจะติดเป็นนิสัยไปกับเรา** พอไปเกิดชาติหน้าได้เกิดเป็นมนุษย์อีก ถึงแม้จะไม่ได้เจอพระพุทธเจ้าหรือเจอพระธรรมคำสอนก็ตาม แต่ถ้ามีนิสัยที่จะศึกษาค้นคว้าหาธรรมะก็ยังสามารถศึกษาค้นคว้าธรรมะได้ เพราะธรรมะนั้นไม่ได้เป็นเพียงแต่สิ่งที่เราได้ยินได้ฟังเวลาฟังเทศน์ฟังธรรม เราสามารถค้นคว้าธรรมะได้จากธรรมชาติ เพราะคำว่าธรรมะก็คือธรรมชาตินี่เอง เช่น ถ้าเราเห็น

ใบไม้ร่วงจากต้นไม้ลงมา แล้วเราพิจารณาว่า อ๋อ ใบไม้นี้มันก็แก่เป็นเหมือนกัน มันก็ตายเป็นเหมือนกัน อย่างนี้ก็เป็นธรรมะแล้ว ถ้าเราเห็นอะไรว่าไม่เที่ยง มีการเกิดขึ้นตั้งอยู่แล้วดับไป อย่างนี้ก็เรียกว่าเป็นแสงสว่างแห่งธรรมแล้ว เพราะถ้าเราเห็นความไม่เที่ยงของสิ่งใดแล้ว เราก็จะไม่อยากที่จะไปเกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น เราไม่อยากจะได้เอามาเป็นสมบัติของเรา เพราะเรารู้ว่ามันจะอยู่กับเราไม่นาน เวลาเราหาอะไร เราก็อยากจะหาสิ่งที่จะอยู่กับเราไปนานๆ เราไม่อยากจะได้ใครมาอยู่กับเราเพียงวันสองวันแล้วก็จากเราไป เราอยากจะได้คนที่จะอยู่กับเราไปจนแก่เฒ่าไปจนตายจากกันไป แต่มันไม่ได้เป็นอย่างนั้นเสมอไป เพราะความไม่เที่ยงนี้ไม่มีใครไปกำหนดได้ว่ามันจะเกิดขึ้นเมื่อไหร่ ต้นไม้นี้ใบไม้อาจจะไม่ร่วงตายไปแต่อาจจะถูกพายุพัดล้มตายไปก่อนก็ได้

ดังนั้น การที่เราได้ยินได้ฟังธรรมะแล้วได้พิจารณาถึงความไม่เที่ยงอยู่เรื่อยๆ แล้ว มันจะติดไปเป็นนิสัยของเราต่อไป เมื่อเราไปเกิดในภพหน้าชาติหน้า ถึงแม้จะไม่มีพระพุทธศาสนา เราก็จะมีธรรมะคอยเทศน์คอยสอนเราอยู่ในใจให้เราไม่หลงไม่ยึดไม่ติดกับสิ่งต่างๆ เพราะมันไม่มีอะไรที่เที่ยงแท้แน่นอน ถ้าเราไม่ต้องการความทุกข์ เราก็จะไม่ยึดไม่ติด แล้วเราก็จะสามารถอยู่เหนือความทุกข์ได้ จะเกิดมากี่ภพกี่ชาติ จะต้องแก่

ต้องเจ็บต้องตายไปอีกกี่ภพกี่ชาติ ก็จะไม่ทุกข์ไม่เสียอกเสียใจมากเท่ากับคนที่ไม่มีธรรมะอยู่ในใจ

คนที่ไม่มีธรรมะอยู่ในใจเลยนี้ จะหวาดกลัวอยู่ตลอดเวลากับเรื่องความแก่ ความเจ็บ ความตาย ทั้งๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้น เพียงแต่คิดถึงมันก็ใจสั่นแล้ว แต่คนที่มีธรรมะ คนที่เห็นแล้วว่าการเกิดมาต้องมีความแก่ ความเจ็บ ความตายเป็นธรรมดา จะรู้สึกเฉยๆ ถึงแม้ยังไม่สามารถที่จะกำจัดต้นเหตุของการเวียนว่ายตายเกิดให้หมดไปจากใจได้คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ก็ตาม แต่ก็จะอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขพอสมควร จะไม่ทุกข์จะไม่หวาดผวากับการดับไปของสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นร่างกายของเราก็ดี หรือของคนอื่นก็ดี หรือวัตถุข้าวของเงินทองต่างๆ ก็ดี เวลาจะสูญหมดไปก็จะไม่หวั่นไหว หมดไปได้ก็หาใหม่ได้ เพราะเวลาเกิดมาก็มาแต่ตัวเปล่าๆ ไม่ได้อะไรมา ก็หามาด้วยกันทุกคนในโลกนี้ แล้วเมื่อมันหมดไป ทำไมจะต้องโวยวาย ใช่ไหม ทำไมจะต้องเศร้าโศกเสียใจจนถึงกับอยากจะฆ่าตัวตาย นั่นก็เป็นเพราะว่าไม่มีธรรมะอยู่ในใจ ถ้ามีธรรมะอยู่ในใจแล้วก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา เวลามีก็จะไม่ใช้ให้หมด เวลามีก็จะแบ่งเก็บไว้เผื่อวันข้างหน้า เวลาไม่มีจะได้ไม่เดือดร้อน แต่ถ้าคนไม่มีธรรมะ เวลามีเท่าไหร่ก็อยากจะใช้ให้มันหมด กลัวเดี๋ยวจะไม่ได้ใช้ พอหมดแล้วก็ไม่ได้ใช้จริงๆ เพราะมันหมดแล้ว

นี่แลคือปัญหาของคนที่ไม่มีธรรมะ เพราะไม่สนใจที่จะศึกษาคอยฟังเทศน์ฟังธรรมเพราะเป็นของยาก เวลาฟังแต่ละครั้งนี้จิตใจมันรู้สึกอึดอัดเพราะใจมันไม่เคยฟังเรื่องราวเหล่านี้ แล้วกิเลสก็ไม่ชอบให้ฟังด้วยเพราะฟังแล้วมันจะไปทำลายกิเลส คือความโลภ ความโกรธ ความหลงนั่นเอง กิเลสมันก็พยายามสร้างเงื่อนไขขึ้นมาให้รู้สึกเจ็บตรงนั้นปวดตรงนี้ให้เบื่อ ฟังแล้วรำคาญอกรำคาญใจ ไม่เหมือนกับไปฟังเพลง ไปฟังเรื่องราวที่ตลกคาเฟ่เขาพูดเขาคุยกัน ฟังแล้วก็หัวเราะเอิ้กอ้ากไป แต่ไม่ได้รับประโยชน์อะไรจากการฟังเลย ไม่ฉลาดขึ้น กลับทำให้โง่ลงไป

นี่แลเป็นเหตุที่ทำให้การฟังเทศน์ฟังธรรมจึงเป็นของยาก เราจึงต้องฝืนต้องบังคับต้องเตือนสติว่าเป็นสิ่งที่เลิศเป็นสิ่งที่วิเศษ เหมือนกับกินยาขม ไม่มีใครอยากจะกินยาขม แต่เราต้องบังคับตัวเราให้กินยาขมเพราะเรารู้ว่าจะเข้าไปรักษาโรคภัยไข้เจ็บของเราให้หายได้นั่นเอง ฉันใดการฟังเทศน์ฟังธรรมก็เป็นการไปกำจัดความมืดบอดของจิตใจให้หายไปให้ปรากฏเป็นแสงสว่างขึ้นมาในใจ ทำให้เรารู้เราฉลาด ให้เราสามารถปกป้องจิตใจของเราไม่ให้ความทุกข์มาเหยียบย่ำทำลายได้

นี่แลคือสิ่งที่พวกเราทั้งหลายได้มาพบแล้วในชาตินี้ สิ่งที่ยากอย่างยิ่งไม่มีโอกาสอย่างนี้อีกรับรองได้ โอกาสนี้แทบจะเรียกว่าเป็นครั้งเดียว

ของการเวียนว่ายตายเกิดเลย จึงอย่าปล่อยให้มันผ่านไป ควรจะหันเข้ามาหาธรรมะมาฟังเทศน์ฟังธรรม แล้วก็มาปฏิบัติตามความสามารถของเรา ตั้งแต่การทำบุญให้ทาน รักษาศีล ปฏิบัติธรรม ขอให้ทำไปเถิด แล้วเราจะได้พบกับสิ่งที่เลิศสิ่งที่วิเศษที่ไม่มีอะไรในโลกนี้จะมีความวิเศษเท่าได้เลย

จึงขอฝากเรื่องของการได้พบกับสิ่งที่ยากเย็นทั้ง ๔ ประการนี้ ให้ท่านได้นำไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุข คือการหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัยและพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จงปกป้องคุ้มครองรักษาให้ท่านอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข แคล้วคลาดปลอดภัยจากทุกข์ภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวงโดยทั่วหน้ากันเทอญ

ธรรมะในศาลา

07

"กรรมเป็นของๆ ตน"

วันนี้เป็นวันที่ท่านตั้งใจมาวัดเพื่อมาทำบุญถวายทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม เพราะท่านมีความเชื่อในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนไว้ว่า **"สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน สัตว์ย่อมเป็นไปตามกรรม"** กรรมเป็นผู้จำแนกแยกสัตว์ให้เป็นสัตว์ต่างๆ กัน เกิดจากกรรมทั้งนั้น การที่มีสัตว์ต่างๆ ในโลกนี้ เช่น มีมนุษย์ มีเดรัจฉาน มีกายทิพย์ชนิดต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นผลของกรรมทั้งสิ้น

กรรม ก็คือการกระทำ การกระทำที่พวกเราทำกันอยู่ทุกวัน กระทำทางใจ กระทำทางวาจา และกระทำทางกาย เมื่อทำแล้วก็จะส่งให้เกิดผลขึ้นมาขึ้นอยู่กับว่าการกระทำนั้นไปในทางไหน ถ้าทำทางดีไปในทางดีก็จะส่งผลดี ถ้าไปในทางไม่ดีก็จะส่งผลไม่ดี นี่คือหลักของกรรมอยู่ตรงนี้ อยู่ที่การกระทำทางกาย วาจา และใจ

การกระทำทางใจ ก็คือความคิดต่างๆ เช่น วันนี้เราคิดมาวัด เรียกว่าเป็นการกระทำทางใจ เป็นการกระทำทางที่ดี เป็นกุศล เมื่อเรามีความคิดแล้ว เราก็ส่งคำสั่งไปสู่การกระทำทางวาจา เราก็เอ่ยชักชวนเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง คนในครอบครัว วันนี้มาวัดกัน นี่ก็เรียกว่าเป็นกรรมอีกอย่างหนึ่ง เรียกว่า วจีกรรม คือ กรรมที่เกิดจากการพูด เมื่อพูดดีก็จะส่งผลดีตามมา วันนี้ชวนคนมาวัด อย่างนี้เรียกว่าเป็นการกระทำเป็น

การพูดที่ดี เพราะทำแล้วจะทำให้มีแต่ความสุขและความเจริญ เมื่อเราได้ชวนกันแล้ว เราก็ออกเดินทางกันมา นี่เรียกว่าเป็นการกระทำทางกาย

การกระทำที่จะสำเร็จประโยชน์ได้ ต้องมีการกระทำทางใจก่อน แล้วก็ส่งไปทางวาจาหรือทางกายถึงจะสำเร็จผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ถ้าคิดแล้วไม่พูดไม่ทำก็ยังไม่เกิดผลตามมา มีอยู่ก็ผลภายในใจ ถ้าคิดดีก็สบายใจ ถ้าคิดไม่ดีก็ไม่สบายใจ เช่น คิดที่จะมาวัด เราก็มีความสบายใจ ถ้าคิดโกรธเกลียดคนนั้นโกรธคนนี้ ก็จะทำให้มีความไม่สบายใจ แต่ถ้ายังไม่ได้ไปพูดหรือไปทำ ก็ยังไม่มีบุญหรือบาปตามมา ถ้าโกรธและเกลียดแล้วไปพูดไม่ดี เช่น ไปด่า ไปใช้วาจาผรุสวาท เรียกว่ากรรมสำเร็จแล้วด้วยการพูด ผลเสียก็จะตามมา คือจะมีเรื่องราวกลับมาหาเรา เมื่อเราพูดไม่ดี ด่าผู้อื่น ผู้อื่นย่อมมีความไม่พออกไม่พอใจ เขาก็จะคิดไม่ดีกับเรา แล้วก็พูดไม่ดีกับเรา และดีไม่ดีก็อาจจะทำไม่ดีกับเรา นอกจากด่าเราแล้ว ก็อาจจะทุบตีเรา หรือไม่เช่นนั้นก็ไปฟ้องร้องขึ้นศาล เรียกค่าเสียหายเป็นเงินหลายสิบล้านเพราะหมิ่นประมาท นี่ก็เป็นความสำเร็จทางบาปแล้ว ทำไปแล้วก็จะมีผลสะท้อนกลับมาทั้งทางภายนอกและทางภายใน ทางภายในจิตใจก็วุ่นวาย ทางภายนอกก็ต้องไปแก้คดี ต้องไประงับข้อวิวาท

ดังนั้น **การที่เราจะทำบุญก็ดีทำบาปก็ดี ต้องเกิดขึ้นจากการกระทำทางใจก่อน คือเราต้องคิดก่อน เมื่อเราคิดแล้ว เราก็พูดหรือทำถึงจะสำเร็จประโยชน์ เราพูดชวนคนอื่นมาวัด ถ้าเขามาก็จะสำเร็จประโยชน์ ทำให้เขาได้มาทำบุญ ทำให้เขามีความสุข ทำให้เขาชอบเขารักเรา ถ้าตัวเราเองคิดแล้ว แล้วเราก็มาที่วัดอย่างที่ท่านได้มากันในวันนี้ มาทำบุญถวายทาน มาฟังเทศน์ฟังธรรม มารักษาศีล มาปฏิบัติธรรม บุญก็สำเร็จประโยชน์ขึ้นมาคือทั้งภายในและภายนอก ภายในก็มีความสุขใจ จิตใจก็สูงขึ้นพัฒนาขึ้นไป สูงขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง ภายนอกก็มีแต่คนชื่นชมยินดีอนุโมทนาสาธุ มีความพอใจที่จะคบค้าสมาคมกับเรา**

นี่คือเรื่องของกรรมเป็นอย่างนี้ กรรมมี ๓ ชนิดด้วยกัน มีบุญ มีบาป และมีที่ไม่ใช่บุญและไม่ใช่บาป

บุญก็คือการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความสุขได้ประโยชน์ เช่น วันนี้ญาติโยมนำกับข้าวกับปลาอาหารมาให้กับพระภิกษุสามเณร ก็เท่ากับนำความสุขและประโยชน์มาให้ เมื่อทำอย่างนี้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ได้รับความสุข เราก็ได้รับบุญคือความสุขใจ ใจเราก็มีความสุข มีความอิ่ม มีความปีติ มีความพอใจ และใจของเราก็สูงขึ้นไปอีกนิดหนึ่ง

เรียกว่าเป็นการพัฒนาใจไปในตัว ส่วนภายนอกก็จะมีคนยกย่องสรรเสริญ ชื่นชมยินดี เห็นว่าเราเป็นคนดี น่าคบค้าสมาคมด้วย

ส่วน**การกระทำบาป** ก็คือการกระทำที่สร้างความเดือดร้อน เกิดโทษกับผู้อื่น เกิดความทุกข์กับผู้อื่น เช่น เราไปลักทรัพย์ของผู้อื่น ไปประพฤติผิดประเวณี ไปยุ่งเกี่ยวกับสามีภรรยาของผู้อื่น เมื่อทำไปแล้วก็ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ทุกข์ วุ่นวายใจ เสียอกเสียใจ ส่วนเราเมื่อทำไปแล้วตอนต้นเราก็มีความสุขใจ แต่หลังจากนั้นไม่นานเราก็จะเกิดความวุ่นวายใจ เกิดความทุกข์ใจตามมา เกิดความกลัว เกิดความกังวล ว่าจะถูกจับ ว่าผู้อื่นจะเห็นจะรู้ว่าเราทำบาปทำกรรม แล้วถ้าเกิดผู้อื่นเขารู้ เขาก็ต้องไปเรียกเจ้าหน้าที่ตำรวจมาจับเราเข้าคุกเข้าตะราง ถ้าไปยุ่งเกี่ยวกับสามีภรรยาของผู้อื่น ถ้าเขาหักห้ามจิตใจไม่ได้ เขารู้ เขาก็จะตามมาอาฆาตตามมาฆ่าเราได้ นี่คือผลของบาปกรรมเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก ภายในก็วุ่นวายใจ ทุกข์ใจ กังวลใจ ภายนอกก็ต้องคอยหลบคอยหลีกคอยป้องกันตัวเอง กลายเป็นคนที่ไม่มีใครอยากจะคบค้าสมาคมด้วย มีแต่คนประณามตำหนิติเตียน นี่คือการกระทำที่เป็นบาป ทำไปแล้วเกิดโทษทั้งกับผู้อื่นและกับตัวเราเอง

ส่วน**การกระทำที่ไม่ใช่เป็นบุญและไม่เป็นบาป** ก็คือการกระทำที่ไม่ได้สร้างความสุขหรือสร้างความทุกข์ให้กับผู้อื่น ไม่ได้สร้างคุณ ไม่ได้สร้างโทษให้กับผู้อื่น อย่างนี้ก็ไม่ได้เป็นบุญและไม่เป็นบาป เช่นเวลาเราทำอะไรเกี่ยวกับตัวเราเอง เช่น รับประทานอาหาร ออกกำลังกาย ไปทำธุระปะปังเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ของเราเอง อย่างนี้เรียกว่าเป็นการกระทำที่ไม่ใช่เป็นบุญและไม่เป็นบาป เพราะผู้อื่นไม่ได้รับอานิสงส์ ไม่ได้รับผลจากการกระทำของเรา หรือถ้าได้รับก็ไม่ได้เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษแต่อย่างใด

นี่คือกรรม ๓ อย่างด้วยกันที่เป็นเครื่องจำแนกแยกสัตว์ต่างๆ ให้ไปเกิดเป็นสัตว์ชนิดต่างๆ ตั้งแต่ต่ำสุดก็คืออบาย คือ นรก เปรต อสูรกาย เดรัจฉาน นี่เป็นที่เกิดของผู้ที่ทำบาป คือ ไม่รักษาศีล ๕ ส่วนผู้ที่รักษาศีล ๕ ได้ ก็จะไปเกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทพ เป็นพรหม เป็นพระอริยเจ้า ส่วนการทำบุญให้ทานนี้ เมื่อทำไปแล้วก็จะทำให้ผู้กระทำนั้นมีรูปร่างหน้าตาสวยงาม มีทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทองรออยู่ข้างหน้า มีความสุขใจ มีความอิ่มใจ นี่เป็นอานิสงส์ **ถ้าทำทานอย่างเดียวแต่ไม่รักษาศีล ก็จะไม่ได้ไปเกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทพ เป็นพรหม เป็นพระอริยเจ้า แต่จะต้องไปเกิดในอบาย ถ้าเกิดเป็นเดรัจฉานแต่ได้ทำบุญให้ทานมา**

ก็จะเป็นเดรัจฉานที่มีรูปร่างหน้าตาน่ารักสวยงาม จะมีคนดูแลเลี้ยงดูอย่างดีเพราะอานิสงส์ของการทำบุญให้ทานแต่ไม่ได้รักษาศีล

นี่คือกรรมการกระทำที่ทำให้พวกเรานั้นมาเกิดต่างกัน ถึงแม้ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ก็ยังมีความแตกต่างกัน มีรูปร่างหน้าตาที่แตกต่างกัน มีสติปัญญาความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน มีทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทองที่แตกต่างกัน เพราะได้ทำบุญให้ทานรักษาศีลมาไม่เท่ากันนั่นเอง

ถ้ารักษาศีลมามากก็จะมีทรัพย์มาก มีรูปร่างหน้าตาสวยงามมาก และได้เกิดเป็นมนุษย์ ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน ไม่พิกลพิการ แต่ถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์แล้วมีร่างกายที่ไม่สมประกอบก็แสดงว่าได้รักษาศีลมาไม่มากพอ แค่รักษามากพอที่จะให้มาเกิดเป็นมนุษย์ แต่มาเกิดแล้วมีอาการ ๓๒ ไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ หูหนวกบ้างตาบอดบ้าง แขนขาดบ้าง มีโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เบียดเบียน ถ้ามีรูปร่างหน้าตาไม่สวยงามก็เป็นเพราะทำบุญให้ทานน้อย ทำเพียงเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้นเองหรือไม่ทำเลย เพียงแต่รักษาศีลได้บ้างแต่ไม่ชอบทำบุญให้ทาน ตระหนี่ถี่เหนียว เสียดายหวงทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทอง พอมาเกิดเป็นมนุษย์ก็จะเป็นมนุษย์ที่ไม่ร่ำรวย รูปร่างหน้าตาไม่สวยงาม และมีอาการ ๓๒

ไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ มีโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ส่วนผู้ที่ทำบุญให้ทานมากๆ รักษาศีลอย่างบริสุทธิ์ คือรักษาศีลได้มากเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์หรือร้อยเปอร์เซ็นต์เลย ก็จะได้มีรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม ได้เกิดเป็นมนุษย์ หรือไม่เช่นนั้นก็จะได้ไปเกิดเป็นเทพอยู่ในชั้นต่างๆ นี่เป็นอานิสงส์ของการทำบุญให้ทานและการรักษาศีล

ส่วนถ้าอยากจะเกิดมาแล้วมีความรู้ความฉลาด ก็ต้องใฝ่ศึกษาร่ำเรียน ชอบฟังเทศน์ฟังธรรม ชอบอ่านหนังสือธรรมะ ถ้าทำได้อย่างนี้ เกิดมาก็จะเป็นคนที่มีสติปัญญาแหลมคม เฉลียวฉลาด รู้ทันเล่ห์เหลี่ยมของคนต่างๆ ถ้าศึกษาธรรมะมาน้อยก็จะเป็นคนที่ปัญญาทึบ ไม่ค่อยฉลาด ไม่ค่อยรู้ทันกับเล่ห์เหลี่ยมเล่ห์กลของคนต่างๆ เวลาเขาเอาอะไรมาล่อมาหลอกก็จะหลงเชื่ออย่างง่ายๆ เพราะไม่มีปัญญานั่นเอง ถ้าคนมีปัญญาแล้วจะไม่ตกหลุมพรางของผู้อื่นง่ายๆ ไม่ว่าใครจะมาให้อะไรมากน้อยเพียงไร จะทำอะไรดีให้มากน้อยเพียงไรก็ตาม คนมีปัญญาก็จะยังไม่ตายใจ จะยังต้องมีความระมัดระวังอยู่เสมอ โดยถือหลักของสุภาษิตที่ว่า **"อย่าไว้ใจคน จะจนใจตาย"** เพราะคนเรานั้นมีเล่ห์มีเหลี่ยมหรือไม่มีเล่ห์ไม่มีเหลี่ยมก็มี เวลาที่เขาแสดงสิ่งที่ดีให้กับเรานั้น ไม่ได้หมายความว่าเขาจะทำด้วยความบริสุทธิ์ใจเสมอไป

มีคนสองคนในโลกนี้เท่านั้นที่ทำด้วยความบริสุทธิ์ใจให้กับเรา ก็คือคุณพ่อและคุณแม่ของเราเท่านั้นที่รักเราอย่างจริงๆ รักด้วยความบริสุทธิ์ใจ ปรารถนาให้เรามีแต่ความสุข มีแต่ความเจริญโดยถ่ายเดียว มีอะไรให้อะไรเรา ทำอะไรให้กับเรา ก็ไม่ได้คิดร้ายกับเราเลย ไม่ได้หวังอะไรจากเราเลย มีคนสองคนเท่านั้นถ้าเราอยากจะเชื่ออยากจะไว้ใจตายใจได้ ก็คือพ่อกับแม่เราเท่านั้น นอกจากนั้นแล้วเชื่อไม่ได้ ยกเว้นถ้าเรารู้ว่าเป็นพระพุทธเจ้าหรือเป็นพระอรหันต์เท่านั้น นอกจากนั้นแล้วต่อให้เขามาทำดีกับเรามากน้อยเพียงไรก็ตาม เราก็ควรที่จะระมัดระวังอย่าไปตายใจ **"ระยะทางเป็นเครื่องพิสูจน์ม้า เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์คน"** ถ้าอยากจะรู้ว่าเขาดีจริงหรือไม่ เขาบริสุทธิ์ใจจริงหรือไม่ เขาทำความดีโดยที่ไม่หวังผลตอบแทนอะไรจากเราหรือไม่ ก็ต้องรอดูไปก่อน ใช้เวลาดูไปเรื่อยๆ ดูไปจนกว่าเราจะเกิดความมั่นใจขึ้นมาแต่ก็ยังไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์อยู่ดี เพราะคนเรานั้นถ้ายังอยู่ภายใต้อำนาจของความโลภ ความโกรธ ความหลง อยู่ภายใต้อำนาจของกิเลสตัณหาอยู่ ถ้าเราเผลอ เขาก็อาจจะฉกฉวยประโยชน์จากเรา สร้างความผิดหวัง สร้างความเสียใจให้กับเราได้

ดังนั้น **ถ้าจะไว้ใจใครก็ไว้ใจเพียง ๙๙ เปอร์เซ็นต์ก็พอ ขอเก็บไว้สักเปอร์เซ็นต์หนึ่งเผื่อไว้ เผื่อว่ากิเลสของเขานั้นยังไม่หมดไป แล้วเกิดมีความจำเป็นที่เขาจะต้องหลอกลวงเรา เราจะได้ไม่เสียใจในภายหลัง**

นี่คือเรื่องของสติปัญญา **ถ้าเราไม่ได้ยินไม่ได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เราจะไม่ฉลาดอย่างแท้จริง ต่อให้เราเรียนหนังสือจบปริญญาเอกก็ตาม ก็ยังไม่ใช่ถือว่าเป็นบัณฑิต ไม่ถือว่าเป็นคนฉลาดอย่างแท้จริง เพราะเรียนจบดอกเตอร์แล้วก็ยังถูกเขาหลอกได้ เรียนจบดอกเตอร์แล้วยังถูกจับเข้าคุกเข้าตะรางได้ ดังนั้นจึงไม่ถือว่าเป็นผู้ฉลาดอย่างแท้จริง ผู้ฉลาดอย่างแท้จริงที่มีปัญญาครบถ้วนบริบูรณ์ ก็คือพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายเท่านั้น** ท่านเหล่านี้รับรองได้ว่าจะไม่มีใครไปหลอกท่านได้ แล้วท่านก็จะไม่ไปติดคุกติดตะราง ยกเว้นถูกกลั่นแกล้งด้วยเล่ห์กลของผู้ที่มีจิตร้าย อย่างนั้นก็อาจจะเป็นได้ แต่ไม่ได้ไปติดคุกติดตะรางเพราะทำผิดทำอะไรเสียหายจริงๆ จังๆ แต่ถูกใส่ร้าย ถูกกล่าวหา และถูกสร้างหลักฐานต่างๆ ขึ้นมา อย่างนี้ก็เป็นไปได้ นี่คือความฉลาด

ถ้าเราอยากฉลาด ก็ขอให้เราฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ เราจะได้ไม่ถูกหลอกทั้งจากภายนอกและจากภายใน ภายนอกนี้ยังพอรู้ทันได้

พอป้องกันได้ แต่ภายในนี้แทบจะไม่รู้สึกตัวเลย เรารู้หรือไม่ว่าเรามีคนอยู่คนหนึ่งอยู่ข้างในใจเราที่คอยหลอกเราอยู่ตลอดเวลาโดยที่เราไม่รู้เลยว่ากำลังถูกหลอก คนๆ นี้มีชื่อว่า **"โมหะ"** คือความหลงนั่นเอง แปลว่าความเห็นผิดเป็นชอบ เห็นกงจักรเป็นดอกบัว เช่น พวกคนที่ชอบเล่นการพนัน เสพสุรายาเมา เที่ยวกลางคืน คบคนชั่วเป็นมิตร มีความเกียจคร้าน คนพวกนี้กำลังถูกหลอกโดยไม่รู้สึกตัว ตัวเองคิดว่าตัวเองฉลาด สามารถหาเงินหาทองจากการเล่นการพนัน สามารถมีความสุขจากการเที่ยวกลางคืน เสพสุรายาเมา สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องมีความขยันหมั่นเพียร งอมืองอเท้า พวกนี้เป็นพวกที่กำลังถูกหลอกโดยไม่รู้สึกตัว เพราะไม่ได้ยินไม่ได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า หรือคิดไม่เป็นคิดเหตุคิดผลไม่เป็น คิดตามหลักกรรมไม่เป็นว่า **"ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว"** จึงถูกหลอกโดยไม่รู้สึกตัว

ส่วนพวกที่มาหลอกภายนอกนั้น เราก็ยังพอที่จะระมัดระวังได้ เพราะเราไม่รู้ว่าเขาจะมาทำอะไรกับเรา ถึงแม้เขาจะดีอย่างไรกับเรา เราก็ยังต้องระมัดระวังอยู่ แต่โมหะนี้มันหลอกเราได้อย่างตายใจอย่างสนิทใจเลยเพราะมันเป็นส่วนหนึ่งของเรานั่นเอง ความรู้สึกนึกคิดของเราส่วนใหญ่นี้ถูกโมหะความหลงครอบงำอยู่ เป็นตัวฉุดลากให้เราไปทำบาป

ไปทำสิ่งที่เสียหายต่างๆ ตามมา ทุกวันนี้ที่เราร้องห่มร้องไห้ก็เพราะโมหะทำให้เราร้องห่มร้องไห้ ที่เราเครียดกับเรื่องราวต่างๆ ก็เป็นเพราะโมหะทำให้เราเครียด

แต่ถ้าเราได้มีแสงสว่างแห่งธรรมคือพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเข้ามาอยู่ในใจของเราแล้ว เราจะไม่ร้องห่มร้องไห้ เราจะไม่เครียดกับอะไร เพราะพระพุทธเจ้าทรงสอนให้เราพิจารณาอยู่เสมอ เตือนใจเราอยู่เสมอว่าไม่มีอะไรเที่ยงแท้แน่นอน เมื่อเป็นเช่นนั้นเราจึงไม่ควรที่จะไปยึดไปติดกับอะไร ไม่ควรฝากเป็นฝากตาย ฝากสุขฝากทุกข์ กับสิ่งต่างๆ ทั้งหลายในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ เป็นบุคคล หรือเป็นวัตถุข้าวของต่างๆ เพราะเขาไม่จีรังถาวร ไม่เที่ยงแท้แน่นอน เขาดีในวันนี้ พรุ่งนี้เขาอาจจะร้ายกับเราก็ได้ เขาอยู่กับเราในวันนี้พรุ่งนี้ เขาก็อาจจะตายจากเราไปก็ได้ ถ้าเรารู้ล่วงหน้าก่อนว่าจะเป็นอย่างนี้ เราจะได้ไม่ต้องไปฝากผีฝากไข้ ฝากสุขฝากทุกข์ ฝากเป็นฝากตายไปกับใคร ฝากไว้กับตัวเรานี่แหละดีที่สุด **"อัตตา หิ อัตตโน นาโถ"** ตนเป็นที่พึ่งของตน ไม่มีใครจะเป็นที่พึ่งให้กับเราได้อย่างถาวรตลอดไป แม้แต่พ่อแม่ของเราที่เราพึ่งตั้งแต่เราปรากฏขึ้นอยู่ในท้อง ก็ยังไม่อยู่กับเราไปตลอด สักวันหนึ่งท่านก็ต้องจากเราไป

แต่ถ้าเราพึ่งตัวเราเองได้แล้ว เราจะอยู่อย่างสุขอย่างสบาย ไม่ทุกข์ ไม่เครียด ไม่วุ่นวายกับอะไรไปตลอด เช่นพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย ท่านทำตนของท่านเป็นที่พึ่งของท่านได้แล้ว ท่านไม่ยึดไม่ติดไม่พึ่งอะไรทั้งสิ้น ท่านพึ่งในสติปัญญาความฉลาด ท่านพึ่งในธรรมะคำสอนหรือหลักความจริงเท่านั้นว่าไม่มีอะไรเที่ยงแท้แน่นอน ไม่มีอะไรเป็นสุขในโลกนี้ มีแต่เป็นความทุกข์ทั้งนั้น ไม่มีอะไรเป็นตัวเราของเรา เป็นสมบัติที่แท้จริงของเรา นี่คือหลักความจริงที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายได้ฝากไข้ ฝากเป็นฝากตาย ฝากสุขฝากทุกข์ ไว้กับความจริงอันนี้คือ **"อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา"** ถ้าเรามี อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อยู่ในใจของเราแล้ว ก็เท่ากับมีแสงสว่างในที่มืด ทำให้เราไม่หลงยึดติดกับสิ่งต่างๆ ทั้งหลายในโลกนี้ เมื่อเราไม่ยึดไม่ติดแล้ว เราก็จะไม่ร้องห่มร้องไห้ ไม่เศร้าโศกเสียใจ ไม่เครียดกับอะไรทั้งสิ้น

นี่คือสุดยอดของปัญญาที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายได้มาเป็นสมบัติครอบครองอยู่ในใจของท่าน และจะเป็นสมบัติของพวกเราถ้าเราหมั่นฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ ฟังแล้วเราก็นำเอามาตรึกตรอง พินิจพิจารณาอย่างต่อเนื่อง แล้วนำเอาไปปฏิบัติทำจิตใจ

ให้สงบ ความฉลาดเหล่านี้ก็จะถูกฝังเข้าไปอยู่ในใจของเราจนกลายเป็นสรณะเป็นที่พึ่งของเรา ทำให้เราไม่หวั่นไหว ไม่ทุกข์วุ่นวาย ไม่เศร้าโศกเสียใจกับอะไรทั้งนั้น ไม่ว่าอะไรจะเกิด ไม่ว่าอะไรจะดับ ไม่ว่าใครจะเกิด ใครจะตาย ไม่ว่าอะไรจะเจริญหรือจะเสื่อม จะไม่สามารถทำจิตของผู้ที่มีแสงสว่างแห่งธรรมนั้นต้องทุกข์ต้องวุ่นวายได้เลย นี่คือกรรมที่สูงสุดที่จะจำแนกแยกสัตว์ให้ได้กลายเป็นพระอรหันต์ เป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมาก็คือปัญญานี้เอง

จึงขอให้ท่านจงมีความเชื่อมั่นในหลักพระธรรมคำสอนที่สอนในเรื่องของหลักกรรมว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" กรรมเป็นเครื่องจำแนกแยกสัตว์ให้เป็นสัตว์ชนิดต่างๆ สัตว์ย่อมเป็นไปตามกรรมของตน นี่คือความจริง เป็นตัวที่จะพาเราไปสูงก็ได้ต่ำก็ได้ ไปเป็นพระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ก็ได้ ไปเป็นเดรัจฉานไปตกนรกก็ได้ ไม่ได้อยู่ที่ใครที่ไหน อยู่ที่การกระทำของเราทั้ง ๓ ส่วนนี้เองคือ กาย วาจา ใจ

จึงขอให้ท่านจงเฝ้าดูการกระทำทางกาย วาจา ใจ อยู่เสมอว่ากำลังทำในทางใด ถ้าทำในทางบาปก็ให้รีบระงับ ถ้าทำในทางบุญก็พยายามทำให้มาก อย่าผัดวันประกันพรุ่ง อย่ารอเวลา เมื่อคิดว่าจะทำบุญแล้วให้ทำเลย ถ้าคิดจะทำบาปก็ให้ระงับการกระทำทันที

แล้วรับรองได้ว่าท่านจะมีแต่ความสุขและความเจริญ ภพชาติของท่านจะสูงขึ้นไปเรื่อยๆ มีความสุขเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ จนเป็นความสุขที่ไม่เสื่อมสลาย เป็นบรมสุข **ปรมัง สุขัง** เป็นความสุขไปตลอดอนันตกาล ก็จะเป็นผลที่จะตามมา จึงขอฝากเรื่องของหลักกรรมนี้ให้ท่านได้ไปพินิจพิจารณาและนำไปปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

ธรรมะในศาลา

“อโรคยา ปรมา ลาภา”

วันนี้เป็นวันที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาฟังเทศน์ฟังธรรม เพื่อมาสร้างความเห็นที่ถูกต้องให้เกิดขึ้น เป็นการแก้ความเห็นผิดที่มีอยู่ในใจของปุถุชนอย่างพวกเราทั้งหลาย จิตของพวกเรากับจิตของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ มีความแตกต่างกันตรงที่ความเห็นนี่เอง คือพวกเรายังมี**มิจฉาทิฏฐิ** ความเห็นผิดเป็นชอบ เห็นกงจักรเป็นดอกบัว ส่วนพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ ท่านมี**สัมมาทิฏฐิ** ท่านมีความเห็นชอบ ความเห็นที่ถูกต้องตามหลักความจริง ตามหลักเหตุและผล ทรงรู้เหตุว่าเหตุชนิดใดจะนำมาซึ่งผลที่ดีคือนำมาซึ่งความสุขและความเจริญ เหตุชนิดไหนเป็นเหตุที่ไม่ดีคือนำมาซึ่งความทุกข์ความเสื่อมและความวุ่นวายใจต่างๆ ดังในพระบาลีที่ได้ทรงตรัสไว้ว่า **"อโรคยา ปรมา ลาภา"** ความไม่มีโรค เป็นลาภอันประเสริฐ

นี่คือความเห็นของพระอริยเจ้า ของพระพุทธเจ้า และของพระอรหันต์ทั้งหลาย ทรงเห็นว่าไม่มีลาภอันใดในโลกนี้ไม่ว่าจะเป็นสมบัติข้าวของเงินทองเป็นหมื่นล้านแสนล้าน ก็ไม่มีความประเสริฐเท่ากับความไม่มีโรค เพราะถ้าคนเรามีโรคแล้ว ต่อให้มีเงินทองมากมายเพียงไรก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร เพราะคนที่มีโรคภัยไข้เจ็บจะไม่สามารถหาความสุขจากเงินทองที่ตนมีอยู่ได้เลย ต่อให้มีเป็นหมื่นล้านแสนล้านก็ไม่มีประโยชน์

อะไรถ้าร่างกายเจ็บตรงนั้นปวดตรงนี้ ต้องนอนอยู่ในโรงพยาบาล ต้องให้หมอมาคอยให้หยูกให้ยา คอยพาเข้าห้องผ่าตัด ผ่าส่วนนั้นผ่าส่วนนี้อยู่เรื่อยๆ ถ้าเป็นอย่างนี้แล้ว มีเงินทองไว้มากมายก่ายกองเพียงไรก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรสู้ "อโรคยา ปรมา ลาภา" ไม่ได้ คือ ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ อย่างพวกเราตอนนี้ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ เราสามารถทำอะไรได้ เดินเหิน นั่ง ยืน นอน อย่างสุขอย่างสบาย จะไปไหนจะทำอะไรเมื่อไหร่ เราก็ไปได้ทำได้ แต่ถ้าเกิดเราเจ็บไข้ได้ป่วย เราก็ต้องนอนอยู่บนเตียง นอนอยู่ในบ้าน ถ้าเป็นหนักก็ต้องถูกหามเข้าโรงพยาบาล

ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงต้องทรงคอยเตือนคอยสอนพวกเราให้รู้ว่าอะไรเป็นลาภที่แท้จริง อะไรเป็นลาภที่ประเสริฐ **ลาภที่พวกเราทั้งหลายแสวงหากันนี้ มันเป็นลาภที่มีความทุกข์ตามมา มีความทุกข์ซ่อนอยู่ ถ้าเราแสวงหาลาภทางทรัพย์สินสมบัติข้าวของเงินทองแล้ว จิตใจของเราจะเกิดความเครียด เกิดความฟุ้งซ่าน จะกินไม่ได้ นอนไม่หลับ จะต้องตะเกียกตะกายหามาอยู่เรื่อยๆ เมื่อหามาได้ก็เกิดความทุกข์เกิดความกังวล จะต้องคอยดูแลรักษา ทำให้จิตใจมีความเครียด เมื่อจิตใจมีความเครียดมากๆ ก็ส่งผลกระทบไปสู่ร่างกาย ทำให้ร่างกายเกิดเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา**

โรคภัยต่างๆ ทุกวันนี้มีความเครียดเป็นต้นเหตุเป็นส่วนใหญ่ เพราะเชื้อโรคต่างๆ นั้นเรามียารักษาได้ เราจึงไม่ค่อยมีโรคระบาดกันเท่าไหร่ทุกวันนี้ เพราะเรามียาไว้คอยควบคุมเชื้อโรคต่างๆ เช่น เชื้ออหิวาตกโรค สมัยก่อนนั้นจะมีโรคอหิวาต์ระบาดแทบทุกปีเลย พอถึงหน้าร้อนก็จะมีคนเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยโรคอหิวาต์ เพราะมีแมลงออกมามากในตอนนั้น และแมลงก็เป็นสื่อพาเชื้อโรคจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งผ่านทางอาหารที่รับประทานกัน แต่ในสมัยนี้เรามีความรู้ที่จะสามารถกำจัดโรคอหิวาต์ได้ จนเดี๋ยวนี้แทบจะไม่มีโรคนี้หลงเหลืออยู่ในประเทศเลย แต่เรากลับมีโรคใหม่ปรากฏขึ้นมาแทนที่ ก็คือโรคของความเครียด เมื่อมีความเครียดแล้วก็จะไปกระทบกับสุขภาพร่างกาย ทำให้พักผ่อนนอนหลับไม่พอ ทำให้ไม่มีกำลังที่จะต่อสู้กับโรคภัยเชื้อโรคต่างๆ ก็ทำให้เกิดความเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง

ถ้าไม่อยากจะเจ็บไข้ได้ป่วยจากโรคของความเครียด เราก็ต้องเอาธรรมะโอสถ เอายาของธรรมะมารักษา เพราะไม่มียาของทางโลกจะสามารถรักษาความเครียดได้ เพราะความเครียดนี้เป็นโรคจิต เป็นโรคที่เกิดขึ้นจากมิจฉาทิฏฐิ ความเห็นผิดเป็นชอบ เห็นกงจักรเป็นดอกบัว เห็นว่าถ้าเรามีเงินมากๆ แล้ว เราจะมีความสุขกัน แต่หารู้ไม่ว่าการมีเงิน

มากเท่าไหร่ก็ยิ่งสร้างความเครียดให้มีมากยิ่งขึ้นไปเท่านั้น เพราะเมื่อเราหามาได้แล้วเราก็มีความหวงแหน มีความห่วง มีความกังวล แล้วก็มีความอยากที่จะได้มีมากเพิ่มขึ้นไปอีก ต่อให้มีมากน้อยเท่าไหร่ก็ยังอยากได้เพิ่มขึ้นไปอีก ก็จะต้องหามาอีก ต้องเครียดกับการหา ต้องเครียดกับการดูแลรักษา แล้วก็ต้องเครียดกับการเสียไป เวลาสูญเสียทรัพย์ที่เราหามาได้ด้วยความยากลำบาก เราก็เกิดความเครียด เกิดความเสียใจ ทั้งหมดนี้ก็ส่งผลกระทบมาที่ร่างกายของเรามาที่สุขภาพร่างกาย ทำให้เราเจ็บตรงนั้นปวดตรงนี้

ตอนต้นก็เป็นเล็กๆ น้อยๆ แล้วถ้าเรายังไม่ระงับความเครียดมันก็จะเป็นมากขึ้นไปเรื่อยๆ จนในที่สุดต้องหาหมอ ต้องเข้าโรงพยาบาลและต้องมีการรักษาด้วยวิธีการต่างๆ เพราะว่าความเห็นผิดเป็นชอบของพวกเรานั้นเอง เห็นว่ามีทรัพย์มีเงินมีทองแล้วเราจะมีหน้ามีตา เราจะมีความสุข แต่หารู้ไม่ว่าเราจะมีความสุขเฉพาะเวลาที่เราได้มาเท่านั้น แต่หลังจากนั้นแล้วเราก็จะมีแต่ความเครียดที่จะนำพาไปสู่ความเจ็บไข้ได้ป่วยหรือความตายในลำดับต่อไปถ้าไม่ระมัดระวัง เศรษฐีหลายคนเวลาใช้ชีวิตของตนเองนี้คร่ำเคร่งกับการหาเงินหาทองจนเป็นมหาเศรษฐีแต่ก็ต้องตายไปก่อนวัยก็มีจำนวนมาก เพราะไม่คอยดูแลรักษาร่างกาย

ของตนที่ถือว่าเป็นลาภที่ประเสริฐที่สุด เพราะถ้าเราไม่มีร่างกาย ไม่มีชีวิตนี้แล้ว เงินทองที่เป็นหมื่นล้านแสนล้านมันมีประโยชน์อะไรกับเรา ถ้าเราตายไป เงินทองที่เราหามาได้แทบเป็นแทบตายนี้ก็จะเป็นสมบัติของคนอื่นไป ถึงแม้เราจะกลับมาเกิดในโลกนี้อีกและจำความได้ว่าเราเป็นเจ้าของเงินทองก้อนนั้นก็ตาม ถ้าเราไปบอกคนที่เขาครอบครองเงินทองของเราอยู่นั้นว่าเราเป็นเจ้าของเงินทอง ก็ไม่มีใครเขาเชื่อ ไม่มีใครเขาจะให้เงินทองก้อนนั้นคืนเรามา เพราะเขาไม่เชื่อว่าเราเป็นเจ้าของจริงและได้กลับมาเกิด

ดังมีในนิทานสมัยพุทธกาลที่มีเศรษฐีที่มีเงินทองมากมายแต่เป็นคนที่ตระหนี่ เป็นคนที่ไม่ชอบทำบุญ ไม่ชอบรักษาศีล เวลาตายไปก็กลับมาเกิดเป็นสุนัขในบ้านของตน เพราะความหวงแหนความห่วงใยในสมบัติข้าวของเงินทองของตน พอมาเป็นสุนัขก็พยายามบอกลูกว่าตนเองเป็นพ่อ แต่สุนัขก็ไม่สามารถพูดภาษามนุษย์ได้ ลูกก็ไม่เข้าใจความหมายว่าสุนัขตัวนี้พยายามบอกอะไร แล้วก็ไม่มีความเมตตากรุณากับสุนัขตัวนี้เลย ชอบตีชอบทำร้ายมันอยู่เรื่อยๆ จนวันหนึ่งพระพุทธเจ้าทรงเสด็จผ่านมาเห็นเข้า ทรงเล็งญาณก็เห็นว่าสุนัขตัวนี้เป็นเศรษฐีเป็นพ่อของลูกๆ ของบ้านนี้เอง จึงทรงตรัสบอกกับลูกเขาว่าสุนัขตัวนี้เป็นพ่อ

ของพวกเธอกลับมาเกิด ถ้าพวกเธออยากจะพิสูจน์ ก็บอกให้สุนัขตัวนี้ไปขุดสมบัติที่พ่อของเธอฝังเอาไว้โดยที่ไม่ได้บอกพวกเธอไว้ว่าฝังไว้ที่ไหน

พอหลังจากนั้น ลูกเขาก็บอกสุนัขให้พาไปชี้ที่สมบัติที่พ่อฝังไว้ แล้วพอขุดขึ้นมาก็ได้พบกับสมบัติที่พ่อได้ฝังเก็บไว้ เขาก็ดีอกดีใจ เขาก็มีความเชื่อในเรื่องเวียนว่ายตายเกิด ในเรื่องการทำบุญให้ทาน ในเรื่องการรักษาศีล นี่เป็นกรณีพิเศษที่มีพระพุทธเจ้ามาคอยบอก สุนัขตัวนั้นก็เลยโชคดีไป หลังจากนั้นก็ได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีจนถึงแก่วันตายไป แต่พวกเรานี้ไม่มีพระพุทธเจ้าจะมาบอก ถึงแม้เราจะมีเงินทองมากมายเพียงไร แล้วได้กลับมาเกิดในบ้านของเรา แต่ก็อาจจะไม่มีใครรู้ก็ได้

ดังนั้น จึงขอให้เราอย่าหลงประเด็น อย่าไปคิดว่าความสุขอยู่ที่การมีเงินทองมากมายก่ายกอง เพราะพระพุทธเจ้าก็ทรงมีสมบัติมากมายก่ายกองมาแล้ว แต่ทรงเห็นว่ามันไม่ได้เป็นสิ่งที่ทำให้มีความสุขอย่างแท้จริงคือไม่สามารถระงับดับความทุกข์ ระงับดับความเครียดต่างๆ ได้ จึงได้ตัดสินพระทัยออกบวช สละราชสมบัติที่มีอยู่ แล้วแสวงหาความสุขที่แท้จริงที่เกิดจากการบริจาค คือการเสียสละ เกิดจากการให้ เกิดจากการไม่เบียดเบียนผู้อื่น และเกิดจากการทำจิตใจให้สงบระงับดับความโลภความอยากต่างๆ ให้หมดสิ้นไปจากจิตจากใจ

หลังจากที่ได้ทรงปฏิบัติอยู่ ๖ ปี ก็ทรงได้พบกับความสุขที่ประเสริฐที่สุดที่มนุษย์เราจะสามารถแสวงหาได้ นั่นก็คือความสุขของพระนิพพานที่เรียกว่า **"ปรมัง สุขัง"** เป็นความสุขที่ไม่มีความทุกข์เจือปนอยู่เลย และเป็นความสุขที่ไม่เสื่อมคลาย เป็นความสุขที่อยู่คิดกับใจไปตลอดอนันตกาล นี่แหละคือลาภอันประเสริฐที่แท้จริง คือความสุขภายในจิตใจที่เกิดจากความสงบ ระงับ กำจัด หรือดับความโลภ ความโกรธ ความหลงต่างๆ

ดังนั้น สิ่งที่เราต้องทำ ก็คือเราต้องดับความหลงให้ได้ เพราะความหลงนี้เป็นต้นเหตุที่พาให้เราโลภ พาให้เราอยากได้ลาภต่างๆ แล้วก็ทำให้เราเกิดความเครียด เกิดความโกรธ เวลาที่มีปัญหา มีอุปสรรค หรือมีใครมาขัดขวางการแสวงหาลาภของเราแล้วก็ส่งผลกระทบกลับมาที่สุขภาพร่างกายของเรา ทำให้เราอายุสั้น ทำให้เราเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่มีความสุข มีแต่ความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ดังนั้น สิ่งแรกที่เราต้องทำก็คือทำความเข้าใจ ทำความเห็นให้ถูกต้อง ด้วยการฟังเทศน์ฟังธรรม เช่นวันนี้เราก็ได้ยินแล้วว่าลาภอันประเสริฐนี้คือ "อโรคยา ปรมา ลาภา" คือ การไม่มีโรคนี้เอง เราต้องดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของเราให้ดี และวิธีที่จะรักษาสุขภาพร่างกาย

ของเราก็คือการไม่เครียดนั่นเอง การที่เราไม่เครียดเราก็ต้องลดความโลภของเราลงให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นโทษ คือให้มีความโลภเพียงแต่ในปัจจัย ๔ ก็พอ คือให้มีความโลภในอาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และไม่ต้องเป็นชนิดที่หรูหรามีราคาแพงๆ ขอให้ใช้ประโยชน์ได้ก็พอ เช่น บ้านก็ขอให้มีหลังคา มีฝา หลบแดด หลบฝน หลบลม หลบพิษ หลบภัยต่างๆ ได้ก็พอ ไม่จำเป็นต้องเป็นปราสาทราชวังมีราคาเป็นร้อยล้านพันล้าน อยู่แบบมนุษย์ธรรมดาอยู่กัน กินแบบมนุษย์ธรรมดากินกัน ใส่เสื้อผ้าแบบมนุษย์ธรรมดาใส่กัน รักษาโรคภัยไข้เจ็บแบบมนุษย์ธรรมดารักษากัน

ถ้าเรามีความโลภเพียงเท่านี้ เราจะไม่มีความเครียดเพราะเราไม่ต้องวุ่นวายกับการหาเงินหาทองมากเกินความจำเป็น ทำงานตามปกติอย่างที่พวกเราทำกันอยู่ทุกวันนี้ก็พอเพียงกับการดูแลรักษาอัตภาพร่างกายของเราแล้ว แต่ส่วนใหญ่พวกเรามันมักจะไม่พอที่ตรงนี้ มักอยากจะได้เพิ่ม มีปัจจัย ๔ แล้ว ก็อยากจะได้ปัจจัย ๕ คือรถยนต์ ปัจจัย ๖ ก็คือโทรศัพท์มือถือ ปัจจัย ๗ ก็คือเครื่องบันเทิงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุโทรทัศน์ แล้วก็เครื่องอำนวยความสะดวกความสุขต่างๆ เช่น เครื่องซักผ้า เครื่องล้างถ้วยล้างชาม ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ สิ่งเหล่านี้มันไม่มีความจำเป็นต่อการอยู่อย่างสุขอย่างสบายเลย แต่กลับเป็นเหตุที่จะสร้าง

ความเครียดให้กับเรา แล้วก็จะนำโรคภัยไข้เจ็บกลับมาหาเรา ทำให้เราไม่มีความสุขท่ามกลางสมบัติอันมากมายก่ายกองเหล่านี้เลย

ดังนั้น เราจึงต้องยึดแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน และในหลวงของเราก็ได้นำเอามาเผยแผ่อีกต่อหนึ่ง ก็คือ**เศรษฐกิจพอเพียง คือความพอมีพอกินนี่เอง ขอให้เราถือหลักเรียกว่ามักน้อยสันโดษ** มักน้อยก็คือเอาเท่าที่จำเป็น อย่าเอามากเกินความจำเป็น รับประทานอาหารพออิ่ม อย่ารับประทานมากเกินไปเพราะจะทำให้ร่างกายมีความอ้วน แล้วก็จะมีโรคภัยไข้เจ็บตามมา เช่น โรคความดัน โรคเบาหวาน โรคอะไรต่างๆ ตามมา นี่คือวิธีที่จะป้องกันไม่ให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ วิธีที่จะทำให้เรามีอายุยืนยาวนานอยู่ไปถึง ๙๐ ปี ๑๐๐ ปี ได้ และอยู่อย่างไม่มีความเครียด อยู่อย่างมีความสุข

ดังนั้น **ขอให้เราเข้าใจว่าความสุขที่แท้จริงนั้นอยู่ที่การดูแลรักษากายกับใจของเราให้เป็นปกติ ไม่ให้มีโรคทางกาย และไม่ให้มีโรคทางใจมาเบียดเบียนเท่านั้นเอง ถ้าเราสามารถรักษาได้แล้วก็เท่ากับว่าเราได้ลาภอันประเสริฐแล้ว เราได้สิ่งที่ดีที่สุดแล้วในโลกนี้ ดังที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายท่านได้มากัน** ท่านก็ได้ความสุขกายความสุขใจนี้เอง

วิธีจะได้ก็ต้องสละทรัพย์ภายนอก สละความสุขภายนอก อย่าไปหลงหาความสุขจากสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ อย่าไปหาลาภต่างๆ ในโลกนี้ เพราะมันไม่ได้ทำให้เรามีความสุขใจ แต่จะทำให้เรามีความเครียด มีความทุกข์ใจตามมา เพราะว่าเมื่อเรามีสิ่งต่างๆ แล้วเราก็จะติดมัน ถ้าเกิดวันไหนเราไม่สามารถที่จะมีได้ เราก็จะทุกข์ เราก็จะวุ่นวายใจ เราเคยมีรถยนต์ขับ ถ้าเราไม่มีรถยนต์ เราก็จะมีความทุกข์ใจ เราเคยนอนในห้องปรับอากาศ พอไม่มีเครื่องปรับอากาศ เราก็จะนอนไม่หลับ เราก็จะทุกข์ใจ ดังนั้น อย่าไปหลงยึดติดกับสิ่งต่างๆ ภายนอกเลยเพราะมันไม่เป็นคุณ มันจะเป็นโทษกับเรา มันจะทำให้เราเป็นเหมือนกับคนพิการที่ต้องอาศัยสิ่งนั้น สิ่งนี้คอยค้ำยันให้เราเดินเหินไปไหนมาไหนได้ ความจริงแล้วเราไม่ได้เป็นคนพิการสักหน่อย เราไม่จำเป็นต้องมีรถยนต์ก็ได้ ไม่ต้องมีโทรศัพท์มือถือก็ได้ ไม่ต้องมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องซักผ้า ไม่ต้องมีอะไรต่างๆ อย่างที่พวกเรามีกันอยู่ แล้วเรามีความสุขใจกันมากน้อยเพียงไร เรามีความเครียดหรือไม่ ลองถามตัวเราเองดู เรากำลังวุ่นวายกับอะไรอยู่ตอนนี้ หรือเราไม่วุ่นวายเลย

นี่แลคือสิ่งที่เราต้องนำเอามาคิดกันถ้าเราอยากจะพบกับลาภอันประเสริฐ คือ ความไม่มีโรค และปรมัง สุขัง คือความสุขของ

พระนิพพาน ถ้าเราอยากได้สิ่งเหล่านี้ สิ่งทั้งสองสิ่งนี้ คือ ความไม่มีโรค และความสุขของพระนิพพาน เราก็ต้องเจริญรอยตามทางที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบำเพ็ญมา มีสมบัติข้าวของเงินทองที่เหลือกินเหลือใช้ เราก็บริจาคไปสละไป หันกลับมาอยู่แบบสมถะแบบเรียบง่าย พออยู่พอกินพอมีพอกินไป แล้วเอาเวลามาหาความสุขภายในใจ ดีกว่าไปหาความสุขภายนอกที่ไม่มีขอบไม่มีเขต ที่เป็นเหมือนกับยาเสพติด เวลาได้เสพความสุขภายนอกก็คึกคึใจ พอไม่ได้เสพก็มีความเศร้าหมอง มีความเบื่อหน่ายซังกะตาย บางทีถึงกับไม่อยากจะอยู่ต่อไปก็มี ถึงกับต้องฆ่าตัวตายไปก็มี เมื่อไม่มีปัญญาที่จะหาความสุขภายนอกได้

ให้เราหันกลับมาหาความสุขภายในที่มีแต่คุณมีแต่ประโยชน์กับชีวิตจิตใจของเราด้วยการบริจาคทรัพย์ แล้วก็ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รักษาศีล ๕ ไว้ให้ดี แล้วก็มาฝึกทำจิตใจให้สงบ นั่งสมาธิ ไหว้พระสวดมนต์ บริกรรม พุทโธ พุทโธ หรือกำหนดดูลมหายใจเข้าออกโดยที่ไม่ให้ใจไปคิดเรื่องอื่น ให้มีสติรู้อยู่กับบทสวดมนต์หรืออยู่กับคำบริกรรมพุทโธ หรืออยู่กับลมหายใจเข้าออก ถ้าเราสามารถควบคุมจิตใจไม่ให้ไปคิดเรื่องอื่นๆ ได้ และให้อยู่กับลมก็ดี หรือพุทโธก็ดี หรือบทสวดมนต์ก็ดี ได้แล้วไม่นานจิตของเราก็จะรวมลงสู่ความสงบ พอเราเข้าสู่ความสงบแล้วจะ

ปรากฏความสุขที่เราไม่เคยพบมาก่อน ดังที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า **สุขอื่นที่เหนือกว่าความสุขที่เกิดจากความสงบของจิตใจไม่มี มีความสุขนี้เท่านั้นที่ประเสริฐที่สุดที่ดีที่สุด ก็คือความสุขที่เกิดจากความสงบ**

ถ้าเราลองได้สัมผัสกับความสุขนี้เพียงครั้งเดียวแล้ว เราจะมีความยินดีที่จะหาความสุขชนิดนี้อย่างเดียว จะไม่สนใจต่อการหาความสุขอย่างอื่นเลย มีเวลามากน้อยเพียงไรก็จะทุ่มเทให้กับการหาความสุขแบบนี้ ถ้าออกบวชได้ก็จะออกบวช เพราะการบวชนี้จะทำให้มีเวลาที่จะทำสมาธิ ทำจิตใจให้สงบได้มากที่สุด เพราะว่าไม่ต้องไปกังวลกับการทำมาหากินหาเงินหาทองเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง บวชแล้วก็มีคนคอยเอาอาหารมาเลี้ยงถึงวัด หรือถ้าออกไปบิณฑบาตก็มีคนคอยใส่บาตรให้รับประทานอยู่แล้ว จึงไม่ต้องเสียเวลากับการไปทำมาหากิน ก็จะมีเวลาที่จะนั่งสมาธิที่จะทำจิตใจให้สงบให้มากยิ่งขึ้นไปได้เรื่อยๆ จนมีความสุขตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง เดิน ยืน นั่ง นอน ไม่ว่าตื่นหรือหลับ จะมีแต่ความสุขที่เรียกว่า "ปรมัง สุขัง" นี้อยู่ตลอดเวลา แล้วเราจะได้รู้ว่านี่แลคือเป้าหมายชีวิตของเราอยู่ตรงนี้เอง

เมื่อก่อนนี้เราไม่เคยได้ยินได้ฟังธรรมะ เราก็หลงว่าเป้าหมายชีวิตของเราก็คือการหาลาภทางวัตถุข้าวของเงินทองต่างๆ แต่หารู้ไม่ว่า

มันไม่ได้เป็นลาภที่แท้จริง มันเป็นเหมือนกับกับดักที่จะฉุดลากให้เราตกลงไปสู่กองทุกข์ที่จะทำให้เราเครียดไปตลอดเวลา แต่พอเราได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้วที่ทรงสอนว่าลาภอันประเสริฐนี้อยู่ที่การไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ อยู่ที่การทำจิตใจให้สงบ ระงับจากความโลภ ความโกรธ ความหลง เราก็จะมีความเห็นที่ถูกต้องที่จะมากำจัดความหลงที่คอยหลอกล่อให้เราไปโลภไปอยากกับสิ่งต่างๆ แล้วก็จะทำให้เราสามารถเจริญรอยตามทางที่พระพุทธเจ้าได้ทรงดำเนินไป และในที่สุดเราก็จะได้พบกับลาภอันประเสริฐทั้งสองประการนี้

จึงขอให้ท่านทั้งหลายจงทำความเข้าใจให้ถูกต้อง อย่าไปแสวงหาสิ่งที่เป็นพิษเป็นภัยกับชีวิตจิตใจ ขอให้เราแสวงหาสิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์กับจิตใจของเรา ก็คือ **ธรรมโอสถ** คือพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านี้เท่านั้น ขอให้น้อมเข้ามาศึกษาใคร่ครวญพินิจพิจารณาอยู่เรื่อยๆ เพื่อเราจะได้นำเอาไปปฏิบัติ ถ้าเราฟังอย่างเดียวแล้วเราไม่นำไปคิดพิจารณา มันก็จะหายไปจากใจของเรา แล้วความหลงก็จะกลับมาหลอกให้เราไปโลภไปอยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ แล้วเราก็จะต้องเครียดกับสิ่งนั้นสิ่งนี้ แล้วก็จะต้องเจ็บไข้ได้ป่วยต่อไปอีก

จึงขอฝากเรื่อง **"อโรคยา ปรมา ลาภา"** ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ และ **"ปรมัง สุขัง"** ความสงบที่ประเสริฐที่สุดที่เกิดจากความสงบของจิตใจนี้ให้ท่านได้นำเอาไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัยในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และบุญกุศลที่ท่านได้มาบำเพ็ญกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขปราศจากทุกข์และโรคภัยต่างๆ ทั้งหลายโดยทั่วหน้ากันเทอญ

ธรรมะในศาลา

"เจ้ากรรมนายเวร"

วันนี้เป็นวันที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพราะท่านมีความเชื่อในพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่สอนว่า **"เรามีกรรมเป็นของๆ เรา เราจะทำกรรมอันใดไว้ ดีหรือชั่ว เราจะต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น"** กรรมนี่แลคือเจ้ากรรมนายเวรของพวกเรา แต่เรานี่แลเป็นเจ้าของเจ้ากรรมนายเวรอีกที เพราะเราเป็นผู้กระทำ ถ้าเราไม่กระทำก็จะไม่มีเจ้ากรรมนายเวร เมื่อเราทำแล้ว กรรมที่เราทำนั้นก็จะกลายเป็นเจ้ากรรมนายเวรของเรา จะเป็นผู้ที่จะให้คุณให้โทษกับเรา ให้เราสุขให้เราทุกข์ ให้เราเจริญให้เราเสื่อม อยู่ที่กรรม ไม่ได้อยู่ที่ผู้หนึ่งผู้ใด ไม่ได้อยู่ที่พระพรหม เช่นมีความเชื่อในเรื่องของพรหมลิขิตว่าพระพรหมเป็นผู้ลิขิตชีวิตให้เราได้เกิดสูงต่ำ ให้เราดีให้เราชั่ว ทางพระพุทธศาสนาไม่เชื่อในเรื่องพรหมลิขิต แต่เชื่อในเรื่อง **"กรรมลิขิต"** คือกรรมนี่แลเป็นผู้ลิขิตชีวิตของเรา

การที่เราได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เป็นหญิงก็ดีเป็นชายก็ดี เป็นคนฉลาดก็ดีคนโง่ก็ดี คนสวยก็ดีไม่สวยก็ดี คนพิการก็ดีไม่พิการก็ดี ล้วนเป็นเรื่องของกรรมลิขิตทั้งนั้น คือ การกระทำของเราในอดีตได้ส่งให้มีผลปรากฏขึ้นมาในปัจจุบัน ทำให้เราต้องเป็นอย่างที่เราเป็นกันอยู่ทุกวันนี้ ไม่มีใครเป็นผู้ลิขิตให้ พระพรหมไม่สามารถลิขิตชีวิตของผู้อื่นได้ มีแต่กรรมเท่านั้นที่จะลิขิตได้ นี่คือเจ้ากรรมนายเวรของเรา ก็คือการกระทำ

ถ้าเราทำดีเราก็จะได้เจ้ากรรมนายเวรที่ดีที่จะส่งสนับสนุนให้เรามีแต่ความสุขมีแต่ความเจริญ ถ้าเราทำกรรมไม่ดี ทำบาป ทำชั่ว เราก็จะมีเจ้ากรรมนายเวรที่ไม่ดีที่จะคอยลงโทษเราที่จะผลักดันให้เราไปสู่ที่ไม่น่าปรารถนา เช่น พาให้เราไปเกิดเป็นเดรัจฉานบ้าง ไปตกนรกบ้าง

ดังนั้น **เราต้องควบคุมเจ้ากรรมนายเวรของเราให้ดี เพราะไม่มีใครสามารถควบคุมแทนเราได้ มีตัวเราเท่านั้นที่จะสามารถบังคับให้เจ้ากรรมนายเวรของเราเป็นเจ้ากรรมนายเวรที่ดี ที่มีความเมตตากรุณา หรือเป็นเจ้ากรรมนายเวรที่ไม่ดี มีความโหดร้ายทารุณ อยู่ที่ตัวเรา** ก็คือทุกครั้งก่อนที่เราจะทำอะไร ถ้าเรามีสติมีปัญญาพิจารณาแยกแยะให้ดีเสียก่อนว่าสิ่งที่เรากำลังคิดอยู่นี้ กำลังพูดอยู่ กำลังจะพูด กำลังจะทำนี้ เป็นอย่างไร เป็นคุณหรือเป็นโทษ มีประโยชน์หรือมีโทษตามมา เราต้องคิดก่อน ถ้าเราไม่คิด ไม่แยกแยะว่าอะไรผิดอะไรถูก อะไรดีอะไรชั่ว แล้วเราปล่อยให้ความคิดนี้สั่งการให้เราไปพูดสั่งการให้เราไปทำ ถ้าเป็นเรื่องดีก็ดีไป ถ้าเป็นเรื่องไม่ดีก็จะไม่ดี เพราะจะส่งผลไม่ดี ทำให้เราต้องรับเคราะห์กรรมต่างๆ นี่แลคือเรื่องของเจ้ากรรมนายเวร **ไม่มีใครเป็นเจ้ากรรมนายเวรที่แท้จริง มีตัวเรานี่แล ดังนั้น เวลาที่เราทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลไปให้เจ้ากรรมนายเวรนั้น เราก็อุทิศมาให้กับตัวเราเอง**

วิธีที่จะอุทิศบุญให้กับเจ้ากรรมนายเวรที่เกิดประโยชน์ ก็คือต้องสอนตัวเราเองให้หมั่นทำแต่ความดี ให้ละการกระทำที่ไม่ดี ละบาป ละความชั่ว และให้เราต่อสู้กับความโลภ ความโกรธ ความหลง อย่าให้มันมีอำนาจมาครอบงำใจของเราได้ เพราะเมื่อมีความโลภ ความโกรธ ความหลง เข้ามาครอบงำใจแล้ว มันก็จะให้เราคิดไปในทางที่ไม่ดี เมื่อเราคิดไปในทางที่ไม่ดี เราก็จะพูดไปในทางที่ไม่ดี ไปทำในทางที่ไม่ดี เช่น ถ้ามีความโกรธเกิดขึ้นมาในใจเรา มันก็จะให้เราคิดร้ายต่อผู้อื่น แทนที่จะมีเมตตา มีความกรุณา มีไมตรีจิต เราก็จะมีแต่ความคิดที่ไม่ดีต่อบุคคลที่เรากำลังโกรธ เราอยากจะให้เขาเจ็บ อยากจะให้เขาเดือดร้อน อยากจะให้เขามีแต่ความทุกข์ เราก็เลยพูดวาจาที่ไม่สวยงามออกไป เช่น วาจาผรุสวาท คือพูดคำหยาบ ด่าเขาอย่างหยาบๆ อย่างนี้เป็นต้น หรือไม่เช่นนั้นเราก็จะทำมากกว่านั้น เมื่อพูดแล้วไม่สาแก่ใจก็ต้องลงไม้ลงมือ บางทีก็ไปทำร้ายข้าวของต่างๆ ของเขาก่อนหรือไม่เช่นนั้นก็ทำร้ายตัวเขาเลย เป็นเพราะเราถูกอำนาจของความโลภ ความโกรธ ความหลง ครอบงำจิตใจ แล้วก็สั่งให้ใจเราคิดไปในทางที่ไม่ดีไม่งาม แล้วก็พาให้เราไปพูดไปทำในสิ่งที่ไม่ดีไม่งาม แล้วก็มีผลที่ไม่ดีตามมาเวลาที่เราไปทะเลาะเบาะแว้งมีเรื่องมีราวกับใคร ก็ต้องไปแก้ปัญหากัน ขึ้นอยู่ว่าเป็นปัญหาเล็กน้อยหรือปัญหาใหญ่โต ถ้าถึงกับ

ฆ่าเขา ก็ต้องไปแก้ปัญหาที่ศาล ต้องไปติดคุกติดตะรางหรือถูกจับลงโทษประหารชีวิตไป เกิดจากการที่เราไม่ต่อสู้กับความโลภ ความโกรธ ความหลงนี้เท่านั้นเอง ถ้าเราต่อสู้กับความโกรธ ความโลภ ความหลงได้ การกระทำการพูดของเราก็จะไม่เกิดความเสียหายขึ้นมา จะเป็นเรื่องธรรมดาเป็นปกติ

อย่างในขณะนี้**เราสามารถควบคุมความโลภ ความโกรธ ความหลงของเราได้ ไม่ให้มันออกมาเพ่นพ่าน เพราะเรามีสติ สตินี้เป็นตัวควบคุมความโลภ ความโกรธ ความหลงได้** ถ้าเรามีสติอยู่กับการฟังเทศน์ฟังธรรม ความโลภ ความโกรธ ความหลง ก็จะไม่สามารถออกมาเพ่นพ่านได้ เพราะใจไม่ได้ไปคิดเรื่องอื่น ใจกำลังคิดเรื่องธรรมะที่กำลังฟังอยู่ เวลาฟังไปเราก็พิจารณาตามไป คิดตามไป เพื่อจะได้เข้าอกเข้าใจ ถ้าเราฟังเฉยๆ แล้วเราไม่ได้พิจารณาตาม เราก็จะไม่เข้าใจ เราก็จะไม่มีปัญญา เวลาฟังธรรมถ้าอยากจะให้เกิดปัญญา เกิดความเข้าอกเข้าใจ เราฟังไปแล้วเราต้องคิดตามไปด้วย เช่น เขาสอนว่าหนึ่งบวกหนึ่งเป็นสอง เราก็ต้องคิดตามว่าหนึ่งกับหนึ่งพอเอามารวมกันก็เป็นสอง เราก็รู้แล้วว่าสองมาจากอะไร แล้วสองบวกหนึ่งก็เป็นสาม เราก็รู้ว่าสามมาจากอะไร อย่างนี้เป็นต้น นี่คือปัญญา แต่ถ้าเราฟังเฉยๆ

คือฟังเสียงเข้าหูซ้ายแล้วออกหูขวาไป แต่ใจเรามัวไปคิดเรื่องอื่น อาจจะไปคิดถึงเรื่องงานเรื่องการ เรื่องสมบัติข้าวของเงินทอง ถ้าอย่างนี้ก็เริ่มถูกความหลงครอบงำแล้ว เดี๋ยวก็จะเกิดความห่วงใยในสมบัติข้าวของเงินทอง ห่วงบ้านห่วงช่องขึ้นมา ก็จะเกิดความโลภคือความอยากอยากที่จะไปดูแลสิ่งที่เราห่วง เช่น ห่วงบ้านห่วงช่องเพราะไปคิดว่าลืมปิดบ้านลืมใส่กุญแจบ้าน พอคิดอย่างนี้ขึ้นมาก็เกิดความวิตกเกิดความกังวล ก็ไม่สามารถนั่งอยู่เฉยๆ ได้ ก็จะต้องรีบลุกออกจากที่นี่ไปเพื่อกลับบ้านไปดูว่าได้ใส่กุญแจบ้านไว้เรียบร้อยหรือเปล่า คิดอย่างนี้ยังไม่เสียหายมากนัก เพราะไม่ได้คิดไปสร้างความเดือดร้อนไปทำร้ายผู้อื่น แต่ถ้าคิดถึงคนที่เขาสร้างความเจ็บช้ำน้ำใจให้กับเรา แล้วเราอดรนทนนั่งอยู่เฉยๆ ไม่ได้ จะต้องไปแก้แค้นให้สาสมใจ ใจของเราก็จะรุ่มร้อนจะนั่งไม่ติด จะต้องรีบลุกขึ้นไปเพื่อไปทำในสิ่งที่ต้องการจะทำ

นี่คือการกระทำของใจ เกิดจากความโลภ ความโกรธ ความหลงที่เป็นส่วนไม่ดี แต่ถ้าเกิดจากธรรมะที่เป็นส่วนดี เช่น วันนี้ธรรมะเป็นตัวที่ครอบงำจิตใจของเรา ทำให้เราคิดอยากจะทำบุญ ทำให้เราคิดอยากจะมาวัด อยากจะฟังเทศน์ฟังธรรม อย่างนี้เรียกว่าเรามีธรรมะเป็นผู้ครอบครองจิตใจของเรา เป็นผู้ผลักดันจิตใจของเรา ให้ไปพูดดี

ให้ไปทำดี แล้วก็ได้รับผลดีจากการพูดดีทำดีนี้ พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้เราหมั่นสร้างธรรมะปลูกฝังธรรมะให้มากยิ่งขึ้น แล้วก็หมั่นกำจัดตัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้มากยิ่งขึ้น

ใจของเรานี้ก็เปรียบเหมือนกับพื้นที่ผืนหนึ่ง ถ้าเราปล่อยให้มันอยู่ตามลำพัง ไม่ปลูกต้นไม้ที่มีคุณประโยชน์ มันก็จะมีแต่พวกหญ้าขึ้นรกรุงรังไม่เกิดประโยชน์อะไร เป็นที่อยู่ของสัตว์ต่างๆ ของงู ของสัตว์เลื้อยคลานต่างๆ แล้วถ้าเกิดเราเดินเข้าไปก็อาจจะถูกสัตว์เลื้อยคลานเหล่านั้นกัดเราได้ ใจของเราก็เป็นเหมือนพื้นที่ ถ้าเราไม่ปลูกฝังธรรมะซึ่งเป็นเหมือนต้นไม้ที่มีคุณค่า เช่น ถ้าเราปลูกต้นมะม่วง ต้นมะพร้าว ต้นมะละกอ ต้นไม้ต่างๆ พอเราปลูกไว้มันก็จะคลุมดินไม่ให้พวกหญ้าเจริญงอกงามขึ้นมา หรือถ้าเราถางหญ้าออกไปเพียงครั้งเดียว ต่อไปก็ไม่ต้องถางมันอีก แล้วเราก็จะเดินเข้าไปในที่นั้นด้วยความปลอดภัย และจะได้ประโยชน์จากต้นไม้ที่เราปลูกไว้ เราอยากจะกินมะละกอเราก็ไปหยิบมากินได้ เราอยากจะกินมะม่วงกินมะพร้าว เวลาที่มันออกลูกออกมาเราก็ไปหยิบมากินได้ ใจของเราก็เป็นอย่างนั้น เป็นเหมือนที่ผืนหนึ่ง ถ้าเราปล่อยไว้เราก็จะมีแต่ความโลภ ความหลง เจริญงอกงามขึ้นมา ซึ่งเป็นเหมือนกับพวกหญ้า พวกต้นไม้ที่ไม่มีประโยชน์ต่างๆ เมื่อ

มันเกิดขึ้นมาแล้วมันก็จะสร้างความทุกข์ สร้างความรุ่มร้อนให้กับจิตใจ เพราะมันจะหลอกให้เราไปพูดไม่ดีทำไม่ดี แล้วก็สร้างความเดือดร้อนให้กับตัวเราเองและกับผู้อื่น แต่ถ้าเราปลูกฝังธรรมะของพระพุทธเจ้าอยู่เรื่อยๆ เช่น ปลูกต้นทาน ทานก็คือการให้ ปลูกต้นศีล ศีลคือการไม่เบียดเบียนกัน เช่น ศีล ๕ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดประเวณี ไม่พูดปดมดเท็จ ไม่เสพสุรายาเมา เรียกว่าเป็นการปลูกต้นไม้ที่ดีขึ้นมาในใจ ปลูกต้นธรรมะ ปลูกทาน ปลูกศีล ปลูกภาวนา ภาวนาก็คือการทำจิตใจให้สงบ การทำจิตใจให้ฉลาด ให้มีสติให้มีปัญญา ให้รู้ทันความโลภ ความโกรธ ความหลง ถ้าเรารู้ทันความโลภ ความโกรธ ความหลงแล้ว เราก็จะสามารถกำจัดความความโลภ ความโกรธ ความหลงได้

อานิสงส์ผลที่เกิดจากการปลูกต้นธรรมะชนิดต่างๆ ก็จะทำให้เราได้เจริญรุ่งเรืองในภพชาติ ได้พัฒนาจากมนุษย์ไปเป็นเทพ เป็นพรหม เป็นพระอริยเจ้า ได้บรรลุมรรคผลนิพพานไปในที่สุด ก็เกิดจากการที่เราปลูกฝังคุณธรรมความดีงามต่างๆ แทนที่จะปล่อยให้กิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันเจริญงอกงามขึ้นมาในจิตในใจ แล้วก็สร้างความทุกข์ สร้างความวุ่นวาย แล้วก็สร้างความเสื่อมให้กับภพชาติของเรา จากมนุษย์ก็จะเสื่อมลงไปเป็นเปรต เป็นเดรัจฉาน เป็นผี ไปตกนรก

นี่เป็นผลที่เกิดจากการที่เราปล่อยให้ความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นเจ้ากรรมนายเวรของเรา เป็นตัวสั่งการให้เราคิด ให้เราพูด ให้เราทำในสิ่งที่ไม่ดีที่มีแต่โทษ ก็จะเป็นอย่างนั้น ถ้าเราปล่อยให้ธรรมะเป็นผู้สั่งการให้เราทำ ธรรมะก็จะดึงเราขึ้นสู่ที่สูง พาให้เราอยู่ห่างไกลจากความทุกข์ จากความวุ่นวายใจทั้งหลาย

ดังนั้น เราจึงต้องพยายามปลูกฝังธรรมะให้เกิดขึ้นในจิตในใจ

ในเบื้องต้นเราก็ต้องไปหาเมล็ดพืชของธรรมะก่อน ก็คือเราต้องไปศึกษาไปฟังเทศน์ฟังธรรมจากผู้ที่มีธรรมะ เช่น จากพระพุทธเจ้า จากพระอริยสงฆ์สาวกทั้งหลาย ท่านเป็นผู้ที่มีเมล็ดพืชของธรรมะ เวลาเราไปฟังเทศน์ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าก็ดี จากพระอริยสงฆ์ก็ดี ก็เป็นการไปรับเมล็ดพืชของธรรมะมาปลูกฝังไว้ในจิตในใจ พระพุทธเจ้าก็ทรงสอนให้เราทำความดี ให้เราละบาป ให้เรากำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ถ้าเราเอาเมล็ดพืชเหล่านี้มาปลูกในจิตในใจของเรา ต่อไปเราก็จะมีธรรมะเป็นผู้พาเราหรือเป็นผู้สั่งการให้เราไปทำแต่สิ่งที่มีคุณมีประโยชน์ กิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลงต่างๆ ก็จะไม่มีกำลังที่จะสั่งให้เราไปทำในสิ่งที่ไม่ดีไม่งามได้ เพราะ **"ธรรมะย่อมชนะอธรรม"** นั่นเอง

ธรรมะ ก็คือคำสอนของพระพุทธเจ้า **อธรรม** ก็คือคำสอนของกิเลส เวลากิเลสสอนให้เราโลภ สอนให้เราอยาก สอนให้เราโกรธ สอนให้เราเกลียด สอนให้เราหลง รักสิ่งนั้นรักสิ่งนี้ ชอบสิ่งนั้นชอบสิ่งนี้ เหล่านี้เรียกว่าเป็นเรื่องของกิเลสทั้งสิ้น เราอย่าไปโลภ อย่าไปโกรธ อย่าไปรักสิ่งนั้นสิ่งนี้ อย่าไปอยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ อย่าไปเห็นว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้ดี เพราะไม่มีอะไรในโลกนี้ที่จะดีเท่ากับธรรมะ สิ่งต่างๆ ในโลกนี้ดีก็ดีเพียงชั่วระยะเวลาสั้นๆ เพราะสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้มันไม่เที่ยงแท้แน่นอน มันไม่คงเส้นคงวา มันไม่ดีไปเสมอ เช่น อาหารที่เรารับประทาน เวลาที่เราทำเสร็จใหม่ๆ ตั้งอยู่บนโต๊ะ มันก็ดี แต่ถ้าเราทิ้งไว้สักวันสองวัน มันก็จะบูดเน่าเสียไปกลายเป็นของไม่ดีไป ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอย่างนี้ ดีเพียงเดี๋ยวเดียวแล้วเดี๋ยวก็กลายเป็นของไม่ดีไป ของต่างๆ ที่เราซื้อมาใหม่ๆ ก็ดี ใช้ได้ดี พอใช้ไปสักระยะหนึ่งมันก็เริ่มเสีย มันจึงไม่ให้ความสุขกับเราไปเสมอ แต่ความหลงของเราจะหลอกให้เราคิดว่าสิ่งนั้นก็ดี สิ่งนี้ก็ดี สิ่งนั้นก็ให้ความสุขกับเรา สิ่งนี้ก็ให้ความสุขกับเรา แต่มันไม่คิดแบบปัญญาไม่คิดแบบธรรมะว่ามันเป็นเหมือนเหรียญสองด้าน มันมีด้านดีและมีด้านไม่ดี เพราะมันมีการเจริญและมีการเสื่อม ถ้าความหลงแล้วมันจะไม่มองด้านเสื่อม มันจะไม่มองด้านไม่ดี มันจะมองแต่ด้านดีอย่างเดียว อย่างนี้เรียกว่าเป็น**ความหลง**

ถ้าเราเห็นอะไรดีนั่นแสดงว่าเราหลงแล้ว เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างมันมีทั้งดีและไม่ดีควบคู่กันไป ไม่อย่างนั้นคนเราแต่งงานกันแล้วก็ไม่ต้องหย่ากัน แต่งงานแล้วก็อยู่กันไปตลอด เพราะมันจะต้องดีไปตลอด แต่มันไม่ได้เป็นอย่างนั้น เวลาแต่งใหม่ๆ ต่างคนก็ต่างดี พอแต่งไปไม่นานก็กลายเป็นไม่ดีไป ต้องมาทะเลาะวิวาท ต้องมาโกรธมาเกลียดกัน ต้องมาทำลายกัน ก็เพราะความไม่ดีของคนเรานี้เอง คนเราก็มีทั้งสองด้าน มีทั้งด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดี เวลาที่เราพบกันใหม่ๆ เจอกันใหม่ๆ เราจะเอาด้านที่ดีออกมาอวดออกมาโชว์กัน แต่พออยู่ร่วมกันแล้วทีนี้เราก็จะเอาด้านที่ไม่ดีออกมา เป็นอย่างนี้ด้วยกันทุกคน นอกจากพระพุทธเจ้ากับพระอรหันต์เท่านั้นที่ท่านได้ชำระด้านที่ไม่ดีหมดไปแล้ว เหลือแต่ด้านที่ดีอย่างเดียว

ถ้าเราอยู่ใกล้กับพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์แล้ว จะได้แต่สิ่งที่ดีเสมอ แต่สิ่งที่ดีของท่านอาจจะไม่ดีกับเราก็ได้ เพราะกิเลสคือตัวที่ไม่ดีในตัวเราไม่ชอบสิ่งที่ดีนั่นเอง เช่น เราไม่ชอบให้ท่านดุด่าว่ากล่าวตักเตือนเรา แต่สิ่งที่ท่านว่ากล่าวตักเตือนเรานั้นเป็นคุณเป็นประโยชน์กับเรา เพราะจะช่วยให้เราได้กำจัดสิ่งที่ไม่ดีอยู่ภายในใจของเรา แต่กิเลสที่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมันไม่ยอม เพราะเท่ากับเป็นการไปฆ่าตัวมันนั่นเอง มันจึง

ต้องต่อสู้ เวลาเราอยู่กับครูบาอาจารย์ พระที่ท่านเป็นพระอรหันต์ เป็นผู้ที่สิ้นกิเลสแล้ว ไม่ได้หมายความว่าท่านจะไม่ด่าไม่ว่าเรา ถ้าท่านเห็นว่าเรายังมีส่วนที่ไม่ดีอยู่ ท่านก็ต้องช่วยเรา แก้ให้เราด้วยการบอกเราว่าตอนนี้เธอกำลังทำในสิ่งที่ไม่ดีนะ กำลังโลภ กำลังโกรธ กำลังหลงอยู่ ต้องพยายามแก้ไข ต้องพยายามกำจัดมัน อย่าไปหลงอยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ อยากเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ สิ่งต่างๆ ในโลกนี้มันไม่มีคุณประโยชน์เท่ากับการมีธรรมะอยู่ในใจของเรา

ถ้าใจเราไม่อยากไม่โลภซะอย่างแล้ว มันแสนจะสุขแสนจะสบาย จะเป็นอย่างไร จะอยู่อย่างไร ก็ไม่เป็นปัญหาอย่างไร แต่ถ้าเรามีความโลภความอยากแล้ว เราก็อยากจะให้เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ อยากจะให้คนนั้นคนนี้ดีกับเราอย่างนั้นดีกับเราอย่างนี้ ไม่อยากให้เขาร้ายกับเราอย่างนี้เป็นต้น นี่เรียกว่าความหลง

ความหลงทำให้เราอยาก อยากกับคนนั้นอยากกับคนนี้ อยากกับสิ่งนั้นอยากกับสิ่งนี้ แล้วเมื่อไม่ได้ตามความอยากเราก็เสียอกเสียใจ เศร้าโศกเสียใจ กินไม่ได้นอนไม่หลับ นี่เป็นผลที่เกิดจากการให้ความหลง มันหลอกใจของเราให้ไปอยาก ไปชอบ ให้ไปเห็นว่าสิ่งนั้นดีสิ่งนี้ดี คนนั้นดีคนนี้ดี อย่างนี้เรียกว่าเป็นความหลง ถ้าเป็นความไม่หลงแล้วจะเห็น

ทั้งสองด้าน เห็นทั้งด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดี เห็นทั้งด้านที่เจริญและเห็นด้านที่เสื่อม ไม่มีใครอยู่ในโลกนี้ไปตลอด สักวันหนึ่งก็ต้องตายจากกันไป แต่เรามักจะมองไม่เห็นกัน เราคิดว่าเราได้อะไรมาแล้ว เขาจะต้องอยู่กับเราไปตลอด จะต้องดีไปตลอด จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

เราจึงต้องมาเปลี่ยนความคิดของเราใหม่ ต้องคิดแบบพระพุทธเจ้า คิดแบบพระอรหันต์ทั้งหลายคิดกัน คือต้องคิดทั้งสองด้าน คิดทั้งด้านเจริญและด้านเสื่อม คิดทั้งด้านที่สวยงามและด้านที่ไม่สวยงาม ร่างกายของคนเรามีทั้งด้านที่สวยงามและที่ไม่สวยงาม เวลาเป็นหนุ่มเป็นสาวก็ดูสวยงาม พอเวลาแก่ลงไปก็ไม่สวยงาม เวลาดูข้างนอกก็สวยงาม ถ้าดูเข้าไปข้างในก็ไม่สวยงาม นี่คือความจริงของทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอย่างนี้ ถ้าเราเห็นทั้งสองส่วนของทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว เราจะไม่หลงอยากได้อะไรกับสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ เพราะเราจะเห็นว่านอกจากความสุขแล้วมันก็มีความทุกข์ตามมาด้วย ได้อะไรมา ได้ความสุขจากสิ่งนั้นแล้ว ก็ต้องได้ความทุกข์จากสิ่งนั้นด้วย ได้สามีได้ภรรยามา ก็มีความสุขกับสามีกับภรรยา แล้วในขณะเดียวกันก็ต้องมาทุกข์กับสามีทุกข์กับภรรยา เวลาสามีหรือภรรยาเปลี่ยนไปเปลี่ยนนิสัยไป จากการเป็นคนว่านอนสอนง่ายกลายเป็นคนดื้อ จากการที่เป็นคนดีกลายเป็นคนไม่ดี หรือจากคนที่มี

รูปร่างหน้าตาดีกลายเป็นคนรูปร่างไม่ดีไป พิกลพิการไป อย่างนี้ก็จะทำให้เราเกิดความทุกข์ใจขึ้นมา

ดังนั้น **พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้เราหมั่นปลูกฝังธรรมะให้มากๆ เพราะธรรมะนี่แลจะเป็นตัวที่จะไปกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง เมื่อเราไม่มีความโลภ ความโกรธ ความหลงแล้ว ใจของเราก็จะคิดแต่สิ่งที่ดี เมื่อคิดแต่สิ่งที่ดีก็จะพูดแต่สิ่งที่ดี ทำแต่สิ่งที่ดี เมื่อพูดทำแต่สิ่งที่ดี ผลที่ดีก็จะตามมา คือความสุขและความเจริญทั้งในทางโลกและในทางธรรม ในปัจจุบันเราก็จะอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีแต่มิตรมีแต่เพื่อน ไม่มีศัตรู ไม่มีคนเกลียดชัง มีแต่คนรัก มีแต่คนชื่นชมยินดี แล้วเราก็จะไม่มีความทุกข์ภายในใจ ใจของเราก็สงบเย็นสบาย เพราะไม่มีอะไรมาหลอกให้เราไปกังวลไปห่วง เพราะเราเห็นแล้วว่าไม่มีอะไรในโลกนี้ที่ดีจริงๆ เราจึงไม่ได้ไปยึดไปติดหรือไปต้องการสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ เรามีสิ่งที่ดีกว่าอยู่ในใจของเราก็คือธรรมะ**

ธรรมะนี่แลที่จะทำให้ใจของเราสงบ ให้เย็นให้สุขให้สบายให้อยู่ไปได้โดยที่ไม่ต้องมีอะไรภายนอก ภายนอกก็เพียงแต่มีปัจจัย ๔ ไว้ดูแลรักษาร่างกายเท่านั้นก็พอแล้ว แต่สิ่งอย่างอื่นนั้นไม่จำเป็น ไม่มีก็ไม่ตาย

อยู่ได้ แต่ถ้าไม่มีลมหายใจ อยู่ไม่ได้ สิ่งที่จำเป็นจริงๆ ก็คือ ลมหายใจ อาหาร น้ำ ที่เราต้องรับประทานเข้าไปหล่อเลี้ยงร่างกายเท่านั้น แต่ถ้ามีสิ่งเหล่านี้แล้วก็พอแล้ว

เราหันมาสร้างสิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์กับจิตใจของเราดีกว่า ก็คือสร้างธรรมะ ด้วยการฟังเทศน์ฟังธรรม ฟังแล้วก็นำเอาสิ่งที่เราได้ยินได้ฟังไปคิดอยู่เรื่อยๆ ไม่ใช่ฟังหนเดียวแล้วก็ไม่คิดอีก ถ้าไม่คิดมันก็ลืม เพราะมีเรื่องอื่นมาชวนให้เราคิด เช่น เรื่องงานเรื่องการ เรื่องครอบครัว เรื่องอะไรต่างๆ มากมาย แต่**ถ้าเราเอาธรรมะมาควบคู่กับความคิด มันก็จะไปด้วยกันได้** เราคิดเรื่องครอบครัว เราก็เอาธรรมะมาคิดว่าครอบครัวของเราก็ไม่เที่ยงแท้แน่นอน ปัญหาของเราก็ไม่เที่ยงแท้แน่นอน มันเกิดขึ้นมาได้เดี๋ยวมันก็ดับของมันได้ ถ้าเราแก้ไม่ได้ ก็ปล่อยมันไปตามเรื่องของมันก็ได้ เราไม่ต้องไปกังวลกับมัน อย่างนี้ก็เรียกว่าคิดกับธรรมะ อย่าคิดกับกิเลส คิดแบบกิเลสคือต้องแก้ให้ได้ ถ้าแก้ไม่ได้ก็ร้องห่มร้องไห้ เศร้าโศกเสียใจ อย่างนี้แสดงว่าขาดธรรมะ ถ้ามีธรรมะจะต้องยอมรับความจริงว่าบางอย่างก็แก้ได้ บางอย่างก็แก้ไม่ได้ แต่สิ่งที่เราแก้ได้ป้องกันได้ก็คือความทุกข์ในใจของเรา ถ้าเรายอมรับความจริงว่ามันเป็นอย่างนี้ เรื่องมันเป็นอย่างนี้ เราทำได้เท่านี้ เราพอใจกับมัน

“

ไม่มีใครที่ไหนที่เป็นเจ้ากรรมนายเวร
นอกจากตัวเราเอง
เราต้องสร้างเจ้ากรรมนายเวรที่ดี
ให้เกิดขึ้นด้วยการศึกษาพระธรรมคำสอน
แล้วก็ปฏิบัติตาม
แล้วเราก็จะมีเจ้ากรรมนายเวรที่ดี
ที่จะส่งให้เราไปสู่ที่ดีต่อไป

”

เราก็ไม่ทุกข์ใจ เราแก้ความทุกข์ใจได้ แต่ถ้าเราไม่พอใจ เราต้องการให้มันเป็นไปตามใจของเรา ตอนนั้นเราจะทุกข์ใจ เพราะมันไม่เป็นไปตามที่เราต้องการ

ดังนั้น นอกจากได้ยินได้ฟังแล้ว เราต้องเอาไปคิดอยู่เรื่อยๆ **เวลาอยากจะได้อะไรก็ต้องใช้ธรรมะเข้าไปสกัด เวลาโกรธก็ต้องใช้ธรรมะเข้าไปดับ เวลาหลงก็ต้องใช้ธรรมะเข้าไปยุติมัน ถ้าทำอย่างนี้แล้วเราจะมีธรรมะมากขึ้นไปเรื่อยๆ ในจิตใจ** เป็นการปลูกเป็นการทำนุบำรุงธรรมะให้เจริญเติบโต เหมือนกับต้นไม้ เราปลูกแล้ว เราก็ยังต้องคอยดูแลรักษา หมั่นพรวนดิน ให้น้ำให้ปุ๋ย หมั่นดูแลรักษาไม่ให้วัชพืชต่างๆ มาแย่งอาหารของต้นไม้หรือแมลงต่างๆ มากัดทำลายต้นไม้ ฉันใด **ธรรมะที่เราได้รับจากพระพุทธเจ้าก็ดี จากพระอริยสงฆ์สาวกก็ดี เมื่อเรารับไปแล้ว เราต้องเอาไปเจริญต่อ เอาไปคิดต่ออยู่เรื่อยๆ วันๆ หนึ่งเรามีเวลาคิดได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมงนอกจากเวลาที่เรานอนหลับเท่านั้น เพราะฉะนั้น อย่าปล่อยให้ความคิดของเราไปโดยไม่มีธรรมะเป็นพี่เลี้ยงเป็นผู้คอยประกบ เวลาคิดไม่ดีเราจะได้มีธรรมะไว้เบรคได้ ไว้หยุดได้ แล้วชีวิตของเราก็จะมีแต่เจริญก้าวหน้าไปเรื่อยๆ ความสุขก็จะมีมากขึ้น ความทุกข์ความวุ่นวายก็จะมีน้อยลง ความเสื่อมก็จะมี**

น้อยลง ต่อไปภพชาติของเราก็จะมีแต่ภพชาติที่ดี จะเกิดแต่ในสุคติ จนกว่าจะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ไปในที่สุด

นี่คือเรื่องของเจ้ากรรมนายเวร ไม่มีใครที่ไหนที่เป็นเจ้ากรรมนายเวรนอกจากตัวเราเอง เราต้องสร้างเจ้ากรรมนายเวรที่ดีให้เกิดขึ้นด้วยการศึกษาพระธรรมคำสอนแล้วก็ปฏิบัติตาม แล้วเราก็จะมีเจ้ากรรมนายเวรที่ดีที่จะส่งให้เราไปสู่ที่ดีต่อไป

จึงขอฝากเรื่องการมาวัดเพื่อมาสร้างเจ้ากรรมนายเวรที่ดีให้ท่านได้นำไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัยในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และบุญกุศลที่ท่านได้มากระทำกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขและความเจริญทั้งในทางโลกและในทางธรรมโดยทั่วหน้ากันเทอญ

ธรรมะในศาลา

“ตาใน”

วันนี้เป็นวันที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาปฏิบัติภารกิจที่พระพุทธเจ้าได้ทรงมอบหมายไว้ให้ เนื่องจากที่พระองค์ได้ทรงตรัสสอนไว้ตอนก่อนที่จะเสด็จดับขันธปรินิพพานว่า **"จงยังประโยชน์ส่วนตนและส่วนท่านให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด"** ทรงตรัสไว้ก่อนล่วงหน้าว่า **"สังขารเป็นของไม่เที่ยง มีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วต้องดับไป"** เมื่อสังขารร่างกายของเราแตกดับไปแล้ว เราก็จะไม่มีโอกาสที่จะได้ทำประโยชน์ทั้งกับตัวเราเองและกับผู้อื่น เราจะทำได้ก็ตอนที่เรายังมีชีวิตอยู่คือในขณะนี้ในวันนี้ แต่พรุ่งนี้ไม่มีใครรู้ว่าใครจะอยู่ใครจะไป ถ้าเราคอยผัดวันประกันพรุ่ง มันก็จะติดเป็นนิสัยไป พอวันนี้ก็บอกว่าพรุ่งนี้ค่อยทำก็ได้ พอถึงพรุ่งนี้ก็บอกว่าพรุ่งนี้ค่อยทำก็ได้ ก็จะบอกอย่างนี้ไปเรื่อยๆ จนไม่มีโอกาสได้ทำความดี ไม่ได้สร้างบุญสร้างกุศล พอเผลอไปเดี๋ยวเดียว เอ้า เจ็บไข้ได้ป่วยและถึงแก่ความตายไปแล้วก็มีมากมาย เพราะชีวิตของคนเรานี้เหมือนแขวนไว้บนเส้นด้าย ไม่รู้จะขาดเมื่อไหร่ เส้นด้ายนี้เป็นเส้นที่เปราะบางมาก เส้นชีวิตของเราก็เป็นเส้นที่เปราะบางเช่นเดียวกัน ไม่มีใครรับรองแทนใครได้ว่าจะอยู่ไปจนถึงอายุนั้นอายุนี้

ดังนั้น เราจึงควรที่จะฉกฉวยโอกาสเวลาที่เรามีอยู่ในขณะนี้ ว่างวันไหน ไม่ต้องทำธุระอะไร ก็ให้รีบมาทำบุญมาสร้างกุศลกัน เพราะบุญ

และกุศลนี้จะเป็นที่พึ่งของเรา จะพาให้เราได้ไปสู่สุคติ ให้ได้ไปเกิดบนสวรรค์ ให้ได้เป็นเทพเป็นพรหม ให้ได้เป็นพระอริยเจ้า อยู่ที่บุญกุศลที่เรากระทำกันนี้ หรือถ้าเราสามารถทำได้จนครบถ้วนบริบูรณ์ในขณะที่เรายังมีชีวิตอยู่ เราก็จะได้บรรลุถึงพระนิพพานเลย

ถ้าถึงพระนิพพานก็ไม่ต้องไปเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป ไม่ต้องไปทุกข์กับการแก่ การเจ็บ การตาย การพลัดพรากจากกัน เพราะพระนิพพานเป็นที่ไม่มีความแก่ ไม่มีความเจ็บ ไม่มีความตาย ไม่มีความทุกข์ มีแต่ความสุขไปตลอดอนันตกาล

พวกเราจึงไม่ควรปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยไม่กระทำความดี เราต้องคอยเตือนถามตัวเราเสมอว่า ขณะนี้เรากำลังทำอะไรกันอยู่ กำลังทำความดีกันหรือเปล่า กำลังทำบุญกันหรือเปล่า ถ้าเราไม่ทำ ก็ควรรีบๆ ทำเสีย เพราะความดีและบุญเป็นเหมือนกับทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทอง เรียกว่าเป็น**อริยทรัพย์** เป็นทรัพย์ภายใน เป็นที่พึ่งของใจได้ทั้งในปัจจุบันคือในชาตินี้ และในภพชาติที่จะตามมาต่อไป

อย่ารอให้เราตายไปแล้ว แล้วค่อยให้คนอื่นเขาทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับเรา เพราะบุญอุทิศนี้เป็นบุญที่น้อยมาก และเจาะจงเฉพาะสัตว์โลก

ชนิดเดียวคือพวกเปรตเท่านั้น ถ้าเราตายไป เราไปตกนรก เราก็ไม่สามารถรับบุญอุทิศที่เขาทำอุทิศไปให้กับเราได้ ถ้าไปเกิดเป็นเดรัจฉานก็หากินเองได้ ถ้าเป็นมนุษย์ เป็นเทวดา เป็นพรหม ก็มีบุญมากกว่าที่เขาอุทิศให้กับเรา **มีสัตว์โลกชนิดเดียวที่เรียกว่าเปรตเท่านั้นที่สามารถรับส่วนบุญส่วนกุศลได้ และเป็นส่วนน้อยมากเพราะเปรตมีปากเป็นเหมือนรูเข็ม ท้องเป็นเหมือนสระน้ำ ถึงแม้จะหิวจะอยากจะต้องการอาหารต้องการบุญมากน้อยเพียงไรก็ตาม แต่ปากมันเท่ากับรูเข็ม มันก็รับได้เพียงทีละเล็กทีละน้อยเท่านั้นเอง**

นี่คือฐานะของผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว แล้วรอรับส่วนบุญส่วนกุศลจากผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ เพราะในขณะที่มีชีวิตอยู่นั้นไม่เคยคิดทำบุญทำทานเลย มัวแต่จะหาเงินหาทองหาความสุขให้กับตนด้วยวิธีที่ไม่ถูกศีลถูกธรรม พอตายไปก็ต้องกลายเป็นเปรตไป แล้วก็ต้องมารอรับส่วนบุญส่วนกุศลได้ทีละเล็กทีละน้อยจนกว่าจะไปเกิดใหม่ได้ ไปเกิดเป็นมนุษย์ เป็นเดรัจฉาน หรือเป็นอะไรต่อไป ดังนั้น **อย่าไปคิดว่าบุญอุทิศนี้เป็นบุญที่สำคัญ แต่ที่เราทำกันเพราะว่าเรามีความผูกพันกันกับผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ความจริงเราไม่อยากจะให้เขาต้องมารับบุญอุทิศส่วนนี้เลย เพราะเท่ากับให้เขาเป็นเปรตนั่นเอง** ถ้าเขาไม่มารับบุญอุทิศก็แสดงว่าเขาไปดี

หรือถ้าเขาไปร้าย เช่น เขาไปตกนรกก็เหมือนไปถูกจับขังอยู่ในคุก แล้วไม่มีโอกาสให้คนข้างนอกไปเยี่ยมเยียนไปส่งข้าวปลาอาหารให้ แต่ถ้าไปเกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทพ เป็นพรหม ก็ไปอยู่อย่างสุขอย่างสบาย เป็นเหมือนมหาเศรษฐี บุญอุทิศที่พวกเราส่งไปให้ก็ไม่มีความหมายอะไร เพราะเป็นเหมือนกับเศษเงินที่เราให้ขอทานนั่นเอง

ดังนั้น **พระพุทธเจ้าจึงทรงเตือนพวกเราให้เตือนตนเองอยู่เสมอว่า สังขารเป็นของไม่เที่ยง คือร่างกายชีวิตของเรานี้มันไม่แน่นอน เราไม่รู้จะอยู่ไปถึงเมื่อไหร่ แล้วเมื่อเราไปแล้วเราก็ต้องอาศัยบุญกุศลที่เราได้สร้างได้ทำกันในปัจจุบันนี้ ถ้าเราทำไว้มากเราก็จะมีบุญกุศลมาก ก็จะพาให้เราได้ไปเกิดที่ดี ได้เป็นมนุษย์ ได้เป็นเทพ ได้เป็นพรหม ได้เป็นพระอริยเจ้า ถ้าเราไม่สะสมบุญแต่เราสะสมบาป ทำผิดศีลอยู่เรื่อยๆ ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลักทรัพย์ ประพฤติผิดประเวณี พูดปดมดเท็จ โกหกหลอกลวง เสพสุรายาเมา อยู่เรื่อยๆ ตายไปเราก็ต้องไปเกิดในอบาย ไปเป็นเดรัจฉานบ้าง เป็นเปรตบ้าง เป็นผีบ้าง หรือไปตกนรก เพราะนี่คือหลักกรรม**

หลักกรรม ก็คือหลักของเหตุและผล กรรม ก็คือเหตุ กรรม คือการกระทำ ผลก็คือสุขหรือทุกข์ เจริญหรือเสื่อม ภพที่ดีหรือภพที่ไม่ดี

เป็นผลที่เกิดจากการกระทำของเราในแต่ละวัน **วันๆ หนึ่งนี้เราทำกรรมอยู่ตลอดเวลาโดยที่เราไม่รู้สึกตัว** เพราะกรรมนี้มีอยู่ ๓ ทางด้วยกัน คือ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ เราตื่นขึ้นมาเราคิดถึงเรื่องนั้นเราคิดถึงเรื่องนี้ เราก็เริ่มทำกรรมแล้ว ถ้าคิดเรื่องดีก็เป็นกุศล ถ้าคิดเรื่องไม่ดีก็เป็นอกุศล ถ้าเป็นเรื่องกลางๆ คือ ไม่ใช่เรื่องดีและไม่ใช่เรื่องไม่ดี ก็จะไม่เป็นบุญและไม่เป็นบาป ไม่เป็นกุศลและไม่เป็นอกุศล เราคิดอยู่ตลอดเวลา เมื่อคิดแล้วเราก็สั่งการไปที่วาจา สั่งการไปที่กาย ให้พูดอย่างนั้นพูดอย่างนี้ ให้ทำอย่างนั้นทำอย่างนี้ ก็กลายเป็นกรรม เป็นบุญเป็นบาปขึ้นมา ถ้าทำไปแล้วสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น เช่น ไปเบียดเบียนผู้อื่นด้วยการฆ่าสัตว์ ฆ่าเขา เอาทรัพย์ของเขามาโดยที่เขาไม่อนุญาต ไปแย่งสามีแย่งภรรยาของผู้อื่นมา อย่างนี้เรียกว่าเป็นการทำบาป

เมื่อทำบาปแล้ว ผลก็จะปรากฏขึ้นมาทันทีคือในใจเรา ใจของเราก็เสื่อมลงไป เป็นเหมือนกับถูกตัดคะแนน ถ้าเป็นนักเรียนก็เหมือนกับคุณครูตัดคะแนนว่าทำไม่ดี คะแนนความประพฤติก็เลยถูกตัดไปจาก ๑๐๐ ก็เหลือ ๙๙ ถ้าทำไม่ดีอยู่เรื่อยๆ ก็จะถูกตัดลงไปเรื่อยๆ จนไม่มีอะไรจะให้ตัดอีก ก็แสดงว่าเสื่อมจากความดีแล้ว เสื่อมจากความเป็นมนุษย์แล้ว ก็จะต้องไปเป็นสัตว์ในอบายในระดับต่างๆ ขึ้นอยู่กับบาปกรรมที่ทำไว้ว่าได้ทำไว้มากน้อยเพียงไร

นี่คือความจริงที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้เห็น เห็นว่าใจนี่แลคือผู้ที่จะต้องไปเวียนว่ายตายเกิด หลังจากที่ร่างกายนี้แตกดับไปแล้ว ใจนี้จะต้องไปเกิดใหม่ แต่ใจนี้เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เราต้องเห็นด้วยใจ ใจจะต้องมีแสงสว่าง คือเรียกว่าต้องมี **"ตาใน"** ปรากฏขึ้นมา

การที่จะทำให้ "ตาใน" ปรากฏขึ้นมาได้ก็ต้องเริ่มจากการทำบุญให้ทาน แล้วก็รักษาศีล แล้วก็ปฏิบัติธรรม ที่เรียกว่า ภาวนา ทำจิตให้สงบเป็นสมถภาวนา แล้วก็ทำจิตให้รู้แจ้งเห็นจริง เรียกว่า วิปัสสนา นี่คือวิธีที่จะทำให้ปรากฏมี "ตาใน" ขึ้นมา หรือมีแล้วก็ให้ลืมตาขึ้นมา ขณะนี้ "ตาใน" ของเรามันมืดบอดด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง จึงทำให้ไม่เห็นตัวใจนี้ ไม่รู้ว่าใจนี้เป็นผู้ที่จะต้องไปเกิด ต้องไปรับใช้บุญใช้กรรมต่อไป มีพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายเท่านั้นที่มี "ตาใน" ที่สามารถเห็นใจได้ เห็นการเวียนว่ายตายเกิดของสัตว์โลกทั้งหลายได้ เห็นว่าทำกรรมอย่างนี้ก็จะต้องไปรับผลในภพนั้นในภพนี้ ถ้าทำบุญก็เห็นว่าจะได้ไปรับผลในภพนั้นในภพนี้ เห็นได้อย่างชัดเจน พวกเราก็สามารถเห็นได้ แต่ก่อนที่จะเห็นได้เราก็ต้องเชื่อพระพุทธเจ้าก่อน เชื่อพระธรรมคำสอน เชื่อพระอริยสงฆ์สาวกทั้งหลายที่สั่งสอนให้เราทำ

"ตาใน" ของเราให้สว่างขึ้นมา ให้ลืมขึ้นมา ด้วยการกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ที่ปกปิดหุ้มห่อ "ตาใน" ไว้ ทำให้ไม่สามารถเห็นเรื่องของกรรม เรื่องของการเวียนว่ายตายเกิดได้

คนที่ไม่มีตาในจึงเป็นคนที่ไม่กลัวบาปกันนั่นเอง กล้าทำบาปเพราะกลัวอดตายเสียมากกว่า กลัวความทุกข์ยากลำบาก อยากจะมีความสุขแบบง่ายๆ ก็เลยทำบาปทำกรรมกัน แทนที่จะตั้งใจไปโรงเรียน เรียนหนังสือเรียนให้จบ เมื่อจบแล้วก็ออกมาทำมาหากิน ได้เงินเดือนมาค่อยเอาเงินนี้ไปซื้อของที่ตนเองอยากได้ กลับไม่ทำอย่างนี้ เวลาพ่อแม่ให้ไปโรงเรียนก็หนีโรงเรียน อยู่ที่โรงเรียนก็ไม่สนใจฟังคุณครูสอน อยู่ในห้องก็คุยกับเพื่อน เล่นกับเพื่อน คุณครูพูดอะไรก็ไม่ได้เข้าไปในหู ไม่ได้เข้าไปในใจ ก็ไม่รู้เรื่องที่คุณครูกำลังสอนอยู่ พอถึงเวลาสอบก็สอบไม่ได้ สอบตก จะเรียนซ้ำชั้นก็อายเพื่อน ก็เลยออกจากโรงเรียนไปแล้วก็ไปอยู่แบบเกเร ไม่สนใจที่จะทำมาหากินด้วยสัมมาอาชีพ พอต้องการใช้เงินก็เลยต้องไปลักไปขโมยไปปล้นไปจี้ แล้วไม่ช้าก็เร็วก็ต้องถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับเข้าคุกเข้าตะรางหรือถ้าต่อสู้ก็อาจจะถูกยิงตายไป นี่เป็นเพราะว่ามีความมืดบอด มีความหลงครอบงำจิตใจ ไม่เห็นโทษของการกระทำบาป

นี่เป็นเพียงส่วนที่เราเห็น เป็นผลที่เราเห็นในโลกนี้เท่านั้น แต่เราไม่เห็นผลที่จะตามมาอีกเมื่อต้องไปเกิด **อย่าไปคิดว่าเมื่อตายไปแล้ว กรรมที่เราทำนี้ก็เป็นอันหมดไป ไม่มีผลตามมา ไม่ใช่อย่างนั้น ยังมีตามเราไปอีก จะเป็นตัวส่งให้เราต้องไปเกิดเป็นเดรัจฉานบ้าง ไปตกนรกบ้าง** ระหว่างเป็นมนุษย์กับเป็นเดรัจฉานจะเลือกเอาอย่างไหน อยากจะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์หรืออยากจะกลับมาเกิดเป็นสุนัข เกิดเป็นแมว ชีวิตมันต่างกัน มนุษย์นี่มีความสามารถที่จะหาความสุขให้กับตนเองได้มากกว่าเดรัจฉาน เช่น สุนัขหรือแมว แต่ถ้าเรามัวแต่ทำบาปทำกรรมอยู่ตลอดเวลา เราก็ไม่มีทางที่จะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์

ถ้าอยากจะกลับเป็นมนุษย์นี้จะต้องรักษาศีล ๕ ไว้ให้ได้ จะรักษาได้มากหรือน้อยก็มีโอกาส ถ้ารักษาได้มากก็มีโอกาสมาก ถ้ารักษาได้น้อยก็มีโอกาสน้อย เพราะเป็นเหมือนกับการแข่งขันกัน เหมือนเวลาเราไปสอบเข้าโรงเรียน ครูเขาก็จะให้นักเรียนสอบ ดูความสามารถก่อน นักเรียนที่ได้คะแนนสูงก็จะได้เข้าไปก่อน นักเรียนที่ได้คะแนนน้อยก็จะเข้าไปทีหลัง หรืออาจจะไม่ได้เข้าถ้าที่เขาเต็มแล้ว ฉันใด การรักษาศีลก็เป็นเหมือนกับการสะสมคะแนนเพื่อจะได้ไปเกิดเป็นมนุษย์ แต่เวลาไปเกิดเป็นมนุษย์ก็ต้องไปแย่งกับคนอื่นที่เขาสะสมมาเหมือนกัน เพราะ

มนุษย์นี้เข้าไปอยู่ในท้องแม่ได้ทีละคนเท่านั้น ไม่ได้เกิดเป็นฝูงเหมือนสุนัข เหมือนแมว เหมือนมดเหมือนแมลง ต้องรอคิวกัน ปีหนึ่งมนุษย์จะมีลูกได้สักคนหนึ่ง และชาติหนึ่งมนุษย์อาจจะมีแค่คนสองคนเท่านั้นเองหรือไม่มีเลย แต่ดวงวิญญาณที่เข้าคิวรอที่จะไปเกิดเป็นมนุษย์นี้มีจำนวนมาก ก็ต้องแข่งขันกัน ถ้าใครรักษาศีลได้มากกว่า คนนั้นก็ไปก่อน ใครที่มีศีลน้อยกว่าก็ต้องรอไป

นี่คือความหมายของการมาเกิดเป็นมนุษย์ จะต้องมีศีลเป็นเหตุเป็นปัจจัย เหมือนกับต้องตีตั๋ว จะขึ้นรถนี้จะต้องตีตั๋วเขาถึงจะให้เราขึ้น ฉันใด จะมาเกิดเป็นมนุษย์ก็จะต้องตีตั๋ว คือจะต้องรักษาศีลไว้ก่อน ถ้ารักษาได้มากก็ได้ไปก่อน รักษาได้น้อยก็ต้องรอไปก่อน แล้วเมื่อมาเกิดแล้วก็ยังมีความแตกต่างกันหลายอย่างด้วยกัน เพราะนอกจากรักษาศีลแล้ว เราก็ยังต้องทำบุญให้ทานด้วย ต้องฟังเทศน์ฟังธรรม ต้องปฏิบัติ นั่งสมาธิ เจริญปัญญา ถ้าเราทำน้อย เวลามาเกิดเราก็จะได้อานิสงส์น้อย เช่น ทำบุญน้อย มาเกิดก็จะไม่ร่ำไม่รวย ถ้าทำบุญมาก มาเกิดก็จะร่ำรวย มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม ถ้าทำบุญน้อย รูปร่างหน้าตาก็ไม่สวยงาม ถ้าทำบาป ก็ยังจะส่งให้เรามาเกิดในอาการไม่ครบ ๓๒ เช่น หูหนวกบ้าง

ตาบอดบ้าง แขนขาดบ้าง อายุสั้นบ้าง มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนบ้าง นี่เกิดจากการทำบาปมา

ถ้าทำบาปน้อยก็จะมาเกิดมีร่างกายครบถ้วนบริบูรณ์ อย่างพวกเรานี้ทำบาปน้อย ได้มาเกิดมีรูปร่างหน้าตาอาการ ๓๒ ครบถ้วนบริบูรณ์ สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย แต่จะมีอายุยืนยาวนานหรือไม่ต้องรอดูไปก่อนเพราะไม่รู้ จะรู้แต่คนที่ตายไปแล้ว ถ้าเขาตายไปก่อนวัยก็แสดงว่าเขาทำบุญมาน้อยหรือทำบาปมามาก รักษาศีลมาน้อย ทำบาปมามาก เขาก็เลยต้องตายไปก่อนวัย ส่วนบางคนเกิดมาแล้วนอกจากมีทรัพย์มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม แล้วยังมีสติปัญญาความฉลาด เป็นคนที่เรียนเก่ง อย่างนี้ก็มี เพราะชาติก่อนเขาสนใจศึกษาร่ำเรียนหาความรู้อยู่เรื่อยๆ เวลาครูบาอาจารย์สั่งสอน เขาก็ตั้งใจฟัง เพราะเขาทำมาจนติดเป็นนิสัย เวลาได้ยินได้ฟังอะไรแล้วจะรู้สึกมีความสุข จะมีความตั้งใจฟัง แต่ถ้าคนที่เป็นคนโง่หรือคนไม่ค่อยฉลาด ก็จะเป็นคนที่ในอดีตไม่ค่อยชอบศึกษาร่ำเรียน ไม่สนใจที่จะฟังผู้หลักผู้ใหญ่ครูบาอาจารย์สั่งสอน เวลาท่านพูดท่านสั่งสอนก็ทำเป็นเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ นั่งคิดเรื่องนั้นคิดเรื่องนี้ ก็เลยไม่รู้ว่าสิ่งที่ครูบาอาจารย์สั่งสอนนั้นเป็นอย่างไร ก็เลยไม่ได้รับประโยชน์ ก็เลยไม่ฉลาด แล้วก็ติดมาเป็นนิสัย พอมาเกิด

ในชาตินี้ก็ยังเป็นคนโง่เหมือนเดิมอยู่ แล้วก็ไม่สนใจที่จะศึกษาร่ำเรียน พ่อแม่จะส่งให้ไปเรียนหนังสือก็ไม่ไป อยากเที่ยวอยากเล่นอย่างเดียว

นี่เป็นความแตกต่างกันของพวกเราเนื่องจากบุญกรรมที่พวกเราได้ทำมาในอดีตนั้นมีความแตกต่างกันเหมือนกับชาวนาที่ปลูกข้าว ถ้าปลูกข้าวไม่เท่ากัน ผลต้นข้าวก็จะโตขึ้นมาไม่เท่ากัน เช่น คนหนึ่งปลูกอยู่ไร่เดียว อีกคนปลูกอยู่สิบไร่ อย่างนี้ต้นข้าวที่จะโตขึ้นมาก็ย่อมมีมากน้อยต่างกันไป เหมือนกันกับเรื่องของกรรม **เรื่องของการกระทำของเรา ถ้าเราทำดีมากเราก็จะได้ผลดีมาก ถ้าเราทำดีน้อยก็จะได้ผลดีน้อย ถ้าเราทำบาปมาก เราก็จะได้ผลบาปมาก ถ้าเราทำบาปน้อยก็จะได้ผลของบาปน้อย ทำให้พวกเราทุกคนที่มาเกิดนี้มีความต่างกัน ถึงแม้จะมาเกิดเป็นลูกของพ่อแม่คนเดียวกันก็ตามแต่จะไม่เหมือนกัน รูปร่างหน้าตาความสวยงามก็ไม่เหมือนกัน อาการ ๓๒ ก็อาจจะไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ คนหนึ่งอาจจะครบ อีกคนหนึ่งอาจจะไม่ครบ คนหนึ่งอาจจะฉลาด อีกคนหนึ่งอาจจะโง่ เพราะใจนี้ไม่ได้มาจากพ่อจากแม่ ใจนี้มาจากชาติก่อน เช่น พวกเราตายไปแล้ว ใจเราก็ออกจากร่างไป แล้วก็ไปหาร่างใหม่ นี่คือใจเป็นอย่างนี้ พ่อแม่ของเราเป็นเพียงแต่พ่อแม่ทางร่างกาย พ่อแม่ให้ร่างกายเรา แต่ใจนี้เป็นของเรา ใจของเรานี้มีกรรมเป็นผู้ให้กำเนิด**

มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย ถ้าทำกรรมดีก็จะได้ความสุขและความเจริญ ถ้าทำความชั่วก็จะได้แต่ความทุกข์และความเสื่อม

นี่คือกรรมเป็นอย่างนี้ เป็นตัวที่มีผลกระทบกับจิตใจ เป็นตัวที่สร้างให้ใจนี้เป็นสวรรค์ก็ได้ เป็นนรกก็ได้ เป็นเทพก็ได้ เป็นมนุษย์ก็ได้ เป็นเปรตเป็นผีก็ได้ อยู่ที่กรรมนี่เอง พระพุทธเจ้าจึงทรงตรัสว่ากรรมเป็นเครื่องจำแนกแยกสัตว์ให้เป็นชนิดต่างๆ กัน ให้เป็นมนุษย์ ให้เป็นเทพ ให้เป็นเปรต ให้เป็นเดรัจฉาน เป็นกรรมนี้เท่านั้น กรรมก็ไม่ใช่ใครที่ไหน ก็คือการกระทำของพวกเราที่เราทำอยู่กันตลอดเวลาตั้งแต่ตื่นขึ้นมาจนหลับ

จึงขอให้เราระมัดระวังเรื่องการกระทำของเรา อย่าปล่อยให้การกระทำของเราไหลไปในทางบาป ทางที่ไม่ดี พยายามดึงมันกลับมา ถ้ามันจะไปในทางที่ไม่ดีต้องเบรคมันไว้ เหมือนกับรถ เวลารถจะวิ่งแหกโค้ง เราต้องรีบเบรคมันไว้ เวลาจะวิ่งฝ่าไฟแดง เราก็ต้องเบรคมันไว้ ไม่เช่นนั้นมันจะต้องไปชนกันหรือไปตกเหวทำให้เกิดความเสียหายตามมา ถ้าเรารู้ว่าเรากำลังจะไปทำบาป เราก็หยุดเสีย บาปก็ไม่เกิด ผลเสียก็ไม่เกิด ถ้าเราคิดว่าเราจะทำบุญ ก็รีบทำเสียเลย เพราะชีวิตของเราไม่แน่นอน พรุ่งนี้อาจจะไม่มีโลกนี้อยู่ก็ได้ วันนี้อาจจะเป็น

วันสุดท้ายของโลกนี้ก็ได้ ถ้าเป็นอย่างนั้นพวกเราทุกคนก็ต้องตายกันไปหมด ดังนั้น จึงอย่าผัดวันประกันพรุ่ง ขอให้เรารีบทำความดีในขณะที่เรามีโอกาสเช่นวันนี้ ขอให้ทำอยู่เรื่อยๆ แล้วเราจะไม่ขาดทุน มาเกิดแล้วจะไม่เสียชาติเกิด เราจะได้กำไร เวลาตายไปแล้วไปเกิดใหม่ เราจะได้ภพชาติที่ดีกว่าเดิม

จึงขอให้ท่านจงมีความเชื่อต่อพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เพราะว่าในขณะนี้เรายังไม่มี "ตาใน" ที่จะสามารถเห็นได้อย่างพระพุทธเจ้าทรงรู้ทรงเห็น เราก็ต้องเชื่อพระพุทธเจ้าไปก่อน ปฏิบัติไปก่อน แล้วต่อไปเราจะมี "ตาใน" ปรากฏขึ้นมาหรือ "ตาใน" ของเราจะลืมขึ้นมา แล้วเราจะเห็นทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนที่พระพุทธเจ้าทรงรู้ทรงเห็น จึงขอให้ท่านจงนำสิ่งที่ท่านได้ยินได้ฟังในวันนี้ไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอกุศลผลบุญที่ท่านได้มากระทำกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขและความเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ โดยทั่วหน้ากันเทอญ

ธรรมะในศาลา

“ทำความดี ละบาป”

วันนี้เป็นวันที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาสร้างบุญสร้างกุศล มาปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนว่า

"สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของๆ ตน มีกรรมเป็นผู้ให้กำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย เราจะทำกรรมอันใดไว้ ดีหรือชั่ว เราจะต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น"

เราเชื่อในพระธรรมคำสอนนี้ เรารู้ว่าเราจะดีเราจะชั่ว เราจะไปสูงหรือไปต่ำ ก็อยู่ที่กรรมเป็นผู้ส่งเราไป เป็นผู้ให้กำเนิด ชีวิตเรานี้มีพ่อแม่อยู่สองฝ่ายด้วยกัน **พ่อแม่ทางกาย** ก็คือคนที่เราเรียกว่าพ่อว่าแม่นั่นแหละเป็นพ่อแม่ทางกาย ส่วน**ผู้ที่ให้กำเนิดทางใจ** ก็คือกรรมของเรา เราทำความดีไว้ กรรมก็ให้กำเนิดในภพชาติที่ดี ได้เกิดเป็นมนุษย์ ได้เกิดเป็นเทพ เกิดเป็นพรหม เราทำกรรมไม่ดีไว้ กรรมก็จะให้เราไปเกิดในที่ต่ำ เป็นเดรัจฉานบ้าง เป็นเปรตบ้าง ไปตกนรกบ้าง

กรรมเป็นผู้ให้กำเนิด กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ ก็คือนิสัยสันดานของเรานั้นอยู่ที่การกระทำของเรา ถ้าเราทำความดี เราก็มีความดีเป็นเผ่าพันธุ์ ถ้าเราชอบทำความชั่ว เราก็มีความชั่วเป็นเผ่าพันธุ์ คนเราจึงมีความแตกต่างกันเพราะในอดีตได้ทำกรรมมาแตกต่างกัน ถึงแม้จะมามีพ่อแม่

คนเดียวกัน แต่นิสัยใจคอไม่เหมือนกัน เพราะนิสัยใจคอไม่ได้มาจากพ่อจากแม่ มาจากกรรม ใจนี้ก็มาจากภพก่อน ภพก่อนอาจจะตายจากมนุษย์แล้วก็มาเกิดเป็นมนุษย์ใหม่ หรืออาจจะต้องไปใช้กรรมในนรกก่อนแล้วไปเกิดเป็นเปรตก่อน ไปเกิดเป็นเดรัจฉานก่อน กว่าจะได้กลับมาเป็นมนุษย์อีกก็ขึ้นอยู่กับกรรมที่เราทำไว้ หรือตายไปแล้วจากมนุษย์ก็ได้ไปเป็นเทพ แล้วเสวยบุญอยู่บนสวรรค์จนกว่าบุญนั้นจะหมด ก็ได้กลับลงมาเกิดเป็นมนุษย์ใหม่ เช่น พระโพธิสัตว์ เช่น พระพุทธเจ้าของเราในอดีตทรงบำเพ็ญบุญกุศลในชาติสุดท้ายก่อนจะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกครั้งหนึ่ง ก็ได้ทรงบำเพ็ญเป็นพระเวสสันดร ทำบุญทำทานอย่างไม่อั้น มีเท่าไหร่ทำหมด ไม่เสียดายเงินทอง ไม่เสียดายข้าวของไม่เสียดายบุคคล เพราะทรงเห็นว่าการให้นี้เป็นสิ่งที่มีค่ากว่าสิ่งที่ทรงให้ไป สิ่งที่ให้ไปนั้นนอกจากให้ความสุขเพียงเล็กๆ น้อยๆ แล้วก็มีแต่จะให้ความทุกข์ ให้ความกังวล ให้ความห่วงใย ให้ความอาลัยอาวรณ์ให้ความเสียดาย เรามีอะไรเรามักจะเสียดายหวงแหน มีความห่วงมีความกังวลกับของที่เรามีอยู่ แต่เวลาเราให้ไปแล้ว เราจะรู้สึกสบายอกสบายใจ มีความสุข นี่แลคือบุญ บุญก็คือความสุขใจ การปล่อยวางความยึดติดในสมบัติข้าวของเงินทองต่างๆ พอเราปล่อยวางไปแล้วเราให้ไปแล้ว ใจเราก็มีความสุข มีความอิ่มเอิบใจ มีความอิ่ม มีความพอ

นี่เป็นเหตุทำให้พระเวสสันดรได้ทุ่มเทต่อการบำเพ็ญทานบารมีอย่างเต็มที่เลย สละให้ได้ทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นสมบัติข้าวของเงินทอง บุตรธิดา หรือภรรยา เมื่อถึงเวลาที่จะต้องให้ ท่านก็ยินดีให้ เพราะท่านรู้ว่าไม่ใช่เป็นความสุขที่แท้จริง มีความสุขเพียงเล็กน้อย มีความทุกข์มากกว่า สู้อยู่คนเดียวดีกว่า และอานิสงส์ของการบำเพ็ญทานบารมีของท่านจึงทำให้ท่านได้ไปเกิดบนสวรรค์ แล้วเมื่อเสวยบุญบนสวรรค์หมดแล้ว ก็กลับมาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะราชกุมาร แล้วพออายุได้ ๒๙ พรรษา ก็ทรงเสด็จออกผนวช พระองค์ได้บำเพ็ญเพียรอยู่ ๖ ปีด้วยกัน จนในที่สุดได้บรรลุเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผลที่เกิดจากการทำบุญที่เรียกว่ากรรมดีในอดีตมา กรรมนี้จึงส่งให้ท่านได้มาเป็นมนุษย์ ได้เป็นพระพุทธเจ้าตามลำดับต่อไป

นี่คือความจริงที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ เห็นแล้วก็นำมาสั่งสอนพวกเรา เพื่อให้เราได้รู้จักวิธีดำเนินชีวิตให้ไปสู่ความสุขและความเจริญให้หลุดพ้นห่างไกลจากความทุกข์ทั้งหลาย อยู่ที่กรรมนี่เอง กรรมที่เรากำลังทำกันอยู่ทุกวันนี้ เรียกว่า กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม

กายกรรม ก็คือ การกระทำทางกาย **วจีกรรม** ก็คือ การกระทำทางวาจา **มโนกรรม** ก็คือ การกระทำทางจิตใจ ขณะนี้เรากำลังทำมโนกรรม

เป็นหลัก กายกรรมตอนนี้ไม่ได้ทำ เพราะนั่งอยู่เฉยๆ วจีกรรมก็ไม่ได้ทำ ไม่ได้พูดอะไร มีแต่มโนกรรมที่คิดตามธรรมะที่กำลังแสดงอยู่นี้ ถ้าเราคิดตามไป เราก็จะเกิดความเข้าอกเข้าใจ เราก็จะได้ความรู้ที่เราไม่รู้มาก่อน ได้ปัญญาที่เราสามารถเอาไปใช้ปฏิบัติในชีวิตของเราเพื่อปัดเป่าความทุกข์ ความวุ่นวายใจต่างๆ ให้ออกไปจากตัวเรา เพื่อเป็นที่พึ่งของเราที่จะให้เราอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ปราศจากทุกข์ภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวง อยู่ที่กรรมนี้เท่านั้น ดังที่ได้แสดงไว้ว่าเรามีกรรมเป็นของๆ ตน มีกรรมเป็นผู้ให้กำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย เราจะทำกรรมอันใดไว้ ดีหรือชั่ว เราจะต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น

นี่คือสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตของเรา ไม่ใช่อยู่ที่สมบัติข้าวของเงินทอง ไม่ได้อยู่ที่ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข แต่อยู่ที่กรรมคือการกระทำของเราว่าเราทำดีหรือไม่ดี การที่เราจะมีลาภ ยศ สรรเสริญ สุข นี้เราก็หามาได้ ๒ วิธีด้วยกัน หามาด้วยวิธีที่ดีก็ได้ หามาด้วยวิธีที่ไม่ดีก็ได้ เช่น เราอยากจะมีเงินมีทอง ถ้าเราหาด้วยวิธีดี เราก็ต้องไปทำมาหากินด้วยอาชีพที่สุจริต เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ได้เงินมาเราก็เก็บไว้ใช้เท่าที่จำเป็น ส่วนที่มีเหลือเราก็เอาไปทำประโยชน์ต่อ เอาไปทำมาค้าขาย ไปซื้อของมาขาย

เพื่อที่จะได้มีรายได้เพิ่มขึ้นมา ไม่นานเราก็จะมีเงินทองมาก นี่คือวิธีหาเงินที่เป็นวิธีที่ดี วิธีที่หาเงินที่ไม่ดี ก็คือไปลักขโมย ไปฉ้อโกง ก็ได้เงินมาเหมือนกัน แต่การกระทำไม่ดี เมื่อกระทำไม่ดี ผลที่จะส่งไปให้กับใจก็จะไม่ดี ถ้าทำดี ผลที่ส่งไปให้กับใจก็ดี ถ้าทำดีไปได้ตลอดชีวิต ตายไปก็จะได้ไปสู่สุคติ ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก ได้เป็นเทพ ได้เป็นพรหม ได้เป็นพระอริยเจ้า ถ้าทำไม่ดี ตายไปก็ไม่ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ ต้องไปตกนรกบ้าง ไปเป็นเปรตบ้าง ไปเป็นเดรัจฉานบ้าง เนื่องจากกรรมไม่ดีพาไปนั่นเอง

นี่คือสิ่งสำคัญอยู่ที่การกระทำของเราทางกาย ทางวาจา และทางใจ อย่าไปหลงอยากได้ลาภ ยศ สรรเสริญ มากจนไม่คำนึงถึงการกระทำ ไม่ว่าเราอยากจะได้อะไร อยากจะทำอะไร อยากจะมีอะไร เราต้องดูว่าการได้มานั้นต้องได้มาด้วยวิธีที่ดี คือ คิดดี พูดดี ทำดี อยากจะได้อะไร เราก็คิดหาวิธีว่าทำอย่างไรถึงจะได้มาด้วยวิธีที่ถูกต้อง แล้วเราก็สั่งการไปที่ร่างกายให้ร่างกายไปทำสิ่งที่ถูกต้อง ให้พูดในสิ่งที่ถูกต้อง เมื่อเราได้สิ่งที่เราอยากได้มา เราก็ได้กำไรทั้งสองต่อ ได้สิ่งที่เราต้องการและได้บุญได้กุศลไปในขณะเดียวกัน แต่ถ้าเราไปได้มาด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง คิดอยากจะเอาของคนอื่นด้วยการหาวิธีขโมย หาวิธีโกง หาวิธีหลอกลวง

ผู้อื่นเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนเองต้องการมา เมื่อได้มาก็ได้มาแบบขาดทุน คือได้มากำไรหนึ่งต่อแต่ขาดทุนไปอีกหนึ่งต่อ คือได้ของมาได้สิ่งที่ต้องการมา แต่เสียไปก็คือความดี ได้บาปได้กรรมมาแทน ได้ภพชาติที่ไม่ดีที่จะตามมาต่อไป

มีใครบ้างอยากจะไปเกิดเป็นเดรัจฉาน เป็นสุนัขเป็นแมว ทุกคนถ้ามีทางเลือกก็อยากจะมาเป็นมนุษย์กัน ถ้าให้เลือกระหว่างแมว สุนัขกับมนุษย์ เราจะเลือกเกิดเป็นอะไร เป็นมนุษย์นี้มันดีกว่าเป็นเดรัจฉานหลายเท่าด้วยกัน แต่เราเลือกได้ในขณะที่เรากำลังทำกรรมต่างๆ ตอนนั้นเป็นเวลาที่เราควรที่จะคิดว่าเรากำลังเลือกอะไร ถ้าเราเลือกการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลักทรัพย์ ประพฤติผิดประเวณี พูดปดโกหกหลอกลวง เท่ากับเรากำลังเลือกการไปเกิดเป็นสุนัข การไปเกิดเป็นแมว เป็นสัตว์เดรัจฉาน ถ้าเราละเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลักทรัพย์ ประพฤติผิดประเวณี พูดปดมดเท็จโกหกหลอกลวง เสพสุรายาเมา เราก็เลือกทางดี เลือกไปเป็นมนุษย์ เลือกไปเป็นเทพ เลือกไปเป็นพรหม เลือกไปเป็นพระอริยเจ้า เลือกไปสู่พระนิพพาน

ทางเลือกของเราไม่มีใครเลือกให้เราได้ เราต้องเป็นผู้เลือกเอง แล้วก็ไม่มีใครบังคับเราได้ เราเป็นผู้บังคับตัวเราเอง เราไปตกทุกข์ได้ยาก

ก็อย่าไปโทษใคร เราไปได้ความสุขความเจริญก็ไม่ต้องไปขอบอกขอบใจใคร เพราะมันเกิดจากการกระทำของเราทั้งสิ้น ผู้อื่นก็เพียงแต่เป็นผู้คอยชี้ทาง คอยบอกเราว่าอะไรดีอะไรชั่ว หรือคอยสนับสนุนให้เราได้ทำดีหรือทำชั่ว ถ้าเราคบกับคนดี เขาก็จะสอนให้เราทำในสิ่งที่ดี สนับสนุนให้เราได้ทำในสิ่งที่ดี ถ้าเราคบกับคนชั่ว เขาก็จะสอนให้เราทำชั่วและสนับสนุนส่งเสริมให้เราทำชั่ว เราจึงต้องระวังเวลาที่เราคบค้าสมาคมกับใครก็ตาม เราต้องรู้จักแยกแยะว่าเขาเป็นคนดีหรือเป็นคนไม่ดี ถ้าเขาสอนให้เราไปทำบาปทำกรรม แสดงว่าเขาเป็นคนไม่ดี ถึงแม้เขาจะมีฐานะมีตำแหน่งสูงมีเกียรติยศอะไรก็ตาม แต่ในสายตาของทางธรรมะทางศาสนาถ้ายังกระทำผิดศีลผิดธรรมอยู่ถือว่าไม่ใช่เป็นคนดี เป็นคนที่ต้องควรระมัดระวัง ถ้าต้องคบค้าสมาคมกันก็อย่าให้เขามีอิทธิพลที่จะชักจูงให้เราไปทำในสิ่งที่เขาบอกให้เราทำ ไม่ต้องเกรงใจ ไม่ต้องเสียดาย ถ้าเขาจะไม่คบค้าสมาคมกับเราถ้าเราไม่ทำตามที่เขาชวนที่เขาบอก เช่น มีเพื่อนชวนให้เราไปดื่มสุรา เราไม่ไป ถ้าเขาไม่อยากจะคบกับเราก็อย่าไปเสียใจ ถือว่าเป็นบุญของเราที่จะได้ไม่ต้องคบกับเขา เพราะคบกับคนที่ไม่ดีก็ไม่ได้เกิดประโยชน์อะไร มีแต่จะสร้างความเสียหายให้กับเรา

ดังนั้น **เราจึงต้องระมัดระวังในเรื่องการคบค้าสมาคมกับคน ให้ดูศีลธรรมเป็นเครื่องวัด ให้ดูศีล ๕ เป็นเครื่องวัด ให้ดูการทำบุญให้ทานเป็นเครื่องวัด** ให้ดูว่าเขาเป็นคนที่ใจบุญสุนทานหรือเป็นคนที่เอารัดเอาเปรียบ เป็นคนที่เห็นแก่ตัว ให้ดูว่าจิตใจของเขาสงบหรือวุ่นวาย คนที่จิตใจสงบเป็นคนดี คนที่วุ่นวายมีความโลภโมโทสันเป็นจิตใจที่ไม่ดี เพราะเมื่อมีความโลภโมโทสันก็จะสั่งให้ไปทำในสิ่งที่ไม่ดี ทำผิดศีลผิดธรรม แต่คนที่มีจิตใจที่สงบเยือกเย็น เป็นคนที่มีจิตใจความคิดที่ดี จะคิดแต่ในเรื่องการทำบุญให้ทาน จะคิดไปในเรื่องการรักษาศีล

เราจึงต้องเลือกคบกับคน อย่าไปเลือกคนที่รูปร่างหน้าตาหรือข้าวของเงินทองที่เขามีอยู่ สิ่งเหล่านี้ไม่มีคุณค่าเท่ากับความดี คบกับคนดีแล้วเราจะได้มีเพื่อนดี มีคนที่จะคอยสอนให้เราทำความดี มีคนที่จะคอยชวนให้เราไปทำความดี และเมื่อเราได้ทำความดี เราก็จะได้มีความสุขและความเจริญ แต่ถ้าเราคบกับคนที่ไม่ดีแต่อาจจะมีรูปร่างหน้าตาดี มีสมบัติข้าวของเงินทอง เราอาจจะมีความสนุกเพลิดเพลินกับเงินทองที่เขาแบ่งให้เราใช้ เช่น เวลาเราไปเที่ยว เขาก็เป็นคนออกเงินออกทองให้กับเรา แต่ในขณะเดียวกันเขาก็จะสอนให้เราทำในสิ่งที่ไม่ดี เช่น เอารัดเอาเปรียบ ไม่เสียสละ แล้วก็ฉ้อโกงด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อที่

จะให้ได้มีเงินทองมากขึ้นไป อย่างนี้คบแบบนี้ก็ไม่คุ้มค่า สู้คบคนที่รูปร่างหน้าตาไม่สวยไม่งามแต่จิตใจงามจะดีกว่า เพราะว่าสิ่งที่มันกระทบกับตัวเรามากที่สุดก็คือการกระทำของเรานั่นเอง และส่วนหนึ่งก็เกิดจากผู้อื่นเป็นผู้คอยสนับสนุนคอยชี้คอยลากจูงเราไป ถ้าเราได้พบกับคนดีเขาก็จะชี้ทางไปในทางที่ดี หรือลากจูงหรือชวนเราไปในทางที่ดี สนับสนุนให้เราไปในทางที่ดี แต่ถ้าเราคบกับคนไม่ดี เขาก็จะลากจูงเราไปในทางที่ไม่ดี

ดังนั้น เมื่อเราต้องเลือกระหว่างการคบกับคนไม่ดีหรือไม่คบกับเขาก็ขอให้เราเลือกไม่คบกับเขาดีกว่า ถึงแม้เขาจะมีเงินทองมาล่อเรา มีรูปร่างหน้าตาสวยงามอย่างไร ก็ไม่มีประโยชน์อะไรกับชีวิตของเราจิตใจของเรา เพราะสิ่งที่มีคุณค่ากับชีวิตจิตใจของเราก็คือการกระทำความดีทั้งหลายนั่นเอง ถ้าเราไปกระทำความชั่ว ไปทำบาปทำกรรม ผลมันก็จะกระทบกับชีวิตจิตใจเรา ทำให้ชีวิตจิตใจของเราตกต่ำ มีความทุกข์มีความวุ่นวายใจ ไม่คุ้มกับสิ่งที่เราได้จากเขาคือข้าวของเงินทองต่างๆ เพราะมันไม่มีผลอะไรกับจิตใจของเรามากนัก

จึงขอให้ท่านจงดูการกระทำเป็นหลัก อย่าดูที่รูปร่างหน้าตา อย่าดูที่สมบัติข้าวของเงินทองที่เราจะได้จากผู้อื่น ขอให้เราดูการกระทำของ

เราเป็นหลัก ถ้าผู้อื่นเขาชวนให้เราไปทำในสิ่งที่ดี เราก็ควรที่จะคบค้าสมาคมกับเขา ถึงแม้เขาจะไม่มีอะไรให้เรามาก ไม่มีเงินทองให้เรา ไม่มีข้าวของให้เราก็ตาม ไม่เป็นไร เขาให้สิ่งที่ดีกว่ามีคุณค่ากว่าก็คือความดี เพราะความดีนี้จะทำให้เราได้ไปเกิดในที่ดีนั่นเอง ได้เกิดเป็นมนุษย์ดีกว่าไปเกิดเป็นสุนัข เกิดเป็นมนุษย์ได้ก็ต้องมีความดีพาไป ถ้าไม่มีความดีพาไป มีแต่ความไม่ดีก็จะต้องไปเกิดเป็นสุนัข

นี่คือสิ่งที่เราควรที่จะให้ความสำคัญต่อชีวิตจิตใจของเราคือการกระทำของเรา ชีวิตของเรานี้มันก็ไม่มากไม่นาน อายุแปดสิบเก้าสิบปีก็หมดแล้ว แล้วสิ่งต่างๆ ที่เราหามาแทบเป็นแทบตายก็จะกลายเป็นของคนอื่นไป เราไม่สามารถเอาอะไรติดตัวไปได้เลยสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ เอาไปได้ก็เพียงบุญหรือบาป หรือความดีหรือความชั่วที่เราทำไว้ ดังนั้นการกระทำของเราจึงเป็นที่พึ่งของเรา เป็นผู้ให้กำเนิดกับเราในภพชาติต่อไป

ถ้าเราอยากจะไปเกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทพ เป็นพรหม เป็นพระอริยเจ้า ก็ขอให้เราทำแต่กรรมดี พยายามหรือละเว้นอย่าไปทำกรรมชั่ว อย่าไปทำบาป ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วไม่มีใครที่จะช่วยเราได้ พระพุทธเจ้าก็ช่วยเรา

ไม่ได้ ถ้าเราทำบาปทำกรรมแล้ว ไม่มีใครที่จะมาลบล้างบาปกรรมที่เราทำได้ มันจะต้องส่งผลให้เราไปเกิดในที่ๆ เราไม่ต้องการจะไป ดังนั้นไม่มีใครช่วยเราได้นอกจากตัวเราเอง พระพุทธเจ้าจึงทรงตรัสสอนว่า "อัตตา หิ อัตตโน นาโถ" ตนเป็นที่พึ่งของตน ถ้าทำกรรมดีก็จะมีกรรมดีเป็นที่พึ่ง ถ้าทำกรรมชั่วถ้าทำบาปทำกรรมก็จะมีบาปกรรมเป็นที่พึ่ง

นี่เป็นหลักตายตัว ไม่ว่าจะเชื่อหรือไม่ก็ตาม ไม่ว่าจะมีพระพุทธเจ้ามาทรงตรัสรู้สั่งสอนพวกเราหรือไม่ก็ตาม หลักของกรรมนี้ก็ยังเป็นความจริงอยู่อย่างนั้น ถ้าทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วย่อมได้ชั่ว มีอยู่เท่านี้ ผลของความดีความชั่วก็คือความสุขและความเจริญ หรือความทุกข์และความเสื่อมของจิตใจ

ความเจริญ ก็หมายถึงภพชาติต่างๆ ที่จะตามมาต่อไป **ความเสื่อม** ก็คือภพชาติที่เสื่อมที่จะตามมาต่อไป แบ่งไว้สองส่วนด้วยกัน ภพชาติที่เจริญก็คือสุคติ เป็นที่อยู่ของมนุษย์ ของเทพ ของพรหม ของพระอริยเจ้า ส่วนทุคติคือภพชาติที่เสื่อม ก็คือที่อยู่ของเดรัจฉาน เปรต อสูรกาย และสัตว์นรก นี่คือเป็นที่ไปของผู้ที่กระทำกรรมต่างๆ กรรมจึงเป็นเครื่องจำแนกแยกสัตว์ หรือสัตว์ย่อมต้องเป็นไปตามกรรม นี่คือสุภาษิตใน

ทางพระพุทธศาสนา สอนที่กรรมนี้เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด และสอนให้พวกเราเชื่อในเรื่องของกรรมอย่างเดียว ไม่ต้องไปกังวลไม่ต้องไปเชื่ออย่างอื่น

ถ้าเราเชื่อกรรมแล้วไม่ต้องไปเชื่ออย่างอื่น ไม่ต้องไปเชื่อหมอดู ไม่ต้องไปหาหมอดู ไม่ต้องไปพึ่งอะไรอย่างอื่นอย่างที่คนอื่นเขาพึ่งกัน ขอให้เราพึ่งที่กรรมนี้ก็พอ เวลาตกทุกข์ได้ยากลำบากลำบน ทำมาค้าขายไม่เจริญรุ่งเรือง ก็ไม่ต้องไปแก้บน ขอให้ทำกรรมดีไว้ ขอให้คิดว่าเป็นผลที่เกิดจากการทำกรรมไม่ดีมาในอดีตจึงส่งผลให้เราตกต่ำ ทำมาค้าขายไม่ขึ้นไม่ร่ำไม่รวย ไม่เป็นไรเพราะว่ามันเป็นสิ่งที่เราแก้ไม่ได้ มันเป็นผลที่เกิดจากการกระทำในอดีต แต่ถ้าเราทำกรรมดีไว้ในปัจจุบันนี้ไปเรื่อยๆ เดี๋ยวต่อไปกรรมดีนี้ก็จะส่งผลให้เราเจริญรุ่งเรือง ให้เรามีความสุขมีความเจริญ ถ้าคนที่เชื่อหลักกรรมแล้วจะไม่เชื่อหมอดู จะไม่เชื่อเรื่องบนบาน ไม่เชื่อเรื่องการแก้บน ไม่เชื่อเรื่องการสะเคาะเคราะห์ เพราะสิ่งเหล่านี้ทำไปก็อย่างนั้นเอง ไม่ได้ไปแก้ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำในอดีต ทำอะไรไปแล้วจะต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น แต่ถ้าในปัจจุบันนี้เราทำแต่กรรมดี ทำแต่บุญแต่กุศล ต่อไปบุญกุศลนี้ก็จะส่งผลให้เราได้รับแต่สิ่งที่ดี มันเป็นอย่างนี้

กรรมมันมีหลายช่วงหลายตอนด้วยกัน เราจึงต้องเข้าใจว่าถึงแม้เราทำบุญทำกุศลในวันนี้ แต่ชีวิตเรายังตกต่ำ ยังมีเคราะห์กรรมต่างๆ ก็ต้องเข้าใจว่ามันเป็นผลของกรรมในอดีต ของกรรมที่เราทำเมื่อชาติก่อน หรือเมื่อปีก่อน หรือเมื่อเดือนก่อนก็ได้ ไม่ได้หมายความว่าทำกรรมดีแล้วไม่ได้ผลดี ในทางตรงกันข้าม ถึงแม้เราทำบาปทำกรรมแล้วเราได้รับความเจริญรุ่งเรือง ก็ไม่ได้หมายความว่าการทำบาปทำกรรมนี้เป็นเหตุให้เราได้รับความเจริญรุ่งเรือง แต่เป็นอานิสงส์ของความดีที่เราเคยทำไว้ในอดีตที่ส่งผลให้เราได้เจริญรุ่งเรืองในปัจจุบัน

ดังนั้น เราอย่าไปมองผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันแล้วไปโยงกับการกระทำของเราในปัจจุบัน เพราะจะทำให้เราท้อแท้ได้ ถ้าเราคิดว่าเราทำแต่กรรมดีแต่ทำไมชีวิตเราตกต่ำไม่เจริญรุ่งเรืองเลย เพราะมันเป็นคนละเรื่องกัน คนละส่วนกัน เหมือนจับแพะชนแกะ มันไม่ใช่อย่างนั้น ความเจริญหรือความเสื่อมในปัจจุบันนี้เกิดจากเหตุคือการกระทำดีชั่วในอดีต ส่วนการกระทำดีชั่วในปัจจุบันนี้จะส่งผลให้ปรากฏขึ้นในอนาคต แต่ผลที่จะปรากฏขึ้นมาทันทีในปัจจุบันก็คือความรู้สึกภายในใจของเรา เราทำความดีเราจะมีความสุขใจ อิ่มเอิบใจ เราทำบาปเราจะมีความทุกข์ใจ วุ่นวายใจ ไม่สบายใจ อันนี้ส่งผลขึ้นมาทันทีในปัจจุบัน เช่น บางคนขับรถ

ไปชนสุนัขโดยไม่ได้ตั้งใจ ก็รู้สึกไม่สบายอกไม่สบายใจแล้ว แต่นี่ไม่ถือว่าเป็นบาป มันถือว่าเป็นเหตุสุดวิสัย การกระทำอะไรจะเป็นบาปหรือเป็นบุญจะต้องเกิดจากมีเจตนาคือมีความตั้งใจ ถ้าไม่มีความตั้งใจก็ไม่ถือว่าเป็นบาปเป็นกรรมแต่อย่างใด

ดังนั้น จึงขอให้เราจงเข้าใจในเรื่องของหลักกรรมเพื่อเราจะได้ไม่ท้อแท้ **อย่าไปคิดว่าทำดีแทบเป็นแทบตายแต่ไม่ได้คิบไม่ได้ดีเลย หรือบางคนกลับคิดว่าทำบาปทำกรรมอยู่เรื่อยๆ แต่กลับได้คิบได้ดีอยู่เรื่อยๆ อันนี้มันเป็นเรื่องผลของบุญของบาปที่ทำไว้ในอดีต ส่วนบุญหรือกรรมหรือบาปที่เราทำในปัจจุบันนี้ มันยังต้องรออนาคต ถึงจะแสดงผลขึ้นมาแสดงได้ก็แต่เฉพาะในใจของเรา** วันนี้เรามาทำบุญ เราก็มีความสุขใจมีความอิ่มเอิบใจอย่างนี้เป็นต้น

นี่คือเรื่องของกรรมและวิบากคือผลของกรรมเป็นอย่างนี้ จึงอยากจะให้ท่านพยายามแยกแยะให้ถูกต้อง **อย่าท้อแท้ในขณะที่ทำความดีแล้วผลดียังไม่ปรากฏขึ้น และอย่าหลงระเริงในขณะที่ทำบาปกรรมแล้วผลของบาปกรรมยังไม่ปรากฏขึ้น อย่าไปคิดว่ามันไม่เกิด มันจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอนไม่ช้าหรือเร็วเท่านั้นเอง**

จึงขอฝากเรื่องของการทำความดี ละบาป ให้ท่านได้นำไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัยในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงปกป้องคุ้มครองรักษาให้ท่านมีแต่ความสุขความเจริญ แคล้วคลาดปลอดภัยจากทุกข์ภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวงโดยทั่วหน้ากันเทอญ

Simply Delicious

ธรรมะในศาลา

“อาหารใจ”

ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาปฏิบัติภารกิจของพุทธศาสนิกชน ตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อประโยชน์สุขให้กับตัวเราเอง เพราะตัวเรานั้นมีส่วนที่เราต้องดูแลอยู่สองส่วนด้วยกัน คือร่างกายและจิตใจ

ร่างกาย เราก็ดูแลกันอย่างเต็มที่อยู่แล้ว คือเราไม่บกพร่องทางด้านปัจจัย ๔ เช่น อาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย เรามีพร้อมบริบูรณ์ทางด้านร่างกาย แต่ทางด้านจิตใจ เรามักจะไม่ค่อยมีมากพอ จิตใจของเราจึงไม่ค่อยเป็นปกติ

จิตใจของเรามักจะมีความหิว ความอยาก ความต้องการสิ่งต่างๆ เพราะเราไม่ได้ให้อาหารใจนั่นเอง ใจไม่มีความรู้สึกอิ่ม ไม่มีความรู้สึกพอ จึงต้องไปหาสิ่งต่างๆ มาหล่อเลี้ยง แต่ก็เป็นสิ่งที่เป็นพิษเป็นภัยกับใจมากกว่าเป็นคุณเป็นประโยชน์ เนื่องจากใจไม่รู้จักแยกแยะว่าอะไรเป็นคุณเป็นประโยชน์กับจิตใจ ถูกความหลงที่ซ่อนอยู่ในใจหลอกให้เห็นผิดเป็นชอบ ให้เห็นกงจักรเป็นดอกบัว ให้เห็นทุกข์ว่าเป็นสุข เราจึงมักจะวิ่งเข้าหาความทุกข์กันโดยที่เราไม่รู้สึกตัวว่าเรากำลังวิ่งเข้าหามัน เพราะเหมือนกับคนตาบอด คนตาบอดย่อมไม่เห็นทาง ย่อมไม่เห็นสิ่งต่างๆ ที่อยู่ข้างหน้าของตน อาศัยความรู้สึกนึกคิดว่าตรงข้างหน้านี้น่าจะเป็นที่ให้

ความสุขกับตนได้ก็เลยไขว่คว้าวิ่งหา พอวิ่งเข้าไปแล้วไม่นานถึงจะรู้ว่ามันไม่ใช่เป็นความสุข มันเป็นความทุกข์ แต่พอเข้าไปแล้วกว่าจะออกมาได้มันก็ยากแสนยาก เหมือนกับคนที่หลงติดยาเสพติด พอติดแล้วเวลาจะเลิกนี้มันไม่ง่ายเหมือนกับเวลาติด เวลาติดนี้ง่าย ลองเพียงครั้งสองครั้งก็ติดแล้ว แต่เวลาที่จะถอนตัวออกมาจากสิ่งที่เราติดนี้ มันเป็นสิ่งที่ยากอย่างมาก ทรมานจิตใจมากกว่าที่จะหลุดพ้นจากอำนาจของสิ่งที่ไปยึดติดได้ ดังนั้น สิ่งที่เราควรจะมีให้มากก็คือแสงสว่างแห่งธรรม เพื่อจะได้เป็นเครื่องนำทางพาจิตใจให้ไปสู่ความสุข สู่ความอิ่มความพอ สู่ความสบายอย่างแท้จริง

พระพุทธเจ้าทรงแสดงอาหารใจไว้มีอยู่ ๑๐ ประการด้วยกันให้พุทธศาสนิกชนปฏิบัติตามสมควรแก่ฐานะ ตามสมควรแก่เวลาของแต่ละท่าน อาหารของใจทั้ง ๑๐ ชนิดนี้ก็เป็นเหมือนกับอาหารของกายที่มีหลากหลายด้วยกัน มีข้าวมีกับ มีอาหารชนิดต่างๆ อาหารจีนก็มี อาหารไทยก็มี อาหารฝรั่งก็มี อาหารทางเหนือก็มี อาหารทางภาคอีสาน ทางภาคใต้ก็มี อย่างนี้เรียกว่าเป็นอาหารชนิดต่างๆ แต่ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นเมื่อรับประทานอาหารเหล่านี้เข้าไป ก็คือทำให้ร่างกายมีความอิ่ม มีความสุข มีความสบาย ฉันใด อาหารของใจก็มีอยู่หลากหลายด้วยกัน มีถึง ๑๐ ชนิด

ด้วยกันที่เราสามารถเลือกรับประทานได้ตามกำลังตามฐานะของเรา ว่าเราสามารถที่จะรับอาหารชนิดไหนเข้าไปได้ เราก็รับอาหารชนิดนั้นเข้าไปก่อน เมื่อเราได้รับประทานอาหารใจเข้าไปแล้ว ใจของเราก็จะเกิดความสุข เกิดความอิ่มใจ เกิดความพอใจ

ดังนั้น **เราจึงควรให้ความสำคัญต่อการให้อาหารใจเท่าๆ กับการให้อาหารกาย อย่าให้ความหลง ความเห็นผิดเป็นชอบ หลอกให้ใจไปหาอาหารที่เป็นพิษเป็นภัยกับใจ อาหารที่เป็นพิษเป็นภัยกับใจ ก็คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข นี่เองไม่ใช่อะไร**

ทุกวันนี้พวกเรากำลังหลงไปในทางที่ผิด แทนที่จะหาอาหารให้กับใจ เรากลับหายาพิษให้กับใจด้วยการแสวงหา ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข พอเราแสวงหาแล้วมันก็สร้างความทุกข์ความวุ่นวายใจให้กับเราไม่รู้จักจบจักสิ้น ถ้าเราไม่รู้จักประมาณคือหาเท่าที่จำเป็นเพื่อที่มาเลี้ยงชีพ ถ้าเราปล่อยให้หาตามความอยาก มันก็จะสร้างความอยากให้มากขึ้น และจะสร้างความทุกข์ให้มากขึ้น เรื่องลาภ คือเรื่องเงินทองนี้ ก็มีความจำเป็นในระดับหนึ่ง คือเราต้องมีเงินทองเพื่อจะได้มาซื้ออาหารเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ซื้อยารักษาโรค ซื้อเสื้อผ้ามาใส่ ซื้อบ้านมาอยู่ ถ้าเรามีพอเพียงแล้ว แสดงว่ามีพอแล้ว ถ้าเราหามากกว่านี้ อยากจะได้มากกว่านี้

มันก็จะกลายเป็นยาพิษไป กลายเป็นโทษกับตัวเรา เพราะมันไม่เกิดประโยชน์อะไรมากไปกว่านี้แล้ว เพราะสิ่งที่เราต้องดูแลก็คือร่างกาย เมื่อร่างกายได้รับการดูแลพอเพียงแล้ว แล้วเรายังไม่หยุดหามันอีก ยังหามาเพิ่มให้มากขึ้นๆ อีก มันก็เป็นการป้อนยาพิษให้กับใจ ป้อนความทุกข์ ป้อนความกังวล ป้อนความห่วงใย ป้อนความเสียดายอาลัยอาวรณ์ ป้อนความทุกข์ต่างๆ ไม่รู้จักจบจักสิ้น

ดังนั้น เมื่อเรามีพอเพียงแล้วกับอาหารทางกาย สิ่งที่เราควรมีให้มากก็คือ**อาหารทางใจ ซึ่งมีอยู่ ๑๐ ประการด้วยกัน** คือ ๑. **ทาน** คือการให้ ๒. **ศีล** คือการไม่เบียดเบียนกัน ๓. **ภาวนา** การอบรมจิตใจให้มีความสงบให้เกิดปัญญา ๔. **การอุทิศส่วนบุญส่วนกุศล** ๕. **การอนุโมทนาบุญ** ๖. **การรับใช้ผู้อื่น** ๗. **การเป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ถือตน ไม่ถือตัว** ๘. **การฟังเทศน์ฟังธรรม** ๙. **การมีความเห็นที่ถูกต้อง** และ ๑๐. **การให้ธรรมะแก่ผู้อื่น**

นี่คืออาหารสำหรับจิตใจ ถ้าเรารับประทานอาหารทั้ง ๑๐ ชนิดนี้ ตามแต่ความเหมาะสมของกาลเทศะ หรือตามความสามารถของเรา เราก็จะได้อาหารเข้ามาดูแลรักษาจิตใจของเราให้มีความสุข ให้มีความอิ่ม ให้มีความพอ เมื่อเรามีความสุข มีความอิ่ม มีความพอแล้ว ถึงแม้ว่าจะมี

อะไรเกิดขึ้นกับร่างกาย ความทุกข์ทางร่างกายจะไม่มีผลที่จะมากระทบกับความสุขของจิตใจ จิตใจเหมือนกับไม่รู้สึกทุกข์ไปกับร่างกายเลย เช่น เวลาร่างกายเจ็บไข้ได้ป่วย ถ้าจิตใจมีความสุขได้รับการดูแลด้วยอาหารทางใจอยู่แล้ว เวลาร่างกายเจ็บปวดตรงนั้นเจ็บปวดตรงนี้ ไม่สบาย กินไม่ได้ นอนไม่หลับ ก็จะไม่มากระทบกับจิตใจที่จะมีความสงบ มีความนิ่ง มีความเย็น มีความสบายเลย

ผู้ที่มีบุญอยู่เต็มหัวใจ เช่น พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลาย จึงไม่มีความกังวลกับความเป็นความตายของร่างกาย ร่างกายจะอยู่หรือจะตาย จะเจ็บไข้ได้ป่วยอย่างไร จะไม่มีอานิสงส์ จะไม่มีผลกระทบกับจิตใจเลย เพราะใจมีอาหารมีบุญคอยคุ้มครองรักษา มีความสุขหุ้มห่อจิตใจอยู่ตลอดเวลา เหมือนกับคนที่อยู่ในห้องปรับอากาศมีความเย็นอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้ข้างนอกจะร้อนขนาดไหนเพียงไรก็จะไม่มีผลกระทบกับคนที่อยู่ในห้องปรับอากาศ ฉันใดก็ฉันนั้น นี่คืออานิสงส์หรืออานุภาพของอาหารใจที่จะคุ้มครองรักษาใจให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขให้อยู่อย่างอิ่มหนำสำราญใจ ถึงแม้ร่างกายจะขาดแคลนบ้างบางครั้งบางคราว ขาดอาหารบ้าง ขาดน้ำบ้าง ขาดหยูกขาดยาบ้างก็ตาม แต่การขาดสิ่งเหล่านี้จะไม่กระทบกระเทือนกับความสุขของใจเลย

อันนี้เป็นความจริง ถ้าเราลองปฏิบัติดู เราจะเห็น และเราจะไม่สงสัย แต่ถ้าเราเพียงแต่ได้ยินได้ฟังแล้วเราไม่นำเอาไปปฏิบัติ เราก็จะไม่สามารถเห็นผลของความสุขใจที่เกิดจากการให้อาหารใจได้เลย เหมือนกับการดูอาหารชนิดต่างๆ แต่ไม่รับประทานอาหารเหล่านั้น มีอาหารตั้งอยู่บนโต๊ะเต็มไปหมดเลย แต่เรานั่งดูเฉยๆ ไม่ตักอาหารเข้าปากแล้วเราจะมีความอิ่มได้อย่างไร เราจะรู้ได้อย่างไรว่าอาหารมีรสชาติอย่างไร มีคุณประโยชน์อย่างไร ทำให้เราอิ่มได้อย่างไร เราจะรู้ได้ก็ต่อเมื่อเราตักอาหารเข้าปากแล้วก็รับประทานไปเรื่อยๆ จนเกิดความอิ่มขึ้นมา

พวกเราทุกวันนี้จึงไม่มีความลังเลสงสัยในเรื่องของคุณสมบัติ หรือคุณภาพของอาหาร หรือความสามารถของอาหาร เรารู้ว่าเวลาเราหิว เราหาอาหารมารับประทาน เราก็จะอิ่มทันที แต่เรายังไม่เห็นอานุภาพของอาหารใจของบุญของกุศลที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พวกเราหมั่นนำเอาเข้ามาสู่ใจ เราจึงไม่ค่อยได้มีความกระตือรือร้นหรือมีความยินดีที่จะทำกันมากนักเท่าไหร่ เพราะเรายังไม่เห็นผล ยังไม่เห็นความวิเศษของอาหารใจ เรายังถูกความหลงหลอกให้เราไปหายาพิษชนิดต่างๆ เข้ามาสู่ใจของเรา แล้วก็มาสร้างความทุกข์ให้มีมากยิ่งขึ้น เรามีเงินมากแล้วแต่เราก็ยังไม่พอ อยากจะได้เงินมากขึ้นไปอีก เรามียศมีตำแหน่งสูง

อยู่แล้ว เราก็ยังมีความไม่พอ อยากจะได้ยศอยากจะได้ตำแหน่งสูงขึ้นไปอีก เรามีคนสรรเสริญอยู่เรื่อยๆ อยู่แล้ว เราก็ยังไม่พอ อยากจะให้มีคนสรรเสริญมากขึ้นไปกว่านั้นอีก เรามีความสุขจากตา หู จมูก ลิ้น กาย จากการได้เห็นรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ที่มีอยู่รอบตัวเราอยู่แล้ว แต่เราก็ยังไม่พอ เรายังอยากจะหาดู รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ชนิดต่างๆ ที่แปลกที่ใหม่ที่เราไม่เคยเห็นกัน

นี่เป็นความหลงที่กำลังหลอกให้เราวิ่งเข้าไปหายาพิษ วิ่งเข้าหากองไฟ แต่ถ้าเรามีความมักน้อยสันโดษ คือมีความยินดีตามมีตามเกิด เราจะไม่ถูกความหลงหลอกเราไป เพราะว่าเราก็พอเพียงแล้ว ลาภคือเงินทอง เราก็พอมีพอกินพอใช้อยู่แล้ว พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้องอยู่แล้ว ยศ เราจะมีก็ได้ไม่มีก็ได้ มันไม่ใช่เรื่องสำคัญอะไร มียศก็เท่านั้น ไม่มียศก็เท่านั้น มันไม่ได้มีความสำคัญอะไร ความสรรเสริญก็เช่นเดียวกัน ใครจะมาสรรเสริญหรือไม่ มันก็ไม่ใช่เป็นเรื่องสำคัญอะไร ส่วนความสุขจากการได้ดู ได้ยิน ได้ฟัง ได้สัมผัส กับรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ นั้น เราก็สัมผัสอยู่ตลอดเวลาแล้ว

ขณะนี้ตาของเราก็เห็นภาพต่างๆ หูเราก็ได้ยินเสียง เราก็ได้สัมผัสอยู่ตลอดเวลา ถ้าเรามีความพอใจยินดีตามมีตามเกิด เราก็ไม่เห็นจำเป็น

จะต้องไปดิ้นรนหารูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ชนิดต่างๆ เหมือนคนที่มีความหลงเขาทำกัน คือจะต้องไปเที่ยวที่นู่นที่ไกลๆ ที่ไม่เคยเห็นมาก่อน หรือไปดื่มไปกินของแปลกๆ ของใหม่ๆ แต่พอสัมผัสแล้วมันก็เหมือนเดิม พอให้สัมผัสบ่อยๆ มันก็เกิดความเบื่อหน่ายขึ้นมา ให้ดูหนังเรื่องเดียวซ้ำกันสัก ๑๐ ครั้งก็เบื่อแล้ว เพราะว่ามันก็ไม่ได้วิเศษวิโสอะไร เพราะเนื่องจากใจเราถูกความหลงหลอกให้คิดว่ามันดีมันวิเศษ พอมีหนังเรื่องใหม่มาก็อยากจะดูกัน พอไปดูเสร็จแล้วก็เหมือนเดิม ความอยากก็ยังมีอยู่ ยังอยากจะหาดูหนังเรื่องใหม่อีก มันเป็นอย่างนี้ มันเป็นยาพิษ มันทำให้เราต้องดิ้นรนขวนขวายหาสิ่งเหล่านี้แปลกๆ ใหม่ๆ มาเสพอยู่เรื่อยๆ แล้วก็สร้างความวุ่นวายให้กับเรา ถ้าเราไม่ได้เสพ เราก็หงุดหงิดไม่สบายอกไม่สบายใจ ถ้าเราได้เสพซ้ำๆ ซากๆ ก็เกิดความเบื่อหน่ายก็ต้องไปหาของใหม่ เวลาหาของใหม่ก็ต้องเสียเงินเสียทอง ก็ต้องไปดิ้นรนหาเงินหาทองมาซื้ออีก เนี่ย ชีวิตของเราก็เลยวนเวียนอยู่กับการป้อนยาพิษให้กับใจของเราอยู่ตลอดเวลา เราจึงไม่ค่อยมีความสุขกัน ถึงแม้เราจะมีมากน้อยเพียงไรก็ตาม ใจก็ยังไม่ได้รับความสุขอยู่นั่น ไม่ได้รับความอิ่มความพอ เพราะเราไม่ได้ให้อาหารใจนั่นเอง

ดังนั้น เราจึงควรให้อาหารใจที่พระพุทธเจ้าทรงสอนเราที่มีอยู่ ๑๐ ประการนี้ คือ **ทาน**ก็คือการให้ การให้ก็ให้ได้ ๔ ชนิดด้วยกัน ให้วัตถุข้าวของ

เงินทอง เรียกว่า **วัตถุทาน** ให้ความรู้แก่ผู้อื่น เรียกว่าเป็น**วิทยาทาน ให้อภัย** คือ ไม่ถือโทษโกรธเคือง เวลาผู้อื่นทำให้เราโกรธแค้นเราก็ให้อภัย เพราะเมื่อเราให้อภัยแล้ว ใจเราสงบ ใจเราเย็นสบาย ถ้าเราไม่ให้อภัย ใจของเราจะรุ่มร้อนด้วยความโกรธแค้นอาฆาตพยาบาท และสี่ คือ **ให้ธรรมะ** ธรรมะก็คือคำสอนของพระพุทธเจ้า อย่างที่เราได้ยินได้ฟังในวันนี้ถ้าเราสามารถเอาไปแบ่งให้กับผู้อื่นได้ ถ้าเขาอยากจะรู้ว่าวันนี้มาฟังเทศน์ฟังธรรมเรื่องอะไร เราพอจะจำได้ เราก็เอาไปเล่าให้คนอื่นเขาฟัง เผื่อเขาจะได้เอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ นี่คือทาน คือการให้ที่พวกเราสามารถให้กันได้ มากน้อยก็อยู่ที่ความสามารถ ความมีของเรา มีมากก็ให้มาก มีน้อยก็ให้น้อย

อาหารของใจประการที่สองก็คือ **ศีล** การไม่เบียดเบียนกัน ก็คือ การไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดประเวณี ไม่พูดปดมดเท็จ ไม่เสพสุรายาเมา นี่คืออาหารของใจ เพราะเมื่อเรามีศีลแล้ว ใจของเราจะไม่ว้าวุ่นขุ่นมัว จะไม่เดือดร้อนจะไม่กังวล จะอยู่เย็นเป็นสุข อยู่อย่างสบาย ไม่กลัวว่าจะมีใครมาจับเราไปเข้าคุกเข้าตะราง จับเราไปลงโทษ เพราะเราไม่ได้ทำผิด

ประการที่สามท่านบอกว่าให้ **ภาวนา** คือให้ทำจิตใจอบรมจิตใจให้สงบด้วยอุบายแห่งสมาธิ คือไหว้พระสวดมนต์ สวดมนต์ไปเรื่อยๆ อย่าไปคิดเรื่องอะไร เวลาสวดก็ให้อยู่กับการสวด หรือจะให้บริกรรมพุทโธๆ ไปอย่างเดียวก็ได้ หรือจะดูลมหายใจเข้าออกไปอย่างเดียวก็ได้ ข้อสำคัญอย่าให้ใจไปคิดเรื่องอื่น ให้อยู่กับบทสวดมนต์ หรืออยู่กับพุทโธ หรืออยู่กับลมหายใจ อย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าเราสามารถดึงใจให้อยู่กับอารมณ์ที่เรากำหนดไว้ได้ ไม่นานใจของเราก็จะสงบ พอสงบแล้วก็จะมีความรู้สึกเบา เย็นสบาย ลืมเรื่องต่างๆ ไปหมด เรื่องที่สร้างความทุกข์ สร้างความกังวล สร้างความห่วงใย ก็จะหายไป เหมือนกับเวลาที่เราเขียนอะไรไว้บนกระดาน พอเราเอาผ้ามาลบมันออกไปปั๊บก็ไม่มีอะไรเหลืออยู่บนกระดาน มีแต่กระดานเปล่าๆ ใจของเราก็เหมือนกัน ที่วุ่นวายก็เพราะความคิดของเรานั่นแหละ คิดเรื่องนั้น คิดเรื่องนี้ แล้วก็เกิดความกังวล เกิดความห่วง เกิดความไม่สุขไม่สบายขึ้นมา แต่พอเราหยุดความคิดได้ ความทุกข์ ความกังวล ความวุ่นวายใจต่างๆ ก็จะหายไปหมด

นี่คือสิ่งที่เราควรพยายามฝึกทำอยู่เรื่อยๆ ทำไปแล้วเราจะไม่ต้องไปแบกความทุกข์ต่างๆ ความทุกข์ต่างๆ มันมีอยู่ข้างนอก อย่าไปเอาเข้ามาในใจเรา ไฟอยู่ข้างนอก อย่าเอาไฟเข้ามาเผาเรา ปล่อยให้ไฟมัน

อยู่ข้างนอก อะไรจะเกิดก็ให้มันเกิดไป ใครจะเป็นอะไรก็ให้มันเป็นไป แต่เราอย่าเอามาแบกไว้ในใจ อย่าเอามาสุมไว้ในหัวใจของเรา เราไปห้ามคนอื่นเขาไม่ได้ เราไปห้ามสิ่งอื่นไม่ให้เกิดขึ้นไม่ได้ เราไปห้ามสิ่งต่างๆ ไม่ให้เป็นไปตามเรื่องของเขาไม่ได้ แต่สิ่งที่เราห้ามได้ก็คือห้ามใจของเรา เราหยุดใจของเราได้ เราหยุดความเสียใจได้ เราหยุดความเศร้าโศกอาลัยอาวรณ์ได้ เราหยุดความน้อยใจได้ เราหยุดความโกรธได้ เราหยุดความโลภได้ ถ้าเรามีเบรค ส่วนใหญ่ที่เราหยุดกันไม่ได้ก็เพราะเราไม่มีเบรค เพราะเราไม่รู้จักวิธีหยุดใจนั่นเอง

วิธีหยุดใจ ก็คือการฝึกทำจิตใจให้สงบ ที่เรียกว่านั่งสมาธินี่แหละคือการหยุดใจ ถ้าเรานั่งสมาธิ สวดมนต์ไป ไม่ไปคิดถึงเรื่องที่เราอยากจะได้ ไม่ไปคิดถึงคนที่เราโกรธ เดี๋ยวเราก็ลืมไปหมด คนที่เราโกรธก็หายไป เรื่องที่เราอยากจะได้สิ่งที่เราอยากจะได้ก็หายไป ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปหามันใหม่ พอจิตสงบแล้วมันยิ้มได้ มีความสุข มีความพอแล้ว ไม่หิวไม่อยากกับอะไร เมื่อกี้นี้ถูกความหลงหลอกให้อยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ ให้โกรธคนนั้นโกรธคนนี้ แต่พอทำจิตใจให้สงบได้แล้วก็เย็นสบาย ทีนี้ใครจะเป็นอะไรก็ไม่กังวล ไม่ห่วงใย ไม่เดือดร้อนด้วย จะมีของอะไรที่วิเศษขนาดไหนในโลกนี้ก็จะไม่อยากได้ ไม่รู้จะเอาไป

ทำไม เพราะขณะนี้ใจมันไม่ต้องการอะไรแล้ว มันมีความอิ่มมีความพออยู่ในตัวของมัน นี่คือการทำจิตใจให้สงบ

ขั้นต่อไปท่านก็สอนให้เราสอนใจเรา อย่าให้ไปหลงกับสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ว่าให้ความสุขกับเราว่าเป็นที่พึ่งของเรา ไม่มีอะไรในโลกนี้ให้ความสุขกับเราได้อย่างแท้จริง ไม่มีอะไรในโลกนี้ที่เที่ยงแท้แน่นอน ไม่มีอะไรที่จะอยู่กับเราไปตลอด นี่คือความจริง อย่าไปหลง อย่าไปพึ่งอะไรต่างๆ ในโลกนี้ ให้พึ่งตัวเราเองด้วยการทำใจของเราให้สงบ ให้นิ่ง ให้เย็น ให้สบาย ให้ปล่อยวาง นี่คือ**การสร้างปัญญา**ให้เกิดขึ้น เมื่อเรามีปัญญาแล้วต่อไปเราจะไม่หลงกับอะไร ไม่ยินดีกับอะไร ไม่รังเกียจอะไร ไม่รักไม่ชัง รู้เฉยๆ รู้ว่าเขาเป็นอย่างนี้ ไม่หลงว่าอยากจะได้ หรือไม่หลงว่าอยากจะขับไล่ไสส่งให้เขาหายไป ให้เขาหนีจากเราไป ดีชั่วมันไม่ได้มีอยู่ที่ไหนหรอก มันอยู่ที่เราไปคิดว่ามันดีมันชั่วเอง ความจริงมันก็เป็นแค่คนเท่านั้นแหละ คนก็คนเหมือนกัน จะดีจะชั่วมันก็เป็นเรื่องของเขา เราไม่ได้ไปดีไปชั่วกับเขาซะอย่างมันก็ไม่เป็นปัญหาอะไร นี่คือปัญญา

ขอให้เราอย่าไปหลงกับอะไร อย่าไปหาความสุขจากสิ่งภายนอก ให้หาความสุขจากสิ่งภายใน คือทำจิตใจให้สงบแล้วตัดกิเลสด้วยปัญญา อย่าให้มันหลอกให้เราไปหาสิ่งนั้นสิ่งนี้ เวลามันบอกให้เราไปเอาสิ่งนั้น

สิ่งนี้ ก็บอกว่าไม่เอา ไม่เกิดประโยชน์ ไม่มีความสุข มีแต่ความทุกข์ มีแต่ความวุ่นวาย เอาธรรมะดีกว่า ไปอยู่วัดดีกว่า ไปอยู่ในป่าดีกว่า ไปนั่งไหว้พระ ไปนั่งสมาธิในป่าทำจิตใจให้สงบดีกว่า นี่คือปัญญา พยายามสร้างมันให้เกิดขึ้นมา

บุญ ๓ ตัวนี้เป็นบุญที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นอาหารใจ เป็นอาหารหลัก ส่วนอาหารอย่างอื่นเป็นอาหารเสริม เช่น การอุทิศส่วนบุญ เวลาเราทำบุญแล้วเราก็กรวดน้ำอุทิศให้กับผู้ล่วงลับไปแล้วเผื่อเขารอบุญของเราอยู่ เราก็จะได้ให้เขาไป แล้วเราก็จะมีความสุขที่เราได้ช่วยเหลือคนที่เขาเดือดร้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่เราเคารพคนที่เรารักที่จากเราไปแล้ว เราก็เป็นห่วงเขา อยากจะให้เขาสุขให้สบาย ดังนั้น เวลาเราทำบุญแล้ว เราก็ควรที่จะกรวดน้ำไปให้กับเขาเผื่อเขาไม่มีบุญ เพราะว่าตอนที่เขาอยู่เขาไม่สนใจที่จะทำบุญ เขาก็เลยต้องอาศัยบุญส่วนนี้ ต้องอาศัยอาหารส่วนนี้ เรียกว่า **การอุทิศบุญ**

แล้วอาหารอีกชนิดหนึ่งก็คือ **การอนุโมทนาบุญ** คือเวลาใครเขาทำบุญ เราก็ควรที่จะร่วมยินดีไปกับเขาด้วย อย่าไปขัดอย่าไปขวาง อย่าไปไม่ให้ความร่วมมือ เพราะมันเป็นบาป มันจะทำให้เรารู้สึกไม่สบายใจ เวลาใครทำบุญแล้วเราร่วมอนุโมทนาด้วย ช่วยเหลือร่วมทำ

กับเขาไป หรือช่วยเขาอะไรได้ก็ช่วยไป เราก็จะมีความสุขไปด้วย เพราะลำพังบางทีเราอาจจะทำด้วยตนเองไม่ได้ ต้องอาศัยคนอื่น เช่น คนอื่นเขาจะมาวัด เขาชวนเรามา เราก็มากับเขาเลย เราได้มาร่วมทำบุญด้วย เพราะถ้าเขาไม่มาเราก็มาไม่ได้ อย่างนี้เรียกว่าการร่วมอนุโมทนาบุญ ถ้ามาไม่ได้จริงๆ ฝากอะไรมาให้เขามาก็ได้ ถ้าเราติดธุระ เรามีข้าวมีของฝากเขามาก็ได้ อย่างนี้ก็เรียกว่าเป็นการอนุโมทนาบุญ หรือถ้าไม่มีอะไรเลยก็เพียงแต่สาธุอย่างเดียว ก็ยังทำให้เรามีความสุขใจได้ อย่าไปอิจฉาริษยา อย่าไปคิดว่าเขางมงายเขาโง่เขลาเบาปัญญา เรื่องเหล่านี้เราไม่รู้เราไม่เข้าใจ เพราะฉะนั้น **ขอให้เราอนุโมทนาบุญเสมอเวลาใครเขาทำบุญ หากเราร่วมบุญได้ก็ร่วมไป**

บุญอีกประการหนึ่ง ก็คือการเป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน อย่าเป็นคนถือตัว เพราะเวลาถือตัวแล้วมันแข็งมันกระด้าง มันไม่มีความสุข เวลาเราถือตัวแล้วคนเขาไม่ให้ความเคารพเรา เราก็ไม่สบายใจแล้ว แต่ถ้าเราไม่ถือตัว ใครเขาจะทำอย่างไรกับเราก็ได้ เขาจะไหว้เราก็ได้ เขาไม่ไหว้เราก็ได้ เขาจะให้เกียรติเราก็ได้ ไม่ให้เกียรติเราก็ได้ เราก็ไม่เดือดร้อนอะไร เราก็อยู่อย่างสบาย พยายามทำตัวให้เป็นตัวเล็กๆ ไว้ อ่อนน้อมถ่อมตนแล้วเราจะสบายใจ ไปอยู่ที่ไหนกับใครก็จะไม่มีความ

ทุกข์ แต่ถ้าเราคิดว่าเราเป็นคนระดับนี้ เขาจะต้องบริการเราระดับนั้น ระดับนี้ แล้วถ้าเขาไม่ทำ เราก็เสียใจ เราก็ไม่สบายใจ เพราะฉะนั้น **พยายามทำตัวเราให้ต่ำที่สุด ทำให้เป็นเหมือนผ้าขี้ริ้วได้ยิ่งดี ผ้าขี้ริ้วนี่มันไม่สนใจหรอก ใครจะเอาไปทำอะไร เอาไปเช็ดอะไร มันก็ไม่บ่น พยายามทำใจให้เป็นเหมือนผ้าขี้ริ้วแล้วจะสบาย ใครเขาจะพูด ใครเขาจะว่า ใครเขาจะปฏิบัติอย่างไรกับเรา เราก็ไม่สนใจอะไร ไม่ถือสาเขา เราก็เป็นเราอยู่อย่างนั้นแหละ เขายกเราขึ้นมา เราก็ยังเป็นคนเก่าอยู่นั่นแหละ เขากดเราลงไป เราก็ยังเป็นคนเก่าอยู่นั่นแหละ เราไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปกับการยกขึ้นหรือกับการกดลงมา แต่กิเลสมันหลอกให้เราดีใจเสียใจไปเท่านั้นเอง**

และประการต่อมา ก็คือ**ให้รับใช้ผู้อื่นบ้าง** อย่าทำอะไรเพื่อตัวเราเอง **การรับใช้ผู้อื่นนี้จะทำให้เรามีความสุขมากกว่าการรับใช้ตัวเราเอง เรารับใช้ตัวเรายิ่งมากเท่าไรยิ่งทุกข์มากขึ้นเท่านั้น เพราะยิ่งอยากมากขึ้นเท่านั้น มันก็จะหลอกใช้เราไปเรื่อยๆ** ใช้เราไปดูหนัง พอกลับมาก็ใช้เราไปหาอะไรกิน ใช้เราไปเที่ยว ใช้เราไปเล่น ไปทำอะไรอยู่ตลอดเวลา ใช้เท่าไหร่มันก็ยังไม่พอ แต่ถ้าเราไปรับใช้ผู้อื่นบ้าง เห็นใครเขาไม่สามารถช่วยตัวเขาเองได้ เขาเดือดร้อน เราพอที่จะช่วย

เหลือเขาได้ เราไปช่วยเขาแล้วจะทำให้เรามีความสุขใจ มีความพอใจ มีความอิ่มเอิบใจ

แล้วประการต่อมาก็คือ**การฟังธรรม** อย่างที่วันนี้เรามาฟังกัน เรามาฟังเพื่อให้เราได้เกิดปัญญาให้รู้ว่าเราต้องทำอะไรกับชีวิตของเรา เพราะชีวิตของเรามีทั้งกายกับใจ ส่วนใหญ่เราจะดูแลแต่กายของเรา แต่เราไม่ค่อยได้ดูแลใจของเรา เราให้อาหารกายอยู่ตลอดเวลาจนเป็นคนมีน้ำหนักเกิน เป็นคนอ้วน มีโรคภัยไข้เจ็บ ก็เพราะการดูแลกายมากจนเกินไป แต่เราไม่ได้ดูแลใจของเราเลย ใจของเราจึงผอมแห้งแรงน้อย มีแต่ความหิว มีแต่ความอยากอยู่ตลอดเวลา เพราะไม่ได้อาหารใจ วันนี้ได้ยินได้ฟังธรรมะแล้วได้เกิดประโยชน์แล้ว รู้แล้วว่าเราต้องให้อาหารกับใจให้มากๆ

แล้วประการต่อมาก็คือ**การทำให้เกิดความเห็นให้ถูกต้อง** คือต้องให้เห็นว่าอาหารอะไรชนิดไหนเป็นคุณเป็นโทษกับใจ เช่น ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ถ้ามีมากเกินไปก็จะเป็นโทษกับใจ ถ้ามีพอประมาณ พอดูแลรักษาอัตภาพร่างกายได้ก็พอแล้ว พอเพียงแล้ว นี่คือต้องทำความเห็นให้ถูกต้องว่าอะไรเป็นอาหารของใจ อะไรเป็นคุณเป็นประโยชน์

กับใจ อะไรเป็นโทษอะไรเป็นพิษกับใจ ก็พยายามอย่าไปเอามันเข้ามาหล่อเลี้ยงจิตใจ เช่น ความโลภ ความอยากต่างๆ ไม่รู้จักจบจักสิ้น ตัวนี้เป็นตัวพิษเป็นภัยกับจิตใจอย่างยิ่ง ขอให้เราจงพยายามทำความเห็นให้ถูกต้องอยู่เสมอ แล้วชีวิตของเราจะได้ไม่เดินหลงทาง แล้วจะพาเราไปสู่ความสุขและความเจริญ

ส่วนประการสุดท้ายก็คือ**การให้ธรรมะ**นั่นแหละ ดังที่ได้พูดแล้วในตอนต้นในข้อของทาน เรามีธรรมะพอที่จะเผยแผ่ให้คนอื่นได้ เราก็เผยแผ่ไป มีหนังสือธรรมะดีๆ ที่เห็นว่ามีคุณมีประโยชน์ เราก็เอาไปให้คนอื่นอ่านบ้างก็ได้ หรือถ้ามีฐานะอยากจะพิมพ์ไปแจกให้คนอื่นเพื่อเขาจะได้หูตาสว่างขึ้น เขาจะได้รู้ผิดรู้ถูกรู้ดีรู้ชั่ว เพื่อเขาจะได้รู้จักวิธีดำเนินชีวิตของเขาให้ไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุขได้ ก็จะทำให้เรามีความสุขใจ เหล่านี้คืออาหารของใจที่พระพุทธเจ้าทรงได้มอบหมายให้พวกเราทั้งหลายได้หมั่นเอาเข้ามาหล่อเลี้ยงจิตใจกัน อย่าไปหาอาหารที่เป็นพิษเป็นภัย เช่น การไปหารูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ การไปเที่ยว การไปกิน การไปดื่ม อย่างนี้มันจะเป็นยาพิษมาทำให้จิตใจของเราต้องเศร้าหมอง ต้องทุกข์ต้องวุ่นวาย

จึงขอฝากเรื่องของการให้อาหารทั้ง ๑๐ ชนิดนี้ให้กับใจ ให้ท่านได้ไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลาจึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

๐๙

ธรรมะในศาลา

"คิดดี พูดดี ทำดี"

วันนี้เป็นวันที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นการดำเนินชีวิตไปในทางที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสอนให้พวกเราดำเนินกัน คือให้เรามีความคิดดี พูดดี และทำดี เป็นทางที่จะนำไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุข เป็นทางที่จะนำไปสู่ความเจริญ เป็นทางที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง มีอยู่ ๓ ส่วนด้วยกัน คือ **กาย วาจา ใจ** คือ **คิดดี พูดดี ทำดี**

คิดดี ก็หมายถึงให้คิดว่าบาปมีจริง บุญมีจริง นรกมีจริง สวรรค์มีจริง ตายแล้วต้องไปเกิด ตายแล้วต้องไปเวียนว่ายตายเกิดในภพน้อยภพใหญ่ตามบุญตามกรรมที่ได้ทำไว้ กรรมมีจริง คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นี่คือสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พวกเราคิดอยู่เสมอ ให้เราเชื่อว่าเป็นความจริง เพราะเป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ เห็นด้วยพระองค์เอง มีความมั่นใจว่าถูกต้องอย่างแน่นอน จึงได้นำเอามาเผยแผ่เอามาสั่งสอนให้พวกเราได้มีที่ยึดเกาะที่พึ่งพาอาศัย เพื่อจะได้พาเราไปสู่ความสุข ความเจริญ สู่การหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลาย อยู่ที่การคิดดีในเบื้องต้น **เมื่อเราคิดดีแล้วว่านรกมีจริง สวรรค์มีจริง บาปมีจริง บุญมีจริง กรรมมีจริง ขั้นต่อไปเราก็จะคิดจะทำแต่บุญ จะละบาป เพราะเราเชื่อว่าทำบุญแล้วจะทำให้เรามีความสุขมีความเจริญ ทำบาปแล้วจะทำให้เราเสื่อมเสีย ทำให้เราทุกข์ ทำให้เราวุ่นวาย**

นี่คือเริ่มต้นที่ความคิดก่อน เราต้องคิดว่าเราต้องคิดดี คิดตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้คิด เมื่อคิดแล้วขั้นต่อไปก็จะได้นำไปสู่การกระทำ **เมื่อเราเชื่อว่าการกระทำบาปนี้จะนำมาซึ่งความทุกข์ความวุ่นวายใจ เราก็จะรักษาศีล คือ ละเว้นจากการกระทำบาป คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ละเว้นจากการลักทรัพย์ ละเว้นจากการประพฤติผิดประเวณี ละเว้นจากการพูดปดมดเท็จ และละเว้นจากการเสพสุรายาเมา** นี่คือสิ่งที่เราต้องละเว้นอย่าไปทำ ทำในสิ่งที่ดี

และ**การพูดที่เราต้องละเว้น ก็คือละเว้นจากการพูดคำเท็จคือพูดปด ละเว้นจากการพูดคำหยาบ ละเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ ละเว้นจากการพูดส่อเสียด** คำว่าส่อเสียด แปลว่า อย่าไปพูดยุยงให้เกิดความแตกสามัคคีกัน อย่าไปยุยงให้คนที่เขาอยู่ร่วมกันต้องเกิดความแตกแยก เช่น ไปยุให้สามีโกรธภรรยา ไปยุให้ภรรยาโกรธสามี อย่างนี้เรียกว่าเป็นการพูดส่อเสียด พูดคำหยาบ ก็หมายถึงพูดภาษาพ่อขุนรามคำแหง พูดมึงกู หรือพูดเกี่ยวกับอวัยวะเพศต่างๆ เหล่านี้เราเรียกว่าเป็นการพูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อก็คือพูดเรื่องที่ไม่มีสาระไม่มีประโยชน์ ไม่ได้เกี่ยวกับทางธรรมะ ไม่ได้ทำให้จิตใจของเราสูงขึ้นฉลาดขึ้น ถ้าจะพูดก็ให้พูดเรื่องศีล ให้พูดเรื่องธรรม ให้พูดเรื่องทำบุญให้ทาน ให้พูดเรื่องความยินดีในความมักน้อย

สันโดษ ให้พูดในเรื่องการปฏิบัติธรรม ให้พูดในเรื่องสถานที่ของการปฏิบัติธรรมว่าที่ไหนมีที่สงบที่สงัด ที่น่าจะไป ที่ไหนมีครูบาอาจารย์ที่คอยสั่งสอนอบรม ถ้าเราคุยเรื่องเหล่านี้ก็จะพาให้เราได้ไปทำในสิ่งที่ดีต่อไป ถ้าเราพูดเพ้อเจ้อ พูดนินทาคนนั้น นินทาคนนี้ ว่าไม่ดีอย่างนั้นไม่ดีอย่างนี้ เป็นสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์อะไร คนอื่นเขาจะดีหรือไม่ดีเขาก็เป็นของเขาอยู่อย่างนั้น เขาไม่ได้มาทำให้เราไม่ดีหรือดีได้เลย

นักปราชญ์ท่านสอนว่าเวลาจะพูดเกี่ยวกับเรื่องของคนอื่น ให้พูดแต่เรื่องที่ดีของเขา ถึงแม้ความดีของเขาจะมีแม้แต่น้อยนิดก็พูดแต่ความดี ความชั่วของเขาถึงแม้จะมีมากขนาดไหนก็อย่าไปพูด เช่นเดียวกับพูดเรื่องของตัวเราก็เช่นเดียวกัน ถึงแม้ความดีจะมีมากเท่าภูเขาก็อย่าพูด ถึงแม้ความไม่ดีในตัวเราจะมีอยู่เพียงน้อยนิดก็ให้พูดในเรื่องความไม่ดีของเรา เพื่อเราจะได้อับอายขายหน้า เพื่อเราจะได้แก้ไขดัดแปลงต่อไป ต้องสลับกัน ถ้าพูดเกี่ยวกับคนอื่นให้พูดแต่เรื่องที่ดี ถ้าพูดเกี่ยวกับตัวเราให้พูดแต่เรื่องที่ไม่ดีของเรา แล้วเราจะได้มีการพัฒนามีการแก้ไข ต่อไปเราก็จะไม่มีเรื่องที่ไม่ดีของเราเอาออกมาพูด หรือต่อไปใครจะมาพูดว่าเราไม่ดีอย่างไร เราก็จะไม่เดือดร้อนเพราะเรายินดีให้เขาพูดอยู่แล้ว ความไม่ดีของเรา เรายังกล้าพูด แล้วถ้าคนอื่นเขาจะมาพูด เราก็จะไม่รู้สึก

เดือดร้อนอะไร แต่โดยธรรมชาติของกิเลสของปุถุชน ส่วนใหญ่ชอบให้เขาพูดเรื่องที่ดีเกี่ยวกับตัวเรา และชอบไปพูดเรื่องไม่ดีของชาวบ้านเขา เวลาคนอื่นเขาพูดเรื่องไม่ดีของเรา เราก็เกิดความโกรธ เกิดความเสียใจ เกิดความทุกข์ขึ้นมา

ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้เราหัดพูดให้มีความกล้าหาญที่จะประจานตัวเราเอง ไม่ต้องอับอายขายหน้า เช่น บอกเขาไปเลยว่าผมเป็นคนขี้เกียจ ผมเป็นคนเห็นแก่ตัว ผมรู้ว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ดี ผมก็จะพยายามปรับปรุงแก้ไขตัวผมเอง ขอให้ท่านทั้งหลายได้มีความกรุณาเมตตาสงสารให้อภัยผม และช่วยเตือนสติผมอยู่เรื่อยๆ เวลาที่ผมทำอะไรที่ไม่ดีไม่ชอบ ขอให้กรุณาเตือนผมด้วย เพราะผมถือว่าการชี้ความผิดเป็นเหมือนกับการชี้ขุมทรัพย์ เพราะว่าโดยธรรมชาติเราจะไม่เห็นความผิดของตัวเรา เราจะเข้าข้างตัวเราเองเสมอ ไม่ว่าเราจะทำอะไรจะผิดขนาดไหน เราก็มักจะคิดว่าไม่ผิดหรือผิดเพียงเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้นเองไม่เป็นไร ถ้าเรามีความคิดอย่างนี้อยู่ เราก็จะไม่สามารถพัฒนาตัวเราเองได้ แก้ไขตัวเราเองได้ เราต้องกล้าเผชิญกับความไม่ดีของตัวเราอย่าไปอายเรื่องเหล่านี้ มันไม่ได้เป็นสิ่งที่น่าอับอายอะไร เพราะพวกเราทุกคนยังเป็นปุถุชน ยังมีกิเลสอยู่ ดังที่มีสุภาษิตที่พูดไว้ว่า **"สี่เท้ายัง**

“

เราอย่าไปอับอายขายหน้า
เวลาทำอะไรผิด
หรือเวลามีคนเขาชี้ความผิดของเรา
เราต้องยกมือไหว้ขอบอกขอบใจเขา
ที่เขาช่วยชี้ขุมทรัพย์ให้กับเรา
เพราะเมื่อเรารู้ว่าเราทำอะไรไม่ดี
เราจะได้แก้ไขไม่ทำต่อไป
แล้วต่อไปเราก็จะทำแต่สิ่งที่ดี

”

รู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง" แล้วปุถุชนอย่างเราอย่างท่านจะไม่ผิดพลาดไปเลยหรือ

ดังนั้น เราอย่าไปอับอายขายหน้าเวลาทำอะไรผิด หรือเวลามีคนเขาชี้ความผิดของเรา เราต้องยกมือไหว้ขอบอกขอบใจเขาที่เขาช่วยชี้ขุมทรัพย์ให้กับเรา เพราะเมื่อเรารู้ว่าเราทำอะไรไม่ดี เราจะได้แก้ไขไม่ทำต่อไป แล้วต่อไปเราก็จะทำแต่สิ่งที่ดี พอเราทำแต่สิ่งที่ดีแล้วถึงแม้จะมีคนชมหรือไม่ชม ให้รางวัลหรือไม่ให้รางวัล ยกย่องสรรเสริญหรือไม่ เราจะไม่รู้สึกอะไร เพราะความดีนั้นมีผลอยู่ในตัวของมันแล้ว มันมีรางวัลอยู่ในตัวของมันแล้วคือมันทำให้เรามีความสุขใจ มีความภูมิใจ มีความอิ่มเอิบใจ

ดังนั้น **การทำความดีที่แท้จริงนี้ไม่ได้หวังผลตอบแทนจากผู้อื่น อย่างเช่นวันนี้ญาติโยมมาทำบุญ ก็ไม่ได้หวังผลตอบแทนอะไรจากพระสงฆ์องค์เจ้าเพียงแต่ขอให้ได้ทำความดี เมื่อทำความดีแล้วก็จะมีความรู้สึกที่ดีมีความภูมิใจ แต่ถ้าทำแล้วอยากจะได้ผลตอบแทน เราจะไม่เรียกว่าเป็นการทำบุญ ไม่เรียกว่าเป็นการทำความดี เราเรียกว่าเป็นการซื้อขาย** เช่น เราเอาเงินไปให้เขา เขาก็ให้ของเรามา อย่างนี้เรียกว่าเป็นการแลกเปลี่ยนกัน เป็นการซื้อขาย ไม่ได้เป็นการทำความดี

การทำความดีนี้ไม่ต้องการผลตอบแทนจากผู้รับเลย ให้เขาด้วยความบริสุทธิ์ใจเพื่อให้เขาได้มีความสุข

ดังนั้น **ขอให้เราเวลาพูดอะไร ให้เราคิดให้ดีเสียก่อนว่าเราจะพูดปดหรือไม่ ถ้าพูดปดแล้วกับการไม่พูด เราสู้นิ่งดีกว่า ใครเขาจะไปคิดว่าเรานิ่งเพราะอะไรนั้นก็เรื่องของเขา นิ่งเพราะว่าเราไม่กล้าตอบเขา หรือนิ่งเพราะว่าเรายอมรับกับสิ่งที่เขาถามก็สุดแท้แต่เขา แต่เราถ้าไม่อยากจะพูด เราก็ไม่พูดก็ได้ ไม่มีใครบังคับให้เราพูดได้ แต่อย่าไปพูดปด ถ้าจะพูดก็อย่าไปพูดปด เพราะจะทำให้เราเป็นคนที่ขาดสัจจะ จะเป็นคนที่คนอื่นเขาจะไม่เชื่อถือ ต่อไปเวลาเราพูดอะไรกับใคร เขาจะสงสัยว่าพูดจริงหรือพูดปด เขาก็จะไม่เชื่อเรา เราก็จะเป็นคนที่ไม่มีคุณค่าอะไรในทางคำพูด ไปพูดอะไรกับใคร ไปตกลงอะไรกับใครไว้ ก็ไม่มีใครเขามั่นใจว่าจะพูดความจริง** เช่น เวลาจะแต่งงานกันก็ต้องมีการกล่าวคำสาบานว่าจะรักกันจะอยู่กันไปตลอด แต่เขาจะเชื่อเราหรือไม่ถ้าเขารู้ว่าเราเป็นคนชอบพูดปด

นี่คือเรื่องของการกระทำที่ไม่ดีที่เราควรจะหลีกเลี่ยง อย่าไปพูดปด อย่าไปพูดคำหยาบ เพราะคำหยาบนี้แสดงถึงว่าเป็นคนที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา คนที่มีการพัฒนาแล้วจะไม่พูดคำหยาบ จะพูดคำสุภาพเสมอ

ไม่มีความจำเป็นอะไรที่ต้องพูดคำหยาบ เพราะคำหยาบนี้ก็ไม่มีใครอยากจะฟัง เป็นเหมือนขยะทางเสียง พูดออกมาแล้วก็ทำให้หูของคนฟังนั้นสกปรกไปด้วย ไม่มีใครอยากจะฟังคำหยาบ และไม่มีใครชอบคนพูดคำหยาบ ถ้าเราอยากจะให้เป็นคนที่น่านับหน้าถือตา เป็นคนที่น่ารัก เราก็ต้องพยายามอย่าไปพูดคำหยาบ

เวลาที่มีอารมณ์โกรธแล้วจะต้องระบายออกมาก็อย่าพูดอะไร ขอให้ตั้งสติไว้ให้ดี เตือนเราว่าขณะนี้เรากำลังโกรธ เรากำลังเป็นเหมือนกับยักษ์เป็นเหมือนกับมาร อย่าไปพูด อย่าไปทำอะไร เพราะสิ่งที่เราจะพูดหรือทำนั้นมันจะออกมาไม่ดี ให้สงบสติอารมณ์จนกว่าใจเราจะสบายจะเย็นจนกว่าเราจะยิ้มได้ก่อน เมื่อเรายิ้มได้แล้ว เวลาเราพูดเราก็จะพูดคำสุภาพได้ แต่ถ้าเรายังรู้สึกบึ้งตึงยังงอนอยู่ ก็อย่าไปพูดอะไร ทำใจให้สงบระลึกถึงพระพุทธเจ้าไปเรื่อยๆ บริกรรมพุทโธ พุทโธ พุทโธไป ภายในใจไปเรื่อยๆ แล้วใจของเราก็จะเย็นจะสบาย ลืมเรื่องที่ทำให้เราโกรธ เมื่อเราเย็นเราสบายแล้ว เราก็สามารถที่จะออกไปพูดกับคนอื่นได้ สามารถที่จะไปทำอะไรต่อไปได้

ดังนั้น การดูใจของเราจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก เรื่องการดูอารมณ์ เพราะใจของเราในแต่ละวันนี้มีอารมณ์ที่เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาอยู่ตลอด

เวลา บางทีก็สบายใจ บางทีก็หงุดหงิดใจ บางทีก็ดีใจ บางทีก็เสียใจ เพราะฉะนั้นเราต้องใช้สติคอยดู ดูแล้วก็เพียงแต่ทำความเข้าใจว่า มันเป็นเรื่องธรรมดา เราอย่าไปรังเกียจอารมณ์ที่ไม่ดี แต่เราอย่าไปหลง มีความรู้สึกไม่ดีตามไปด้วย ถึงแม้จะมีอารมณ์ไม่ดี เราก็ต้องแยกใจ ของเราให้ออกจากอารมณ์ที่ไม่ดีว่าเป็นคนละส่วนกัน อารมณ์ไม่ดีเป็น เหมือนกับคนที่มาเยี่ยมเรา เขามาแล้วเดี๋ยวเขาก็ไป เราไม่ต้องไปหัวเสีย ไปวุ่นวายกับอารมณ์ที่ไม่ดี เพียงแต่เราต้องมีสติประคับประคอง เตือนตัวเราว่าขณะนี้อารมณ์เราไม่ดี ถ้าไม่จำเป็นแล้วอย่าไปพูดอะไร ถ้าไม่จำเป็นก็อย่าไปทำอะไร พยายามสงบสติอารมณ์เสียก่อนแล้วค่อยทำ หรือถ้ามีความจำเป็นต้องทำก็ทำไปตามหน้าที่ เราเคยทำอะไร เราก็ทำไป เรามีงานมีการอะไร เราก็ทำไป ถ้าเรามีความจำเป็นต้องพูดก็ตั้งสติไว้ ให้ดี แล้วเตือนว่าต้องพูดดี ถ้าพูดดีไม่ได้ก็อย่าไปพูด นี่เป็นการควบคุมใจ ที่ไม่ดี

ใจที่ไม่ดี ถ้าปล่อยให้มันไหลออกมาทางวาจาทางกายก็จะสร้าง ความเสียหายให้กับตัวเรา เวลาเราพูดไม่ดีไปแล้วก็เกิดเรื่องเกิดราว ขึ้นมา เวลาเราไปทำไม่ดี ไปทุบไปตี ไปทำอะไรให้เกิดความเสียหาย มันก็จะส่งผลกลับมาที่ตัวเรา เราก็จะรู้สึกเสียใจ แล้วเราก็จะรู้สึกกังวลใจ

รู้สึกหวาดกลัวถ้าเราไปทำร้ายผู้อื่น สิ่งเหล่านี้เราสามารถระงับดับได้ เพราะกาย วาจา ใจ ของเราก็เป็นเหมือนรถยนต์คันหนึ่ง ถ้าเราจะขับรถยนต์ เราก็ต้องหัดขับรถให้เป็นก่อน ถ้าเราขับไม่เป็นแล้วเราขับไปเดี๋ยวมันก็จะต้องไปตกหลุมตกบ่อหรือไปชนกับคนนั้นคนนี้ ชนกับรถคันนั้นคันนี้ เพราะเราไม่รู้จักขับ คนที่จะขับรถออกไปสู่ถนนใหญ่ได้เขาต้องหัดขับก่อน ต้องไปขับตรงที่ไม่มีรถวิ่ง ขับเพื่อให้รู้จักวิธีควบคุมรถจนเกิดความชำนาญขึ้นมา **กาย วาจา ใจ ของเราก็เป็นเหมือนรถยนต์ที่พวกเราต้องหัดขับกัน เราต้องหัดเจริญสติ คือต้องคอยเฝ้าดูใจ เฝ้าดูกาย เฝ้าดูวาจา ของเราตลอดเวลาก่อนที่จะคิดอะไร ก่อนที่จะทำอะไร ก่อนที่จะพูดอะไร ถ้าเรารู้ก่อนแล้วว่าเรากำลังจะคิดไม่ดี เราจะได้ยับยั้งมัน ถ้าเราจะพูดไม่ดีทำไม่ดี เราก็จะได้ยับยั้งมัน เมื่อมีสติแล้ว เราก็จะสามารถยับยั้งการกระทำที่ไม่ดีได้ การพูดที่ไม่ดีได้ เพราะเราไปยับยั้งที่ต้นเหตุนั่นเองก็คือใจ**

ใจนี้เป็นผู้สั่งการให้ไปที่คำพูดให้พูดและให้ทำต่างๆ ถ้าใจมีเราคอยเฝ้าดูอยู่ เราก็จะรู้ทันทีว่าขณะนี้ใจของเรากำลังมีอารมณ์ดีหรือไม่ดี ถ้ามีอารมณ์ไม่ดี เราก็จะรู้ว่ากำลังจะไปพูดไม่ดี กำลังจะไปทำไม่ดี ดังนั้น ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ ก็อย่าไปพูด อย่าไปทำอะไร ไปหามุมสงบที่ไหน

นั่งทำจิตใจให้เย็นให้สบายก่อน เมื่อจิตเย็นสบายแล้ว จะไปพูดจะไปทำอะไรต่อไปก็ไม่เกิดความเสียหาย คนที่ทำอะไรไปตามอารมณ์นี้มักจะต้องมาเสียใจภายหลัง เวลาเกิดความโกรธขึ้นมาก็พูดวาจาที่ไม่สุภาพ แล้วก็ไปทำลายข้าวของ ไปทุบตีไปทำร้ายผู้อื่น แล้วก็ต้องมารับใช้กรรม ต้องไปติดคุกติดตะราง ต้องไปชดใช้ค่าเสียหายต่างๆ นี่เป็นเพราะว่าขับรถใจไม่เป็น ขับรถกาย วาจา ใจ ไม่เป็น ชอบชนกับเขาไปเรื่อย มีใครขวางอยู่ไม่ได้ต้องชนแหลกไปเลย แล้วผลเสียหายก็เกิดขึ้นทั้งกับคนที่ถูกชนและเกิดขึ้นกับตัวเราเอง เราก็กลายเป็นคนที่ไม่น่ารักไม่น่าชื่นชมยินดี ไม่มีใครอยากจะอยู่ใกล้ด้วย ถึงแม้จะมีรูปร่างหน้าตาสวยงามขนาดไหนก็ตาม แต่ความสวยงามของรูปร่างหน้าตานี้ไม่สามารถเอาชนะความสวยงามทางจิตใจได้เลย ไม่มีใครอยากจะอยู่กับคนโลภโมโทสัน ไม่มีใครอยากจะอยู่กับคนที่ไม่มีศีลไม่มีธรรม ถึงแม้จะมีรูปร่างหน้าตาสวยงามขนาดไหนก็ตาม เพราะความโลภโมโทสัน ความไม่มีศีลไม่มีธรรมนี้ จะสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนั่นเอง

ถ้าเราอยากจะเป็นคนที่มีความสวยงามที่แท้จริง เราต้องสวยงามด้วยศีลด้วยธรรม สวยงามด้วยการกระทำ คือ คิดดี พูดดี ทำดี เราจะสามารถคิดดี พูดดี ทำดี ได้ต่อเมื่อเรามีสติคอยเฝ้าดูใจอยู่ตลอดเวลา

และได้ศึกษาได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อให้รู้ว่าอะไรดีอะไรชั่ว อะไรถูกอะไรผิด อะไรเป็นคุณอะไรเป็นโทษ เราต้องมีการศึกษา ต้องมีการได้ยินได้ฟัง ถ้าไม่เช่นนั้นเราก็จะไม่สามารถรู้ขึ้นมาได้ด้วยตัวเราเอง เพราะเราไม่ฉลาดพอ เราคิดไม่เป็น เราต้องอาศัยความคิดของคนอื่น เช่น พระพุทธเจ้าเป็นผู้คิดแทนเราก่อน ด้วยการสั่งสอนเราว่าทำอย่างนี้แล้วดี ทำอย่างนี้แล้วไม่ดี คิดอย่างนี้ไม่ดี คิดอย่างนี้ดี พูดอย่างนี้ไม่ดี พูดอย่างนี้ดี

เราต้องเชื่อพระพุทธเจ้าก่อน เหมือนกับเราเชื่อคุณพ่อคุณแม่ ตอนที่เราเป็นเด็กๆ คุณพ่อให้เรากินอะไร คุณแม่ให้เรากินอะไร เราก็กิน เราไม่เคยสงสัยว่าสิ่งที่คุณพ่อคุณแม่ให้เรากินนั้นมีโทษหรือไม่ เพราะเราเชื่อว่าท่านมีความเมตตากรุณา มีความรัก มีความหวังดีกับเรา ฉันใดก็ขอให้เราเชื่อสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนเช่นเดียวกันว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนนั้น ทรงออกมาจากพระทัยที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตากรุณา มีความสงสาร มีความปรารถนา ที่จะให้เราได้พบกับความสุข พบกับความเจริญ แต่ถ้าเราไม่เชื่อเราไม่ฟังพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เราก็จะเป็นเหมือนกับคนตาบอดที่ไม่เชื่อคนตาดี เวลาเราจะเดินข้ามถนน ถ้าเราไม่มีคนตาดีคอยบอกเราว่าเดินข้ามได้

หรือยัง แล้วเราเชื่อตัวเราเอง ก็อาจจะต้องถูกรถชนแน่นอน เพราะเรามองไม่เห็นรถที่วิ่งมา

ดังนั้น ถ้าเราอยากจะคิดดี เราก็ต้องศึกษาฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ แล้วเอาสิ่งที่เราได้ยินได้ฟังนี้ ไปคิดต่อ ไปคิดอยู่เรื่อยๆ เพื่อเราจะได้ไม่หลงลืม ถ้าเราฟังแล้วเราไม่เอาไปคิดต่อ เดี๋ยวเราออกไปทำอะไรเราก็ไปคิดเรื่องอื่น แล้วสิ่งที่เราได้ยินได้ฟังก็จะลืมไปหายไป จึงควรเอาไปคิดอยู่เรื่อยๆ เช่น วันนี้สอนให้เราคิดดี พูดดี ทำดี ด้วยการเชื่อว่าบาปมีจริงบุญมีจริง นรกมีจริงสวรรค์มีจริง กรรมมีจริง แล้วก็คิดจะทำแต่บุญไม่ทำบาป ด้วยการพูดดี ทำดี เช่น พูดความจริง ไม่พูดคำปด พูดคำสุภาพไม่พูดคำหยาบ พูดสิ่งที่มีสาระ ไม่พูดเรื่องที่ไร้สาระ พูดเพ้อเจ้อ พูดเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคีปรองดอง ไม่พูดเพื่อให้เกิดความแตกแยกเพราะการแตกแยกนั้นไม่เป็นคุณ มีแต่โทษ ไม่ว่าจะเกิดความแตกแยกในที่ไหนก็ไม่ดีทั้งนั้น ในครอบครัวเกิดความแตกแยกกันก็ไม่ดี ในวัดเกิดความแตกแยกกันก็ไม่ดี ในประเทศชาติเกิดความแตกแยกกันก็ไม่ดีเราต้องพยายามพูดเพื่อให้เรามีความสามัคคีกัน แล้วบ้านเมืองของเราจะได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข จะอยู่ได้อยู่อย่างเจริญก้าวหน้า เราจะได้ไม่ต้องเสียเวลามาทะเลาะกัน ไม่ต้องเสียเวลามาทำลายทำร้ายกัน เอาเวลา

มาทำสิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์ มาพัฒนาชีวิตของเรา มาพัฒนาประเทศชาติของเราให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าต่อไปจะดีกว่า

เราจะทำได้ถ้าเรามีความเชื่อในพระธรรมคำสอนแล้วเรานำเอามาปฏิบัติ ด้วยการเจริญสติอยู่เสมอ เฝ้าดูกาย วาจา ใจ ของเราทุกขณะ ไม่ว่ากำลังคิดอะไร กำลังพูดอะไร กำลังทำอะไร ต้องรู้ว่ากำลังทำดีหรือไม่ดี ถ้ารู้ว่าทำไม่ดีก็หยุดทันที ถ้ารู้ว่าทำดีก็ทำต่อไปและทำให้มากยิ่งๆ ขึ้นไป ถ้าเราเฝ้าดูใจของเราแล้ว เฝ้าดูกาย เฝ้าดูวาจา ของเราแล้วต่อไปการแสดงออกของกาย วาจา ใจ ก็จะไปในทิศทางที่ดีที่จะทำให้เรากลายเป็นคนดี กลายเป็นคนน่ารัก กลายเป็นคนที่มีคนเลื่อมใสศรัทธาแล้วก็จะเป็นประโยชน์ทั้งกับตัวเราเองและกับผู้อื่น คนที่เกี่ยวข้องกับเราเขาก็มีความสุขชื่นชมยินดีไปด้วย เช่น ครอบครัวของเรา เขาก็จะมีความสุขใจที่เห็นลูก เห็นพี่เห็นน้อง เห็นพ่อเห็นแม่ เป็นคนดี มีคนยกย่องสรรเสริญ เหล่านี้เกิดขึ้นได้ถ้าเรามีความตั้งใจที่แน่วแน่ที่จะประพฤติปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน

จึงขอให้ท่านจงนำเอาสิ่งที่ท่านได้ยินได้ฟังในวันนี้ ไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และบุญกุศลที่ท่านได้มาบำเพ็ญกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขและความเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ กันโดยทั่วหน้ากันเทอญ

๑๐

ธรรมะในศาลา

"พิสูจน์คำสอนด้วยการปฏิบัติ"

วันนี้ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาปฏิบัติภารกิจของพุทธศาสนิกชนที่ดี คือมาทำบุญตักบาตร ถวายสังฆทาน รักษาศีล ปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์ฟังธรรม เพราะเป็นการดำเนินตามแนวทางที่พระบรมศาสดา พระอรหันต-สัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงสอนให้ดำเนินกัน เพื่อจะได้ไปสู่ความสุข ความเจริญ ความก้าวหน้า ไกลจากความทุกข์ความวุ่นวายทั้งหลาย อยู่ที่การศึกษาและการปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า

การมาวัดจึงเป็นเหมือนการมาโรงเรียน มาเพื่อมาศึกษาด้วยการฟังเทศน์ฟังธรรม เมื่อฟังแล้วก็นำเอาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังนำไปปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติแล้วก็จะเห็นผลปรากฏขึ้นมาอยู่ในใจ หลังจากนั้นก็สามารถนำเอาไปเผยแผ่ เอาไปสั่งสอนให้กับผู้อื่นต่อไปอีก นี่เป็นวิธีการถ่ายทอดพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาตั้งแต่เริ่มต้น โดยมีพระบรมศาสดามีพระพุทธเจ้าทรงเป็นผู้สั่งสอนเป็นคนแรก เป็นอาจารย์ใหญ่ เป็นผู้สั่งสอนผู้ที่มีจิตศรัทธา เมื่อเขานำเอาไปปฏิบัติก็ได้บรรลุธรรมขั้นต่างๆ แล้วก็นำเอาสิ่งที่ได้รู้ได้เห็นไปสั่งสอนต่อ ก็เป็นการสืบทอดถ่ายทอดพระศาสนามาจนถึงปัจจุบันนี้

การศึกษา คือ การได้ยินได้ฟังเพื่อให้เกิดคุณเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ต้องฟังด้วยความสำรวม สำรวมกาย วาจา ใจ การสำรวมกาย

และวาจาก็คือศีล ขณะนี้เรานั่งอยู่เฉยๆ ไม่ได้ทำอะไร ไม่ได้พูดอะไร แสดงว่าเรามีศีลครบถ้วนบริบูรณ์ เพราะเราไม่ได้ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ได้ลักทรัพย์ ไม่ได้ประพฤติผิดประเวณี ไม่ได้พูดปดมดเท็จ ไม่ได้พูดเพ้อเจ้อ ถ้าเราคุยกันระหว่างที่เราฟังธรรมก็แสดงว่าศีลเราไม่บริสุทธิ์ เราพูดเพ้อเจ้อพูดคุยกัน แต่ถ้าเราฟังด้วยความสงบ ไม่พูดไม่คุยกัน นั่งอยู่เฉยๆ ถือว่าเรามีศีลเป็นเครื่องสนับสนุนการฟังธรรม

นอกจากมีศีลแล้วก็ต้องมีสมาธิ คือความตั้งมั่นของจิต จิตก็ต้องสำรวมสงบนิ่ง ไม่คิดเรื่องต่างๆ มีสติคอยฟังเสียงธรรมที่เข้ามาสัมผัสกับหูแล้วก็ถ่ายทอดเข้าไปสู่ใจ แล้วก็มีการพิจารณาตามสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมาก็จะเกิดความเข้าใจ เมื่อเกิดความเข้าใจก็เกิดปัญญาขึ้นมา

การฟังธรรมจึงต้องฟังด้วยศีลด้วยสมาธิถึงจะเกิดประโยชน์คือเกิดปัญญาขึ้นมา ถ้าเราฟังอย่างเดียวแต่ใจของเราไม่ได้ฟังด้วย ใจของเราไปคิดเรื่องนั้น คิดเรื่องนี้ สิ่งที่เข้ามาในใจก็จะไม่สามารถเข้าไปในใจได้ เหมือนกับถูกปิดประตูไว้ จะเดินเข้าไปในห้องก็เข้าไม่ได้ถ้าประตูปิดไว้ ต้องเปิดประตูถึงจะเข้าไปในห้องได้ ถ้าเราไปคิดเรื่องนั้นคิดเรื่องนี้ในขณะที่กำลังฟังเทศน์ฟังธรรม เราก็จะไม่รู้ว่าเรากำลังฟังอะไรอยู่ ฟังก็ไม่เข้าใจ ดังนั้น ถ้าอยากจะฟังเทศน์ให้เกิดคุณเกิดประโยชน์ให้เป็น

มงคลดังในที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสสอนไว้ว่า **"กาเลน ธัมมัสสวนัง เอตัมมังคลมุตตมัง"** การฟังธรรมตามกาลตามเวลาเป็นมงคลอย่างยิ่ง ถ้าต้องการฟังให้เป็นมงคลเป็นประโยชน์ ก็ต้องฟังด้วยความสำรวม สำรวมกาย สำรวมวาจา และสำรวมใจ ตั้งใจฟัง แล้วสิ่งที่เข้ามาสัมผัสกับหูและรับรู้ที่ใจก็จะเกิดคุณเกิดประโยชน์ขึ้นมา เพราะการฟังธรรมจะเอื้อประโยชน์ให้อยู่หลายประการด้วยกัน

ประการแรก ก็คือจะได้ยินได้ฟังในเรื่องที่ไม่เคยได้ยินได้ฟังมาก่อน เรื่องที่เคยได้ยินได้ฟังแล้ว เมื่อฟังซ้ำอีกก็จะเกิดความเข้าใจดีขึ้น ลึกลงไปและกว้างขึ้น เพราะเวลาฟังครั้งแรกอาจจะฟังไม่เข้าใจ หรือเข้าใจแบบไม่ครบถ้วนบริบูรณ์ เมื่อได้ฟังครั้งที่สองครั้งที่สามต่อไปก็จะเกิดความเข้าใจดีขึ้น เมื่อเกิดความเข้าใจมากขึ้นเท่าไหร่ ก็จะเป็นปัญญามากขึ้นเท่านั้น เมื่อมีปัญญาก็จะสามารถทำจิตใจให้สุขให้สบายได้ ไม่ให้ทุกข์ไม่ให้วุ่นวายกับเรื่องต่างๆ ได้ จึงทำให้จิตมีความสงบ ทำให้มีความเห็นที่ถูกต้อง ความเห็นที่ถูกต้องก็คือเห็นตามความเป็นจริง เช่น เห็นว่าบาปมีจริงบุญมีจริง นรกมีจริงสวรรค์มีจริง การเวียนว่ายตายเกิดมีจริง กรรมมีจริง ฟังแล้วเราจะเข้าใจแล้วเราจะเกิดศรัทธาความเชื่อขึ้นมา

เมื่อเราเกิดศรัทธาแล้วเราก็อยากจะปฏิบัติ เมื่อเราฟังว่ากรรมมีจริง การเวียนว่ายตายเกิดมีจริง ทำบุญได้ไปเกิดที่ดี ทำบาปได้ไปเกิดที่ไม่ดี เป็นความจริง ก็จะทำให้เราอยากจะทำบุญ จะทำให้เราไม่อยากจะทำบาป เพราะไม่มีใครอยากจะไปเกิดในที่ไม่ดี เช่น ไปเกิดเป็นเดรัจฉาน ไปตกนรก อย่างนี้ไม่มีใครอยากจะไปเกิดกัน มีแต่อยากจะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ อยากจะไปสวรรค์ อยากจะไปเป็นเทพ เป็นพรหม หรืออยากจะไปพระนิพพาน ก็ต้องเกิดจากการทำความดี เพราะผู้ที่จะไปนี้ไม่ใช่ร่างกายของเรา

ร่างกายนี้เป็นเหมือนกับรถยนต์ที่จะพาให้ผู้โดยสารหรือคนขับไปถึงจุดหมายปลายทาง คนขับรถหรือคนขับร่างกายนี้ก็คือใจ ใจที่กำลังรับฟังรับรู้คำสอนอยู่ในขณะนี้ไม่ใช่ร่างกาย ร่างกายไม่มีความสามารถที่จะรับรู้อะไรได้ ร่างกายนี้เป็นเพียงเครื่องมือเป็นสื่อเหมือนกับโทรศัพท์มือถือ เวลาเราพูดอะไรเข้าไปในโทรศัพท์มือถือ โทรศัพท์จะไม่รู้ว่าพูดอะไร แต่คนที่รับสายอยู่ปลายทางจะรู้ว่าพูดอะไร ร่างกายนี้ก็เป็นเหมือนโทรศัพท์มือถือ เป็นเพียงสื่อเป็นเพียงเครื่องมือเท่านั้น ไม่มีความรู้ไม่มีการรับรู้อยู่ในตัวของมัน ผู้ที่รับรู้ก็คือใจ ผู้ที่จะไปเกิดต่อไปก็คือใจ

เมื่อใจได้ยินได้ฟังแล้ว ใจก็นำเอาไปพิจารณาด้วยเหตุด้วยผล เมื่อสิ่งที่ฟังนี้ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะทำให้เราแย้งได้ เช่นว่าทำบุญแล้วได้ไปสวรรค์ หรือทำบาปแล้วได้ไปนรก เพราะเรายังไม่มีความสามารถที่จะพิสูจน์ได้ เราก็ไปลบล้างคำพูดของพระพุทธเจ้าไม่ได้ เหมือนกับคนที่บอกว่ามีสถานที่อยู่ตรงนั้นเป็นอย่างนั้น ถ้าเรายังไม่เคยไปที่นั้น เราจะไปปฏิเสธก็ไม่ได้ เรามีทางเลือกอยู่สองทางก็คือ เชื่อ หรือ ไม่เชื่อ แต่เราจะไปบอกว่าสิ่งที่บอกมานี้ไม่มี เราพูดไม่ได้ เพราะเรายังไม่ได้ไปพิสูจน์ด้วยตัวของเราเอง แต่ถ้าเราได้ไปสถานที่นั้นตามที่เขาบอกว่าอยู่ตรงนั้น เราก็เดินไปตรงนั้น พอไปถึงตรงนั้นแล้ว เราก็จะเห็นว่าสิ่งที่เขาพูดนั้นมีจริงหรือไม่ ถ้าเราเห็นว่ามีจริง เขาก็พูดความจริง ถ้าเราเห็นว่าไม่มีดังที่เขาพูด เขาก็พูดไม่จริง เราถึงจะปฏิเสธได้หลังจากที่เราได้ไปพิสูจน์ได้ไปสัมผัสกับตาของเราเองแล้ว ฉันใด สิ่งที่เราได้ยินได้ฟังคือพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่สอนเรื่องเวียนว่ายตายเกิด สอนเรื่องนรกเรื่องสวรรค์ สอนเรื่องกรรม สอนเรื่องบุญเรื่องบาป ก็เป็นสิ่งที่เรายังไม่ได้พิสูจน์กับตัวเราเอง เราก็ไม่ควรที่จะไปปฏิเสธไปลบล้างว่าไม่จริง เราต้องพิสูจน์ก่อน เราต้องลองปฏิบัติดูก่อน ดูซิว่าสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอนนั้นไม่เป็นจริงดังที่ทรงตรัสสอนหรือไม่ หรือเป็นจริงตามที่ตรัสสอนหรือไม่ ถ้าเราปฏิบัติแล้ว เราจะเริ่ม เราจะเห็น เราจะทะยอย

เห็นทีละเล็กทีละน้อยไปเรื่อยๆ จนเห็นครบถ้วนบริบูรณ์ตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน

นี่คือการฟังในเบื้องต้น เมื่อฟังแล้วเราก็มีทางเลือกอยู่สองทาง คือ เชื่อหรือไม่เชื่อ จะมีศรัทธาหรือไม่มีศรัทธา ถ้าไม่มีศรัทธาเราก็จะหยุดตรงนั้น เราก็จะไม่นำเอาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังไปปฏิบัติต่อ เอาไปพิสูจน์ เราก็จะไม่รู้ว่าสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนนั้นมีจริงหรือไม่ แต่ถ้าเราฟังแล้วเรามีความเชื่อ เราอยากจะพิสูจน์ดู เราก็นำเอาไปปฏิบัติดู ไปทำบุญอยู่เรื่อยๆ ไปละบาปอยู่เรื่อยๆ เวลาจะทำบาป เราก็หยุดไม่ทำบาป เวลามีโอกาสก็ทำบุญไปเรื่อยๆ แล้วเราจะเห็นความแตกต่างปรากฏขึ้นมาในใจของเรา เราจะเริ่มเห็นสวรรค์เริ่มเห็นนรกนี้ว่าไม่ได้อยู่ที่ไหน อยู่ที่ใจของเรานี่เอง เพราะเวลาเราทำบุญ ใจของเรามีความสุข มีความเย็น มีความสบาย เวลาเราทำบาป ใจมีความรุ่มร้อน มีความทุกข์ มีความวุ่นวายใจ นี่คือ**สวรรค์และนรก ไม่ได้เป็นสถานที่ แต่เป็นภาวะของจิตใจ ถ้าใจร้อนก็เป็นนรก ถ้าใจเย็นก็เป็นสวรรค์ ถ้าใจชอบทำบาป ก็เป็นเดรัจฉาน เป็นสัตว์นรก ถ้าใจชอบทำบุญ ก็เป็นเทพ เป็นมนุษย์ เป็นพระ เป็นพระอริยเจ้า อยู่ที่ใจทั้งหมด ใจเป็นผู้กระทำ แล้วใจก็เป็นผู้รับผลของการกระทำของตน**

เมื่อเรานำเอาสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ปฏิบัตินำไปปฏิบัติกับตัวเราแล้ว เราก็จะเห็นผล เมื่อเห็นผลแล้ว เราก็จะรับรองคำสอนของพระพุทธเจ้าว่าเป็นคำสอนที่ถูกต้องตามหลักความเป็นจริง ดังที่พระอริยสงฆ์สาวกทั้งหลายได้รับรองพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า จึงมีการถ่ายทอดพระศาสนามาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาถึง ๒๕๐๐ กว่าปีแล้ว ถ้าพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ ผู้ได้ยินได้ฟังผู้นำเอาไปปฏิบัติไม่สามารถเห็นได้ตามที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอน พระพุทธศาสนาก็จะไม่มีอายุมาจนถึงวันนี้ได้

สาเหตุที่ศาสนามีอายุมาถึงวันนี้ได้ ก็เพราะคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นความจริง เพราะมีผู้ฟังแล้วเกิดศรัทธานำเอาไปปฏิบัติ นำเอาไปพิสูจน์ดูก็เห็นตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน เมื่อเห็นแล้วก็นำเอามาสั่งสอนผู้อื่นอีกทอดหนึ่ง ก็เป็นการสืบทอดถ่ายทอดกันมาตามลำดับมาจนถึงทุกวันนี้ ดังนั้น พวกเราจึงไม่ควรที่จะกังวลสงสัย ลังเลสงสัย ในพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเลย เพราะได้รับการพิสูจน์มาถึง ๒๕๐๐ กว่าปีแล้ว มีพระอรหันต์เป็นผู้รับรองพระธรรมคำสอนนี้มานับจำนวนไม่ถ้วน

ถ้าพวกเรายังลังเลสงสัย ก็แสดงว่าใจของพวกเรานี้มีความมืดบอดมาก ยากต่อแสงสว่างแห่งธรรมะคำสอนของพระพุทธเจ้าที่จะแทงทะลุ

เข้าไปได้ ถ้าเป็นดังนั้น เราก็ต้องพยายามศึกษาอยู่เรื่อยๆ และลองปฏิบัติดู ลองฝืนใจปฏิบัติดู บังคับใจให้ปฏิบัติดู เพราะถ้าเราฟังอย่างเดียว แล้วเราไม่นำเอาไปปฏิบัติ เราก็จะไม่มีทางรู้ได้ว่าผลของการปฏิบัตินั้น เป็นอย่างไร เหมือนกับยาที่หมอให้เรามารับประทาน เราไม่อยากจะ รับประทานยา แต่เราอยากจะหายจากโรคภัยไข้เจ็บ เราก็ต้องฝืนใจ บังคับใจให้กินยานั้นเพื่อเราจะได้รู้ว่ายาที่หมอให้มาจะรักษาโรคภัย ไข้เจ็บของเราได้หรือไม่ ถ้าเราไม่ฝืน ไม่บังคับ เราไม่รับประทานยา โรคภัย ไข้เจ็บต่างๆ ก็จะไม่หายไปจากตัวเรา เช่นเดียวกันกับพระธรรมคำสอน ของพระพุทธเจ้าก็เป็นเหมือนยารักษาโรคใจของเรา ใจของเราก็มีโรค รุมเร้าอยู่ เช่น **ความกลุ้มอกกลุ้มใจ ความไม่สบายใจ ความเสียอก เสียใจ ความกังวล ความหวาดกลัว ความวุ่นวายใจ ความทุกข์ใจ เหล่านี้ เรียกว่าเป็นโรคของใจ และไม่มีอะไรในโลกนี้ที่จะสามารถรักษาโรค ของใจได้ ต่อให้มีเงินเป็นหมื่นล้านแสนล้าน ต่อให้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ให้เป็นประธานาธิบดี เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรี เป็น ส.ส. หรือ เป็นอะไรก็ตาม จะไม่สามารถดับความทุกข์ใจนี้ได้ จะไม่สามารถรักษา โรคใจนี้ให้หายได้ มีสิ่งเดียวเท่านั้นที่จะรักษาโรคใจได้ก็คือพระธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้า เรียกว่า ธรรมโอสถ**

ธรรมโอสถ ก็คือสิ่งที่เรากำลังได้ยินได้ฟังอยู่ขณะนี้ กำลังให้ยาแก่ใจ อยู่ที่ว่าเมื่อเราได้รับยาไปแล้ว เราจะเอาไปรับประทานหรือไม่ ถ้าเราเอาไปรับประทาน เราก็จะได้พิสูจน์ว่ายาของพระพุทธเจ้านี้มีผลอย่างไร สามารถดับโรคใจสามารถรักษาโรคใจของเราได้หรือไม่ เช่น ใจของเราจะหายจากความกังวลใจหรือไม่ หายจากความเสียใจหรือไม่ หายจากความวุ่นวายใจหรือไม่ หายจากความเศร้าโศกเสียใจหรือไม่ สิ่งเหล่านี้เราพิสูจน์ได้ อยู่ที่ตัวเราอยู่ที่ว่าเราจะนำเอามาพิสูจน์หรือไม่ ดังนั้นเมื่อเราฟังแล้วก็อย่าฟังเฉยๆ ฟังเข้าหูซ้ายแล้วก็ออกหูขวาแล้วก็ไม่นำเอาไปปฏิบัติต่อ

การที่จะนำเอาไปปฏิบัติต่อ ก็คือเอาไปทบทวนเอาไปพินิจพิจารณาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังแล้วนำเอามาใช้กับตัวเราเอง มาดูว่าส่วนไหนของเราที่เป็นเหตุที่ทำให้เราวุ่นวายใจ เราก็นำเอามาชำระมันเสีย เช่น เราชอบดื่มสุรายาเมา เวลาดื่มสุราแล้วเป็นอย่างไร มีความสุขหรือมีความทุกข์ สุขก็มีเดี๋ยวเดียว แล้วก็มีความทุกข์ตามมา ถ้าเราลองเลิกดื่มสุราดู ดังที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ละเว้นการดื่มสุรา ลองละเว้นดูว่าเมื่อละเว้นได้แล้วจะรู้สึกอย่างไร จะดีกว่าตอนที่ดื่มสุราหรือไม่ ถ้าเราชอบเล่นการพนัน ก็ลองละเว้นการเล่นการพนันดู ชอบเที่ยวกลางคืนก็ลองละเว้น

การเที่ยวกลางคืนดู ชอบความเกียจคร้านก็ลองเลิกความเกียจคร้านดู หันมาให้มีความขยันหมั่นเพียร แล้วดูซิว่าชีวิตของเราจะมีความแตกต่างหรือไม่ ดูซิว่าเราจะมีความสุขมากกว่าเดิมหรือไม่ มีความทุกข์น้อยกว่าเดิมหรือไม่

นี่แลคือ**มงคลที่แท้จริง ไม่ได้อยู่ที่ไหน อยู่ที่กาย วาจา ใจ ของเราเท่านั้น ที่น้อมเอาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแบบฉบับเป็นมาตรฐาน เป็นผู้นำทาง เรียกว่ามงคลของชีวิตอยู่ตรงนี้ ไม่ได้อยู่ที่วัตถุมงคลที่สร้างขึ้นมาด้วยวัตถุต่างๆ เช่น เอาดินมาปั้น เอาเหล็กมาหลอม เพื่อให้เป็นรูปของพระอย่างนี้ เหล่านี้เรียกว่าวัตถุมงคล แต่ไม่ใช่เป็นตัวมงคล ต่อให้ห้อยพระอยู่ ๑๐๐ องค์รอบคอ ก็ไม่มีความมงคลเกิดขึ้นมาจากการห้อยพระ เพราะจุดประสงค์ของการห้อยพระนี้มีอยู่อย่างเดียว คือเตือนสติให้เราระลึกถึงพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าให้เราพินิจพิจารณาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่เรื่อยๆ แล้วนำเอาไปปฏิบัติกับกาย วาจา ใจ ของเรา เอาไปชำระสิ่งที่บกพร่องที่มีอยู่ในกาย วาจา ใจ ของเรา** ถ้าเราชอบพูดปด เราก็เอามาชำระอย่าไปพูดปด ถ้าเราชอบพูดคำหยาบก็เอามาชำระอย่าไปพูดคำหยาบ ถ้าเราชอบพูดเพ้อเจ้อก็อย่าไปพูดเพ้อเจ้อ นี่คือการเอาพระธรรมคำสอนของ

พระพุทธเจ้าเข้ามาชำระหรือเอาเข้ามารักษาใจของเรา เพื่อใจของเราจะได้สงบจะได้เย็นจะได้มีความสุข จะได้ไม่ต้องทุกข์กับเรื่องอะไร นี่คือการเอาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาสร้างประโยชน์ให้กับตัวเรา

การฟังธรรมนี้เป็นเพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้น ได้ฟังแล้วยังไม่พอ ต้องนำเอาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมาปฏิบัติแล้วจะเห็นผล เหมือนกับรับยามาแล้วต้องเอามารับประทาน ถ้ารับมาแล้วไม่รับประทาน โรคก็จะไม่หาย ถ้ารับประทาน อย่างน้อยก็จะรู้ว่าหายหรือไม่หาย ถ้าไม่หายต่อไปก็จะได้ไม่ต้องรับประทานยาอย่างนี้อีก

ขอให้ลองเอาธรรมโอสถพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาปฏิบัติกับเรา เช่น เอามาชำระกาย วาจา ใจ ของเรา เราชอบทำบาปก็ละเว้นเสีย เราเคยทำบาปก็ละเว้นเสีย เคยตบยุง เคยฆ่ามด เคยยิงนกตกปลา ก็ละเว้นเสีย เคยลักทรัพย์ เคยหยิบข้าวของๆ คนอื่นโดยที่ไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของ ก็ลองหยุดทำเสีย เคยไปยุ่งกับสามีภรรยาของคนอื่น ก็หยุดยุ่งเสีย เคยพูดปดมดเท็จโกหกหลอกลวง ก็ลองหยุดเคยเสพสุรายาเมา ก็ลองหยุดดู แล้วดูซิว่าจิตใจของเราจะมีความรู้สึกอย่างไร จะสบายใจขึ้น จะเบาใจขึ้น จะทุกข์น้อยลงหรือไม่ นี่เป็นสิ่งที่

เราสามารถพิสูจน์ได้ ถ้าเราไม่พิสูจน์ เราก็จะไม่มีทางรู้ เกิดมาทั้งทีได้มาเจอพระพุทธศาสนา ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากมากที่จะได้มีโอกาสอย่างนี้ แล้วไม่ตักตวงฉวยโอกาสด้วยการพิสูจน์ ด้วยการนำเอาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไปปฏิบัติดู ก็ถือว่าเสียชาติเกิด เกิดมาแล้วไม่ได้รับประโยชน์ เหมือนกับได้เงินมาล้านหนึ่งแต่ไม่เอาไปใช้ทำอะไร เอาไปเก็บไว้เฉยๆ พอตายไปก็กลายเป็นสมบัติของคนอื่นไป อย่างนี้เรียกว่าไม่ได้รับประโยชน์จากเงินที่ได้รับมา ฉันใด **การได้มาเกิดเป็นมนุษย์และได้พบกับพระพุทธศาสนา ก็เปรียบเหมือนกับการได้รับสิ่งที่วิเศษที่มีคุณค่ายิ่งกว่าเงินทอง เพราะสามารถเอาไปซื้อมรรคผลนิพพานได้ สามารถทำให้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้ ไม่มีอะไรจะทำได้นอกจากภพของมนุษย์และพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้น**

ถ้าเราไม่ฉวยโอกาสนี้ปฏิบัติ เราก็จะเสียโอกาส เสียชาติเกิด แล้วก็จะไม่มีใครที่จะมาช่วยเราได้ในยามที่เราจะต้องไปเกิดใหม่ จะต้องไปใช้บาปใช้กรรมในภพชาติต่างๆ อีก แต่ในขณะนี้เราช่วยตัวเราได้ เราสามารถตัดภพตัดชาติ ตัดการเวียนว่ายตายเกิดได้ เราสามารถยุติการไปเกิดในอบายได้ ไม่ต้องไปเกิดเป็นเดรัจฉาน ไม่ต้องไปตกนรกได้ ถ้าเรานำเอา

พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาปฏิบัติ โอกาสนี้อยู่ที่ตัวเราและไม่มีใครปฏิบัติแทนเราได้ เราต้องเป็นผู้ปฏิบัติเท่านั้น

จึงขอให้ท่านทั้งหลายจงสร้างศรัทธาความเชื่อให้เกิดขึ้น แล้วนำเอาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังนี้ไปปฏิบัติ แล้วท่านจะได้พิสูจน์ได้เห็นว่าพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านี้เป็นความจริงหรือไม่ มีประโยชน์จริงหรือไม่ เป็นสิ่งที่ท่านจะสามารถพิสูจน์ได้ด้วยกันทุกคน จึงขอฝากเรื่องการมาวัดมาศึกษาร่ำเรียน มาปฏิบัติพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อให้เกิดประโยชน์สุข ให้ท่านได้นำไปพินิจพิจารณาและบำเพ็ญต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัยในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และบุญกุศลที่ท่านได้มาบำเพ็ญกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขและความเจริญ แคล้วคลาดปลอดภัยจากทุกข์ภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวงโดยทั่วหน้ากันเทอญ

ธรรมะในศาลา

“ปัจจัย ๔ ของใจ”

วันนี้เป็นวันที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาประพฤติปฏิบัติ มาบำเพ็ญภารกิจของพุทธศาสนิกชนที่พระพุทธเจ้าพระบรมศาสดา พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงมอบไว้ให้ เพื่อให้เกิดมีความร่มเย็นเป็นสุข ให้มีความเจริญ ให้มีความอิ่มมีความพอ เพราะการบำเพ็ญตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นการให้อาหารกับจิตใจ ให้ที่พึ่งกับจิตใจ ให้ยารักษาโรคกับจิตใจ

จิตใจก็เป็นเหมือนกับร่างกายที่จำเป็นต้องมีปัจจัย ๔ ไว้คอยทำนุบำรุงดูแลรักษา แต่ปัจจัย ๔ ของใจนี้ต่างกับปัจจัย ๔ ของร่างกาย **ปัจจัย ๔ ของร่างกาย ก็มีอาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม** ส่วน**ปัจจัย ๔ ของใจ ก็คือบุญกุศลที่เรามาบำเพ็ญกันอยู่อย่างสม่ำเสมอ** นี่เอง ถ้าใจไม่ได้รับการบำรุงด้วยบุญและกุศลแล้ว ใจจะมีแต่ความหิว มีแต่ความอยาก มีแต่ความต้องการ มีแต่ความทุกข์ มีแต่ความวุ่นวายใจ มีแต่ความเดือดร้อน เพราะไม่ได้รับการดูแลรักษาทำนุบำรุงนั่นเอง

เราจึงต้องมีความจำเป็นที่ต้องดูแลทั้งสองส่วนของชีวิตเรา คือ กายเราก็ต้องดูแล ใจของเราก็ต้องดูแล กายของเรานี้เป็นเรื่องที่ง่ายต่อการดูแล เพราะเราก็สามารถหาปัจจัย ๔ มาได้อยู่ตลอดเวลา การที่เรามีชีวิตอยู่มาถึงทุกวันนี้ได้ก็เพราะเรามีปัจจัย ๔ ไว้คอยบำรุง

ดูแลรักษาร่างกายนั่นเอง ส่วนใจของเราถ้าขาดการทำนุบำรุงดูแลรักษา ก็จะมีความสุขน้อย มีความอิ่มมีความพอน้อย จะมีความอยาก มีความหิว มีความทุกข์ ความต้องการมาก ถ้าเราดูแลรักษาใจได้มากเท่าไหร่ ความสุข ความอิ่ม ความพอใจ ก็จะมีมากขึ้นไปเท่านั้น ความทุกข์ ความวุ่นวายใจก็จะมีน้อยลงไป

ดังนั้น เราจึงต้องเข้าใจว่าอะไรเป็นอาหารของใจ อะไรเป็นอาหารของกาย อะไรเป็นคุณกับใจ อะไรเป็นโทษกับใจ เราก็รู้ว่าอะไรที่เป็นคุณเป็นโทษกับร่างกาย เรารู้ว่าสิ่งที่เป็นโทษกับร่างกาย เราก็ไม่เอาเข้ามารับประทาน เช่น เราไม่รับประทานอาหารที่เสียแล้ว ของบูดแล้ว หรือสารพิษต่างๆ เราก็จะไม่รับประทาน น้ำดื่มก็ต้องเป็นน้ำดื่มที่สะอาด ถ้าเป็นน้ำดื่มที่สกปรกขุ่นมัว เราก็ไม่ดื่ม เช่นเดียวกับสิ่งที่เป็นคุณกับสิ่งที่เป็นโทษกับจิตใจก็มีเหมือนกัน **สิ่งที่เป็นคุณ** ก็คือบุญและกุศลที่เราได้มาบำเพ็ญกัน **สิ่งที่เป็นโทษกับจิตใจ** ก็คือการเสพ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ชนิดต่างๆ นั่นเอง เช่น การดู การดื่ม การกิน การเที่ยว ที่เกินความจำเป็นเกินความต้องการของร่างกาย แทนที่จะเป็นคุณมากขึ้น กลับกลายเป็นโทษขึ้นมาเพราะร่างกายก็ไม่ต้องการ ใจก็ไม่ต้องการ เพราะสิ่งเหล่านี้ทำให้ใจมีแต่ความหิว มีแต่ความอยากมากขึ้นไปเรื่อยๆ ต่อให้เราได้ดูได้ฟังได้เที่ยวมากน้อยเพียงไรก็ตาม ใจก็ยังต้องการที่จะดู

ที่จะฟัง ที่จะเที่ยว มากขึ้นไปอีก ไม่ได้ทำให้มันน้อยลงไป แต่สิ่งที่จะทำให้ใจของเรามีความสุข มีความอิ่ม และไม่มีความหิวกับการอยากไปเที่ยวไปดื่ม ไปกิน ก็คือการทำบุญให้ทาน เพราะการทำบุญให้ทานนี้เป็นอาหารของใจ เวลาทำบุญให้ทานแล้วใจของเราจะมีความสุข มีความอิ่มเอิบใจ ถ้าเราทำแล้วยังไม่เกิดความสุข ความอิ่มเอิบใจ ก็แสดงว่ายังทำไม่มากพอ เหมือนกับการรับประทานอาหาร ถ้ารับประทานอาหารเพียงคำสองคำก็จะไม่ทำให้เกิดความอิ่มขึ้นมาได้ ฉันใด การทำบุญให้ทานก็ต้องทำให้มากถึงจะสามารถทำให้เกิดความสุข เกิดความอิ่มเอิบใจขึ้นมาได้

คำว่ามากของแต่ละคนนี้ก็ไม่เท่ากันเพราะแต่ละคนมีมากน้อยต่างกัน คำว่ามากของแต่ละคนก็หมายถึงว่า ทำเท่าที่เราจะทำได้ เท่าที่เรามีส่วนที่เป็นส่วนเกิน ส่วนที่เราไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเอามาใช้ดูแลรักษาร่างกาย ส่วนนั้นเราก็เอามาทำบุญให้ทานได้ แทนที่จะเอาเงินส่วนนี้ไปเที่ยวไปซื้อของฟุ่มเฟือยซึ่งเป็นเหมือนกับยาพิษให้กับจิตใจ เราก็ไปซื้ออาหารมาให้กับจิตใจด้วยการทำบุญให้ทาน

นี่คือวิธีที่จะทำให้ใจของเรามีความสุข และการที่จะทำให้เกิดความสุขเราก็ต้องทำให้ถูกด้วย เพราะการทำบุญให้ทานที่จะทำให้เกิดความสุขใจ

ความอิ่มใจขึ้นมา ต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือไม่ทำเพื่อหวังผลตอบแทนจากผู้รับ เราให้อะไรกับใครไป ช่วยเหลือใครไป เราไม่ต้องการผลตอบแทนจากผู้ที่ได้รับของจากเราหรือได้รับความช่วยเหลือจากเรา เราต้องการช่วยเขาจริงๆ ให้เขามีความสุข ให้เขามีความทุกข์น้อยลงไป เราให้อย่างนี้ถึงจะทำให้เรามีความสุขใจ มีความอิ่มเอิบใจ ต้องให้ด้วยความบริสุทธิ์ อย่าไปหวังผลตอบแทนจากผู้รับ เช่น ให้แล้วหวังว่าเขาจะเคารพนับถือเรา หวังว่าเขาจะมีความสำนึกในบุญในคุณ หวังว่าเขาจะตอบแทนเราด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ถ้าอย่างนี้เรียกว่าไม่ได้เป็นการทำบุญ เป็นการซื้อขาย เป็นการแลกเปลี่ยน

บุญนี้จะต้องเกิดจากการให้โดยที่ไม่หวังผลตอบแทน มุ่งประโยชน์และสุขให้กับผู้ที่เราตั้งใจจะให้เท่านั้น ส่วนเขาจะมีความรู้สึกขอบอกขอบใจ สำนึกในบุญในคุณหรือไม่ อย่างนี้ไม่ใช่หน้าที่ของเรา ไม่ใช่เรื่องของเรา มันเป็นเรื่องของผู้รับ เขาจะมีจิตสำนึกหรือไม่นั้นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าเราทำบุญอย่างนี้เราก็จะมีความสุขใจ มีความอิ่มเอิบใจ ดังนั้น เวลาทำบุญขอให้เรามองมาที่ใจของเรา อย่าไปทำบุญเพื่อหวังผล ถึงแม้จะไม่ได้หวังผลจากผู้ที่รับก็ตาม เช่น หวังว่าทำบุญแล้วจะให้สิ่งต่างๆ ในชีวิตของเรานั้นดีขึ้น เพราะอาจจะไม่ดีขึ้นทันทีตามที่เราต้องการก็ได้

การทำบุญให้ทานนี้มีอานิสงส์ คือทำให้เรามีความสุขในเบื้องต้น และมีสิ่งที่ดีที่จะเกิดขึ้นกับเราต่อไปในภายภาคหน้า จะช้าหรือเร็วนี้ไม่สามารถที่จะไปกำหนดได้ ถ้าเราทำบุญแล้วเราเห็นว่าชีวิตของเราไม่ดีขึ้น เราก็อาจจะเกิดความท้อแท้ ไม่อยากจะทำเพราะคิดว่าทำแล้วไม่ได้ผล ความจริงผลที่เราได้รับนั้นเราได้รับอยู่แล้วในเบื้องต้นก็คือความรู้สึกภายในใจ ใจมีความสุข มีความอิ่ม มีความพอ มีความภูมิใจ นี่เป็นผลที่เราได้รับแล้วในเบื้องต้น ส่วนผลที่จะได้รับต่อไปคืออาจจะมีผู้อื่นเห็นคุณค่าของการทำความดีของเรา ก็ให้การสรรเสริญยกย่องหรือให้รางวัล อย่างนี้เป็นผลที่ไม่แน่นอน อาจจะเกิดขึ้นก็ได้ อาจจะไม่เกิดขึ้นก็ได้ เป็นผลที่เราไม่ควรจะไปหวัง หรือผลที่จะทำให้เราได้มีความร่ำรวยขึ้นมาต่อไป ผลนี้ก็อาจจะไม่ได้เกิดในชาตินี้ก็ได้ แต่จะเป็นผลที่เกิดขึ้นในชาติต่อไป เช่น เราตายจากโลกนี้ไปแล้ว ถ้าเราได้ทำบุญให้ทานไว้มาก เวลาเราไปเกิดในชาติหน้า เราก็จะมีสมบัติข้าวของเงินทองรอเราอยู่ เช่น ได้ไปเกิดเป็นลูกของเศรษฐี อย่างนี้เป็นต้น

นี่เป็นอานิสงส์ที่เกิดขึ้นจากการทำบุญให้ทานที่จะตามมา เราจะหวังหรือไม่หวังก็ตาม มันก็เป็นผลที่จะตามมา เพียงแต่ว่ามันอาจจะช้าหรืออาจจะเร็ว อาจจะเกิดขึ้นในชาตินี้หรืออาจจะเกิดขึ้นในชาติต่อไป เรื่องนี้

เราจึงต้องปล่อยให้มันเป็นไปตามวาระของเขา เหมือนกับการปลูกต้นไม้ เมื่อเราปลูกแล้ว เราก็ต้องรอให้ต้นไม้เจริญเติบโตก่อนที่จะออกดอกออกผลออกมา ต้นไม้แต่ละชนิดก็มีเวลาไม่เหมือนกัน บางชนิดก็โตเร็วออกผลเร็ว บางชนิดก็โตช้าออกผลช้า แต่เป็นสิ่งที่เราไปคาดไปเคี่ยวเข็ญไม่ได้ ต้องปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติของเขา ข้อสำคัญขอให้เรามองดูผลที่เกิดที่ใจของเราจะดีกว่า เวลาเราทำบุญให้ทานแล้วใจของเราจะมีความสงบ มีความเย็น มีความสุข มีความอิ่ม มีความพอนี่เป็นผลที่ดีที่สุดแล้ว ส่วนผลอย่างอื่นที่จะตามมาทีหลังนั้นมาก็ได้ไม่มาก็ได้ เพราะถ้าเรามีความสุขใจแล้ว เราก็จะไม่มีความรู้สึกวุ่นวายหรือทุกข์ไปกับเรื่องราวต่างๆ จะมีใครสรรเสริญ มีใครให้รางวัลหรือไม่ก็จะไม่รู้สึกอะไร เหมือนกับคนที่รับประทานอาหารอิ่มแล้ว จะมีอาหารมาเพิ่มทีหลังอีกหรือไม่ก็ไม่เดือดร้อนอะไรเพราะได้รับประทานอาหารอิ่มพอแล้วนั่นเอง

นี่คือการดูแลรักษาใจของเราด้วยการทำบุญให้ทาน ซึ่ง**การให้นี้ก็มีอยู่ ๔ ชนิดด้วยกัน สิ่งที่เราสามารถให้กับผู้อื่นได้คือ ๑. วัตถุทาน ๒. วิทยาทาน ๓. อภัยทาน ๔. ธรรมทาน นี่คือสิ่งของหรือวัตถุที่เราสามารถให้กับผู้อื่นได้**

วัตถุทาน หมายถึง วัตถุข้าวของต่างๆ เช่น ปัจจัย ๔ ที่ญาติโยมได้นำเอามาถวายให้กับพระภิกษุสามเณร เรียกว่าวัตถุทาน สิ่งของต่างๆ ที่ทำด้วยวัตถุนี้เรียกว่าวัตถุทานทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นอาหารบิณฑบาต จีวร เสนาสนะ กุฏิ วิหาร โบสถ์ เจดีย์ เรียกว่าเป็นวัตถุทาน เช่นเดียวกับยารักษาโรคต่างๆ เหล่านี้อยู่ในวัตถุทาน เป็นทานที่จำเป็นเพราะจะช่วยดูแลให้ร่างกายมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดขาดวัตถุทานคือขาดปัจจัย ๔ ก็จะไม่สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ การให้วัตถุทานจึงเป็นเหมือนกับการให้ชีวิตกับผู้อื่น ให้การสนับสนุนให้ผู้อื่นได้มีชีวิตอยู่ต่อไปได้ ต่อไปข้างหน้าถ้าเกิดเราไปตกทุกข์ได้ยาก เราก็จะมีผู้อื่นคอยดูแลเรา เพราะอานิสงส์ที่เราได้ทำไว้ เราได้เคยช่วยเหลือเคยสนับสนุนชีวิตของผู้อื่น พอเวลาที่เราไปตกทุกข์ได้ยากขาดแคลนในเรื่องปัจจัย ๔ เราก็จะมีผู้มาช่วยเหลือเรา ดูแลให้เรามีปัจจัย ๔ ไม่อดอยากขาดแคลน

ส่วนทานชนิดที่ ๒ ก็คือ **วิทยาทาน** ก็คือความรู้ที่เรามีอยู่ในตัวเรา เรามีวิชาความรู้อะไร เราก็เอาไปแจกจ่ายให้กับผู้อื่นได้ ถ้าเรารู้จักพูดภาษาอังกฤษ เราก็สามารถนำเอาภาษาอังกฤษนี้ไปสอนให้กับผู้ที่เขาอยากจะเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อเขาจะได้พูดได้อ่านภาษาอังกฤษได้ โดยที่เราไม่ไปคิดเงินคิดทองจากการสั่งสอนของเรา อย่างนี้ก็เรียกว่า

เป็นการทำบุญให้ทานเหมือนกัน เพราะบางทีเราอาจจะไม่มีเงินทองพอที่จะนำเอาไปแจกจ่าย ไปซื้อข้าวของให้กับผู้อื่นได้ แต่เรามีวิชาความรู้ เราก็เอาวิชาความรู้นี้ไปสอนผู้อื่น อาจจะไปสมัครเป็นอาสาสมัครขององค์กรสาธารณประโยชน์ที่เขามีการช่วยเหลือคนยากไร้ที่ไม่มีวิชาความรู้ เราก็ไปช่วยสอนวิชาที่เรารู้ให้กับเขา เพื่อเขาจะได้มีความรู้เพื่อจะได้นำเอาไปเป็นเครื่องมือทำมาหากินต่อไป ต่อไปในภายภาคหน้าถ้าเราไปเกิดในที่ๆ เราไม่มีความสามารถที่จะหาวิชาความรู้ได้ เช่นพ่อแม่อาจจะยากจน ไม่สามารถส่งเราเรียนหนังสือได้ แต่ถ้าเราเคยให้วิทยาทานกับผู้อื่น เราก็อาจจะมีผู้อื่นให้ทุนการศึกษากับเราก็ได้ให้เราได้ไปเรียนหนังสือได้จบชั้นสูงๆ นี่ก็เป็นอานิสงส์ของการให้วิทยาทาน

ทานชนิดที่ ๓ ก็คือ **อภัยทาน** อภัยทานก็คือการให้อภัยผู้อื่นเวลาที่ผู้อื่นเขาล่วงละเมิดทำให้เราเกิดความเจ็บช้ำน้ำใจ ทำให้เกิดความเสียหายกับทรัพย์สินหรือร่างกายของเรา แทนที่เราจะเอาโทษโกรธแค้นโกรธเคืองเขา เราก็ให้อภัยเขาไป การให้อภัยจะทำให้เรามีความเย็นใจมีความสงบสุข เพราะว่าเวลาที่เราโกรธใคร เวลาที่เราอาฆาตพยาบาทใครใจของเราจะร้อนเป็นฟืนเป็นไฟขึ้นมา เป็นเหมือนไฟนรกที่เผาผลาญ

จิตใจของเรา แต่ถ้าเราเอาน้ำแห่งธรรมะคืออภัยทานนี้มาดับไฟคือความรุ่มร้อนภายในใจของเราก็จะดับไป เมื่อดับแล้วเราก็มีความรู้สึกสบายเหมือนกับไม่มีอะไรเกิดขึ้น เวลาใครเขาพูดอะไรทำอะไรแล้วทำให้เราโกรธ เรารีบให้อภัยเขาทันที เมื่ออภัยเขาแล้ว ใจของเราจะเย็น ใจของเราจะสบาย แล้วก็จะไม่มีเรื่องตามมา ถ้าเราให้อภัยเขาไม่ได้ เราก็จะต้องไปพูดไปว่าไปทำสิ่งที่เกิดความเสียหายกับคนที่เขาทำให้เราโกรธ แล้วเขาก็จะโกรธ แล้วเขาก็จะกลับมาทำกับเราอีก ต่างคนก็ต่างทำกัน ก็จะมีแต่ความเสียหาย มีแต่ความทุกข์ มีแต่ความรุ่มร้อนเกิดขึ้น แต่ถ้าเราให้อภัยได้ ใจของเราก็เย็น เขาก็ปลอดภัยจากการกระทำของเรา แล้วถ้าเขามีจิตสำนึกขึ้นมา เขาก็อาจจะมีความรู้สึกชื่นชมในตัวเราที่เราไม่ไปเอาโทษกับเขา ไม่ไปทำร้ายเขา และต่อไปในภายภาคหน้าถ้าเราเกิดไปพูดหรือไปทำอะไรให้คนอื่นเขาเจ็บช้ำน้ำใจ เกิดความเสียหายขึ้นมา เขาก็อาจจะให้อภัยกับเราก็ได้ เนื่องจากเราเคยให้อภัยมาก่อนนั่นเอง สิ่งเหล่านี้มันจะย้อนกลับมาหาเรา ดังสุภาษิตที่พูดไว้ว่า **"ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นย่อมกลับมาหาเรา"** และ **"ให้ความสุขแก่ท่าน ความสุขนั้นก็จะกลับมาหาเรา"** ขอให้เราเชื่อว่าเป็นความจริง หลักกรรมเป็นอย่างนี้ **"ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" "ให้ทุกข์กับผู้อื่นก็ต้องได้รับทุกข์กลับมา" "ให้ความสุขกับ**

ผู้อื่นก็จะได้ความสุขกลับมา" เช่น เราให้อภัยก็เท่ากับให้ความสุขกับผู้อื่น ผู้อื่นแทนที่เขาจะต้องมาทุกข์มาหวาดกลัวกับความอาฆาตพยาบาทความแค้นของเรา เวลาเราให้อภัยเขาแล้ว เขาก็สบายใจ เขาก็มีความสุขใจ เมื่อเขามีความสุขใจ เราก็มีความสุขใจ เพราะเราให้อภัยเขาได้ เมื่อให้อภัยแล้ว ไฟคือความโกรธแค้นอาฆาตพยาบาทก็จะดับไป เราก็จะมีความสุขใจ มีความสบายใจ

ส่วนทานชนิดที่ ๔ คือ **ธรรมทาน** ธรรมทานนี้คือการให้ธรรมะ ซึ่งต่างจากความรู้ทางวิทยาทาน วิทยาทานนี้เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาต่างๆ ในโลกนี้ที่เราสามารถนำเอาไปใช้เป็นเครื่องมือทำมาหากินได้ แต่ธรรมะเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นความรู้ที่มีไว้เพื่อดับความทุกข์ภายในใจของเรา ถ้าเรามีธรรมะแล้ว ใจของเราจะไม่ทุกข์จะไม่วุ่นวายกับเรื่องต่างๆ เวลาเกิดอะไรขึ้นมาก็สามารถทำใจได้ เช่น **พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า เราเกิดมาแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้จะต้องจากเราไปไม่ช้าก็เร็ว แม้กระทั่งสังขารร่างกายของเรา ก็ต้องจากเราไปเหมือนกัน เวลาเรามาเกิด เราก็มาตัวเปล่าๆ มากับบุญกับกรรม แล้วก็มาได้ร่างกายเป็นสมบัติ เมื่อโตขึ้นก็ได้อาศัยร่างกายนี้ทำมาหากิน ก็ได้สมบัติอย่างอื่นตามมา ได้สามี ได้ภรรยา ได้บุตร ได้ธิดา แต่เมื่อเราแก่ไปแล้วตายไป**

ในที่สุด ร่างกายนี้เราก็ต้องทิ้งมันไป ใจของเราก็ต้องไปแบบตัวเปล่าๆ เอาสมบัติต่างๆ ในโลกนี้ไปไม่ได้

นี่คือธรรมะ คำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนให้เราพิจารณา ให้เรารำลึกอยู่เรื่อยๆ ว่าเราเกิดมาแล้ว ย่อมมีความแก่เป็นธรรมดา ย่อมมีความเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นธรรมดา ย่อมมีความตายเป็นธรรมดา ย่อมมีการพลัดพรากจากกันเป็นธรรมดา ไม่มีใครสามารถที่จะอยู่เหนือสิ่งเหล่านี้ได้ แต่ผู้ที่รู้แล้วทำใจ คือไม่ยึดไม่ติด ยอม ยอมเสีย ยอมปล่อย คือไม่คิดไม่หวังที่จะให้อยู่ไปในโลกนี้ไปตลอดเวลา รู้ว่าร่างกายจะต้องเป็นอย่างนี้ก็ยอมรับความจริง เมื่อยอมรับความจริง เวลาร่างกายเป็นอะไร ใจก็จะไม่เดือดร้อน ใจก็จะไม่มีความทุกข์ เวลาอยู่ในโลกนี้ เวลาสูญเสียอะไรไป ก็จะไม่ทุกข์จะไม่วุ่นวายใจ เพราะรู้อยู่แล้วว่าจะต้องมีการพลัดพรากจากกันเป็นธรรมดา นี่คือธรรมะ

ถ้าเรามีธรรมะอย่างนี้อยู่ในใจ เราจะมีเกราะคุ้มกันไม่ให้มีความทุกข์เข้ามาเหยียบย่ำทำลายจิตใจของเรา แล้วถ้าเราเอาธรรมะนี้ไปสั่งสอนผู้อื่น ผู้อื่นเขาก็จะได้มีเกราะคุ้มครองจิตใจเขาเช่นเดียวกัน ทำให้เขาอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ไม่ทุกข์ไม่วุ่นวาย ไม่เศร้าโศกเสียใจกับการพลัดพรากจากกัน

นี่คือธรรมทานซึ่งพระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า **"การให้ธรรมะนี้เป็นทานที่เหนือทานทั้งหมด การให้ธรรมทานชนะการให้ทั้งปวง"** เพราะว่าไม่มีอะไรจะวิเศษเท่ากับการอยู่อย่างไม่มีความทุกข์นั่นเอง ต่อให้มีสมบัติข้าวของเงินทองมากน้อยเพียงไร ก็ยังไม่สามารถอยู่เหนือความทุกข์ได้ แต่ถ้ามีธรรมะอยู่ในใจแล้ว จะสามารถอยู่เหนือความทุกข์ได้ทั้งหมด นี่คือความวิเศษของธรรมะ

ถ้าเรายังไม่มีธรรมะอยู่ในใจของเรา แต่เราได้อ่านหนังสือที่เราเห็นว่ามีคุณค่ามีประโยชน์ และเราอยากจะช่วยเผยแผ่หนังสือนี้ให้กับผู้อื่นได้มีโอกาสได้ศึกษาได้อ่าน เราก็สามารถทำบุญร่วมพิมพ์หนังสือได้ ก็ถือว่าเป็นธรรมทาน เป็นการให้ธรรมะเหมือนกัน เพียงแต่ว่าเราไม่ได้ให้จากใจของเรา เพราะเรายังไม่มีธรรมะอยู่ในใจของเรา แต่เรามีปัจจัยคือเงินทองพอที่จะเอามาพิมพ์หนังสือเพื่อแจกจ่ายให้กับผู้อื่นได้ ก็ถือว่าเป็นการทำธรรมทานเหมือนกัน

นี่คือการทำนุบำรุงรักษาใจด้วยการทำบุญให้ทานซึ่งมีอยู่ ๔ ชนิดด้วยกันที่เราสามารถให้ได้ คือ วัตถุทาน วิทยาทาน อภัยทาน และธรรมทาน เราสามารถให้สิ่งเหล่านี้ได้ถ้าเรามีอยู่ในตัวเรา ถ้าเราไม่มีก็ไม่ต้องเดือดร้อน ไม่ต้องกังวล เพราะว่าเรามีอย่างอื่นที่เราสามารถให้กับใจ

ของเราได้ เช่น การรักษาศีล ถ้าเราไม่มีเงินทอง เราไม่มีวิชาความรู้ เราไม่มีธรรมะ เราก็ให้อภัยทานได้ ด้วยการมีศีล คือเราจะไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่น อย่างนี้ก็เป็นการให้เหมือนกันก็คือให้อภัย ให้อภัยทาน จึงอยากจะฝากเรื่องการทำบุญให้ทานที่เป็นเครื่องทำนุบำรุงดูแลรักษาใจเป็นอาหารใจ ให้ท่านได้นำไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัยมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และบุญกุศลที่ท่านได้มาบำเพ็ญกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขและความเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ โดยทั่วหน้ากันเทอญ

ธรรมะในศาลา

"แผนที่ธรรม"

วันนี้เป็นวันที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาศึกษามาปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเปรียบเหมือนแสงสว่างในที่มืดที่จะนำพาชีวิตของพวกเราให้ดำเนินไปสู่ทิศทางที่เราทุกคนปรารถนากัน นั่นก็คือสู่ความร่มเย็นเป็นสุข สู่การสิ้นสุดแห่งการเวียนว่ายตายเกิด สู่การสิ้นสุดของความทุกข์ทั้งหลาย อันเกิดจากการที่เราศึกษาได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างสม่ำเสมอ แล้วก็นำเอาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังไปประพฤติไปปฏิบัติ เพราะสิ่งต่างๆ ที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนนั้นล้วนเป็นความจริงทั้งสิ้น ล้วนมีคุณมีประโยชน์กับผู้ปฏิบัติ สิ่งที่ไม่ดีก็ทรงสอนให้หลีกเลี่ยง ให้หลบ ให้ละ ให้ตัด ให้เว้น สิ่งที่ดีก็ทรงสอนให้สร้าง ให้ปฏิบัติ ให้บำเพ็ญ ให้มีมากยิ่งขึ้น

ถ้าผู้ฟังได้ยินได้ฟังแล้วมีศรัทธาความเชื่อ ก็จะนำเอาไปปฏิบัติต่อไป ถ้าไม่มีศรัทธาความเชื่อ ก็จะไม่ได้เอาไปปฏิบัติ แต่การเชื่อพระพุทธเจ้านี้เป็นการเชื่อที่เราไว้วางใจได้ เพราะมีผู้ที่เชื่อพระพุทธเจ้ามาเป็นจำนวนมากแล้ว และได้รับประโยชน์จากการเชื่อฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เพราะเมื่อเกิดความเชื่อฟังแล้วก็จะมีวิริยะ ความอุตสาหะ ความพากเพียรที่จะปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติแล้วก็จะเห็นผล เมื่อเห็นผลแล้วก็จะทำให้เกิดมีศรัทธาความเชื่อ เกิดมีวิริยะ ความอุตสาหะ ความพากเพียร

มากยิ่งขึ้น ทำให้มีความกล้าหาญ ความอดทน ที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรมที่ยากขึ้นไปตามลำดับ จนในที่สุดก็จะสามารถไปถึงจุดสูงสุดที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายไปถึงได้ นั่นก็คือ**พระนิพพาน** ที่สิ้นสุดแห่งการเวียนว่ายตายเกิด ที่สิ้นสุดของความทุกข์ทั้งปวง เป็นที่มีแต่บรมสุข **ปรมัง สุขัง** นี่เป็นรางวัลของผู้ที่มีศรัทธาความเชื่อในพระบรมศาสดาและมีวิริยะ ความอุตสาหะ ความพากเพียร ที่หมั่นศึกษาหมั่นปฏิบัติไปเรื่อยๆ จนกว่าจะบรรลุถึงเป้าหมาย

ดังนั้น สิ่งที่เราควรที่จะสร้างให้เกิดขึ้นก็คือ **ศรัทธา** การที่จะทำให้มีศรัทธาเกิดขึ้นได้ก็ต้องได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และต้องเป็นพระธรรมคำสอนจริงๆ ถ้าได้ยินจากผู้ที่ไม่รู้จริงไม่เห็นจริง ก็อาจจะสอนไม่ถูกต้องตามหลักความจริง ถ้าสอนไม่ถูกต้องแล้ว ผู้ฟังก็จะเกิดความลังเลสงสัย จะไม่แน่ใจ ไม่มีความมั่นใจ ไม่กล้าตัดสินใจลงไปว่าจะเชื่อดีหรือไม่ แต่ถ้าเราได้ยินได้ฟังได้ศึกษาจากท่านผู้ที่รู้จริงเห็นจริงคือได้ศึกษามาก่อน และได้นำเอาไปประพฤติปฏิบัติจนบรรลุเห็นผลอย่างชัดเจนแล้ว จึงนำเอามาเผยแผ่สั่งสอนให้กับผู้อื่นอีกต่อไป ถ้าได้ยินได้ฟังจากท่านเหล่านั้นก็จะเกิดความเลื่อมใส เกิดศรัทธาความเชื่อ

การฟังธรรมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและต้องฟังจากผู้ที่รู้จริงเห็นจริงด้วย จึงเป็นธรรมดาของผู้ที่ฉลาดผู้ที่รู้จักแยกแยะว่าอะไรจริงอะไรไม่จริง ต้องแสวงหา ต้องเลือกหาพระ หาครูบาอาจารย์ที่สามารถจะสอนให้เกิดศรัทธา ให้เกิดความเลื่อมใสขึ้นมาได้ สมมติว่าถ้าเราไปฟังกับพระรูปหนึ่งแล้วเราไม่รู้สึกว่าเกิดศรัทธาขึ้นมา เราก็ควรที่จะหาพระรูปอื่นต่อไป ลองไปฟังหลายๆ รูป หลายๆ องค์ด้วยกัน จนกว่าจะพบพระที่สอนแล้วทำให้เราเกิดศรัทธาความเชื่อได้ หรือถ้าเรามีปัญญาที่จะศึกษาของเราเอง ก็ให้ค้นคว้าหาดูในพระไตรปิฎก

พระไตรปิฎกนี้เป็นหลักธรรมคำสอนที่เป็นหลัก ได้รับการถ่ายทอดมาตั้งแต่สมัยที่พระพุทธเจ้าได้เสด็จดับขันธปรินิพพานไป การถ่ายทอดมาในเบื้องต้นก็เป็นการถ่ายทอดทางปาก คือท่องจำกันมาแล้วก็นำเอามาสอนต่อกันจนได้รับการถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ ได้มีการจารึกเป็นตัวอักษรเป็นหนังสือขึ้นมา ซึ่งเป็นหลักธรรมคำสอนที่มีความจริงมีความตรงกับความจริงที่เราสามารถที่จะยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติของเราได้ ถ้าเราไม่สามารถหาครูบาอาจารย์ที่จะสอนให้เราเกิดศรัทธาขึ้นมาได้ ก็ขอให้เราอ่านพระไตรปิฎกดู อ่านหนังสือที่คัดออกมาจากพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกนี้ถึงแม้จะมีเป็นจำนวนมากถึง ๘๔,๐๐๐

พระธรรมขันธ์ก็ตาม แต่ทุกบททุกคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นสอนไปที่จุดเดียวกัน ก็คือสอนไปสู่วิธีการดับทุกข์เท่านั้น ไม่มีอย่างอื่น ถ้าเราอ่านแล้วเราสามารถนำเอามาปฏิบัติกับกาย วาจา ใจ ของเราได้ ทำให้เราดับความทุกข์ ความวุ่นวายใจของเราได้ ก็แสดงว่าใช้ได้ แต่ถ้ามีโอกาสได้พบกับผู้ที่ได้ศึกษาได้ปฏิบัติได้บรรลุธรรมแล้ว ได้ศึกษาได้ยินได้ฟังจากท่านก็จะช่วยเสริมความรู้ที่เราได้เรียนรู้จากในหนังสือ เพราะท่านมีประสบการณ์ ท่านรู้จักทางลัด ท่านสามารถสอนให้เราได้ไปสู่เป้าหมายปลายทางได้อย่างรวดเร็ว ถ้าเราอ่านจากหนังสือ เราก็ต้องค่อยๆ คลำไป ค่อยๆ ทดลองไปทีละเล็กทีละน้อยจนกว่าจะพาเราไปถึงจุดหมายปลายทางได้

ดังนั้น **ไม่ว่าเราจะอ่านจากในหนังสือก็ดี หรือจากการได้ยินได้ฟังก็ดี เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินสำหรับการบำเพ็ญไปในทางของพระพุทธศาสนา จำเป็นต้องมีการศึกษาในเบื้องต้น เพราะการศึกษาเป็นเหมือนกับการดูแผนที่ เหมือนกับเวลาที่เราจะเดินทางไปสู่ที่ใดที่หนึ่งที่เราไม่เคยไป เราก็ต้องหาแผนที่มาเปิดดูเพื่อเราจะได้รู้ว่าจะเดินไปในทิศทางใด ถ้าไม่มีแผนที่ เราก็จะต้องเดาเอา**

สมมติว่าที่เราต้องการนั้นอยู่ทิศเหนือ แต่เราไม่รู้ว่าอยู่ทิศเหนือ เราก็ต้องลองไปทิศต่างๆ ต้องไปทิศตะวันออก ทิศตะวันตก ไปทิศใต้ และไปทิศเหนือ จนกว่าจะไปถูกทาง แต่ถ้าเรามีแผนที่ เราก็ไม่ต้องเสียเวลาทดลองว่าจะไปทิศทางไหนดี เพราะแผนที่จะบอกเราว่าที่เราต้องการจะไปนั้นอยู่ทิศใด หรือถ้าเราไม่มีแผนที่หรือมีแผนที่แล้วก็ยังไปไม่ถึง เพราะบางทีแผนที่อาจจะไม่บอกรายละเอียดเท่าที่ควร เราก็อาจจะต้องอาศัยคนที่เคยไป เช่น เราเดินทางไปแล้ว เราไปถึงทางแยก เราไม่แน่ใจว่าจะไปทางไหนดี เราถามจากคนแถวนั้นดู ถามเขาดูว่าที่ๆ เราจะต้องการไปนั้นไปทางไหน อย่างนี้ก็จะช่วยให้เราได้ไปถึงที่หมายปลายทางได้อย่างรวดเร็ว เร็วกว่าที่เราจะต้องมาลองดู ไปทางซ้ายบ้าง ไปทางขวาบ้าง ตรงไปบ้าง ฉันใด การปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าก็จำเป็นจะต้องมีการศึกษา มีหนังสือ มีครูมีอาจารย์ เพื่อที่จะได้ไม่พาให้เราหลงทาง

ตามที่เราเคยได้ยินได้ฟังกันว่าการนั่งสมาธิต้องมีครูบาอาจารย์ เพราะไม่เช่นนั้นก็อาจจะเป็นบ้าไปได้ นั่นก็เป็นเพราะผู้ที่ปฏิบัตินั้นหลงผิดคิดไปต่างๆ นานา จนกลายเป็นคนบ้าไป แต่ไม่ได้หมายความว่าการปฏิบัติสมาธิแล้วจะทำให้คนเป็นคนบ้า การปฏิบัติสมาธิปฏิบัติ

วิปัสสนานั้น ถ้าปฏิบัติด้วยวิธีที่ถูกต้องแล้ว จะทำให้ไปถึงพระนิพพานได้ จะทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลายได้ แต่คนที่ปฏิบัติแล้วเป็นบ้าไปนั้นก็เป็นเพราะเขาไม่มีครูบาอาจารย์ หรือมี ก็ดื้อรั้นไม่เชื่อฟัง เป็นคนที่มีทิฐิ มีความเห็นมีความเชื่อตนเองเพียงอย่างเดียว เชื่อความคิดของตนเอง อย่างนี้ก็อาจจะทำให้เป็นคนบ้าไปได้ หรืออาจจะทำให้ปฏิบัติหลงทางไปได้ ไปไม่ถึงจุดหมายปลายทาง

ดังนั้น **การมีหนังสือก็ดีหรือมีครูบาอาจารย์ก็ดี จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อเราจะได้ไม่กลายเป็นคนบ้าหรือหลงทางไปไม่ถึงจุดหมายปลายทางที่เราต้องการไป** เช่นยกตัวอย่างในสมัยพระพุทธกาลก็มี**องคุลิมาล** องคุลิมาลก็มีอาจารย์ แต่มีอาจารย์ที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อลูกศิษย์ มีอาจารย์ที่หลอกลูกศิษย์ให้เดินไปในทางที่ผิด โดยสอนองคุลิมาลว่า ถ้าอยากจะบรรลุธรรมแล้วต้องฆ่าคน ๑,๐๐๐ คนถึงจะบรรลุธรรมได้ แต่เป็นบุญขององคุลิมาลที่ได้ไปเจอพระพุทธเจ้า องคุลิมาลพยายามที่จะฆ่าพระพุทธเจ้าแต่ไม่สามารถจะทำได้เพราะบารมีของพระพุทธเจ้าทรงคุ้มครองพระพุทธเจ้าไว้ และพระเมตตาของพระพุทธเจ้าได้โปรดองคุลิมาลให้มีดวงตาสว่างขึ้น ให้เห็นการกระทำของตนว่าเป็นการหลงทาง เป็นการไปในทางที่ผิด โดยทรง

ตรัสบอกองคุลิมาลว่า **"เราได้หยุดแล้ว เธอต่างหากที่ยังไม่ได้หยุด"** นี่เป็นคำตอบที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสต่อองคุลิมาลตอนที่องคุลิมาลพยายามไล่ตามพระพุทธเจ้า ไล่เท่าไหร่ก็ไล่ไม่ทัน จึงต้องตะโกนออกไปว่า **"ขอให้ท่านหยุดเสียที เราวิ่งตามท่านไม่ทัน"** พระพุทธเจ้าก็ทรงตรัสว่า **"เราได้หยุดแล้ว เธอซิยังไม่ได้หยุด"** ก็ทำให้เกิดความคิดขึ้นมาว่าท่านหมายความว่าอย่างไร จึงถามไปว่าจะหยุดได้อย่างไรในเมื่อวิ่งขนาดนี้ยังตามพระพุทธองค์ไม่ได้เลย แล้วพระพุทธองค์ว่าหยุดได้อย่างไร พระพุทธองค์ก็ทรงตอบว่า **"เราได้หยุดจากความโลภ ความโกรธ ความหลงแล้ว"** เมื่อได้ยินอย่างนั้นองคุลิมาลก็เกิดความเข้าใจว่าตนนั้นกำลังหลงทาง ตนยังมีความโลภ ยังมีความโกรธอยู่ โลภอยากจะบรรลุธรรมด้วยการเข่นฆ่าผู้อื่น ก็ต้องมีความโกรธแค้นอยู่ภายในใจ นี่จึงทำให้องคุลิมาลได้กลับตัว และหยุดความโลภ หยุดความโกรธ หยุดความหลง และได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ในลำดับต่อมา

นี่คือประโยชน์ของการที่มีครูบาอาจารย์ที่รู้จริงเห็นจริงอย่างพระพุทธเจ้า ถ้าเราไม่สามารถพบกับพระพุทธเจ้าได้ในชาตินี้แล้ว อย่างน้อยก็ยังมีสาวกของพระพุทธเจ้า มีพระสุปฏิปันโน พระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบอยู่ตามป่าตามเขาที่เรายังสามารถพึ่งพิงอาศัยคำสอนของท่านได้อยู่ แต่อยู่ที่ตัวเราที่จะต้องเสาะแสวงหา ต้องตะเกียกตะกายไป

ต้องมีความอดทน และมีความกล้าหาญ เพราะพระดีๆ นั้นท่านเป็นเหมือนเพชร ไม่ได้เป็นเหมือนก้อนหินที่มีเต็มไปตามถนนหนทาง ท่านเป็นเพชรที่เราจะต้องขุดต้องหา จึงเป็นสิ่งที่ไม่ใช่ง่ายที่จะได้พบกับครูบาอาจารย์ที่ดี และได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนจากท่าน และได้ศึกษาปฏิบัติจากท่าน เพราะท่านจะไม่รับใครง่ายๆ ใครจะไปศึกษาปฏิบัติกับท่านนั้นจะต้องแสดงความศรัทธา จะต้องแสดงความอุตสาหะวิริยะ ให้ปรากฏจนเป็นที่พอใจของท่านแล้วท่านถึงจะรับไปเป็นลูกศิษย์

ดังนั้น **ถ้าเราต้องการที่จะได้ครูบาอาจารย์ที่ดี เราก็ต้องทำตัวของเราให้ดี เราต้องมีศรัทธาความเชื่อ คือเราต้องเชื่อฟังคำสอนของท่าน ไม่ว่าท่านจะสอนอะไรอย่างไร ถึงแม้ในความรู้สึกของเรา เราอาจจะคิดว่าไม่ถูกก็ตาม แต่เมื่อเรามีความศรัทธามีความตั้งใจที่จะศึกษาจากท่านแล้ว เราก็ต้องเชื่อฟังและทำตาม เพราะบางครั้งบางคราวท่านก็สอนเป็นการทดสอบจิตใจของเรานั่นเองว่าเรามีความเชื่อในตัวท่านจริงหรือไม่ ถ้าเราเชื่อแล้ว เราก็ไม่ต้องลังเลสงสัย ถึงแม้ท่านให้เราไปกระโดดเหวก็กระโดดไปเลย ไม่ต้องกลัว ถ้าเรามีความเชื่ออย่างนั้นแล้วเชื่อได้ว่าไม่ช้าก็จะได้บรรลุธรรม ได้สิ่งที่เราปรารถนากัน แต่ถ้าเรายังมีความลังเลสงสัย ยังมีข้อโต้แย้งกับครูบาอาจารย์ ก็จะเป็นการเสียเวลาเปล่าๆ จะไม่เกิดประโยชน์อะไร** เหมือนกับเราดูแผนที่แล้วเราก็ไป

เถียงกับแผนที่ว่าแผนที่นี้ถูกหรือไม่ หรือไปเถียงกับคนที่บอกทางเราว่าถูกหรือไม่ทางที่เขาบอกเรา ถ้าอย่างนี้ก็อย่าไปเสียเวลาถามให้เสียเวลา อย่าไปเสียเวลาดูแผนที่ ก็เดินดำเนินไปตามความรู้สึกนึกคิดของเราไปก็แล้วกัน จะได้ไม่ต้องไปรบกวนผู้อื่น จะได้ไม่ต้องไปทะเลาะวิวาทกัน ให้เสียเวลาไปเปล่าๆ

แต่ถ้าเรายังต้องศึกษา เรายังต้องฟังจากผู้อื่นอยู่ ก็ขอให้เราลดมานะทิฐิของเราลงไป เก็บเอาไว้ความเห็นที่เรามีอยู่นั้น ขอให้เราเก็บเอาไว้ในลิ้นชักก่อน ขอให้เราทำใจให้ว่างๆ แล้วฟังในสิ่งที่ท่านสอน แล้วลองนำเอาไปปฏิบัติดู เอาไปทดลองดูว่าได้ผลอย่างไรแล้วค่อยมาว่ากัน เหมือนกับรับยามาจากหมอแล้ว อย่าไปเถียงกับหมอว่าหายหรือเปล่า ใช่แน่หรือเปล่ายาชนิดนี้กินเข้าไปแล้ว หมอไม่ได้หยิบยาผิดมาให้นะ อย่างนี้หมอก็จะเบื่อ หมอก็ไม่อยากจะรักษาเรา เวลาหมอเขาวิเคราะห์โรคของเราแล้ว หมอเขาก็พิจารณาหายาที่เหมาะสมกับโรคของเรา สั่งยาให้กับเราแล้ว ถ้าเรายังสงสัยไม่รับประทาน เราก็จะไม่มีทางที่จะรักษาโรคให้หายไปได้ เราก็ต้องเชื่อหมอแล้วก็รับยานั้นไปรับประทาน เมื่อรับประทานหมดแล้ว ถ้าโรคยังไม่หายหรือไม่ดีขึ้นเลยหรือกลับเลวลง เราก็จะได้ไปบอกหมอได้ว่ายานี้ใช้ไม่ได้ กินเข้าไปแล้วไม่หาย แต่กลับ

กำเริบกลับทรุดลงไป เราต้องทำอย่างนี้เราถึงจะไปพูดกับหมอได้ ฉันใด สิ่งที่ครูบาอาจารย์สั่งสอนเราให้เราปฏิบัติ เราก็ต้องปฏิบัติไปก่อน อย่าเพิ่งไปลังเลสงสัย อย่าไปค้านท่านว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ เรายังไม่รู้เลยว่าจะเป็นไปได้หรือไม่แล้วเราไปพูดอย่างนั้นทำไม เราต้องลองเอาไปปฏิบัติดูก่อน เมื่อปฏิบัติแล้วถ้ามันไม่ได้ผลจริงๆ เราก็จะได้ไปเล่าให้ท่านฟัง แล้วท่านอาจจะแก้ปัญหาของเราได้ เพราะบางทีอาจจะเป็นเพราะเราปฏิบัติไม่ถูกก็ได้ ท่านสอนอย่างหนึ่ง แต่เราฟังเป็นอีกอย่างหนึ่ง แล้วไปปฏิบัติอีกอย่างหนึ่ง ผลที่จะปรากฏก็ไม่ปรากฏขึ้นมาก็ได้

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นโดยสรุปแล้วก็คือ **เราต้องมีผู้นำ มีครูมีอาจารย์ มีแผนที่ อย่าปฏิบัติแบบสุ่มสี่สุ่มห้า อย่าปฏิบัติไปตามความรู้สึกนึกคิดของเรา เราต้องศึกษาแล้วก็นำเอาไปปฏิบัติทีละขั้นทีละตอน เพราะการปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้านี้เป็นเหมือนขั้นบันไดที่เราจะกระโดดข้ามไปไม่ได้ เราต้องก้าวไปเป็นขั้นๆ ก่อน ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วเราจะไม่สามารถปฏิบัติได้** เช่นเมื่อสองวันก่อนก็มีผู้สนใจที่จะขึ้นไปภาวนาปฏิบัติอยู่บนเขา แต่ตนเองก็ยังไม่มีพื้นฐานในเรื่องการทำบุญให้ทาน ในเรื่องของการรักษาศีล แต่อยากจะปฏิบัติเพราะได้ยินว่าการปฏิบัติภาวนานี้เป็นบุญมาก เป็นบุญที่สูงสุด ถ้าภาวนาได้แล้วก็จะหลุดพ้นได้เลย ไม่ต้องเสียเวลา

ไปทำบุญให้ทาน ไปรักษาศีล ให้ภาวนาเลย ก็เลยลองขึ้นไปอยู่ ขอไปอยู่ไปนอนปฏิบัติ แต่อยู่ได้เพียงถึงแค่สามทุ่มก็เกิดความกลัวขึ้นมา ไม่สามารถทนอยู่ต่อไปได้ ต้องเรียกรถมารับกลับไปนอนที่โรงแรมเพราะจิตใจยังไม่มีความมั่นคง มีสิ่งอะไรต่างๆ ปรากฏขึ้นในใจหลอกหลอนตนเองอยู่ตลอดเวลาจนทนไม่ได้

นี่เป็นเพราะคิดว่าสามารถที่จะข้ามขั้นตอนได้ ไม่ต้องทำบุญให้ทาน ไม่ต้องรักษาศีลมาก่อน ก็ไปภาวนาเลย พอภาวนาเข้าไปจริงๆ ก็ไม่มีทาน ไม่มีศีลเป็นเครื่องสนับสนุน จึงมีแต่สิ่งที่มาหลอกหลอนใจของตนเองให้เกิดความหวาดกลัวจนไม่มีสติพอที่จะภาวนาได้ นี่ก็เป็นเพราะว่าทำไปโดยไม่ได้ศึกษาจากผู้รู้มาก่อน ทำไปตามความรู้สึกนึกคิดของตน หรือศึกษาบ้างได้ยินได้ฟังบ้างแต่ยังไม่ลึกซึ้ง ยังไม่ละเอียดพอ ยังไม่เข้าใจแล้วก็ทำไปตามความอยากของตน อยากจะไปให้ถึงเร็วๆ อยากจะบรรลุเร็วๆ ก็เลยขอข้ามขั้นตอนไปเลย เหมือนกับเด็กที่อยากจะเรียนจบอยู่ ป.๑ แล้วก็อยากจะจบ ม.๖ ก็ขอครูกระโดดชั้นขึ้นไปเรียน ม.๖ เลย พอไปเรียนเข้าจริงๆ ก็เรียนไม่รู้เรื่องเพราะไม่ได้เรียนมาก่อน ไม่ได้เรียน ป.๑ ป.๒ ม.๑ ม.๒ มาก่อน พอจะไปเรียน ม.๖ เพื่อที่จะให้จบเร็วๆ ก็ไม่มีทางเป็นไปได้

ดังนั้น เวลาเราจะปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ขอให้เราศึกษาให้รู้ก่อนว่าตอนนี้เราอยู่ในขั้นไหน เพราะ**การปฏิบัติธรรมนี้ท่านก็แบ่งเป็นขั้น ๓ ขั้นใหญ่ๆ ด้วยกันคือ ทาน ศีล และภาวนา** ในเบื้องต้นเราก็ต้องทำบุญให้ทาน เสียสละบริจาค ไม่ตระหนี่ ไม่หวงแหนในสมบัติข้าวของเงินทองต่างๆ และไม่อาศัยเงินทองเป็นเครื่องซื้อความสุขให้กับเรา เช่น ไปเที่ยว ไปดูหนังฟังเพลง เอาเงินทองไปซื้อข้าวของต่างๆ ที่ฟุ่มเฟือยไม่จำเป็น แทนที่จะทำบุญทำทาน อย่างนี้ก็ไม่มีทางที่จะไปภาวนาได้ ไม่มีทางที่จะรักษาศีลได้ เพราะใจมีแต่ความโลภ ความอยากหาความสุขทาง รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ก็ต้องหาเงินหาทองเพื่อที่จะไปซื้อความสุขเหล่านี้ ก็ไม่อยากจะทำบุญให้ทานกับใครเพราะเสียดายเงินทองที่หามา เพราะต้องการที่จะเอาเงินทองนี้ไปซื้อความสุขนั่นเอง

ดังนั้น ในเบื้องต้นเราต้องตัดความสุขที่เกิดจากการซื้อด้วยเงินด้วยทองก่อน เช่น ความสุขจากการไปเที่ยว ไปดูหนังฟังเพลง ไปดื่มไปรับประทาน ของต่างๆ เหล่านี้เราต้องลดลงไป แล้วเอาเงินที่เราไม่ได้ไปใช้ซื้อความสุขนี้มาทำบุญให้ทานมาสงเคราะห์ผู้อื่นก่อน แล้วจึงจะทำให้จิตใจของเรามีความเมตตามีความกรุณา แล้วก็จะทำให้เรามีศีล

ขึ้นมา เพราะเมื่อมีความเมตตากรุณาก็จะไม่อยากจะเบียดเบียนผู้อื่น จะมีจิตใจที่คิดดีหวังดีต่อผู้อื่น มีแต่ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น จิตใจก็จะสงบ เวลาภาวนาก็จะไม่มีสิ่งที่ไม่ดีมาหลอกหลอนจิตใจ เพราะจิตใจคิดแต่ในเรื่องที่ดี มีแต่ความเมตตากรุณาต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย ก็จะไม่มีอะไรมารบกวนในขณะที่ต้องไปอยู่ในป่าในเขา ไปอยู่ในสถานที่สงบสงัดวิเวก อยู่ตามลำพังของตน ถ้าไม่มีทานไม่มีศีลเป็นเครื่องสนับสนุนแล้ว เวลาไปอยู่ก็จะปรากฏเรื่องของจิตหลอนมาหลอกตนเอง เพราะเคยคิดไม่ดี พูดไม่ดี ทำไม่ดี ต่อผู้อื่น เพราะความเห็นแก่ตัว ความไร้เมตตากรุณานี้จะทำให้จิตนั้นสร้างภาพต่างๆ ที่น่ากลัวขึ้นมาหลอกตนเองจนไม่สามารถที่จะบำเพ็ญจิตตภาวนาได้

ดังนั้น **จึงขอให้เราต้องบำเพ็ญไปตามขั้นตอนของเราก่อน อย่าไปกระโดดขั้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะไม่สามารถทำไปพร้อมๆ กันได้ เราสามารถทำไปได้พร้อมๆ กัน ทาน เราก็พยายามทำไป ศีล เราก็รักษาไป ภาวนา เราก็ภาวนาไป แต่จะได้ผลมากน้อยเพียงไรก็ขึ้นอยู่กับทานศีลที่เราทำไว้ว่ามีมากมีน้อย ถ้าทำน้อย ภาวนาก็จะได้ผลน้อย ถ้าทำบุญทำทานมาก รักษาศีลมาก การภาวนาก็จะได้ผลมาก จะมีอุปสรรคน้อย**

จึงขอให้ท่านทั้งหลายจงศึกษาร่ำเรียน ไม่ว่าจะจากหนังสือพระไตรปิฎกหรือหนังสือที่คัดออกมาจากพระไตรปิฎกก็ดี หรือจากพระที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบก็ดี ขอให้เราศึกษาจากท่านก่อน แล้วนำเอามาปฏิบัติ และดูกำลังของเราว่าเรากำลังอยู่ขั้นไหน เราอยู่ขั้นทาน อยู่ขั้นศีล หรืออยู่ขั้นภาวนา ถ้าขั้นทาน เราก็ต้องรีบทำทานให้มากขึ้น ถ้าขั้นศีลก็ต้องรักษาศีลให้บริสุทธิ์ให้มากขึ้น ถ้าอยู่ขั้นภาวนา ก็ให้บำเพ็ญภาวนาให้มากขึ้น แล้วผลก็คือการหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลายก็จะเป็นผลที่ตามมาต่อไปอย่างแน่นอน จึงขอฝากเรื่องของการศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อให้เกิดศรัทธา ให้เกิดวิริยะความอุตสาหะ เกิดขันติความอดทน ที่จะนำเอาไปปฏิบัติเพื่อผลอันประเสริฐคือการหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงนี้ ให้ท่านได้ไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอกุศลผลบุญที่ท่านได้มาบำเพ็ญกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขและความเจริญทั้งในทางโลกและในทางธรรมโดยทั่วหน้ากันเทอญ

Boots
feel goo

ธรรมะในศาลา

“ภพชาติของมนุษย์”

วันนี้เป็นวันที่ท่านได้มาวัดเพื่อมาปฏิบัติภารกิจ ปฏิบัติหน้าที่ของมนุษย์ เพราะ**มนุษย์เรานี้เป็นภพชาติเดียวในบรรดาภพชาติทั้งหมดที่สามารถจะสร้างบุญสร้างกุศลเพื่อนำมาปลดเปลื้องการถูกจองจำอยู่ในคุกแห่งการเวียนว่ายตายเกิดได้ ไม่มีภพอื่นชาติอื่นที่จะสามารถปลดเปลื้องตนเองให้หลุดพ้นจากการถูกจองจำอยู่ในวัฏสงสารแห่งการเวียนว่ายตายเกิดได้ มีภพของมนุษย์เท่านั้น**

เป้าหมายของพวกเราทุกคน เราจะรู้หรือไม่ก็ตาม ก็คือการหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลายนั่นเอง เพราะไม่มีใครปรารถนาความทุกข์กัน ทุกคนปรารถนาความสุข และไม่มีที่ไหนภพไหนจะเหมาะอย่างยิ่งต่อการบำเพ็ญเพื่อให้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้ นอกจากภพของมนุษย์นี้เท่านั้น เพราะภพของมนุษย์นี้เป็นเหมือนกับที่เติมเสบียง ที่เติมอาหาร ที่เติมน้ำมัน เติมน้ำ ในขณะที่เราเดินทางไกล เช่น เราขับรถ รถก็ต้องแวะจอดตามสถานีบริการต่างๆ เพื่อเติมน้ำมัน เติมน้ำ เติมลม คนขับก็ต้องเติมอาหาร เข้าห้องน้ำห้องท่า ฉันใด ภพของมนุษย์นี้ก็เป็นอย่างนั้นสำหรับจิตใจ จิตใจของพวกเรานี้เป็นจิตใจที่เดินทางอยู่ตลอดเวลา หาจุดหมายปลายทางไม่เจอ เพราะเราไม่รู้ว่าทางที่จะพาให้เราไปสู่การสิ้นสุดแห่งการเวียนว่ายตายเกิด สิ้นสุดแห่งความทุกข์ทั้งหลายนั้นไปทางไหน

ถ้าเราได้มาเกิดมาเป็นมนุษย์และได้มาเจอพระพุทธศาสนา ก็ถือว่าเป็นบุญเป็นวาสนาของพวกเราเพราะพระพุทธศาสนาเป็นเหมือนกับแผนที่บอกทางที่จะพาให้เราไปสู่การสิ้นสุดแห่งการเวียนว่ายตายเกิดได้ เมื่อเราได้มาเกิดเป็นมนุษย์แล้วได้มาพบพระพุทธศาสนา จึงเป็นโอกาสที่ดีเลิศที่สุดเท่าที่จะสามารถหาได้ เพราะถ้าไม่ได้เป็นมนุษย์ เช่น มาเกิดในโลกนี้แล้วเป็นเดรัจฉาน เป็นสุนัข เป็นแมว ถึงแม้จะมาอยู่ในวัดก็ไม่ได้รับประโยชน์จากพระพุทธศาสนา เพราะไม่สามารถศึกษาและปฏิบัติพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้ ต้องเป็นมนุษย์เท่านั้นที่จะมีสติปัญญาความรู้ความสามารถพอที่จะศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้

ดังนั้น เมื่อเราได้มาพบพระพุทธศาสนา ได้เป็นมนุษย์ จึงถือว่าเราได้ทุกสิ่งทุกอย่างที่จำเป็นต่อการปลดเปลื้องให้เราหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้ อยู่ที่ว่าเราจะมีศรัทธาเชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนหรือไม่ อยู่ที่ว่าเราจะน้อมเอามาปฏิบัติหรือไม่ ถ้าเรามีความเชื่อและน้อมเอามาปฏิบัติก็เท่ากับการได้เติมเสบียง เติมน้ำมัน เติมน้ำ ให้กับรถของเรา และเปิดแผนที่ดูว่าทิศทางที่เราจะต้องไปนั้นอยู่ในทิศทางใด

และเมื่อเราขับรถหรือเดินทางไปตามแผนที่ ไม่ช้าก็เร็วเราก็จะได้ไปถึงจุดหมายปลายทางที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายได้ไปถึง

พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายก็ไม่ได้เป็นผู้วิเศษมาจากที่ไหน ก่อนที่ท่านจะเป็นพระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ ท่านก็เป็นมนุษย์เหมือนพวกเรานี่แหละ แต่อาศัยว่าท่านมีศรัทธาความเชื่อในบุญในกุศลในการปฏิบัติเพื่อที่จะทำให้จิตใจของท่านหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ท่านจึงทุ่มเทเวลาชีวิตจิตใจกับการสร้างบุญสร้างกุศลกับการศึกษาหาทางที่จะทำให้ตนหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดไปได้

บุคคลที่ต้องใช้ความพยายามมากที่สุดก็คือ พระพุทธเจ้า ก่อนที่ท่านจะเป็นพระพุทธเจ้าเราเรียกท่านว่าพระโพธิสัตว์ เพราะพระโพธิสัตว์นี้ไม่มีผู้ใดชี้ทาง ไม่มีแผนที่ ท่านต้องศึกษาทดลองเอาเองว่าไปทางไหนถึงจะพาให้ไปถึงจุดหมายปลายทางได้ ท่านจึงต้องเสียเวลามากต่อการทดลอง แต่สำหรับพวกเรา หลังจากที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้ได้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดแล้ว ท่านก็นำเอาทางที่ท่านรู้นี้มาสั่งสอนพวกเรา พวกเราจึงไม่ต้องเสียเวลาไปทดลอง เพียงแต่เราปฏิบัติตามเราก็จะสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบรรลุถึงได้ซึ่งง่ายดายกว่าพระพุทธเจ้าเป็นหลายร้อยเท่าหลายพันเท่าด้วยกัน

ดังนั้น เราจึงอย่าไปคิดว่าเราไม่มีบุญไม่มีวาสนา เพราะถ้าเราไม่มีบุญไม่มีวาสนา เราจะไม่ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เราจะไม่ได้มาพบกับพระพุทธศาสนา และจะไม่มีจิตใจใฝ่บุญใฝ่กุศล มาวัดมาทำบุญ มารักษาศีล มาฟังเทศน์ฟังธรรม มาปฏิบัติธรรม สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากบุญวาสนาบารมีที่เราได้บำเพ็ญกันมาในภพชาติต่างๆ ในอดีตจนส่งผลให้เราได้เข้ามาสู่พระพุทธศาสนา

ดังนั้น เมื่อเราได้มาถึงพระพุทธศาสนาแล้ว ขั้นต่อไปก็คือเราควรจะหมั่นศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่เรื่อยๆ พยายามฟังเทศน์ฟังธรรมหรืออ่านหนังสือธรรมะอยู่เรื่อยๆ แล้วเราจะเกิดความเข้าอกเข้าใจว่าเราจะต้องปฏิบัติอะไร เราจะต้องทำอะไร เมื่อเรารู้แล้วเราก็จะได้นำเอาไปปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติแล้วไม่ช้าก็เร็วผลก็จะปรากฏขึ้นมาในจิตในใจของเรา ผลนี้ทั้งหมดอยู่ที่ใจของเรา และเหตุคือผู้กระทำก็อยู่ที่ใจของเรา

ใจของเรานี่แหละเป็นผู้ที่สร้างเหตุต่างๆ และก็รับผลต่างๆ เหตุก็คือการกระทำคือความคิดของใจ คิดไปในทางที่ดีก็จะสร้างสวรรค์สร้างความสุขขึ้นมา คิดไปในทางที่ไม่ดีก็จะสร้างความทุกข์สร้างนรกขึ้นมา นรกและสวรรค์นี้ไม่ได้เป็นสถานที่แต่เป็นสภาพจิตใจของเรา เวลาที่เรา

มีความสุขใจ ขณะนั้นใจของเราได้เป็นสวรรค์ ในขณะใดที่ใจของเรามีความทุกข์ มีความรุ่มร้อน มีความไม่สบายอกไม่สบายใจ ในขณะนั้นใจของเราเป็นนรก นรกและสวรรค์จึงเกิดขึ้นจากความคิดของเรานั่นเอง ของใจนั่นเอง ถ้าใจคิดดี ใจก็จะสร้างสวรรค์ สร้างนิพพานขึ้นมา ถ้าใจคิดไม่ดี ก็จะสร้างนรก สร้างภพชาติคืออบายขึ้นมา ดังนั้น เราจึงต้องเชื่อฟังพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนให้เราคิดดีเสมอ เพราะการคิดดีจะนำไปสู่การพูดดีแล้วสู่การทำดี

การคิดดี ก็คือคิดมีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น มีความเมตตาไมตรีจิต มีความปรารถนาดีอยากให้ผู้อื่นมีความสุข มีความเจริญ ไม่คิดร้ายคือไม่อาฆาตพยาบาท ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ว่าจะถูกเขาทำอะไรก็ตามก็จะให้อภัยเสมอ เพราะถ้าให้อภัยแล้ว ใจก็จะสงบ ใจก็จะเย็น ใจก็จะสบาย แต่ถ้าให้อภัยไม่ได้ ใจก็จะมีแต่ความเคียดแค้น มีแต่ความโกรธ ก็กลายเป็นนรกขึ้นมา นี่คือสวรรค์และนรกที่เราสามารถเห็นได้ในปัจจุบันนี้ ไม่ต้องรอให้ตายไปก่อนแล้วจึงค่อยไปเจอไปพบเห็นนรกหรือสวรรค์

ดังนั้น ถ้าเราอยากจะมีความสุข อยากจะมีความสบายใจ อยากจะอยู่ห่างไกลจากความทุกข์ เราก็ต้องคิดดีเสมอ มีความเมตตา มีความกรุณา

คือความสงสาร เวลาเห็นผู้อื่นตกทุกข์ได้ยากเดือดร้อน เราพอมีอะไรที่จะช่วยเหลือเขาได้ เราก็ควรจะช่วยเหลือกันไป อย่าดูดายอย่าเสียดายกับสมบัติข้าวของเงินทองต่างๆ เพราะถ้าเราไม่นำเอามาใช้ มันก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร เวลาตายไป เราก็ไม่สามารถเอาติดตัวกับเราไปได้ แต่ถ้าเราเอาเงินทองที่เรามีอยู่นี้มาสงเคราะห์มาช่วยเหลือผู้อื่นก็จะทำให้ใจของเราดีขึ้นสูงขึ้น มีความกรุณามากขึ้น ก็จะมีความสุข มีความอิ่มเอิบ มีความปลื้มปีติ มีความภูมิใจเกิดขึ้นมา ความสุขเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเราช่วยเหลือผู้อื่น เราเสียสละสมบัติหรือประโยชน์สุขส่วนของเรานี้ให้กับผู้อื่น อย่าไปเสียดายเพราะไม่ช้าก็เร็วเราก็ต้องจากสมบัติต่างๆ เหล่านี้ไป ถ้าเราเอามาทำบุญก็จะกลายเป็นอาหารที่จะหล่อเลี้ยงจิตใจจะเป็นยาที่จะคอยรักษาโรคของใจไม่ให้กำเริบ คือความทุกข์ความวุ่นวายใจต่างๆ จะเป็นที่พึ่ง คือป้องกันไม่ให้มีภัยอันตรายต่างๆ มาเบียดเบียน

ดังนั้น จึงขอให้เราพยายามคิดดีอยู่เรื่อยๆ คิดด้วยความเมตตา คิดด้วยความกรุณา และคิดด้วยมุทิตา คือมีความยินดีกับความสุขและความเจริญของผู้อื่น เวลาผู้อื่นเขามีความสุข เขาได้ดิบได้ดี เราต้องแสดงความยินดีชื่นชมไปกับความสุขความเจริญของเขา อย่าไปอิจฉาริษยา เพราะอิจฉาริษยานี้เป็นเหมือนยาพิษ เป็นเหมือนไฟเผาผลาญจิตใจ

เมื่อเรามีความอิจฉาริษยา เราก็จะคิดไม่ดี จะคิดปองร้ายผู้อื่น จะคิดเบียดเบียนผู้อื่น แต่ถ้าเรามีมุทิตา คือมีความยินดีกับความสุขความเจริญของผู้อื่น เราก็มีความสุขไปด้วย ความสุขใจนี้ก็เป็นบุญนั่นเอง

นี่คือ**การทำบุญโดยที่เราไม่ต้องเสียเงินแม้แต่บาทเดียว เพียงแต่เรามีความชื่นชมยินดีกับความสุขความเจริญของผู้อื่น ถึงแม้ผู้อื่นผู้นั้นจะเป็นศัตรูหรือเป็นคนที่ไม่มีความสนิทชิดชอบหรือเป็นคู่แข่งขันกัน แต่ถ้าเรามีมุทิตาจิตแล้ว จิตของเราจะเย็น จิตของเราจะสบาย นี่ก็เป็นการคิดที่ดีอีกอย่างหนึ่ง**

และประการที่สี่ ความคิดที่ดีอีกอย่างหนึ่งนี้ก็คือ **อุเบกขา** คือท่าน**สอนให้เราทำใจให้เป็นกลาง ทำใจให้ปล่อยวาง คือไม่ยินดียินร้ายกับเหตุการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นกับใครก็ตาม จะดีหรือร้าย เราก็เพียงแต่รับรู้ไว้ อย่าเอามาแบกใส่ใจของเรา** เช่น เวลาเราเห็นใครทำไม่ดี เราก็อย่าไปรู้สึกไม่ดีตามไปด้วย เราต้องยอมรับว่าเราอยู่ในโลกที่มีทั้งดีและไม่ดีปนเปไป มีของที่สะอาดและของที่สกปรก เช่น มีกองขยะ มีของสะอาด ก็คือของที่เขาขายอยู่ตามร้านค้าต่างๆ แต่ของเหล่านี้เมื่อเราใช้ไปแล้วมันก็กลายเป็นขยะไป ในโลกนี้ก็มีทั้งดีทั้งชั่วปนกันไป และเราก็ต้องสัมผัสสิ่งเหล่านี้อยู่เสมอ เราจึงต้องฝึกทำใจให้เป็นกลาง

ให้วางเฉย อย่าไปคือกคีใจกับสิ่งที่เราชอบ เพราะถ้าเราคีใจแล้ว เวลาสิ่งที่เราชอบจากเราไป เราก็จะเสียใจ แค่ถ้าเราทำใจเฉยๆ กับสิ่งที่เราชอบ เพียงแต่รับรู้ไว้ว่ามีสิ่งนี้เกิดขึ้นมาแล้ว แต่เราก็ต้องเตรียมตัวเตรียมใจรับกับการจากไปของสิ่งที่เราชอบ เพราะไม่มีอะไรในโลกนี้ที่จีรังถาวรที่จะอยู่ที่จะเป็นอย่างนั้นไปตลอดเวลา สิ่งที่เราชอบ เวลาเราได้มาใหม่ๆ มันก็สวยงามคีน่ารักคี แต่ถ้าอยู่กับเราไปนานๆ เข้า มันก็จะเปลี่ยนไป จากของใหม่ก็จะกลายเป็นของเก่า แล้วก็จะกลายเป็นของชำรุดของเสียไปได้ในที่สุด

ดังนั้น **ถ้าเราทำใจของเราให้เป็นกลาง คือไม่มีอารมณ์คือกคีใจหรือรังเกียจเสียอกเสียใจกับสิ่งที่เราไม่ชอบ ใจของเราก็จะอยู่เป็นปกติอยู่สงบเย็นสบาย ไม่ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นมาก็ตาม ไม่ว่าจะได้ยินเสียงที่ไพเราะหูหรือได้ยินเสียงที่ไม่ไพเราะหู ใจของเราก็จะเฉยๆ ไม่รู้สึกคือกคีใจ หรือเสียอกเสียใจ เพราะเรารู้ว่าเสียงต่างๆ นั้นเป็นสิ่งที่เราไปบังคับไม่ได้** เช่น เสียงสรรเสริญหรือเสียงตำหนินินทา เป็นเสียงของคนอื่นเขา คนอื่นเขาเป็นคนพูดออกมา เขาจะสรรเสริญหรือเขาจะนินทา เราก็ไม่มีอำนาจไม่มีสิทธิที่จะไปห้ามเขาได้ แต่สิ่งที่เราห้ามได้ก็คือใจของเรา เราห้ามใจของเราอย่าไปหลงกับเสียง เสียงมันก็เป็นเสียงอย่างเคียว

เท่านั้น มันไม่มีความวิเศษอะไรในเสียง แต่เราไปหลงยึดติดว่ามันวิเศษ เวลาเขาชมเรา เราก็ดีอกดีใจ เวลาเขาตำหนิติเตียนนินทาเรา ว่ากล่าวตักเตือนเรา เราก็ไม่พออกพอใจ นี่เป็นการกระทำที่ไม่ถูก

วิธีที่ถูก ก็ต้องทำใจให้รู้ไว้ แต่อย่าเอามาแบก อย่าเอามาใส่บ่าแบกหาม มีสุภาษิตที่ว่าไว้ว่า "รู้ไว้ใช่ว่า ใส่บ่าแบกหาม" คือใจของเราต้องรับรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นที่ใจไปสัมผัสด้วย ซึ่งมีทั้งดีและไม่ดี มีทั้งสิ่งที่เราชอบและไม่ชอบ ถ้าเราอยากจะรักษาความสงบความสบายใจเอาไว้ เราต้องทำใจเฉยๆ ไว้ อย่าไปดีอกดีใจ อย่าไปเสียอกเสียใจ ด้วยการทำความเข้าใจว่าเราบังคับสิ่งต่างๆ ไม่ได้ สิ่งต่างๆ เขาเป็นของเขาอยู่อย่างนั้น เขาเป็นมาตั้งแต่ก่อนที่เราเกิดแล้ว และจะเป็นอย่างนี้ต่อไปหลังจากที่เราตายไปแล้ว เช่น ก่อนที่เราเกิด ก็มีคนเกิดขึ้นอยู่เยอะแยะ มีคนตายอยู่เยอะแยะ ขณะที่เราอยู่ในขณะนี้ ก็มีคนเกิดมาเยอะแยะ มีคนตายไปเยอะแยะและ หลังจากที่เราตายไปแล้ว ก็จะมีคนเกิดและคนตายอยู่เช่นเดิม เพราะนี่เป็นเรื่องของโลกนี้มันเป็นอย่างนี้

ถ้าเราไปดีใจกับการเกิด เราก็จะเสียใจกับการตาย ถ้าเราไม่ดีใจกับการเกิด เราก็จะไม่เสียใจกับการตาย เช่น คนที่เราไม่รู้จัก เวลาเขา

เกิดมา เราก็ไม่ได้ดีใจว่าเขาเกิดมา เวลาเขาตายไป เราก็ไม่เสียอกเสียใจ แต่คนที่เรารู้จัก เช่น ลูกของเรา หรือญาติพี่น้องของเรา เวลาเขาเกิดมา เราก็ดีอกดีใจ พอเขาตายไป เราก็เสียอกเสียใจ ก็เป็นเพราะเราหลงไปดีใจกับเขาเวลาที่เขาเกิดขึ้นมา เมื่อเราหลงแล้วดีใจแล้ว เราก็เกิดความยึดติด เกิดความผูกพัน พอเวลาที่เขาจากเราไป เราก็เสียอกเสียใจร้องห่มร้องไห้

พระพุทธเจ้าจึงสอนให้เราพิจารณาอยู่เสมอว่าสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ล้วนมีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไปด้วยกันทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นอะไรก็ตาม เป็นวัตถุหรือเป็นบุคคล ก็เป็นอย่างนี้เช่นเดียวกัน จึงสอนไม่ให้หลงยึดติดกับสิ่งต่างๆ ที่มาปรากฏ เพราะว่ามันไม่อยู่กับเราไปตลอดทั้งดีและชั่วก็เช่นเดียวกัน เช่น เสียงที่เขาชมเรา พอเขาพูดเสร็จแล้ว มันก็หายไปแล้ว หรือเสียงที่เขาตำหนิว่ากล่าวนินทาเรา พอเขาพูดเสร็จแล้ว มันก็หายไปแล้ว เราอย่าเอามาอัดไว้ในใจ อย่าเอามาจดจำเอาไว้ มันมาแล้วมันก็ผ่านไป ก็ขอให้มันผ่านไป ใครจะชมก็ให้เขาชมไป เราฟังแล้วเราก็ปล่อยวางแล้วก็ให้มันผ่านไป ใครตำหนิว่ากล่าวตักเตือนเรา เราก็ฟังไว้แล้วเราก็ปล่อยวางให้มันผ่านไป หรือเราจะเอามาคิดก็ได้ ถ้าเราเอามาคิดก็ให้คิดด้วยเหตุด้วยผล เวลาที่เขาชมเรา สิ่งที่เขาชมเรานั้นเป็น

ความจริงหรือไม่ ถ้าเป็นความจริงก็แสดงว่าเขาเป็นคนตาดี แต่ถ้าสิ่งที่เขาชมเรานั้นไม่เป็นความจริงก็แสดงว่าตาเขาไม่ดี เช่นเดียวกับการนินทา ถ้าเขานินทาว่ากล่าวตักเตือนเรา แล้วสิ่งที่เขาพูดนั้นเป็นความจริง มันก็จะเป็นประโยชน์กับเรา เพราะเราจะได้นำเอามาแก้ไขต่อไป แสดงว่าเขาเป็นคนตาดี แล้วเราก็ได้รับประโยชน์จากการว่ากล่าวตักเตือน แต่ถ้าเขาว่าเราแล้ว เราไม่ได้เป็นตามที่เขาว่า ก็แสดงว่าตาเขาไม่ดี และเราก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปทำอะไร เราก็เพียงแต่รับรู้ไว้แล้วก็ปล่อยให้มันผ่านไปเท่านั้น

นี่คือการทำใจให้เป็นอุเบกขาท่ามกลางสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ที่มีทั้งดีและไม่ดีปนกันไป ถ้าเราไม่รู้จักทำใจเป็นกลางแล้ว ใจของเราก็จะแกว่งไปแกว่งมาตามสิ่งต่างๆ ที่มาสัมผัส เวลามีสิ่งที่ดีมาก็แกว่งไปหาไปเกาะไปติด พอสิ่งนั้นจากไปก็มีความเสียใจ มีความเศร้าสร้อยหงอยเหงา เวลาสิ่งที่ไม่ดีมาสัมผัส เราก็จะเกิดอาการหงุดหงิดใจรำคาญใจ แต่ **สิ่งเหล่านี้เราสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกทำใจให้เป็นอุเบกขา ให้นิ่งเฉย วิธีที่ง่ายที่สุด ก็คือการนั่งสมาธิ ด้วยการสวดมนต์ หรือด้วยการบริกรรม พุทโธ พุทโธ ไปอยู่ในใจ พยายามฝึกทำเรื่อยๆ สวดมนต์ไปเรื่อยๆ ไม่ให้ไปคิดเรื่องราวต่างๆ ให้มีสติอยู่กับการสวดมนต์ หรือให้มีสติอยู่**

กับการบริกรรมพุทโธ พุทโธ ไปเรื่อยๆ แล้วจิตของเราจะปล่อยวาง จะเป็นอุเบกขาได้ แล้วต่อไปเวลาที่เราจะต้องไปสัมผัสกับสิ่งที่เราไม่ชอบ แล้วเกิดความรู้สึกหงุดหงิดใจ เราก็เพียงแต่บริกรรม พุทโธ พุทโธ ไปภายในใจก็ได้ หรือสวดมนต์ไปภายในใจก็ได้ แล้วใจของเราจะปล่อยวาง เรื่องที่ทำให้เราหงุดหงิดได้ คือเราไม่ไปคิดถึงเรื่องที่ทำให้เราหงุดหงิดใจ เราก็จะไม่หงุดหงิดใจ

แต่บางทีถ้าเราไม่เคยฝึกการทำสมาธิมาก่อน พอเราได้สัมผัสกับเรื่องอะไร เราก็เกาะติดกับมันเลย ทั้งๆ ที่เราไม่ชอบแต่เราก็ยังอดคิดถึงมันไม่ได้ เช่น เรื่องตำหนินินทาอย่างนี้ ถึงแม้คนเขาจะพูดตั้งแต่เมื่อวานนี้แล้ว วันนี้เรายังเอามาคิดอยู่ก็มี ทั้งๆ ที่เราไม่ควรเอามาคิดเลย คิดไปก็ทำให้จิตใจเราหงุดหงิดรำคาญใจไปเปล่าๆ ถ้าเราเคยฝึกทำสมาธิ เคยสวดมนต์อยู่เรื่อยๆ หรือเคยบริกรรมพุทโธอยู่เรื่อยๆ เราก็จะรู้จักวิธีทำใจของเราไม่ให้หงุดหงิด ไม่ให้ดีใจได้ ไม่ให้เสียใจได้

จึงขอให้เราพยายามฝึกทำใจของเราให้เป็นกลาง ให้เป็นอุเบกขาอยู่เรื่อยๆ เห็นอะไรที่ชอบก็อย่าไปหลงดีอกดีใจ ต้องคอยเตือนว่ามันไม่อยู่กับเราไปตลอด มันมาแล้วเดี๋ยวก็ไป เช่นเดียวกับสิ่งที่เราไม่ชอบก็ไม่ต้องไปหงุดหงิดใจ มันก็ไม่ได้อยู่กับเราไปตลอด มันมาแล้วเดี๋ยวมัน

ก็ไปเช่นเดียวกัน ถ้าเราคอยสอนใจอยู่อย่างนี้อยู่เรื่อยๆ แล้ว ต่อไปใจของเราจะไม่หวั่นไหวกับเรื่องราวต่างๆ ที่มาสัมผัส ไม่ว่าจะดีหรือไม่ดีก็ตาม เราสามารถอยู่เหนืออำนาจของสิ่งต่างๆ ได้ เพราะเราไม่ไปหลงยึดติดกับสิ่งต่างๆ นั่นเอง

นี่คือ**การคิดดีที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เราคิดกันอยู่เสมอมี ๔ ประการด้วยกัน คือ ให้คิดด้วยความเมตตา ให้คิดด้วยความกรุณา** คือความสงสาร **ให้คิดด้วยมุทิตา** ความยินดีกับความสุขและความเจริญของผู้อื่น และ**ให้คิดด้วยอุเบกขา** คือไม่ยินดียินร้ายกับสิ่งต่างๆ ที่เราต้องสัมผัสอยู่ในชีวิตประจำวันของเรา ถ้าเราทำอย่างนี้ได้แล้วจิตใจของเราก็จะหลุดพ้น จะอยู่ห่างไกลจากความทุกข์ จะหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้ จึงขอฝากเรื่องของการบำเพ็ญตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านี้ให้ท่านได้นำไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

ธรรมะในศาลา

“พัฒนาจิตใจ”

วันนี้เป็นวันที่ท่านไม่ต้องไปทำงานทำการเนื่องจากเป็นวันหยุดราชการ เป็นวันพระปิยมหาราช เป็นวันที่พวกเราได้น้อมรำลึกถึงพระคุณอันประเสริฐของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๕ ที่ทรงมีพระคุณต่อประเทศชาตินานับประการ ส่วนหนึ่งความเจริญของประเทศเราที่เป็นอยู่ในขณะนี้ก็เกิดจากการที่พระองค์ได้ทรงวางรากฐานของความเจริญไว้ให้พวกเรานั่นเอง เพราะทรงมีพระปรีชาญาณสามารถมองเห็นถึงอนาคต รู้ว่าควรจะต้องทำอะไรในวันนั้นเพื่อให้ได้เป็นรากฐานของความเจริญที่เป็นมาจนถึงปัจจุบันนี้ พวกเราอยู่ดีมีสุขอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขก็เพราะพระคุณของท่านนั่นเอง เราจึงเทิดทูนบูชายกย่องสรรเสริญในพระองค์ท่านเพราะพระองค์ท่านนั้นทำแต่ความดีนั่นเอง

คนที่ทำความดีย่อมมีคนยกย่องสรรเสริญ มีคนนับถือ มีคนเลื่อมใส มีคนที่อยากจะคบค้าสมาคมด้วย แต่คนที่ไม่ทำความดีย่อมไม่มีใครอยากจะคบค้าสมาคม ไม่มีใครยกย่องและสรรเสริญ ดังนั้น การที่เราได้มาเกิดมนุษย์ เรามีโอกาสที่จะทำความดีได้มาก มีโอกาสที่จะพัฒนาตัวเราให้เป็นผู้ประเสริฐ ให้เป็นที่นับหน้าถือตาเคารพนับถือของผู้อื่นได้ อยู่ที่ว่าเราจะทำหรือไม่ ถ้าเราไม่ได้ทำ เราก็จะไม่ได้ทำให้ตัวเรานั้น

เป็นคนดี เป็นคนที่น่าเคารพนับถือเลื่อมใส มันอยู่ที่ตัวเราอยู่ที่การกระทำ ไม่ได้อยู่ที่ครอบครัวที่เรามาเกิด **ถึงแม้เราจะมาเกิดในครอบครัวที่สูงส่ง มีฐานะมียศถาบรรดาศักดิ์สูงส่งขนาดไหนก็ตาม แต่ถ้าเราไม่ทำความดี เราก็ไม่ได้ดีตามไปกับฐานะของครอบครัวที่เรามาเกิด เพราะความดีและความชั่วอยู่ที่การกระทำของเรา ไม่ได้อยู่ที่ครอบครัว ไม่ได้อยู่ที่เพศ อยู่ที่วัย ไม่ได้อยู่ที่มีการศึกษาสูงหรือไม่ แต่อยู่ที่การกระทำความดี**

การกระทำความดี ก็คือการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นโดยไม่ได้หวังผลตอบแทนจากการกระทำนั้นๆ ถ้าหวังผลจากการกระทำ ก็ไม่เรียกว่าเป็นการทำความดี เรียกว่าเป็นการซื้อขาย เป็นการแลกเปลี่ยน เราทำอะไรให้เขาแล้วเขาก็ให้สิ่งตอบแทนกับเรา อย่างนี้ก็ไม่ได้ทำให้เราเป็นคนดีขึ้นแต่อย่างใด คนที่จะเป็นคนดีได้จะต้องมีความเสียสละ จะต้องเสียสละความเห็นแก่ตัว เสียสละความเกียจคร้าน เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นเหตุที่จะทำให้เจริญ แต่จะทำให้เสื่อมทำให้ตกต่ำ คนที่เห็นแก่ตัวก็ดี คนที่มีความเกียจคร้านก็ดี ไม่มีทางที่จะเจริญรุ่งเรือง ไม่มีทางที่จะเป็นคนดีได้ เพราะก็ไม่ต่างกับเดรัจฉานทั้งหลาย เดรัจฉานนั้นเขาก็ไม่ค่อยทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น เขาก็ไม่ขยัน เขาขยันเฉพาะเวลาที่เขาหิวเขาต้องการอะไรเท่านั้น เขาจึงหามา ถ้านอกจากเวลานั้นแล้วเขาก็ชอบนอนอยู่เฉยๆ

หรือชอบเล่น ไม่ได้ทำอะไรให้เกิดประโยชน์ แต่พวกเรานี้เป็นมนุษย์ พวกเราสามารถทำประโยชน์ได้ แต่ถ้าเราเอาแบบของเดรัจฉานมาใช้ ตัวเราก็ไม่ต่างกับเดรัจฉานเท่าไหร่ เพราะมนุษย์นี้เขาก็ยกย่องแล้วว่าเป็นผู้ประเสริฐ ประเสริฐกว่าเดรัจฉาน เพราะมนุษย์ทำความดีได้ มนุษย์ละความเห็นแก่ตัวได้ มนุษย์ละความขี้เกียจได้ แต่ถ้าเราไม่ละความเห็นแก่ตัว ละความขี้เกียจ เราก็ไม่ต่างจากเดรัจฉานไปสักเท่าไหร่

ดังนั้น **อย่าไปคิดว่าเรามาเกิดเป็นมนุษย์แล้วเราจะประเสริฐ เพราะเราเป็นมนุษย์ เราอาจจะไม่ประเสริฐก็ได้ เราอาจจะสู้เดรัจฉานบางตัวก็ไม่ได้** เช่น พวกวัวควายที่ต้องไปทำงานทำการลากเกวียนหรือลากคันไถ ถึงแม้จะไม่ได้ทำด้วยความเต็มใจก็ตาม แต่อย่างน้อยเขาก็ยังทำประโยชน์ให้กับเจ้าของที่เลี้ยงดูเขา แต่เราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วเรากลับไม่สนใจที่จะมีความขยันหมั่นเพียรในการทำความดี ในการลดความเห็นแก่ตัวของเรา เราก็ไม่ต่างจากเดรัจฉานสักเท่าไหร่ จึงขอให้เราพยายามหันมาสร้างความดีที่ตัวเราก่อน เราไม่จำเป็นจะต้องมีเงินทองมากถึงจะทำความดีได้ เช่น คนบางคนคิดว่าจะทำบุญนี้จะต้องมีเงินถึงจะทำบุญได้

การทำบุญให้ทานนี้ก็เป็นวิธีหนึ่งของการทำความดี แต่ก็มีวิธีอื่นที่เราสามารถทำความดีได้ เช่น การรับใช้ผู้อื่น เช่น บิดามารดาของเรา เรารับใช้บิดามารดาของเราก็เท่ากับเราได้ทำบุญ หรือเรารับใช้ผู้อื่นก็ได้ คนอื่นที่เขาตกทุกข์ได้ยากลำบากลำบน ไม่มีที่พึ่งอาศัย ถ้าเราพอที่จะสงเคราะห์ช่วยเหลือให้เขาได้อยู่ดีขึ้นได้ อย่างนี้ก็เป็นการทำความดี การทำความดีจึงไม่ได้อยู่ที่เงินทองเพียงอย่างเดียว

การทำความดีการเสียสละนี้ เสียสละได้หลายวิธีด้วยกัน เราจึงไม่ควรที่จะปล่อยชีวิตของมนุษย์ของเรานี้ให้ผ่านไปโดยไม่ได้ทำความดี ไม่ได้ทำประโยชน์ ไม่ได้เสียสละ ไม่ได้กำจัดความเกียจคร้าน เพราะไม่เช่นนั้นแล้วชีวิตของการเป็นมนุษย์ก็จะไม่เป็นประโยชน์ เพราะการเกิดเป็นมนุษย์นี้เป็นภพเดียวชาติเดียวที่จะทำให้เราสามารถพัฒนาตัวเราเอง สร้างประโยชน์ให้กับตัวเราเองได้อย่างมาก เช่นที่พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ทั้งหลายหรือพระมหากษัตริย์ที่ทรงธรรมทั้งหลายได้บำเพ็ญ ท่านก็บำเพ็ญด้วยการเสียสละ ด้วยการช่วยเหลือผู้อื่น คือไม่คิดแต่จะทำประโยชน์เพื่อตนเองเพียงโดยถ่ายเดียว เมื่อประโยชน์ของตนนี้พอเพียงแล้ว ก็ควรที่จะทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นด้วย

ประโยชน์ของเรานี้ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องมีมากมาย มีเพียงปัจจัย ๔ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพก็ถือว่าเพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องเป็นมหาเศรษฐีมีเงินเป็นร้อยล้านพันล้านแต่ไม่ได้ทำความดี ไม่มีใครเขายกย่องสรรเสริญนับหน้าถือตา ถ้ามี ก็มีแต่พวกที่เป็นริ้นเป็นพวกที่ชอบดูดเลือดผู้อื่น พวกกาฝาก พวกนี้เขาจะยกย่องสรรเสริญพวกคนร่ำคนรวยเพราะเขาจะได้รับประโยชน์ คือได้รับเงินทองจากการที่ไปยกย่องสรรเสริญคนร่ำคนรวยนั่นเอง แต่คนที่ดีเขาจะไม่ได้สนใจกับคนที่ร่ำรวย เขาจะไม่สนใจว่าเขารวยขนาดไหน แต่จะดูว่าเขาเป็นคนดีหรือไม่ เขาทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นหรือไม่ เขาเสียสละหรือไม่ อย่างนี้ต่างหากที่ทำให้คนเรามีความเลื่อมใสเคารพนับถือ เช่น พวกเราเคารพนับถือในพระพุทธเจ้าในพระอรหันต์ทั้งหลาย หรือในพระมหากษัตริย์ที่ทรงธรรม ก็เพราะท่านเหล่านี้ท่านมีความเสียสละ ท่านตั้งมั่นอยู่ในความขยันหมั่นเพียรที่จะทำประโยชน์สุขให้กับผู้อื่น และตั้งมั่นอยู่ในศีลในธรรม คือไม่ว่าจะทำอะไรก็จะไม่ทำโดยผิดศีลผิดธรรม คือจะไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ลักทรัพย์ไม่ประพฤติผิดประเวณี ไม่พูดปดมดเท็จ ไม่เสพสุรายาเมา และอบายมุขทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นการเล่นการพนัน การเที่ยวกลางคืน หรือการคบคนชั่วเป็นมิตร เหล่านี้เป็นสิ่งที่ท่านจะหลีกเลี่ยง เพราะไม่ได้เป็นเหตุที่จะทำให้เป็นคนดีและเป็นคนเจริญได้

ถ้าคนดีแล้วจะต้องไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขทั้งหลาย จะต้องไม่ทำผิดศีลผิดธรรม ถ้าต้องการอะไรก็จะหามาด้วยความถูกต้องด้วยความสุจริต ไม่หามาด้วยวิธีการทุจริต เพราะถ้าทำด้วยวิธีการทุจริต ถึงแม้จะเอาสิ่งที่ได้มานี้มาทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นก็ไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้อง ไม่ได้ทำให้ตนเองเป็นคนดี แต่อย่างน้อยก็ดีกว่าคนที่หามาด้วยความไม่ถูกต้อง ผิดศีลผิดธรรม แล้วก็เก็บเอาไว้ใช้โดยไม่เอาไปแจกจ่ายผู้อื่นเลย ถ้าอยากจะทำให้ดีจริงๆ ก็ควรที่จะหามาด้วยวิธีที่สุจริต ไม่ผิดศีลผิดธรรม แล้วก็นำสิ่งที่เราหามาได้มาสงเคราะห์ผู้อื่น มาทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น ถ้าเราทำอย่างนี้ได้เราก็จะเป็นคนดีขึ้นมา

นอกจากการกระทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นแล้ว เราก็ยังต้องทำความดีที่สูงขึ้นไปกว่านั้นอีก คือเราต้องดำรงชีวิตของเราให้อยู่ในสภาพที่ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ถึงแม้เราทำความดี แต่ถ้าเรามีความโกรธเคือง อาฆาตเคียดแค้นพยาบาท ความอาฆาตเคียดแค้นพยาบาทนี้ก็จะสามารถทำให้เรากลายเป็นคนไม่ดีไปได้

ดังนั้น เราจึงต้องคอยควบคุมดูแลอารมณ์ของเราไม่ให้มันลุด้วยอำนาจแห่งโทสะ โมหะ และโลภะ เพราะเมื่อลุด้วยอำนาจของโลภะ โทสะ โมหะแล้ว ก็จะไม่สามารถที่จะรักษาความดีที่มีอยู่ในตัวได้ เพราะ

เมื่อเวลาเราเกิดความโกรธมากๆ เราก็อยากจะทำร้ายผู้อื่น อยากจะอาฆาตพยาบาทแก้แค้นผู้อื่นที่สร้างความเจ็บแค้นให้กับเรา แต่ถ้าเรามีสติคอยเฝ้าดูอารมณ์ของเราอยู่เสมอ พยายามรักษาอารมณ์ของเราให้สงบให้เย็นให้สบายด้วยการฝึกบำเพ็ญจิตตภาวนา กล่อมจิตใจด้วยธรรมะ ด้วยการพิจารณาคำสอนของพระพุทธเจ้าก็ได้ หรือด้วยการควบคุมจิตใจให้รำลึกถึงคำว่า พุทโธ พุทโธ ไปภายในใจก็ได้

ถ้าเรามีพุทโธอยู่ภายในใจไปเรื่อยๆ แล้ว เวลาที่เราเกิดความโกรธเราก็จะมีน้ำดับไฟ เวลาเราเกิดความโกรธ เราก็บริกรรมพุทโธ พุทโธภายในใจ อย่าไปคิดถึงเรื่องที่ทำให้เราโกรธ พอเราบริกรรมพุทโธ พุทโธไปเรื่อยๆ สักระยะหนึ่งแล้ว เราก็จะลืมเรื่องที่ทำให้เราโกรธ ลืมคนที่ทำให้เราโกรธ ใจของเราก็จะกลับเย็นสบายมีความสุข ไม่เคียดแค้นไม่พยาบาท เหตุการณ์ที่เขาทำไปมันก็ผ่านไปแล้ว เราย้อนกลับไปแก้ไม่ได้ ไปห้ามไม่ให้เขาทำไม่ได้ แต่สิ่งที่เราแก้ได้ทำได้ก็คือใจของเรา เราเพียงแต่ยับยั้งใจของเราให้อยู่นิ่งเป็นปกติ เท่านี้ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะไม่เสียหาย ทุกสิ่งทุกอย่างก็ยังดีอยู่ เราก็ยังเป็นคนดีอยู่ แต่ถ้าเราหักห้ามจิตใจของเราไม่ได้ เวลาที่เราเกิดความโกรธขึ้นมา เราก็จะต้องไปพูดในสิ่งที่ไม่ดี ไปทำในสิ่งที่ไม่ดี แล้วเราก็มาเสียใจภายหลัง แล้วคนอื่น

เขาก็เห็นว่าเราเป็นคนไม่ดี ถึงแม้ว่าเราเคยทำความดีมามากน้อยเพียงไรก็ตาม พอเราทำความไม่ดีเพียงครั้งเดียวเท่านั้นเอง เราก็กลายเป็นคนไม่ดีไปได้

ดังนั้น นอกจากการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น นอกจากการไม่เกียจคร้านแล้ว เราก็ยังต้องคอยควบคุมอารมณ์ของเรา **การจะควบคุมอารมณ์ได้ เราจะต้องฝึกเจริญสติอยู่เสมอ ให้ดูที่ใจเราเป็นหลัก อย่าไปดูสิ่งภายนอกมากจนเกินไป เวลาเราดูอะไร เห็นอะไร ได้ยินอะไร ใจของเราจะต้องมีปฏิกิริยาตอบโต้ขึ้นมาทันที เราต้องรู้ว่าขณะนั้นใจของเรากำลังเอียงไปในทางไหน ไปทางโลภ ไปทางโกรธ ไปทางหลง หรือใจของเรายังเป็นปกติอยู่ ถ้าเรามีปัญญา เรารู้ว่าในโลกนี้ไม่มีอะไรที่น่ายินดีน่ายินร้าย เพราะทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ไม่มีคุณค่าอะไร แต่ความหลงของเราทำให้เราไปให้คุณค่ากับมันเอง ที่ไม่มีคุณค่าก็เพราะว่ามันไม่เป็นที่พึ่งของใจนั่นเอง มันไม่สามารถดับความทุกข์ของใจได้ เวลาที่มีความทุกข์ ไม่มีอะไรในโลกนี้ที่จะดับความทุกข์ของใจได้ นอกจากปัญญาเท่านั้น คือพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า**

ดังนั้น ถ้าเราเข้าใจหลักนี้แล้ว เราจะไม่หลงยึดติด เราจะไม่หลงอยากได้ และเราจะไม่เสียใจ เวลาที่เราต้องสูญเสียสิ่งต่างๆ ไป เพราะ

เรารู้ว่ามีก็เท่านั้น สูญเสียไปก็เท่านั้น แม้แต่ชีวิตคือสังขารร่างกายเราก็เป็นเช่นนั้นเหมือนกัน เวลามีชีวิตอยู่ถ้าเรารู้จักใช้ให้เป็นประโยชน์ มันก็จะเป็นประโยชน์กับจิตใจ ถ้าเราไม่รู้จักใช้ มันก็ไม่มีคุณค่าอะไร เพราะว่าคุณค่าอย่างเดียวที่ร่างกายจะทำให้กับจิตใจได้ ก็คือการทำความดีนี้เอง แต่ถ้าเราไม่ทำความดีแล้ว มีร่างกายนี้ไปก็มีไปอย่างนั้น ไม่ได้พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น ไม่ได้สร้างภูมิคุ้มกัน ถ้าไปหลงยึดติดแล้ว ยิ่งกลับทำให้มีความทุกข์เพิ่มมากยิ่งขึ้นไปอีก

คนที่ยึดติดกับร่างกายมากๆ เวลาร่างกายเป็นอะไรไป จะมีความทุกข์ มีความหวั่นไหว มีความกลุ้มใจ เวลาที่ร่างกายเจ็บไข้ได้ป่วย หรือเวลาที่หมอบอกว่าจะอยู่ได้ไม่นาน ตอนนั้นจิตใจจะมีความวุ่นวายมาก ไม่รู้จะทำอย่างไร นั่นก็เป็นเพราะว่าขาดปัญญา เพราะไปหลงยึดติดกับร่างกายว่าเป็นสมบัติของตน ว่าเป็นตัวเป็นตนของตนเอง แต่ถ้าได้ยินได้ฟังได้ศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่เรื่อยๆ แล้ว จะรู้ว่าร่างกายนี้ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่ตัวเรา ไม่ใช่ของเรา เป็นเหมือนกับสมบัติอื่นๆ ที่เราหามาได้ เช่น บ้าน รถยนต์ เสื้อผ้า สิ่งต่างๆ เหล่านี้ก็เป็นสมบัติเป็นสิ่งที่มีอยู่ในโลกนี้แล้ว เพียงแต่ว่าเมื่อเรามาเกิด เรามีโอกาส เราก็หามาครอบครองไว้เป็นสมบัติเท่านั้นเอง แต่เราก็ไม่รู้ว่าสมบัติต่างๆ เหล่านี้

สักวันหนึ่งก็ต้องจากเราไป หรือไม่เช่นนั้นเราก็ต้องจากมันไป เพราะเราอยู่ในโลกของอนิจจัง คือความไม่จีรังถาวร ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมีการหมดไป ดังที่**พระพุทธเจ้าทรงตรัสสอนเสมอว่า ถ้ามีการเกิดขึ้นก็ต้องมีการดับไปเป็นธรรมดา การเกิดและการตายนี้เป็นของคู่กัน**

ถ้าไม่ศึกษาไม่สนใจที่จะนำเอามาพิจารณา นำเอามาพร่ำสอนจิตใจ ก็จะไม่มีสิ่งที่จะคอยต้านความหลงที่จะไปเห็นผิดเป็นชอบ เห็นว่าเป็นตัวเป็นตน เป็นของๆ เรา ว่าเป็นสิ่งที่เราพึ่งพาอาศัยให้ความสุขกับเราได้ แต่ความจริงแล้วมันไม่ได้เป็นดังเช่นที่ความหลงพาให้เราคิด ถ้าเราคิดว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่จีรังถาวร เป็นสิ่งที่ดับความทุกข์ภายในใจเราไม่ได้ ไม่ใช่เป็นสมบัติของเรา เราก็จะไม่หลงยึดติด เรามีก็มีไป ใช้มันได้ก็ใช้มันไปให้เกิดประโยชน์ แต่จะไม่ยึดติดว่าจะต้องอยู่กับเราไปตลอด เมื่อถึงเวลาที่มันจะต้องจากเราไป หรือเราจะต้องจากมันไป เราก็ไปได้อย่างสบายอกสบายใจ ไม่มีความเสียดาย ไม่มีความอาลัยอาวรณ์อยู่ในจิตใจ ไม่มีความทุกข์

นี่คือสิ่งที่เราควรที่จะให้ความสนใจศึกษาให้มาก เพราะถ้าเราศึกษามากเท่าไหร่ เราก็จะมีปัญญาความรู้ความฉลาดมากยิ่งขึ้นไป **ความรู้**

ของพระพุทธศาสนาเป็นความรู้ชนิดเดียวเท่านั้นที่ดับความทุกข์ได้ แต่ความรู้อย่างอื่นในโลกนี้ไม่สามารถนำเอาไปดับความทุกข์ได้ ต่างกันตรงนี้ จะเรียนจบปริญญาเอกกี่วิชา จะได้ปริญญามากี่ใบก็ตาม ก็ยังไม่สามารถดับความทุกข์ใจได้ ดับความวุ่นวายใจ ความเศร้าโศกเสียใจ ความกลุ้มอกกลุ้มใจได้

แต่ถ้าศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า แล้วนำเอามาพร่ำสอนที่ใจอยู่เสมอแล้ว จะมีเกราะคุ้มกันความทุกข์ เพราะใจจะไม่ไปยึดไปติดกับอะไร เพราะรู้ว่าสักวันหนึ่งก็จะต้องจากกัน สักวันหนึ่งก็จะต้องไม่ได้อยู่ร่วมกัน เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วใจก็ไม่กล้าที่จะไปยึดไปติด ไม่ได้ไปหวังเอาความสุขจากสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ แต่จะหาความสุขที่เกิดจากการปล่อยวาง เพราะเวลาใจปล่อยวางแล้วจะมีความสุขใจ เบาใจ โล่งอกโล่งใจ ไม่ต้องกังวลกับใครทั้งสิ้น ไม่ต้องห่วงอะไรกับใครทั้งสิ้น เพราะรู้ว่าห่วงไม่ได้ กังวลไม่ได้ เพราะรู้ว่าสักวันหนึ่งเขาก็จะต้องเป็นไปตามเรื่องของเขา เขาเกิดมาแล้วก็ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายไปด้วยกันทุกคน จะช้าหรือเร็วเท่านั้นเอง แต่ใจที่มีปัญญาพร่ำสอนอยู่ตลอดเวลาแล้วจะเตรียมตัวเตรียมใจ ถ้าพูดตามภาษาชาวบ้านก็คือจะปลงได้ วางได้ ปล่อยได้ มีก็มี ไปก็ไป จะอยู่แบบไม่มีเป็นหลัก คือจะไม่อาศัย

สิ่งต่างๆ เป็นสิ่งที่ให้ความสุขกับเรา แต่จะหาความสุขจากการทำจิตใจให้สงบด้วยการทำความดีวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการรับใช้ผู้อื่น สงเคราะห์ผู้อื่น ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความขยันหมั่นเพียร เฝ้าดูใจด้วยสติอยู่เสมอ ไม่ให้ไปยึด ไปติด ไปหลง ไปยินดี ไปยินร้ายกับสิ่งต่างๆ

สิ่งต่างๆ เขาก็เป็นของเขาอยู่อย่างนั้นมาก่อนเรามาเกิด แล้วเขาก็จะเป็นอย่างนี้ไปหลังจากที่เราตายไปแล้ว เราไม่สามารถมาเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ได้ แต่สิ่งที่เราเปลี่ยนได้สิ่งเดียวเท่านั้นก็คือใจของเรา พลิกใจของเราให้หันจากความโลภ ความโกรธ ความหลง เข้าสู่ธรรมะ เข้าสู่ปัญญา เข้าสู่การไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง นี่เป็นสิ่งที่เราทำกันได้ และเป็นสิ่งที่วิเศษที่สุดถ้าเราทำได้ เพราะจะทำให้เราหมดทุกข์หมดภัย หมดเวรหมดกรรม ไม่ต้องไปเกิดแก่ เจ็บ ตาย อีกต่อไป ดังที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายได้บำเพ็ญกันมา ท่านทำเพียงสิ่งนี้เพียงสิ่งเดียวเท่านั้น คือพลิกใจของท่านจากความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้กลายเป็นใจที่สะอาดบริสุทธิ์ ไม่มีความโลภ ความโกรธ ความหลง เมื่อไม่มีความโลภ ความโกรธ ความหลงแล้ว ก็ไม่มีเหตุที่จะสร้างความทุกข์ให้กับใจ ก็จะอยู่ไปอย่างบรมสุขไปตลอดอนันตกาล เป็นความสุขที่ไม่มีความเสื่อมคลาย

นี่คือประโยชน์ที่เราจะได้รับจากการเข้าหาพระพุทธศาสนา จากการที่ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เราจึงไม่ควรจะปล่อยเวลาของเราให้ผ่านไปโดยไม่ได้ศึกษาพระธรรมคำสอน ไม่ได้ปฏิบัติตามพระธรรมคำสอน เช่น ทำบุญให้ทาน รักษาศีล ปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์ฟังธรรม ถ้าเราได้ทำแล้ว จิตใจของเราก็จะพัฒนาขึ้นไปตามลำดับ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ก็จะเบาบางลงไปตามลำดับ ความทุกข์ก็จะน้อยลงไปตามลำดับ ความสุขก็จะมีมากขึ้นไปตามลำดับ จนกระทั่งเป็นความสุขที่เต็มเปี่ยมอยู่ในหัวใจ อยู่ในความสามารถของเรา อยู่ในเอื้อมมือของเรา อยู่ที่ว่าเราจะทำหรือไม่เท่านั้น คนอื่นทำแทนเราไม่ได้ เราต้องทำเอง เหมือนกับการรับประทานอาหาร คนอื่นรับประทานแทนเราไม่ได้ เราต้องรับประทานเอง การพัฒนาจิตใจด้วยการกระทำความดีก็เป็นสิ่งที่เราต้องทำเอง โดยอาศัยแบบฉบับของผู้ที่ได้ทำความดีมาในอดีตมาเป็นตัวอย่าง เช่น พระปิยมหาราช ถ้าเราน้อมรำลึกถึงคุณงามความดีของท่าน แล้วเราเอาท่านมาเป็นแบบฉบับ เราก็จะมีกำลังจิตกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตไปในทางที่ดีที่งามและจะได้พัฒนาตัวเองให้เป็นคนดีเป็นคนประเสริฐได้ต่อไป

จึงขอฝากเรื่องของการมาบำเพ็ญบุญกุศล มารำลึกถึงพระคุณอันประเสริฐของพระพุทธเจ้าก็ดี ของพระอรหันต์ก็ดี ของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงธรรมก็ดี ให้ไว้เป็นคติตัวอย่าง ให้เกิดศรัทธา ให้เกิดฉันทะ วิริยะที่จะทำความดีไปเรื่อยๆ แล้วประโยชน์สุขต่างๆ ก็จะเป็นผลที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัยมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และบุญกุศลที่ท่านได้มาบำเพ็ญกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขและความเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ โดยทั่วหน้ากันเทอญ

ธรรมะในศาลา

“กฐินกาล”

วันนี้เป็นวันออกพรรษา เป็นวันที่พระไม่ต้องอยู่จำพรรษาตลอดระยะเวลา ๓ เดือน เพราะได้อยู่มาครบทั้ง ๓ เดือนแล้ว ตั้งแต่วันนี้ไปจนถึงสิ้นเดือน ๑๑ จนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นเวลา ๑ เดือน เรียกช่วงเวลานี้ว่า **"กฐินกาล" คือ เป็นเวลาที่ศรัทธาญาติโยมจะได้ถวายผ้ากฐินให้กับพระที่อยู่จำพรรษาในแต่ละอาวาส ในแต่ละวัดนี้จะรับกฐินได้เพียงครั้งเดียวในหนึ่งปีและต้องรับในช่วงเดือนนี้ คือตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นพุทธบัญญัติ**

เมื่อก่อนนี้พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงอนุญาตให้ญาติโยมถวายผ้ากฐินให้กับพระ ต่อมาทรงเห็นว่ามีความเดือดร้อน พระสงฆ์มีจำนวนมากขึ้นไม่สามารถหาผ้าป่ามาใช้ได้ **ผ้าป่า ก็คือผ้าที่เขาทิ้งไว้ในป่าช้า** เช่น ผ้าห่อศพหรือผ้าที่ทิ้งไว้ตามกองขยะ สมัยก่อนที่จะมีผ้ากฐิน พระภิกษุท่านก็แสวงหาผ้าป่ากัน เก็บเล็กผสมน้อยได้มากี่ชิ้นก็เก็บไว้ แล้วก็นำมาปะมาเย็บมาต่อจนกลายเป็นผืนขึ้นมา นั่นเป็นการใช้ผ้าของพระภิกษุในสมัยก่อนที่จะมีการถวายผ้ากฐิน แต่ต่อมามีศรัทธาออกบวชเป็นจำนวนมาก จึงหาผ้าไม่พอใช้ พระพุทธเจ้าจึงเมตตาอนุญาตให้ศรัทธาญาติโยมนำถวายผ้ากฐินได้

ผ้ากฐิน นี้ก็คือผ้าที่ยังไม่ได้ตัดเย็บเป็นจีวร ยังไม่ได้เป็นผืน เช่นเป็นผ้าขาว แล้วให้พระภิกษุมาตัดเย็บจีวรกันเอง แล้วก็นำเอาไปซักย้อม เพราะผ้าของพระนี้ ญาติโยมไม่ค่อยรู้เรื่อง ให้พระท่านตัดเย็บของท่านเองดีกว่า ให้ท่านซักย้อมของท่านเองดีกว่า เพราะผ้าที่ญาติโยมไปซื้อตามร้านมา บางทีก็ไม่ได้ขนาด บางทีก็ไม่ได้สีของพระที่ท่านใช้อยู่ ถ้านำเอามาเป็นผ้าขาวแล้ว ท่านก็จะได้ไปตัดเย็บแล้วซักย้อมเอง ท่านก็จะได้ตามขนาดของท่าน เพราะพระแต่ละรูปก็มีขนาด สูง เตี้ย ไม่เท่ากัน อ้วน ผอม ไม่เท่ากัน ถ้าไปได้ผ้าสำหรับพระผอม คนอ้วนไปใส่มันก็จะไม่พอ ถ้าไปได้ผ้าสำหรับคนอ้วนใส่ คนผอมใส่มันก็จะหลวม มันก็จะใหญ่เกินไป ดังนั้น ในสมัยพระพุทธกาลจึงไม่มีการนิยมตัดเย็บผ้าจีวรสำเร็จรูปถวายให้กับพระภิกษุ มีแต่ถวายผ้าขาวแล้วพระท่านจะนำเอาไปตัดเย็บ ซัก ย้อม ของท่านเอง

ผ้ากฐินก็เช่นเดียวกัน เป็นผ้าที่ยังไม่ได้ตัดเย็บเป็นผืนเป็นจีวร เป็นผ้าขาวเอามาถวายให้กับพระ และต้องไม่ถวายเจาะจงว่าให้กับพระภิกษุรูปหนึ่งรูปใด ให้ถวายเป็นสังฆทาน คือให้เป็นของสงฆ์ เป็นของส่วนรวมของพระทุกรูป แล้วให้พระที่อยู่ในวัดนั้นท่านพิจารณากันเองว่าผู้ใดสมควรที่จะได้รับผ้าผืนนั้นเอาไปตัดเย็บซักย้อม

นี่คือเป็นที่มาของผ้ากฐินในอดีต แต่ในสมัยปัจจุบันนี้การถวายผ้ากฐินนั้นไม่ได้มุ่งไปที่ผ้าเพียงอย่างเดียว แต่มุ่งไปที่บริวารต่างๆ เครื่องใช้ไม้สอย และก็จตุปัจจัยคือเงินทองที่ญาติโยมได้รวบรวมกันเพื่อที่จะถวายในการทำนุบำรุงพระอาราม เพราะวัตถุข้าวของต่างๆ ย่อมมีการเสื่อมไปเป็นธรรมดา ย่อมมีการชำรุด ต้องมีการซ่อมแซมกัน ก็ต้องอาศัยปัจจัยเงินทองที่ญาติโยมได้เสียสละบริจาคถวายให้กับวัด

ดังนั้น ถ้าต้องถวายเงินมากๆ จึงกลายเป็นงานใหญ่ขึ้นมา กฐินนี้จึงกลายเป็นงานใหญ่ขึ้นมาเพราะว่าจะต้องถวายเงินตามพอสมควรเพื่อจะได้นำเอาไปซ่อมแซมกุฏิ วิหาร โบสถ์ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยเพื่อที่จะได้เป็นที่กราบไหว้บูชา แต่ความจริงแล้วกฐินจริงๆ นี้ก็หมายถึงผ้าผืนเดียว หรือหลายๆ ผืนก็ได้ เพราะมีพระอยู่หลายรูป แต่ในพิธีเขามีผ้าขาวเพียงผืนเดียว แล้วก็ถวายพวกผ้าบริวารซึ่งเป็นผ้าไตรที่ตัดเย็บเรียบร้อยแล้ว ผ้าขาวที่ได้มานั้นทรงบัญญัติให้นำเอาไปตัดเย็บและซักย้อมให้เสร็จภายในวันเดียว คือในวันที่รับผ้ากฐินแล้วพระภิกษุที่อยู่ในวัดทุกรูปจะต้องช่วยกันตัดเย็บซักย้อมจีวรให้เสร็จภายในวันนั้นเพื่อที่จะได้ไม่ปล่อยให้มันเป็นเรื่องราวคาราคาซังยืดยาว

เวลาทำอะไร พระพุทธเจ้าทรงปรารถนาให้รีบๆ ทำให้เสร็จ ไม่ให้นอนใจ ไม่ให้ผัดวันประกันพรุ่ง และไม่ต้องการให้เสียเวลามากกับการตัดเย็บผ้าจีวรหรือเรื่องของวัตถุต่างๆ เพราะการบวชในพระพุทธศาสนานั้นมีเป้าหมายไปที่ใจเป็นหลัก ต้องการชำระใจให้สะอาดบริสุทธิ์เพื่อใจจะได้มีแต่ความสุข ทุกวันนี้ที่ใจของเราไม่มีความสุขกันมากเท่าที่ควรมีแต่ความทุกข์มารุมเร้าอยู่ตลอดเวลาก็เพราะมีความโลภ ความโกรธ ความหลง คอยสร้างความทุกข์ สร้างความวุ่นวายใจ สร้างความเสียอกเสียใจให้ไม่รู้จักจบจักสิ้นนั่นเอง ผู้ที่บวชในพระพุทธศาสนานี้ก็มีความปรารถนาที่จะหลุดพ้นจากความทุกข์ หลุดพ้นจากความวุ่นวายต่างๆ จึงต้องอยู่แบบสมถะเรียบง่าย เพราะสิ่งต่างๆ ที่จิตใจไปเกี่ยวข้องด้วยนั้นเป็นเหตุที่จะสร้างความทุกข์ สร้างความวุ่นวายใจให้ มีอะไรก็ต้องห่วง ต้องกังวล ต้องทุกข์ ต้องเป็นภาระดูแลรักษา มีมากก็มีภาระมาก มีความทุกข์มาก มีน้อยก็มีความทุกข์น้อย

พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้พระภิกษุอยู่อย่างสมถะ ไม่ให้มีสมบัติข้าวของเงินทอง ให้มีเพียงแต่สิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของสมณเพศนั่นก็คืออัฐบริขารซึ่งเป็นบริขาร ๘ ชิ้น ประกอบด้วย ผ้า ๓ ผืน ประคดเอว ๑ ชิ้น เป็นสี่ บาตร ๑ ใบ เป็นห้า มีดโกนไว้สำหรับปลงผม เป็นหก

“

พระพุทธเจ้าไม่สร้างวัดเลยแม้แต่วัดเดียว
แต่ทรงสร้างพระอรหันต์ไว้เป็นจำนวนมาก
เพราะนั่นคือเป้าหมายของพระพุทธเจ้า
ในการประกาศพระธรรมคำสอน

”

เข็มกับด้ายเอาไว้สำหรับปะเย็บจีวร เป็นเจ็ด และที่กรองน้ำ เพราะในสมัยก่อนนั้นพระภิกษุท่านใช้น้ำจากลำธารจากห้วยจากบึง ซึ่งมักจะมีตัวสัตว์อยู่ในนั้นด้วย จึงต้องใช้ที่กรองน้ำเพื่อจะได้ไม่เอาตัวสัตว์ติดมาด้วย จะมีเครื่องกรองน้ำเล็กๆ ที่สามารถหิ้วติดตัวไปได้ ไปไหนมาไหนได้ เวลาจะตักน้ำก็ใช้ที่กรองน้ำนั้นตัก

นี่ก็คือสมบัติที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของสมณเพศ มีเพียงเท่านี้ ไม่ทรงปรารถนาให้มีมากไปกว่านี้ แม้แต่กุฏิที่พักอาศัยก็ไม่ได้ทรงกำหนดไว้ตายตัว ปล่อยให้เป็นไปตามมีตามเกิด อยู่ตามโคนไม้ก็ได้ อยู่ตามเรือนร้างก็ได้ อยู่ตามถ้ำก็ได้ หรือถ้ามีผู้มีศรัทธาสร้างกุฏิถวายให้ใช้เป็นที่พักอาศัยก็ใช้ได้ แต่ไม่ทรงสอนให้พระไปยุ่งไปเกี่ยวไปขวนขวายกับสิ่งเหล่านี้ ไม่ต้องการให้ไปเรี่ยไรเงินทองจากญาติโยมไปสร้างกุฏิไปสร้างโบสถ์ไปสร้างอะไรต่อมิอะไรมากมายก่ายกอง การก่อสร้างต่างๆ นี้ทรงปล่อยให้เป็นไปตามศรัทธาของญาติโยม ถ้าญาติโยมมีศรัทธาอยากจะสร้างถวายก็ทรงอนุญาต แต่ไม่เคยปริปากเอ่ยขอให้ญาติโยมช่วยสร้างนั้นช่วยสร้างนี้

พระพุทธเจ้าไม่สร้างวัดเลยแม้แต่วัดเดียว แต่ทรงสร้างพระอรหันต์ไว้เป็นจำนวนมาก เพราะนั่นคือเป้าหมายของพระพุทธเจ้าในการประกาศ

พระธรรมคำสอน พระองค์ต้องการที่จะให้สัตว์โลกได้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด หลุดพ้นจากกองทุกข์ เพื่อจะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ บรรลุถึงพระนิพพานที่เป็นบรมสุข ปรมัง สุขัง ไปตลอดอนันตกาล มีแต่ความสุขอยู่ในหัวใจไปตลอด ไม่ทุกข์กับเรื่องอะไรทั้งสิ้น แม้แต่ความแก่ ความเจ็บ ความตายของร่างกายก็จะไม่ทุกข์ด้วย จะเป็นจะตายก็ไม่เดือดร้อน จะอดอยากขาดแคลนอย่างไรก็ไม่วุ่นวายใจ เพราะใจไม่ได้มีความหลงยึดติดกับสิ่งต่างๆ ใจสามารถอยู่ตามลำพังของใจได้ ถึงแม้จะไม่มีทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทอง ไม่มีอาหารรับประทานอย่างมากร่างกายก็ต้องตายไป แต่ใจนี้ไม่ได้ตายไปกับร่างกาย ใจที่ได้ชำระความโลภ ความโกรธ ความหลง จนหมดสิ้นไปแล้ว จะไม่วุ่นวายกับอะไรทั้งสิ้น จะมีมากมีน้อย จะได้จะเสียอะไรไป ก็ไม่ได้ถือเป็นเรื่องสำคัญอะไร ไม่มีการร้องห่มร้องไห้ เศร้าโศกเสียใจ กินไม่ได้ นอนไม่หลับ

นี่คือ**เป้าหมายของพระพุทธศาสนา ทรงสอนให้สัตว์โลกปฏิบัติเพื่อกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ที่เป็นเหมือนเชื้อโรคของใจสร้างความทุกข์ใจให้ไม่รู้จักจบจักสิ้น** เช่นเดียวกับเชื้อโรคทางร่างกายที่จะสร้างความเจ็บไข้ได้ป่วยให้กับร่างกาย จึงต้องมียาไว้สำหรับรักษาร่างกายก็ต้องมียา มีหมอ มีโรงพยาบาล ถึงจะรักษาโรคภัยไข้เจ็บให้หายได้

ใจก็ต้องมีธรรมะโอสถ ก็คือการศึกษาและการปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ทรงสอนให้ทำความดีทั้งหลายให้ถึงพร้อม ให้กำจัดบาปทั้งหลายให้หมดสิ้นไป และให้ชำระใจให้สะอาดบริสุทธิ์ กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง นี่คือสิ่งที่พุทธศาสนิกชนต้องศึกษาและปฏิบัติตาม เมื่อปฏิบัติตามได้แล้วก็จะได้สมบัติอันล้ำค่าคือ **มรรคผลนิพพาน** ไม่ต้องไปเวียนว่ายตายเกิดในภพน้อยภพใหญ่อีกต่อไป

นี่คือความวิเศษของพระพุทธศาสนาที่จะมอบให้กับหัวใจของสัตว์โลกที่มีจิตศรัทธาที่จะน้อมเอาไปปฏิบัติ ถ้าไม่นำเอาไปปฏิบัติ ถึงแม้จะได้พบกับพระพุทธศาสนา ได้พบกับพระพุทธเจ้า ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร เพราะ**พระพุทธเจ้าไม่สามารถเสกหรือเป่าให้เราพ้นทุกข์ได้ ให้เรามีแต่ความสุขได้ ไม่มีใครเสกหรือเป่าเราได้ มีแต่ตัวเราเท่านั้นที่จะต้องเสกต้องเป่าให้กับตัวเราด้วยการทำบุญให้ทานอยู่เรื่อยๆ มีเงินทองมากน้อยก็อย่าหวงไว้ อย่าหวงเก็บเอาไว้ เก็บไว้เท่าที่จำเป็นต่อการดูแลรักษาร่างกาย ส่วนที่เหลือก็ให้เอาไปแจกเอาไปจ่ายเอาไปสงเคราะห์ไปช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก เพราะจะทำให้ใจมีความอิ่ม มีความสุขเป็นอาหารใจ แต่ถ้าเอาเงินไปเที่ยวไปกินไปดื่มไปหาความสุขจากสิ่งต่างๆ ก็จะทำให้ใจมีความหิวมากยิ่งขึ้นไป เที่ยวเท่าไหร่ก็ไม่รู้จักพอ**

ซื้ออะไรมามากน้อยเพียงไรก็ไม่รู้จักพอ เพราะการได้วัตถุข้าวของต่างๆ มานั้น ไม่ได้เป็นอาหารของใจ แต่เป็นยาพิษของใจ ทำให้ใจนั้นหิว กระหายอยากไม่รู้จักจบจักสิ้น

ถ้าเอาเงินนี้ที่ใช้ไปเที่ยว ไปกินไปดื่ม ไปซื้อของฟุ่มเฟือยต่างๆ นำเอาไปบริจาค เอาไปช่วยเหลือ เอาไปทำให้เกิดประโยชน์แก่สังคม แก่เพื่อนมนุษย์ ก็จะทำให้จิตใจมีความอิ่มเอิบ มีความสุข และมีความพอ จะทำให้ไม่อยากเที่ยว ไม่อยากไปหาอะไรกินไปหาอะไรดื่ม ไม่อยากไปดูหนัง ไม่อยากไปฟังเพลง อยู่กับบ้านเฉยๆ แสนจะสุขแสนจะสบาย ไม่ต้องไปเดือดร้อนวุ่นวายกับการเดินทางไปตามสถานที่ต่างๆ ไปเที่ยวมามากน้อยเพียงใด กลับมาบ้านก็นอนก่ายหน้าผากเหมือนเดิม ก็ยังมีความหิว มีความอยาก ที่อยากจะออกไปเที่ยวเหมือนเดิมอยู่ แต่ถ้าได้ทำบุญทำทานแล้ว จิตใจจะอยู่เย็นเป็นสุข จะไม่รู้สึกอยากจะไปทำอะไร

นี่คือสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงเน้นให้พวกเราทำกัน ก็คือสร้างความสุขภายในใจด้วยการทำความดี คือการทำบุญให้ทานและให้ละเว้นจากการกระทำบาป เพราะการกระทำบาปจะทำให้จิตใจมีความทุกข์ มีความกังวล มีความเดือดร้อน เวลาเราทำบาปแล้ว ใจเราจะไม่สบาย เราจะหวาดกลัว เราจะกังวล เพราะเรากลัวจะต้องไปใช้บาปใช้กรรมนั่นเอง

จึงทรงสอนให้เราอย่าไปทำบาป อย่าไปเบียดเบียนผู้อื่น อยากจะได้อะไรมา อยากจะทำอะไรก็ให้หาให้ทำด้วยความสุจริต คืออย่าไปทำร้ายชีวิตของผู้อื่น อย่าไปเอาทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทองของผู้อื่นโดยที่เขาไม่อนุญาต อย่าไปยุ่งเกี่ยวกับสามีภรรยาของผู้อื่น อย่าไปโกหกหลอกลวงผู้อื่นเพื่อให้เขาตายใจเพื่อเราจะได้ตักตวงประโยชน์จากเขา และให้ละเว้นจากการเสพสุรายาเมาของมึนเมาทั้งหลาย เพราะเมื่อเสพไปแล้วจะไม่มีสติประคับประคองใจ จะทำให้ไม่สามารถตั้งอยู่ในความดีได้ เวลาเมาแล้วเดี๋ยวก็อาละวาดด่าคนนั้นด่าคนนี้ ทะเลาะกับคนนั้นทะเลาะกับคนนี้ มีเรื่องมีราวกับคนนั้นกับคนนี้ แล้วไม่ช้าก็เร็วก็ทุบตีกัน ทำลายกัน ทำร้ายกัน และอาจจะถึงแก่ชีวิต ก็ต้องไปเดือดร้อนวุ่นวาย ต้องไปหลบหนีเจ้าหน้าที่ตำรวจ นี่คือผลที่จะตามมาจากการทำบาป

ดังนั้น ก่อนที่เราจะทำอะไร ขอให้เราคิดให้ดีเสียก่อนว่ามันไม่คุ้มค่า **ถ้าเราทำบาปแล้ว ต่อให้เราได้อะไรมามากน้อยเพียงไรก็ตาม มันไม่คุ้มค่า เพราะนอกจากความทุกข์ความวุ่นวายใจแล้ว ยังต้องไปเกิดในอบายอีก ตายไปแล้วจะไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์ ไม่ได้ไปเป็นเทวดา ไม่ได้ไปเป็นพระอริยเจ้า แต่จะต้องไปใช้กรรมเป็นเดรัจฉานบ้าง ไปตกนรกบ้าง ไปเป็นเปรตบ้าง เป็นผีบ้าง นี่คือที่ไปของผู้ที่ทำบาปทำกรรม**

พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้เรามี**หิริโอตตัปปะ** คือ **มีความละอายในการทำบาป และมีความกลัวบาป** เพราะถ้าเราอายแล้วเราก็จะไม่กล้าทำ เหมือนกับเวลาเราออกมานอกบ้าน เราจะอายชาวบ้านเขาถ้าเราไม่ได้ล้างหน้าล้างตา ไม่ได้หวีเผ้าหวีผม ไม่ได้แต่งเนื้อแต่งตัว ลองคิดดูสิว่าถ้าเราออกมาแบบล่อนจ้อน เสื้อผ้าก็ไม่ใส่ ผมเผ้าก็ไม่หวี เราจะรู้สึกอายหรือไม่ นั่นแหละคือความอายเป็นอย่างนั้น แต่อายแบบนั้นยังไม่เสียหายอะไร ไม่เหมือนกับการกระทำบาป การกระทำบาปนี้น่าอับอายมาก เราคงไม่อยากจะให้คนอื่นเขารู้ว่าเราชอบโกหกหลอกลวง เราไม่อยากให้คนอื่นรู้ว่าเราชอบลักทรัพย์ ชอบฉ้อโกง เราไม่อยากจะให้คนอื่นเขารู้ว่าเราชอบแย่งผัวแย่งเมียของคนอื่นเขา เราไม่อยากให้คนอื่นเขารู้ว่าเราชอบฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เพราะเรารู้ว่ามันเป็นสิ่งที่น่าอับอายขายหน้า เวลาเราทำเราจึงมักจะปกปิดไว้ เวลาใครถามก็มักจะโกหก จะไม่ตอบตามความเป็นจริง เวลาตำรวจจับไปก็บอกว่าไม่ได้ทำ ถูกกลั่นแกล้งหรืออะไรก็ว่าไป แต่ในที่สุดก็ต้องไปติดคุกติดตะรางรับกรรม เพราะหลักฐานมันยืนยันว่าเราได้ทำมา

ดังนั้น **ถ้าเรามีความอายบาปเหมือนกับเราอายที่เราไม่ได้แต่งกายแต่งหน้าทาปาก ไม่ได้แต่งตัวให้เรียบร้อยก่อนออกจากบ้าน ฉันใด**

ก็ขอให้เราอายในการกระทำบาปแบบนั้น แล้วเราจะได้ไม่กล้าทำบาป เพราะคนทำบาปแล้ว ไม่มีใครยกย่องสรรเสริญว่าเป็นคนดี ไม่มีใครอยากจะคบค้าสมาคม เป็นคนที่น่ารังเกียจของสังคม เราคงไม่อยากจะเป็นอย่างนั้น

ถ้าเราไม่อยากจะเป็นอย่างนั้น เราก็ต้องระมัดระวังเวลาที่เราพูดอะไร เราทำอะไร เราต้องพิจารณาอยู่เสมอว่าเป็นบาปเป็นกรรมหรือเปล่า ถ้าเป็นบาปเป็นกรรม ก็อย่าไปพูด อย่าไปทำ อดทนเอาไว้ อดใจเอาไว้ ไม่เป็นไร ไม่มีอะไรก็อยู่ได้ ตายไปก็ไม่เป็นไร ตายไปแล้วได้ไปเกิดอยู่บนสวรรค์ ดีกว่าทำบาปแล้วพอตายไปก็ต้องไปตกนรก สู้อยู่แบบสุจริต อยู่แบบไม่ทำบาปดีกว่า ถึงแม้จะอดอยากขาดแคลน ถึงแม้จะไม่ได้เที่ยว ไม่ได้มีเงินทองไปซื้อข้าวของสิ่งของต่างๆ แต่อย่างน้อยใจจะมีความสงบ มีความเย็นสบาย และเมื่อตายไปก็ได้ไปสวรรค์ นี่คือการต่อสู้กับการกระทำบาป

ขอให้เราระลึกเสมอถึงผลของบาปที่จะตามมา ไม่มีใครอยากจะไปเกิดเป็นเดรัจฉานกัน ทุกคนอยากจะเกิดเป็นมนุษย์ทั้งนั้น ถ้าเราคิดอย่างนี้แล้วเราก็จะได้ไม่กล้าทำบาป ขอให้เราเชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงรู้ทรงเห็นและนำมาสั่งสอน เพราะพระพุทธเจ้ามีญาณ มีตาวิเศษ

มีดวงตาเห็นธรรม เห็นจิตใจที่ไม่ตายไปกับร่างกาย เห็นจิตใจที่ออกจากร่างแล้วต้องไปหาร่างใหม่อยู่ตามบุญตามบาปกรรมที่ได้ทำไว้ ถ้าทำบุญไว้ก็ได้ไปร่างทิพย์ ได้ร่างทิพย์ของเทวดา ได้ร่างของมนุษย์ ถ้าทำบาปก็ได้ร่างทิพย์ของนรกของเปรต หรือได้ร่างของเดรัจฉาน

นี่เป็นสิ่งที่พวกเรามองไม่เห็นกัน มีพระพุทธเจ้าเพียงพระองค์เดียวในเบื้องต้น แล้วต่อมาก็มีพระอรหันตสาวกที่มองเห็นตามที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสสอนไว้ ท่านจึงนำเอามาสั่งสอนพวกเรา พวกเราจึงเปรียบเหมือนกับคนตาบอด ยังไม่สามารถมองเห็นสิ่งที่คนตาดีมองเห็นได้ เราจึงต้องเชื่อคนตาดี อาศัยคนตาดี เช่น เวลาจะเดินไปไหนมาไหน เวลาเดินข้ามถนน ก็ต้องอาศัยคนตาดีพาเดินข้ามไป ถ้าไม่มีคนตาดีพาเดิน เดี๋ยวเราก็จะต้องถูกรถชนตายได้ เพราะเรามองไม่เห็นรถที่จะวิ่งมานั่นเอง ฉันใด พระพุทธเจ้าก็เป็นเหมือนคนตาดี พวกเราเป็นเหมือนคนตาบอด เพราะเราไม่เห็นใจของเรา เราไม่เห็นดวงวิญญาณของเราว่าเวลาร่างกายนี้ตายไปแล้ว ใจของเราหรือดวงวิญญาณนี้ไม่ตายตามร่างกายไปด้วย เพราะใจหรือดวงวิญญาณนี้ไม่ตายนั่นเอง ไม่มีอะไรทำลายได้เพราะมันไม่ได้เป็นวัตถุเหมือนกับร่างกาย

ร่างกายเป็นวัตถุ จึงอยู่ภายใต้กฎของ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา แต่ใจนี้ไม่ได้เป็นวัตถุ จึงไม่บุบไม่สลายไม่เสื่อมไป ใจของเรานี้มีอายุยืนยาวนานมาก ถ้านับแล้วก็ไม่รู้กี่ล้านปีแล้ว ภพชาติต่างๆ ที่ใจไปเกิดนั้นมีมากมายก่ายกอง ถ้าเปรียบเทียบภพชาติต่างๆ หรือร่างกายต่างๆ ร่างของมนุษย์ ร่างของเครัจฉาน ก็เป็นเหมือนกับเสื้อผ้าที่เราเปลี่ยนใส่อยู่ทุกวันนี้ ร่างกายไม่ได้เสียไม่ได้ขาดไปกับเสื้อผ้า พอเสื้อผ้าชุดเก่าขาดไป เราก็หาซื้อมาใหม่ ใจกับร่างกายก็เป็นอย่างนั้น ร่างกายนี้ก็เป็นเหมือนเสื้อผ้าของใจ พอร่างกายเก่าเสียไปตายไป ใจก็ไปหาร่างกายใหม่มาใส่ เป็นอย่างนี้มานมนานแล้ว พระพุทธเจ้าซึ่งมีญาณหยั่งทราบถึงอดีตได้ ทรงย้อนกลับไปเพื่อที่จะหาจุดเริ่มต้นของดวงวิญญาณของดวงใจนี้ ก็ทรงย้อนไปไม่ถึง ย้อนไปเท่าไหร่ก็ยังไม่มีจุดเริ่มต้น

นี่คือเรื่องของใจของเราเป็นอย่างนี้ แต่เราจะไม่เห็นกันไม่รู้กัน เพราะความหลงจะหลอกให้เราคิดว่าร่างกายนี้เป็นใจ เป็นตัวเรา เวลาร่างกายเป็นอะไร ใจก็เป็นไปกับร่างกาย เช่น เวลาร่างกายเจ็บไข้ได้ป่วยหรือตายไป ใจก็วุ่นวายตามไปด้วย แต่ถ้าคนที่รู้แล้วเขาจะไม่วุ่นวายเหมือนกับคนสองคน คนหนึ่งไม่สบาย อีกคนหนึ่งเฉยๆ ไม่เป็นอะไร

คนที่เฉยๆ ก็ไม่วุ่นวายตามคนที่ไม่สบาย อีกคนตายไป คนที่อยู่ก็ไม่ร้องห่มร้องไห้ ไม่หวาดกลัว ไม่เสียอกเสียใจ เพราะมันเป็นคนละส่วนกัน มันเป็นคนละคนกัน ใจกับกายก็เป็นอย่างนั้น ถ้าเราศึกษาพระธรรมคำสอนแล้วนำเอามาปฏิบัติอยู่เรื่อยๆ แล้ว ต่อไปใจของเราจะเห็นความจริงว่าร่างกายกับใจนี้เป็นคนละส่วนกัน ร่างกายจะเป็นอะไร ใจก็จะไม่รู้สึกหวั่นไหว ไม่เดือดร้อน เพราะใจไม่ได้เป็นอะไรไปด้วยนั่นเอง นี่คือเรื่องของใจที่เราไม่รู้ แต่เราสามารถรู้ได้ถ้าเราศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า

จึงขอให้เรามีความศรัทธา เชื่อแล้วพยายามศึกษาพระธรรมคำสอนอยู่เรื่อยๆ ฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ แล้วก็นำเอาไปปฏิบัติ ทำบุญอยู่เรื่อยๆ รักษาศีลอยู่เรื่อยๆ นั่งสมาธิอยู่เรื่อยๆ เจริญวิปัสสนาเจริญปัญญาอยู่เรื่อยๆ แล้วต่อไปก็จะมีดวงตาเห็นธรรมขึ้นมา ตาที่บอดก็จะสว่างไสวขึ้นมา เห็นภพเห็นชาติ เห็นการเวียนว่ายตายเกิดของดวงใจของสัตว์ทั้งหลายได้

นี่คือสิ่งที่เราจะได้รับจากพระพุทธศาสนา จึงอย่าปล่อยโอกาสอันดีงามนี้ให้ผ่านไป ขอให้ทุ่มเทเวล่ำเวลาต่อการทำบุญ ต่อการศึกษาต่อการปฏิบัติ แล้วชีวิตของท่านจะมีแต่ความเจริญก้าวหน้า มีแต่

ความสุข ห่างไกลจากความทุกข์ทั้งหลาย จึงขอฝากเรื่องของการบำเพ็ญปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนนี้ให้ท่านได้นำเอาไปยึดไว้เป็นเครื่องนำทาง เพื่อจะได้พาให้ท่านไปสู่ที่สุขและที่เจริญต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัยมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และบุญกุศลที่ท่านได้มาบำเพ็ญกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขและความเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ โดยทั่วหน้ากันเทอญ

ธรรมะในศาลา

"บ้านของเราคือพระนิพพาน"

วันนี้เป็นวันที่ท่านไม่ต้องไปทำงานทำการ มีเวลาว่างจากภารกิจการงาน จึงได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ด้วยการมาวัดเพื่อมาทำบุญทำทาน มารักษาศีล มาฟังเทศน์ฟังธรรม มาปฏิบัติธรรม เพราะเป็นเหมือนกับการสะสมเสบียง หรือเป็นการนำเอาเงินไปฝากไว้ในธนาคารบุญ เพราะว่าชีวิตของเรานั้นไม่ได้หยุดแค่เพียงชาตินี้ภพนี้เท่านั้น เรายังต้องเดินทางต่อไป เราจึงต้องมีเสบียงติดตัวไปด้วย ต้องมีเงินฝากไว้ในธนาคารบุญเวลาที่เราต้องการอะไรในภายภาคหน้า เวลาเราไปเกิดข้างหน้า เราจะได้ไม่อดอยากขาดแคลน จะได้มีทุกสิ่งทุกอย่างที่เราต้องการครบถ้วนบริบูรณ์ จนกว่าเราจะได้เดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางที่พวกเราปรารถนากันก็คือ **พระนิพพาน** ซึ่งเป็นเหมือนบ้าน

ไม่มีใครไม่อยากจะอยู่บ้าน เวลาไปไหนไกลๆ ก็คิดถึงบ้าน ก็อยากจะเดินทางกลับบ้านกันทุกคน เพราะบ้านเป็นสถานที่ที่ให้ความสุขกับเราฉันใด พระนิพพานก็เป็นเช่นนั้น **พระนิพพานก็เป็นเหมือนบ้านของใจ เป็นบ้านที่ให้ความสุขที่เรียกว่า ปรมัง สุขัง บรมสุข เป็นความสุขที่ไม่มีความเสื่อมคลาย เป็นความสุขที่ถาวร และเป็นไปตลอดเวลา**

บ้านของเรา คือ พระนิพพาน จึงเป็นเป้าหมายของชีวิตของพวกเราทุกคน ที่เราต้องหมั่นสะสมบุญบารมีที่จะเป็นเสบียงที่จะสนับสนุนให้

เราได้เดินทางไปถึงในไม่ช้าก็เร็ว แต่ในขณะที่เรายังไปไม่ถึง ในแต่ละภพในแต่ละชาติเราก็จะมีแต่ความสุข มีแต่ความเจริญขึ้นไปตามลำดับ ถ้าเราสะสมบุญบารมีอยู่เรื่อยๆ ดังที่พวกเราได้มากระทำกันเป็นประจำ บุญบารมีนี่แลที่ทำให้พวกเราที่เกิดมานี้มีความแตกต่างกัน มีความสวยความงามแตกต่างกัน มีความฉลาดความโง่แตกต่างกัน มีฐานะการเงินการทองที่แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้เกิดจากบุญบารมีที่เราได้เคยสะสมไว้ในอดีต

ถ้าไม่มีบุญบารมีแล้ว พวกเราทุกคนเกิดมาก็ควรจะมีความเท่าเทียมกัน ไม่มีความแตกต่างกัน แต่เนื่องจากว่าบุญบารมีนี้เป็นเหตุจึงทำให้เรามีความแตกต่างกัน ถ้าสะสมบุญบารมีมามาก ก็จะมีสิ่งที่ดีมากกว่าผู้อื่น เช่น ถ้าได้สะสมทานบารมีมา ก็จะทำให้มีฐานะดีในทางการเงินการทอง เช่น ได้เกิดเป็นลูกเศรษฐี ได้เกิดเป็นลูกของพระเจ้าแผ่นดิน เกิดมาก็รวย ไม่ต้องไปดิ้นรนไปทำมาหากินให้เหนื่อยยาก เพราะทานบารมีที่ได้ทำไว้ในอดีตนั่นเอง เช่น พระพุทธเจ้า ในพระชาติสุดท้ายได้ทรงบำเพ็ญทานบารมีอย่างเต็มที่ เป็นพระเวสสันดร มีอะไรก็ยินดีที่จะสละที่จะแจกจะจ่ายให้กับผู้อื่น ไม่มีความหวงแหนไว้เลย เพราะพระองค์ทรงมีความสุขเวลาที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น และเมื่อหลังจากที่พระองค์ได้เสด็จสวรรคตแล้ว ก็ได้ไปเกิดอยู่ในสวรรค์ เมื่อหมดบุญ

จากสวรรค์ ก็ได้กลับมาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เป็นราชโอรสของพระเจ้าแผ่นดิน ไม่ต้องไปลำบากลำบนเกี่ยวกับเรื่องเงินทองต่างๆ มีปราสาทสามฤดูให้อยู่อย่างมีความสุข นี่คืออานิสงส์ของทานบารมี

ถ้าศีลบารมี ก็จะทำให้ได้ไปเกิดในสุคติ คือภพของมนุษย์ ของเทพ ของพรหม ของพระอริยเจ้าทั้งหลาย ถ้าเราอยากจะไปเกิดในสุคติ เราก็ต้องสะสมศีลบารมี คือต้องรักษาศีล ๕ ให้ได้มาก ถ้ารักษาได้อย่างเต็มที่ตลอดเวลา เราก็จะได้ไปเกิดทันที เวลาเราตายไป เราไม่ต้องไปเกิดในอบายอีกต่อไป เช่น พระโสดาบัน ท่านเป็นผู้ที่มีศีล ๕ อยู่ครบถ้วนบริบูรณ์ตลอดเวลา ท่านจะไม่ละเมิดศีล ๕ โดยเด็ดขาด ถึงแม้จะต้องเสียชีวิต ท่านก็ยินดีที่จะสละชีวิตเพื่อรักษาศีล ๕ ถ้าเราสามารถรักษาศีล ๕ แบบนี้ได้แล้ว ก็ถือว่าเราเป็นพระโสดาบันแล้ว

พระโสดาบันนี้เห็นแล้วว่าการละเมิดศีล การทำผิดศีล เป็นเหตุที่ทำให้ต้องไปเกิดในอบาย เช่น ไปเกิดเป็นเดรัจฉานหรือไปตกนรก เป็นต้น เกิดจากการกระทำ เมื่อเห็นดังนั้นแล้วก็ไม่กล้าทำ เพราะไม่อยากจะไปตกนรก ไม่อยากจะไปเกิดเป็นเดรัจฉาน ยอมตายดีกว่า ตายแล้วได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ใหม่ ดีกว่าทำผิดศีลแล้วมีชีวิตอยู่ต่อไป พอเมื่อตายไปแล้วจะต้องไปเกิดในอบาย ไม่คุ้มค่ากัน

นี่คือสิ่งที่พระโสดาบันท่านมีดวงตาเห็นธรรม สามารถมองเห็นดวงวิญญาณ สามารถมองเห็นดวงจิตดวงใจของท่านได้ ท่านรู้ว่าร่างกายของท่านนี้เป็นเพียงภาชนะ ไม่ได้เป็นตัวตนที่แท้จริง ตัวตนที่แท้จริงก็คือใจของท่านที่จะต้องไปเกิดใหม่ เมื่อเห็นอย่างนี้แล้วก็จะไม่กล้าทำบาป จะรักษาศีลยิ่งกว่าชีวิต

ถ้าใครสามารถมองเห็นจิตใจของตนเองได้แล้ว ก็จะไม่สงสัยในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด จะไม่สงสัยในเรื่องนรกเรื่องสวรรค์ เพราะรู้ว่าใจนี่แลคือผู้ที่จะไปเกิด เพราะใจนี้เป็นสิ่งที่ไม่ตาย ร่างกายตายไป ใจก็ไม่ได้ตายไปกับร่างกาย ใจก็ออกจากร่างไป ปล่อยให้ร่างกายนี้กลายเป็นซากศพ ส่วนใจก็ไปรับผลบุญผลกรรมที่ได้ทำต่อไป

ดังนั้น ถ้าเรายังไม่เห็น ก็ขอให้เราเชื่อในเรื่องการรักษาศีล พยายามบำเพ็ญศีลบารมีให้มาก อย่าไปเสียดายกับสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ หรืออย่าไปอยากได้สิ่งต่างๆ ในโลกนี้มากจนถึงกับต้องทำให้ผิดศีลผิดธรรม ถ้าอยากจะได้อะไรมา ก็ขอให้หามาด้วยความสุจริต อยากจะได้สามีอยากจะได้ภรรยาก็ไปสู่ขอตามธรรมเนียมประเพณี อย่าไปประพฤติผิดประเพณี เช่น ไปแอบเป็นชู้สาว แอบไปยุ่งเกี่ยวกับสามีภรรยา

ของผู้อื่น อย่างนี้ไม่คุ้มค่ากับสิ่งที่ได้มา ตายไปก็ต้องไปเป็นเดรัจฉาน เป็นต้น นี่คือเรื่องของศีล

ขอให้เราเชื่อ ถ้าเรายังไม่เห็นผลที่จะตามมาก็ขอให้เราเชื่อไว้ก่อน เพราะพระพุทธเจ้านั้นเห็นแล้ว แล้วก็ทรงนำมาสั่งสอนพวกเรา เพราะทรงรู้ว่าถ้าไม่สอนพวกเราก็จะไม่มีทางรู้ พวกเรานี้มีความหลงซึ่งเป็นความมืดบอดปกปิดความจริงเอาไว้ ทำให้เราเห็นว่าร่างกายของเรานี้คือตัวตนของเรา ชีวิตของเราอยู่ที่ร่างกายนี้ เมื่อร่างกายนี้ตายไปทุกอย่างนี้ก็ถือว่าจบไป เมื่อเผาแล้วกลายเป็นขี้เถ้าขี้ถ่านไป ก็ไม่มีผลอะไรตามมาอีกต่อไป ทำบุญก็ไม่มีผล ทำบาปก็ไม่มีผล แล้วเรื่องอะไรจะไปทำบุญให้เหนื่อยยาก สู้ทำบาปไม่ดีกว่าหรือ เพราะทำบาปนั้นมันสนุกกว่า มันได้ทำอะไรตามใจชอบ อยากจะได้ใคร ก็ไปอยู่กับเขา ไปแย่งเขา มาอยู่เป็นภรรยาเป็นสามีกัน นี่เป็นเพราะว่าความมืดบอดความหลงมันครอบงำจิตใจ ทำให้ไม่เห็นใจของตนเองว่าจะต้องไปรับใช้กรรมต่อไปในภายภาคหน้า

แต่เราโชคดีที่เกิดมาแล้วเราได้มาเจอพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าผู้ทรงรู้จริงเห็นจริง ทรงตรัสรู้ **คำว่าตรัสรู้ก็คือรู้ใจของเรานี่เอง** คนที่ยังไม่ตรัสรู้นี้จะไม่รู้ จะไม่เห็นใจของตน จะไม่รู้ว่ามีใจ จะคิด

ว่าใจกับร่างกายนี้เป็นส่วนเดียวกัน แต่ความจริงแล้วเป็นสองส่วน เหมือนน้ำกับขวดน้ำ น้ำที่อยู่ในขวดน้ำนี้ เวลาใส่เข้าไปเต็มๆ มันก็ดูเหมือนกับว่ามันไม่มีน้ำอยู่ในนั้น มันใส สะอาด ก็คิดว่ามีแต่ขวดน้ำอยู่เปล่าๆ แต่พอเราเปิดออกมาแล้วเทน้ำออกมา เราจึงจะรู้ว่าในขวดนี้ก็มีน้ำอยู่ด้วย นี่แหละคือสิ่งที่เรามองไม่เห็น คือเราไม่เห็นใจของเรา เราเห็นแต่กายของเราจึงกล้าทำบาปทำกรรมกัน เพราะว่าความอยากมันคอยกระตุ้นคอยผลักดันคอยหลอกให้เราหาสิ่งต่างๆ มาบำรุงบำเรอโดยไม่คิดถึงผลเสียหายที่จะตามมาต่อไป คนเราที่เกิดมามีความแตกต่างกันก็เป็นเพราะศีลนี่แหละ ถ้ารักษาศีลได้ก็ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ ถ้าไม่ได้รักษาศีลก็ต้องมาเป็นสุนัขที่อยู่ในวัดนี้แหละ เป็นเพราะว่าเขาไม่ได้รักษาศีล

จึงขอให้เราเชื่อไว้แล้วก็พยายามที่จะรักษาศีลไปเรื่อยๆ ถ้าเรารักษาศีล เรากล้าที่จะสละชีวิตเพื่อรักษาศีลได้ รับรองได้ว่าตายไปนี้ไม่ไปเกิดในอบายอย่างแน่นอน ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ หรือไม่เช่นนั้นก็ไปเกิดเป็นเทวดาอยู่ก่อน แล้วเมื่อหมดบุญเทวดาแล้วก็มาเกิดเป็นมนุษย์ แล้วก็จะได้มาบำเพ็ญปฏิบัติธรรมต่อไปจนได้บรรลุถึงพระนิพพานในอันดับต่อไป ถ้าจะบรรลุเป็นพระนิพพาน เมื่อกลับมาแล้วก็ต้องมาบำเพ็ญเนกขัมมบารมี นี่คือบารมีอีกขั้นหนึ่ง คือต้องมาปฏิบัติธรรมถือศีล ๘

คำว่า **เนกขัมมบารมี แปลว่า ออกจากกามสุข ละเว้นจากการหาความสุขทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ทางรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ** เช่น ไม่หาความสุขจากการกิน การดื่ม การดู การฟัง เป็นต้น ถ้ากินหรือดื่มก็กินด้วยความจำเป็นเท่านั้น เช่น ผู้ที่ถือเนกขัมมบารมีก็จะถือศีล ๘ จะไม่กินอาหารหลังจากเที่ยงวันไปแล้ว จะไม่หาความสุขจากสิ่งบันเทิงต่างๆ เช่น ดูหนังฟังเพลง ร้องรำทำเพลง อะไรเหล่านี้ก็จะละเว้นไป เวลาหลับนอนก็ไม่ได้แสวงหาความสุขจากการหลับนอนด้วยการนอนบนฟูกหนาๆ แต่ให้นอนบนพื้นแข็งๆ ปูเสื่อก็พอ นอนเพื่อพักผ่อนร่างกาย เพราะถ้านอนบนฟูกหนาๆ แล้วมันจะนอนนาน จะนอนที ๘ ชั่วโมง ๘ ชั่วโมง แต่ถ้านอนบนพื้นปูเสื่อแล้วจะนอนไม่นาน พอร่างกายได้พักผ่อนพอแล้วก็จะตื่นขึ้นมา เพื่อเราจะได้มาบำเพ็ญบุญที่สูงขึ้นไปกว่านั้นก็คือ สมาธิและปัญญา เพราะสมาธิและปัญญานี้จะเป็นเหตุที่จะทำให้ได้ไปถึงพระนิพพานได้

ทานบารมีอย่างเดียว ศีลบารมีอย่างเดียว เนกขัมมบารมีอย่างเดียว นี้ยังไม่พอเพียง ต้องมีสมาธิคืออุเบกขาบารมี และมีปัญญาบารมีด้วย ถึงจะสามารถทำให้จิตใจหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ทำให้บรรลุถึงพระนิพพานได้ ดังนั้น ถ้าเรามีความมั่นคงต่อการรักษาศีลแล้ว

ขั้นต่อไปก็คือเราต้องบำเพ็ญสมถะและวิปัสสนาภาวนา ด้วยการเจริญเนกขัมมบารมี แทนที่จะถือศีล ๕ เราก็เพิ่มเป็นศีล ๘ ศีลข้อที่ ๓ คือ กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี เราก็เปลี่ยนเป็น อพรัหมจริยา เวรมณี คือแทนที่จะไม่ประพฤติผิดประเวณีก็จะถือศีลพรหมจรรย์ ก็คือจะไม่ร่วมหลับนอนกับคู่ของเรา จะละเว้น จะไม่หาความสุขจากการหลับนอนกับสามีกับภรรยา แต่จะหาความสุขจากการเจริญสมถภาวนา คือทำจิตใจให้สงบด้วยการบริกรรมพุทโธๆ ไปภายในใจ หรือจะสวดมนต์ไปก่อนก็ได้ สวดมนต์ไปภายในใจไม่ต้องออกเสียงโดยให้มีสติรู้อยู่กับการสวด หรือบริกรรมก็ให้มีสติรู้อยู่กับการบริกรรม อย่าให้ใจแว๊บไปคิดถึงเรื่องอื่น พุทโธไป ถ้าคิดถึงเรื่องอื่นก็ดึงกลับมา

ในเบื้องต้น ใจจะไม่ยอมอยู่กับพุทโธหรืออยู่กับบทสวดมนต์ จะพุทโธได้สองคำก็ไปแล้ว คิดถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้แล้ว คนนั้นคนนี้แล้ว อย่างนี้เราก็ต้องหยุดแล้วก็ดึงกลับมาใหม่ แล้วก็เริ่มใหม่ พุทโธใหม่ สวดมนต์ไปใหม่ ทำอย่างนี้อยู่เรื่อยๆ เดี๋ยวต่อไปเราก็จะชนะเอง ต่อไปมันก็ยอมแพ้เราเอง เพราะว่ามันไปทีไร เราก็ดึงมันกลับมาทุกที ต่อไปมันเบื่อ มันก็ไม่ไป มันจะอยู่กับพุทโธๆ หรืออยู่กับบทสวดมนต์ ถ้าอยู่ไปได้อย่างต่อเนื่อง ไม่นานจิตก็จะรวมลงเข้าสู่ความสงบ ขณะที่จิตรวม

ลงนี้ ความรู้สึกทางร่างกายก็หายไป เหลือแต่จิตอยู่ตามลำพังของตน มีความสุข มีความอิ่ม มีความพอ เป็นอุเบกขา นี่คือการบำเพ็ญอุเบกขาบารมีด้วยการเจริญสมถภาวนา เพราะอุเบกขาคือที่อยู่ของจิตนั่นเอง

ถ้าจิตตั้งอยู่ในอุเบกขาแล้วจิตจะเป็นจิตที่ตั้งมั่น จะมีความแข็งแกร่งเหมือนกับก้อนหิน มีความหนักแน่นเหมือนกับก้อนหิน เวลามีอารมณ์อะไรมากระทบกับจิตก็จะไม่ลอยตามอารมณ์นั้นๆ ไป เช่น เวลามีความโกรธมากระทบก็จะไม่โกรธตาม เวลามีความโลภมากระทบก็จะไม่โลภตาม ต่างกับจิตที่ไม่มีอุเบกขาบารมี ไม่มีสมาธิ จะเป็นเหมือนกับขนนกปุยนุ่น เวลาลมพัดมาเบาๆ ก็จะปลิวตามลมไป **คนที่ไม่มีอุเบกขาบารมี ไม่ได้เจริญสมถภาวนา จะเป็นคนมีจิตใจที่รุ่มร้อนง่าย มีอะไรมากระทบนิดหน่อยก็ไปแล้ว มีอะไรมาทำให้เสียใจก็ร้องห่มร้องไห้ มีอะไรมาทำให้โกรธก็กลายเป็นยักษ์เป็นมารไปทันที เวลามีอะไรไปทำให้เกิดความโลภก็ต้องดิ้นหามาให้ได้ อยู่เฉยๆ ไม่ได้ นี่คือลักษณะของคนที่จิตใจไม่หนักแน่น เวลาถูกอารมณ์ครอบงำแล้วจะต้องเป็นไปตามอารมณ์นั้น**

ดังนั้น ในเบื้องต้นพระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้เราทำจิตให้เป็นอุเบกขาให้ได้ก่อน ให้มีความหนักแน่น ให้ตั้งมั่นอยู่ในความสงบ จะมี

อารมณ์อะไรมาหลอกมาล่อมากระทบก็จะไม่ถูกฉุดลากไปได้ง่ายๆ มีความโลภมาก็ไม่ไปง่ายๆ มีความโกรธมาก็ไม่ไปง่ายๆ แต่ยังไม่สามารถที่จะดับความโลภ ความโกรธ ความหลงได้ด้วยอุเบกขาบารมี สิ่งที่จะตัดความโลภ ความโกรธ ความหลงได้ ต้องเป็นปัญญาบารมี

ปัญญาบารมี ก็คือการเห็นความจริงของสภาวธรรมทั้งหลายที่จิตไปหลงชอบ ไปหลงโลภ ไปโกรธนั้นว่ามันไม่มีสาระแก่นสารอะไร มันไม่มีตัวตน มันไม่เป็นสิ่งที่เราต้องไปยินดี มันไม่ได้เป็นสิ่งที่ให้ความสุขกับเรา ทุกครั้งที่เราโลภ เราก็คิดว่าเราจะได้ความสุขจากสิ่งที่เราโลภ เช่น เราอยากจะไปเที่ยว เราก็คิดว่าเราจะมีความสุข แต่พอเราไปเที่ยวกลับมาแล้ว ความสุขที่ได้มาก็จางหายไป เหลือแต่ความหิวความอยากที่จะออกไปเที่ยวอีกซึ่งกลายเป็นความทุกข์ เพราะถ้าไม่ได้ออกไปเที่ยวก็หดหู่ใจ เศร้าสร้อยหงอยเหงา นี่คือความทุกข์ที่จะตามมา แต่คนที่ฉลาดนี้จะใช้ปัญญาพิจารณาแล้วจะเห็นว่าเวลาใจมีความอยากจะออกไปเที่ยวก็จะเบรคตนเองไว้ บอกว่าอย่าไป มันไม่ใช่เป็นความสุข มันเป็นความทุกข์ ไปแล้วมันต้องไปอยู่เรื่อยๆ เหมือนกับคนติดยาเสพติด หรือติดสุรายาเมา ลองกินเข้าไปแล้วทีนี้มันหยุดไม่ได้ มันมีความสุขก็จริง แต่มันเป็นความสุขชั่วขณะที่เสพ แต่พอไม่ได้เสพแล้วก็จะเป็นจะตายให้ได้

นี่แหละคือความหลง มันหลอกให้เราเห็นความสุขเพียงนิดเดียว เหมือนกับเหยื่อที่ติดอยู่ปลายเบ็ด ปลาที่มีความหลงหรือปลาที่ตาบอดนี้ จะไม่เห็นเบ็ดที่ติดซ่อนอยู่ภายใต้เหยื่อๆ ที่ติดอยู่ที่ปลายเบ็ด พอฮุบเหยื่อเข้าไปแล้วก็ถูกเบ็ดเกี่ยวคอเอา ฉันใด ความทุกข์ในสิ่งต่างๆ นั้นก็เป็นอย่างนั้น มันซ่อน มันเป็นเหมือนปลายเบ็ด มันมีความสุขเพียงนิดเดียวเท่านั้นเองเวลาที่เราได้เสพได้สัมผัส เวลาเราอยากได้อะไรมา พอได้มาใหม่ๆ ก็ดีอกดีใจ พออีกวันสองวันก็เบื่อแล้ว อยากจะโยนทิ้งไปแล้ว อยากจะหาใหม่อีกแล้ว นี่คือธรรมชาติของสิ่งต่างๆ ในโลกนี้

พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เราเจริญปัญญา ให้พิจารณาให้เห็นอยู่เสมอว่าไม่มีอะไรในโลกนี้ที่จะให้ความสุขกับเราอย่างแท้จริง ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ล้วนมีความทุกข์ทั้งนั้น จะทุกข์ช้าหรือจะทุกข์เร็ว จะทุกข์มากหรือจะทุกข์น้อยเท่านั้น แต่มีแน่ๆ อยู่คนเดียวนี้จะไม่มีทุกข์อะไรกับใคร พออยู่สองคนก็จะต้องทุกข์กับอีกคนหนึ่ง ถ้ามีสามีก็ต้องทุกข์กับสามี มีภรรยาก็ต้องทุกข์กับภรรยา เวลาภรรยาตีจากไปก็ร้องห่มร้องไห้ เศร้าโศกเสียใจ เวลาสามีทิ้งเราหรือทุบตีเรา เราก็เกิดความทุกข์ขึ้นมา หรือถ้าเขาดีกับเรา เราก็ต้องเป็นห่วง ถ้าเกิดวันไหนเขากลับบ้านมาช้าหน่อย เราก็ทุกข์ใจแล้ว กังวลแล้วว่าเกิดอะไรขึ้นกับเขาหรือเปล่า เหล่านี้ล้วนเป็นความทุกข์ทั้งนั้น มีอะไรก็ต้องทุกข์กับอย่างนั้น

พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้พวกเราละให้หมดทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ อย่าไปมีมัน เอามีเท่าที่จำเป็นเท่านั้นคือปัจจัย ๔ พอมีที่อยู่หลบแดดหลบฝนได้ก็พอ มีเสื้อผ้าใส่สักสองสามชุดก็พอ มีอาหารกินไปวันละมื้อสองมื้อก็พอ มียารักษาโรคไปตามอัตภาพก็พอ มีเท่านี้ก็เพียงพอแล้ว อย่าไปหลงกับสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ เพราะมันไม่ให้ความสุขกับเรา นี่คือปัญญา ทรงสอนให้พิจารณาให้เห็นว่าเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

อนิจจัง ก็คือมันเปลี่ยนแปลง มันไม่ถาวร มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป มาแล้วเดี๋ยวก็ไป ไม่ได้อยู่ร่วมกันไปตลอด สามีภรรยาทุกคู่ในโลกนี้ไม่ได้อยู่กันไปตลอด สักวันหนึ่งก็ต้องจากกัน ใครจะจากใครไปก่อนหรือจะจากไปพร้อมๆ กันเท่านั้นเอง แต่ต้องไปด้วยกัน ไม่มีใครที่จะอยู่ในโลกนี้ไปตลอด เมื่อถึงเวลาจากกันก็เป็นเวลาของความทุกข์ของความเศร้าโศกเสียใจ และทรงสอนให้เราอย่าไปยึดว่าเป็นตัวเป็นตนเป็นเราเป็นของเรา ทรงสอนว่าเป็น อนัตตา ไม่มีตัวตน ร่างกายก็ไม่ใช่ของเรา เป็นเพียงดิน น้ำ ลม ไฟ มาผสมกัน แล้วไม่ช้าก็เร็วเขาก็จะแยกทางกัน ดิน น้ำ ลม ไฟ ก็กลับคืนสู่ดิน น้ำ ลม ไฟ นี่คือธรรมชาติของสภาวธรรมทั้งหลายเป็นอย่างนี้ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นวัตถุข้าวของต่างๆ ก็เป็นอย่างนี้ทั้งนั้น ไม่มีอะไรอยู่เหมือนเดิม

ศาลาหลังนี้ถ้าอีกร้อยปีกลับมาดูก็คงไม่มีแล้วก็ได้ อาจจะเหลือแต่เสาไม่กี่ต้นที่ยังโผล่อยู่ เหมือนกับโบสถ์ต่างๆ ในจังหวัดสุโขทัยในสมัยสุโขทัย เคยไปดูหรือเปล่าที่อุทยานประวัติศาสตร์ที่สุโขทัย โบสถ์สมัยสุโขทัยนี้ก็เหลือแต่เสาเท่านั้น เหลือกำแพงอยู่นิดหน่อย ทั้งๆ ที่เมื่อก่อนนี้ก็สวยงามวิจิตรพิสดาร แต่วันเวลาผ่านไปสิ่งต่างๆ มันก็หมดไปกับกาลกับเวลา

พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้เราพิจารณาไว้อยู่เนืองๆ เพื่อเราจะได้ปล่อยวาง เราจะไม่ได้หลงยึดติด ถ้าเราปล่อยวางแล้ว เราจะไม่เสียใจ เราจะไม่ทุกข์กับอะไร นี่คือปัญญาที่เราต้องเจริญอยู่มากๆ เพราะเมื่อเราเจริญแล้วต่อไปเราก็จะไม่โลภกับอะไร เมื่อเราไม่โลภ เราก็จะไม่โกรธ เพราะความโกรธมันเกิดจากความโลภ เวลาโลภอยากได้อะไรแล้วไม่ได้ก็เกิดความโกรธขึ้นมา เช่น อยากจะขอแม่ไปเที่ยว แล้วแม่ไม่ให้ไปเที่ยว ก็เกิดความโกรธขึ้นมา ถ้าไม่อยากออกไปเที่ยว ก็ไม่เป็นปัญหาอะไร แม่จะให้ไปเที่ยวหรือไม่ให้ไปเที่ยวก็ไม่เกิดความโกรธขึ้นมา ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้เราเจริญวิปัสสนาหรือปัญญาให้พิจารณาสภาวธรรมทั้งหลายว่าไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่มีตัวไม่มีตน นี่คือวิธีแก้ความหลง

ถ้าไม่หลงแล้วก็จะไม่โลภ เมื่อไม่โลภก็จะไม่โกรธ เมื่อไม่โลภไม่โกรธ ไม่หลง ก็ไม่ต้องไปเกิดอีกต่อไป ก็จะอยู่ในพระนิพพานไปตลอด นี่คือที่อยู่ที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายได้ดำเนินไปถึงและอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ เพียงแต่เราไม่มีตาที่จะเห็นเท่านั้นว่าพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ท่านอยู่ที่ไหน แต่ถ้าเราเจริญปัญญาบารมีแล้วและเจริญบารมีต่างๆ ควบคู่ไปด้วย เราจะเห็น เราจะเข้าใจว่าพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายท่านอยู่ที่ไหน ท่านไม่ได้สูญหายไปไหน นิพพานก็ไม่ได้สูญหายไปไหน ใจของเราก็ไม่ได้สูญหายไปไหน แต่คนที่ไม่รู้คนหูหนวกตาบอดก็คิดไปตามภาษาของเขา เขาก็คิดว่าตายไปแล้วทุกอย่างก็สูญหายไปหมด จึงทำให้เขากล้าทำบาปทำกรรม แต่พอเขาไปโผล่ในนรก เขาก็ไม่รู้ว่าเขาโผล่ขึ้นมาได้อย่างไร พอเขาไปเกิดเป็นเดรัจฉานเขาก็ไม่รู้ว่าเขาเกิดเป็นเดรัจฉานได้อย่างไร หรือมาเกิดเป็นมนุษย์อย่างพวกเรา ก็ไม่รู้ว่ามาเกิดเป็นมนุษย์ได้อย่างไร เพราะเราไม่มีปัญญาเราไม่ศึกษา เราไม่ปฏิบัติธรรมนั่นเอง แต่ถ้าเราปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้บำเพ็ญบุญบารมีให้ครบถ้วนบริบูรณ์แล้ว รับรองได้ว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะไม่เป็นสิ่งที่ปิดบังหรือลี้ลับอีกต่อไป เพราะเราสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน เหมือนกับคนตาบอดที่รักษาตาของตนให้หายได้จนสามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้เหมือนกับคนตาดี ฉันใด พวกเราก็เป็น

เหมือนพวกคนตาบอด ส่วนพระพุทธเจ้าเป็นเหมือนคนตาดี พระพุทธเจ้าเห็นการเวียนว่ายตายเกิด เห็นนรกเห็นสวรรค์ แต่พวกเราไม่เห็น แต่ถ้าเราปฏิบัติตามพระพุทธเจ้าแล้ว สักวันหนึ่งเราก็จะลืมตาขึ้นมาได้ เราจะมีดวงตาเห็นธรรม เราก็จะเห็นอย่างเดียวกันกับที่พระพุทธเจ้าทรงรู้ทรงเห็น แล้วเราจะไม่สงสัยอีกต่อไปในเรื่องนรกเรื่องสวรรค์

ดังนั้น จึงขอให้เราจงให้ความสำคัญต่อการบำเพ็ญบุญบารมีเท่าๆ กับการแสวงหาเงินทอง เพราะว่าบุญบารมีนี้มีคุณค่ามากกว่าเงินทอง แต่เงินทองก็มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ ดังนั้น จึงขอให้เราอย่าปล่อยปละละเลยในเรื่องการบำเพ็ญบุญบารมี อย่างเช่นวันเสาร์วันอาทิตย์ เราไม่ต้องไปทำงานหาเงินหาทอง วันนั้นแหละเป็นวันเวลาที่เราควรจะบำเพ็ญบุญบารมีกัน เพราะไม่เช่นนั้นแล้วเวลาเราไปข้างหน้าเราจะไปอย่างลำบากลำบน อดอยากขาดแคลน จะไปกับความทุกข์ แต่ถ้าเราบำเพ็ญบุญบารมีแล้ว เราจะไปกับความสุขความสบาย จึงขอฝากเรื่องการบำเพ็ญบุญบารมีนี้ให้ท่านนำเอาไปประพฤติปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

ธรรมะในศาลา

“ผ้ากฐิน”

วันนี้เป็นวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๑ เป็นวันพระ วันธรรมสวนะ วันฟังธรรม และเป็นวันที่มีเจ้าภาพได้นำเอาผ้ากฐินพระราชทานเข้ามาทอด ณ วัดญาณสังวรารามแห่งนี้ จึงเป็นวันที่มีศรัทธาญาติโยมได้มาร่วมทำบุญกันเป็นจำนวนมาก เพราะมีความเชื่อในการทอดกฐินว่ามีอานิสงส์มาก มีบุญมาก เพราะการทอดกฐินนี้ทอดได้เพียงครั้งเดียวต่อหนึ่งวัดต่อหนึ่งปี แล้ววัดที่จะรับทอดผ้ากฐินได้ต้องมีพระอยู่จำพรรษาตลอด ๓ เดือน จึงเป็นเหตุที่ทำให้มีศรัทธาที่จะทอดกฐินกันเพราะไม่สามารถทำได้ทุกวันทุกเวลาเหมือนกับการทำบุญให้ทานชนิดอื่น เช่น การตักบาตร เราสามารถตักบาตรได้ทุกวัน การถวายสังฆทานก็เช่นเดียวกัน การถวายผ้าป่าก็เช่นเดียวกัน แต่การถวายผ้ากฐินนี้เป็นกิจที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติไว้โดยตรงเพื่อจะให้ญาติโยมได้สงเคราะห์พระผู้ที่ได้อยู่จำพรรษา เนื่องจากผ้าที่ท่านใช้นุ่งห่มนั้นย่อมมีการเสื่อมสภาพขาดไป จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนเพื่อจะได้มีผ้าที่ดีไว้นุ่งห่มเพื่อจะได้ปฏิบัติธรรมและเผยแผ่ธรรมให้กับญาติโยมทั้งหลายตามลำดับต่อไป

การถวายผ้ากฐินนี้ทรงตรัสให้ถวายเป็นสังฆทาน หมายความว่าไม่ให้เจาะจงถวายกับพระรูปหนึ่งรูปใดในอาวาส แต่ให้ถวายเป็นของ

ส่วนกลางของพระทุกรูป ให้พระที่อยู่ในอาวาสนั้นเป็นผู้พิจารณาว่าพระรูปใดควรจะได้รับผ้าใหม่ไปนุ่งห่ม ซึ่งเป็นการปฏิบัติเพื่อที่จะให้พระที่อยู่ร่วมกันนั้นได้มีความสามัคคี มีความปรองดอง และให้มีความเมตตาต่อกัน คือไม่ให้คิดแต่จะเอาประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก แต่ให้ถือว่าพระที่อยู่ร่วมกันนั้นเป็นเหมือนอวัยวะอันเดียวกัน เป็นเหมือนพี่เป็นเหมือนน้องกัน ที่จะต้องคอยดูแลช่วยเหลือกัน พระรูปใดที่มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนผ้า ก็จะพิจารณาให้พระรูปนั้นไปก่อน ส่วนพระที่มีผ้าที่ดีอยู่แล้ว ก็ยังไม่ต้องเปลี่ยนก็รอไปก่อน อย่างนี้จะทำให้พระทุกรูปที่อยู่ในอาวาสเดียวกันนั้นมีปัจจัย ๔ เช่นผ้านุ่งห่ม ไว้ใช้สอยอย่างเพียงพอ

ถ้าถวายผ้าด้วยความเจาะจง เช่น ตั้งใจถวายให้แก่เจ้าอาวาสหรือหัวหน้าสงฆ์เพียงรูปเดียว ถ้าท่านเป็นคนใจแคบ ท่านก็จะเก็บผ้าทั้งหมดไว้ใช้ของตนเอง ไม่เอาไปแจกจ่ายให้กับพระรูปอื่น พระรูปอื่นก็จะขาดแคลนจะลำบากและอาจจะไม่สามารถอยู่ในผ้าเหลืองต่อไปได้ เพราะทนความลำบากยากเย็น ทนลำบากกับการขาดแคลนไม่ได้ เพราะอาจจะต้องสิกขาลาเพศไป

พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้สาธุชนถวายทานเป็นสังฆทาน คืออย่าถวายเจาะจงให้กับพระภิกษุรูปหนึ่งรูปใด แต่ให้ถวายเพื่อพระทุกรูป

ที่อยู่ในอาวาสเดียวกัน เช่น ของคาวของหวานที่ญาติโยมนำมาถวาย ก็เป็นสังฆทานเหมือนกัน เพราะไม่ได้ถวายเฉพาะรูปนั้นรูปนี้เพียงรูปเดียว แต่ถวายให้กับทุกรูปให้นำเอาไปแบ่งกัน โดยวิธีจำหน่ายจ่ายแจกของพระนั้นก็ถือตามลำดับพรรษา คือให้ถวายกับพระอาวุโส แล้วท่านก็จะแบ่งส่วนหนึ่งไว้ใช้เอง ส่วนที่เหลือท่านก็จะเลื่อนลงไปตามลำดับให้พระรองลำดับตามลำดับพรรษาได้หยิบใช้ไปจนกว่าจะถึงพระหรือสามเณรรูปสุดท้าย

นี่คือเรื่องของสังฆทานเป็นอย่างนี้ เป็นประโยชน์กับส่วนรวม เป็นประโยชน์กับพระศาสนา เพราะพระศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้จำต้องมีพระภิกษุบวชเรียน ปฏิบัติธรรม แล้วบรรลุธรรม แล้วก็นำเอาธรรมที่ตนเองได้รู้เห็นนั้นมาเผยแผ่สั่งสอนแก่ผู้อื่นต่อไป พระพุทธศาสนาจึงจะเจริญได้ จึงจะมีอายุยืนยาวนานได้ ดังที่พระพุทธเจ้าทรงได้พยากรณ์ไว้ว่าจะอยู่ได้ถึง ๕,๐๐๐ ปี ถ้ามีการถวายสังฆทานกันอย่างต่อเนื่อง

คือ**เวลาถวายทานให้กับพระ ขอให้ถวายเป็นส่วนกลาง** เช่น ศาลาหลังนี้ ผู้สร้างก็ถวายไว้เป็นส่วนกลาง ไม่ได้ถวายให้เจ้าอาวาสหรือพระภิกษุรูปหนึ่งรูปใด โบสถ์ วิหาร และกุฏิต่างๆ ก็ถวายเป็นสังฆทานทั้งสิ้น **คือไม่ได้เป็นสมบัติของพระภิกษุรูปหนึ่งรูปใด พระรูปหนึ่งรูปใด**

ไม่มีสิทธิ์ที่จะยึดครองเป็นของตนเอง ไม่สามารถมอบให้กับผู้อื่นเป็นมรดกได้หลังจากที่ตนตายไปแล้ว ของสมบัติทุกอย่างเป็นของสงฆ์ เป็นของวัด เป็นของศาสนา

นี่คือความหมายของการถวายสังฆทาน ไม่ได้หมายความว่าจะต้องเป็นของที่จัดไว้เป็นชุดๆ แล้วใส่ไปในกระแป๋งสีเหลืองๆ แล้วนำเอาไปถวายพระ ของเหล่านั้นก็ถวายได้ ๒ ลักษณะ ถวายเป็นสังฆทานก็ได้ ถวายเป็นบุคลิกทานก็ได้คือ ถ้าถวายเจาะจงให้กับพระรูปหนึ่งรูปใด ของนั้นถึงแม้จะใส่มาในกระแป๋งสีเหลืองๆ ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นสังฆทาน เพราะถวายให้กับพระรูปนั้นไป แต่ถ้าจะถวายให้เป็นสังฆทาน ก็ต้องถวายอย่างที่นำมาถวายในตอนเช้าท่ามกลางหมู่สงฆ์คือตั้งแต่พระสงฆ์ ๔ รูปขึ้นไป แล้วถวายให้กับหัวหน้า แล้วท่านก็จะเลื่อนลงไปแบ่ง ท่านพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วก็เลื่อนลงไปให้กับพระรูปอื่นตามลำดับต่อไป ถึงจะเป็นสังฆทาน

ดังนั้น **ถ้าเราอยากจะให้ศาสนาเจริญรุ่งเรืองเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้กับตัวเราเองและกับลูกหลานของเราที่จะตามมา เราก็ควรจะถวายทุกสิ่งทุกอย่างเป็นสังฆทาน ยกเว้นในกรณีเฉพาะกิจ ถ้ามีพระภิกษุรูปหนึ่งรูปใดมีความจำเป็นจะต้องได้รับการอนุเคราะห์เป็นพิเศษ เช่น**

ในยามเจ็บไข้ได้ป่วย ก็ดูแลท่านไปเป็นกรณี เป็นจำเพาะบุคคลไป แต่โดยทั่วไปแล้วควรจะถวายปัจจัย ๔ ให้กับสงฆ์ เพื่อสงฆ์จะได้นำเอาไปแบ่งปันกัน จะได้ไม่มีการเหลื่อมล้ำ คือจะได้มีปัจจัย ๔ พอเพียงให้กับพระภิกษุทุกรูป เมื่อพระภิกษุทุกรูปและสามเณรมีปัจจัย ๔ อย่างพอเพียงแล้ว ก็จะมีกำลังใจมีกำลังกายที่จะศึกษาร่ำเรียนพระธรรมคำสอนที่จะปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าจนบรรลุธรรมขั้นต่างๆ แล้วหลังจากนั้นก็จะได้นำเอามาเผยแผ่สั่งสอนให้กับญาติโยมต่อไป

การถวายทานจึงเป็นสิ่งที่เราควรพิจารณาบุคคลผู้รับว่าเป็นอย่างไร ถ้าเป็นส่วนรวม เช่น เป็นของสงฆ์ เป็นส่วนกลางสงฆ์ ก็จะมีอานิสงส์มีประโยชน์มาก ถ้าเป็นพระรูปหนึ่งรูปใดก็ควรพิจารณาดูว่าท่านเป็นพระที่มีศีลมีธรรมครบถ้วนบริบูรณ์หรือไม่ ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบหรือไม่ ถ้าทำบุญกับพระที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบย่อมได้บุญได้อานิสงส์มากกว่าถวายให้กับพระที่ไม่ปฏิบัติดีและไม่ปฏิบัติชอบ เพราะพระที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบย่อมทำประโยชน์ให้กับโลกได้มากกว่าพระที่ไม่ปฏิบัติดีไม่ปฏิบัติชอบนั่นเอง

ดังนั้น ถ้าจะถวายให้เป็นเฉพาะเป็นบุคคลไป ก็ให้พิจารณาดูความดีของบุคคลนั้นๆ **พระพุทธเจ้าทรงเปรียบเทียบหรือทรงแยกแยะอานิสงส์**

ที่จะได้รับจากการทำบุญให้ทานกับบุคคลต่างๆ ไว้ดังนี้ คือ ถ้าให้กับคนธรรมดา เช่น ศรัทธาญาติโยม ก็จะได้สิบเท่า ถ้าให้กับพระภิกษุที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ก็จะได้ร้อยเท่า ถ้าถวายให้กับพระอริยเจ้าคือพระโสดาบัน ก็จะได้พันเท่า ถ้าถวายให้กับพระอรหันต์ ก็จะได้เป็นแสนเท่า และถ้าได้ถวายให้กับพระพุทธเจ้า ก็จะได้บุญเป็นล้านเท่า เพราะความสามารถของบุคคลนั้นมีความแตกต่างกัน

พระพุทธเจ้ามีความสามารถมาก สามารถที่จะตอบแทนให้เราได้บุญมากกว่าคนธรรมดา คนธรรมดาอย่างมากเขาก็อาจจะยกมือไหว้ขอบอกขอบใจเรา แต่พระพุทธเจ้านี้สามารถสอนให้เราได้หลุดพ้นจากความทุกข์ ให้เราบรรลุเป็นพระอรหันต์ได้ ให้เราบรรลุถึงพระนิพพานได้ คุณประโยชน์ของพระพุทธเจ้าจึงมีมากกว่าบุคคลอื่นๆ ทั้งหลายทั้งหมด

ดังนั้น เวลาเราจะสงเคราะห์ใครช่วยเหลือใคร ก็ขอให้เราพิจารณาดูบุคคลที่เราจะสงเคราะห์ว่าเป็นคนดีมากดีน้อยเพียงไร ถ้าเป็นคนไม่ดีเลยหรือเป็นคนร้ายกาจก็ไม่ควรที่จะไปสงเคราะห์ นอกจากเป็นในกรณีมนุษยธรรม ถ้าเขาเจ็บไข้ได้ป่วยหรือ จะต้องการยา ต้องการหมออย่างนี้เราก็ควรที่จะดูแลกันไปเพื่อไม่ให้จิตใจของเราดูดายเป็นใจไม้ไส้ระกำ ให้เรามีความสงสารสัตว์โลกทั้งหลายถึงแม้จะเป็นสัตว์ที่

อันตรายก็ตาม แต่ทำไปเพื่อความสงสารเพื่อนมนุษยธรรม แต่ถ้าเขาเป็นปกติดีอยู่ ก็ไม่ต้องไปสงเคราะห์เขามาก เพราะถ้าเราไปสงเคราะห์โจรผู้ร้าย ก็เท่ากับเป็นการส่งเสริมให้เขามีกำลังใจและกำลังกายที่จะไปทำร้ายผู้อื่น ไปปล้นไปจี้ไปฆ่าผู้อื่น

นี่คือเรื่องของการทำบุญให้ทานที่เกี่ยวกับบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน จึงขอให้ท่านได้นำเอาไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติตามสมควรแก่เหตุการณ์และบุคคลนั้นๆ และประโยชน์ก็จะเกิดขึ้นได้อย่างสูงสุด จึงขอฝากเรื่องราวเหล่านี้ให้ท่านได้นำไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัยมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และบุญกุศลที่ท่านได้มาบำเพ็ญกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขและความเจริญ แคล้วคลาดปลอดภัยจากทุกข์ภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวงโดยทั่วหน้ากันเทอญ

ธรรมะในศาลา

"บ้านของใจ"

วันนี้เป็นวันที่ท่านได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาทำบุญ ทำทาน มารักษาศีล มาปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ ไหว้พระสวดมนต์ เจริญปัญญา ฟังเทศน์ฟังธรรม ทำไมท่านจึงต้องทำสิ่งเหล่านี้ **ทำไมต้องทำบุญตักบาตร ทำไมต้องรักษาศีล ทำไมต้องปฏิบัติธรรม ต้องนั่งสมาธิ ต้องเจริญปัญญา ต้องฟังเทศน์ฟังธรรม ก็เป็นเหมือนกับทำไมเราต้องรับประทานอาหาร ทำไมต้องมีเสื้อผ้าไว้สวมใส่ ทำไมต้องมีบ้านไว้อยู่ และทำไมต้องมียารักษาโรค เพราะว่าชีวิตของเรานั้นมี ๒ ส่วนด้วยกัน คือมีร่างกายและจิตใจนั่นเอง**

ร่างกายของเราก็ต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ใจของเราก็ต้องการอาหารเช่นเดียวกัน ต้องการเครื่องนุ่งห่ม ต้องการที่อยู่อาศัย และต้องการยารักษาโรค เพราะใจของเรานั้นเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งกว่าร่างกายของเราอีกหลายล้านเท่า เพราะความสุขความทุกข์ของใจนี้มีความรุนแรงมากกว่าความสุขความทุกข์ทางร่างกาย ต่อให้เราดูแลร่างกายของเราให้ดีขนาดไหนก็ตาม อยู่อย่างอิ่มหมีพีมัน มีปัจจัย ๔ ครบถ้วนบริบูรณ์ แต่ถ้าใจของเราขาดอาหาร ขาดการดูแลรักษา ใจของเราจะสร้างความทุกข์ให้กับเรา จนทำให้เรารู้สึกว่าความสุขที่เรามีอยู่จากการอยู่อย่างอิ่มหมีพีมันนั้นหายไปหมดเลย นี่คืออำนาจของความสุขความทุกข์ทางจิตใจซึ่งมีอิทธิพลมากกว่าทางร่างกาย

หลายล้านเท่าหลายร้อยเท่า ถ้าร่างกายไม่สบาย เจ็บไข้ได้ป่วย หรืออดอยากขาดแคลน แต่ถ้าจิตใจมีความสุข มีความอิ่มหนำสำราญใจ ความขาดแคลนความยากลำบากทางร่างกายจะไม่มีอิทธิพลมากระทบกับความสุขทางจิตใจเลย

สังเกตดูบางวันเวลาที่เรามีความสุข บางทีเราไม่ได้กินข้าวไปสักมื้อหนึ่ง เรายังไม่รู้สึกอะไรเลย ถ้าเรามีความเพลิดเพลิน มีความสุขทางด้านจิตใจ การขาดหรือความทุกข์ทางร่างกายนี้จะไม่มีอิทธิพลมากระทบหรือมาลบล้างความสุขทางด้านจิตใจได้เลย ในทางตรงกันข้าม ถ้าจิตใจเรามีความทุกข์ ถึงแม้ร่างกายเราจะสุขจะสบายอย่างไร ความสุขสบายของร่างกายนั้นก็จะถูกความทุกข์ทางด้านจิตใจนั้นลบล้างหายไปหมดเลย มีแต่ความกลุ้มอกกลุ้มใจจนถึงอยากจะฆ่าตัวตายก็มี ทั้งที่ร่างกายก็สุขสบายดีแท้ๆ ไม่เป็นปัญหาเลย แต่กลับไปทำลายร่างกาย เพราะทนอยู่กับความทุกข์ทางด้านจิตใจไม่ได้ เพราะขาดการดูแลนั่นเอง ขาดการทำบุญให้ทาน ขาดการรักษาศีล ขาดการนั่งสมาธิ ไหว้พระสวดมนต์ ขาดการเจริญปัญญาด้วยการฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่อย่างสม่ำเสมอ

ร่างกายของเราถ้าขาดอาหาร ไม่มีเสื้อผ้าใส่ ไม่มียารักษาโรค ไม่มีบ้านอยู่ ร่างกายของเราก็อยู่ไปไม่ได้ แต่ใจของเรานี้ถึงแม้จะขาด

อาหาร ขาดยารักษาโรค ขาดที่อยู่อาศัย ขาดเครื่องนุ่งห่ม แต่ใจก็ยังอยู่ได้ แต่อยู่อย่างทุกข์ทรมาน อยู่แบบตกนรก ไม่ได้อยู่แบบขึ้นสวรรค์

ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงต้องทรงสอนให้พวกเรานั้นดูแลรักษาใจของเราอย่างน้อยก็เท่าๆ กับการดูแลรักษากายของเรา และถ้าให้ดีควรจะรักษาให้มากยิ่งกว่าการรักษาร่างกาย เพราะร่างกายนี้มีอายุไม่ยืนยาวนาน ๘๐ ปี ๙๐ ปี มันก็หยุดทำงานแล้ว มันไปไม่ไหวแล้ว มันต้องดับต้องแตกแยกสลายตัวไป แต่ใจนี้ไม่ตาย มีอายุยืนยาวนานเป็นกัปไม่มีที่สิ้นสุด นี่คือใจของเรา ถ้าได้รับการดูแลให้มีความสุขแล้ว ก็จะมีความสุขไปตลอดเลย เหมือนใจของพระพุทธเจ้ากับใจของพระอรหันต์ทั้งหลาย พอได้รับการดูแลอย่างเต็มที่แล้วก็ไม่ต้องดูแลอีกต่อไป ใจจะมีความสุขที่เรียกว่า "ปรมัง สุขัง" บรมสุขไปตลอดไม่มีวันสิ้นสุด ไม่เสื่อมไปตามกาลตามเวลา

นี่คือความวิเศษของใจและของการดูแลรักษาใจ พระพุทธเจ้าจึงสอนให้เรานี้สละชีวิตเพื่อรักษาใจ ใจนี้สำคัญกว่า ถึงแม้เราจะต้องเสียชีวิตไป แต่ถ้าเราเสียไปด้วยการรักษาใจ คือรักษาธรรมะ รักษาบุญ รักษากุศล รักษาศีลธรรมไว้ อย่างนี้ตายแบบคุ้มค่า ตายแบบได้กำไร

แต่ถ้าอยู่เพื่อรักษากายแต่ทำลายจิตใจด้วยการทำบาปทำกรรม อย่างนี้อยู่แบบไม่มีศักดิ์ศรี อยู่แบบไม่คุ้มค่า อยู่แบบทุกข์ทรมานใจ เพราะมีแต่ความหวาดกลัวจะตายอยู่ตลอดเวลา แล้วเมื่อตายไปก็ต้องไปตกนรกไปสู่อบาย นี่คือความแตกต่างความสำคัญของกายและใจ

กายนี้เป็นเพียงเครื่องมือที่เราเอามาใช้เพื่อมาดูแลรักษาใจของเราเท่านั้น อย่าไปหลงคิดว่ามันมีประโยชน์อะไรมากไปกว่านั้น ถ้าเราเอากายนี้มาหาความสุขทางตา หู จมูก ลิ้น กาย หาเงินหาทอง หาชื่อหาเสียง หายศถาบรรดาศักดิ์ ก็เท่ากับเป็นเหมือนกับการหาก้อนอิฐก้อนกรวดก้อนทราย ไม่ได้หาเพชรนิลจินดาแต่อย่างใด แต่ถ้าเราเอาร่างกายนี้มาหาบุญกุศล มาทำบุญให้ทาน มารักษาศีล มาปฏิบัติธรรม มาฟังเทศน์ฟังธรรม ก็เท่ากับเรากำลังหาเพชรนิลจินดาให้กับเรา เพราะมีคุณค่ากับจิตใจอย่างมาก ทำให้จิตใจของเราสามารถอยู่เหนือความทุกข์ต่างๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นความทุกข์ที่เกิดจากการแก่ การเจ็บไข้ได้ป่วย การตาย หรือการพลัดพรากจากกัน ความทุกข์เหล่านี้จะไม่มากระทบมาสร้างความหนักอกหนักใจให้กับเราได้เลย เพราะเรามีสิ่งที่ดีคือธรรมะคอยดูแลรักษาใจของเรา ป้องกันใจของเรา ไม่ให้ถูกความทุกข์ต่างๆ มารุมเร้า

ทุกวันนี้ที่เรายังมีความทุกข์กันอยู่ ยังร้องห่มร้องไห้ ยังเศร้าโศกเสียใจ ยังหวาดกลัวกับเรื่องต่างๆ ก็เป็นเพราะว่าเรายังไม่ได้ดูแลใจของเราดีเท่าที่ควร เรายังไม่ได้ทำบุญเท่าที่ควร ไม่ได้รักษาศีลเท่าที่ควร ไม่ได้ปฏิบัติธรรมเท่าที่ควร ไม่ได้ฟังเทศน์ฟังธรรมเท่าที่ควร จึงทำให้ใจของเรานั้นยังต้องทุกข์กับเรื่องราวต่างๆ ไม่รู้จักจบจักสิ้น ต้องวุ่นวายไปอยู่เรื่อยๆ และจะเป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ ถึงแม้หลังจากที่เราตายไปแล้ว พอไปเกิดใหม่ก็ต้องไปทุกข์ไปวุ่นวายใหม่ เหมือนกับที่เราตายจากชาติก่อนแล้วมาเกิดชาตินี้ ชาติก่อนเราก็ทุกข์วุ่นวายพอสมควร ชาตินี้มาเกิดก็ยังมาทุกข์มาวุ่นวายกับสิ่งนั้นสิ่งนี้กับคนนั้นคนนี้อยู่ เพราะเราไม่ได้ดูแลรักษาใจของเรานั่นเอง

พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้เราหมั่นทำบุญทำทาน รักษาศีล ภาวนาทำจิตใจให้สงบด้วยการนั่งสมาธิ สอนใจให้ฉลาดด้วยการเจริญปัญญาฟังเทศน์ฟังธรรม เพราะจะได้ทำให้ใจของเรานั้นหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลายได้

การทำบุญให้ทานนี้ก็เป็นเหมือนกับการรับประทานอาหาร เวลาเราให้อะไรกับผู้อื่นแล้ว ใจของเราจะมีความอิ่มมีความพอ มีความสุข มีความภูมิใจ การให้จึงเป็นเหมือนกับการรับประทานอาหารของใจ การได้มา

ตามความอยากนั้นกลับเป็นเหมือนกับได้ยาพิษมาหรือได้ยาเสพติดมาได้เท่าไหร่ก็จะไม่รู้จักอิ่มไม่รู้จักพอ คนที่ติดยาเสพติดนั้นต่อให้เสพมากเพียงไรก็ยังหิวยังอยากยังต้องการเสพอยู่เรื่อยๆ ฉันใด ถ้าเราไปหาสิ่งต่างๆ มาให้กับใจของเรา ไปซื้อข้าวของที่ไม่จำเป็น ไปเที่ยวไปเล่นไปดูไปฟัง ในสิ่งที่ไม่จำเป็น ก็จะเหมือนกับการให้ยาเสพติดกับใจของเราได้มาเท่าไหร่ ได้ไปเที่ยวมามากน้อยเพียงไร ก็ยังไม่รู้จักอิ่มรู้จักพอ ยังอยากจะไปเที่ยว ยังอยากจะได้อีกอยู่เรื่อยๆ ไป

ดังนั้น **ถ้าเราอยากจะให้อาหารของใจ เราต้องให้ด้วยการให้ทาน** อย่างที่ญาติโยมวันนี้นำกับข้าวกับปลาอาหาร ของคาวของหวาน เครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ รวมทั้งปัจจัยเงินทองมาให้กับพระภิกษุสามเณร มาให้กับวัด ให้แล้วใจของเราก็จะมีความสุข มีความอิ่ม มีความพอ นี่คืออาหารของใจ คือการให้ ถ้าเรายังรับประทานอาหารวันละ ๓ มื้ออยู่ อย่างน้อยวันหนึ่งเราต้องให้ทานบ้าง อย่างน้อยวันละครั้งก็ยังดี ถ้าไม่ได้ใส่บาตร ก็ให้ขอทานบ้างก็ได้ ให้ข้าวสุนัขบ้างก็ได้ ให้คนที่เขาเดือดร้อนบ้างก็ได้ อย่าหวงเงินทองเพราะเงินทองนั้นไม่ได้เป็นประโยชน์อะไรกับใจ มีแต่จะเป็นโทษ เพราะจะทำให้ใจต้องมีความห่วง มีความกังวล และทำให้ใจเป็นทาสของเงินทอง เวลาไม่มีเงินทองแล้วจะเดือดร้อนเหมือนคนที่ไม่มียาเสพติดจะเสพ

ดังนั้น อย่าไปหลงยึดติดกับเงินทอง เงินทองมีเอาไว้ให้ไปซื้ออาหารมาเลี้ยงใจและกาย อาหารของใจก็คือเอาไปทำบุญให้ทาน เห็นใครเดือดร้อนพอที่เราจะช่วยเหลือได้ก็ช่วยเหลือกันไป แล้วจิตใจของเราจะมีความอิ่ม จะไม่อยากไปเที่ยวที่นั่นที่นี่ จะไม่อยากไปซื้อของฟุ่มเฟือยต่างๆ มาใช้ แต่อยากจะทำบุญอยู่เรื่อยๆ อยากจะทำทานอยู่เรื่อยๆ เพราะทำแล้วทำให้มีความอิ่มมีความพอ นี่คืออาหารของใจ

เครื่องนุ่งห่มของใจคืออะไร ก็คือศีลนี้เอง ศีลก็คือความสวยงามของใจ เสื้อผ้าอาภรณ์ที่สวยงามของใจก็คือศีล ผู้ที่มีศีลนี้เป็นผู้ที่น่ารัก น่ายกย่องสรรเสริญ น่าคบค้าสมาคม เหมือนกับคนที่อาบน้ำอาบท่า แต่งเนื้อแต่งตัว หวีเผ้าหวีผม ใส่เสื้อผ้าที่สวยงาม ใครเห็นใครก็อดที่จะชื่นชมยินดีไม่ได้ แต่ก็ยังสู้ความสวยงามทางจิตใจไม่ได้ คือสวยด้วยศีลด้วยธรรม เพราะถ้าสวยแต่กายแต่ใจไม่สวย พออยู่ใกล้ๆ กันไม่นานก็เบื่อแล้ว อยากจะแยกทางกัน ถ้าเป็นคนที่ไม่มีศีล เช่น ชอบพูดปดมดเท็จ ชอบโกหกหลอกลวง ชอบเอาทรัพย์สมบัติเงินทองของผู้อื่น ชอบทำร้ายชีวิตของผู้อื่น หรือชอบประพฤติผิดประเวณี ถ้าเป็นอย่างนี้แล้ว ถึงแม้จะมีรูปร่างหน้าตาสวยงามขนาดไหนก็ตาม แต่งหน้าแต่งตา มีเสื้อผ้าสวยงาม ก็ไม่มีความหมายอะไรกับผู้ที่เขาได้สัมผัสกับความน่าเกลียดหรือความไม่สวยงามของจิตใจ

ดังนั้น ถ้าเราอยากจะเป็นคนที่สวยงามที่แท้จริง เป็นคนน่ารัก น่าชื่นชมยินดี น่าคบค้าสมาคม น่ายกย่องสรรเสริญ ก็ขอให้เราแต่งกายของเรา แต่งใจของเรา ด้วยศีลด้วยธรรม พยายามรักษาศีล ๕ ไว้ให้ดี อย่าไปทำร้ายชีวิตของผู้อื่น อย่าไปเอาสมบัติข้าวของเงินทองของผู้อื่นโดยที่เขาไม่อนุญาต อย่าไปยุ่งเกี่ยวกับสามีภรรยาของผู้อื่น อย่าไปพูดปดมดเท็จโกหกหลอกลวง และอย่าไปเสพสุรายาเมาและสิ่งเสพติดทั้งหลาย เพราะจะทำให้เรากลายเป็นคนน่ารังเกียจไป นี่คือเสื้อผ้าอาภรณ์ของใจที่เราจำเป็นจะต้องมีเหมือนกับที่ร่างกายเราจำเป็นต้องมีเสื้อผ้าอาภรณ์ไว้สวมใส่ ฉันใดก็ฉันนั้น

ส่วน**ที่อยู่อาศัยของใจนั้นคืออะไร ที่อยู่อาศัยของใจก็คือความสงบที่เกิดจากการนั่งสมาธิ ที่เกิดจากการไหว้พระสวดมนต์ เพราะเมื่อเราทำจิตใจให้สงบแล้ว ใจของเราก็จะไม่มีอะไรมารบกวน ไม่มีพิษไม่มีภัยอะไรต่างๆ มาสร้างความทุกข์สร้างความเดือดร้อนได้** เหมือนกับร่างกายที่มีบ้านอาศัยอยู่ ฝนฟ้าแดดลมก็จะไม่สามารถมาสร้างความทุกข์สร้างความวุ่นวายสร้างความลำบากให้กับร่างกายได้ ฉันใด ความสงบของใจที่เกิดจากการนั่งสมาธิ ที่เกิดจากการไหว้พระสวดมนต์ ก็เป็นเหมือนกับบ้านของใจ เราต้องพยายามสร้างบ้านของใจให้เกิดขึ้นให้ได้ เผื่อเวลา

มีพายุอะไรมารุมเร้าจิตใจ เราจะได้มีที่หลบภัยได้ เช่น เวลามีความวุ่นวายใจเกี่ยวกับเรื่องนั้นเรื่องนี้ เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ถ้าเรามีบ้านของใจ เราก็เข้าไปหลบอยู่ในบ้านของใจ ความทุกข์ ความวุ่นวายใจต่างๆ ก็จะหายไป

ดังนั้น เราจึงควรจะหัดฝึกทำจิตใจให้สงบด้วยการสวดมนต์ก็ดี ด้วยการนั่งสมาธิบริกรรมพุทโธๆ ก็ดี หรือด้วยการกำหนดดูลมหายใจเข้าออกด้วยสติก็ดี ข้อสำคัญขอให้เราทำด้วยความมีสติ คือให้เราระลึกรู้อยู่ทุกขณะว่าเรากำลังสวดมนต์อยู่ หรือเรากำลังบริกรรมพุทโธๆ อยู่ หรือเรากำลังดูลมหายใจเข้าออกอยู่ อย่าให้ใจหลบไปคิดเรื่องต่างๆ ต้องบังคับให้ใจอยู่กับบทสวดมนต์ ถ้าสวดอรหัง สัมมาฯ ก็ให้มีแค่อรหัง สัมมาฯ ไปเรื่อยๆ อย่าสวดไปแล้วก็ไปคิดถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้ คนนั้นคนนี้ ที่นั่นที่นี่ อย่าไปคิด ถ้าคิดแล้วใจจะไม่สงบ เหมือนกับสร้างบ้านพอปักเสาไว้ต้นหนึ่งแล้วก็ไปเที่ยว ไปกิน ไปเล่น อย่างนี้เมื่อไหร่บ้านมันจะเสร็จ ถ้าจะสร้างบ้านก็ต้องอยู่ที่บ้าน สร้างมัน เอาเสาปัก เสาลงแล้วก็ขึ้นคาน ขึ้นหลังคา ขึ้นฝา ขึ้นฝ้า ขึ้นหน้าต่าง ขึ้นพื้นอะไรต่างๆ ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เอาเสาต้นหนึ่งฝังไว้ในหลุมแล้วก็ไปเที่ยวไปทำอะไรอย่างอื่น ถ้าอย่างนี้สร้างไปจนวันตายก็จะไม่ได้บ้านอยู่ ฉันใดการสร้างเรือนใจก็เป็นเช่นนั้น

เวลาเราสวดมนต์ก็ให้อยู่กับบทสวดมนต์อย่างเดียว อย่าไปคิดถึงเรื่องอื่น สวดไปเรื่อยๆ ครึ่งชั่วโมง ชั่วโมงหนึ่งก็ได้สวดไป สวดได้นานเท่าไหร่ ใจจะยิ่งมีความสงบมากขึ้นเท่านั้น หรือถ้าเราไม่ชอบสวดมนต์ เราจะบริกรรมพุทโธๆ ไปก็ได้ ก็เหมือนกัน ให้อยู่กับพุทโธคำเดียว อย่าไปคิดเรื่องอื่น หรือถ้าเราไม่อยากจะบริกรรม เราอยากจะดูลมหายใจเข้าออก ก็ได้เหมือนกัน ก็ให้ดูลมเข้าลมออกที่แถวปลายจมูกก็ได้ เช่น ลมสัมผัสตรงปลายจมูก เวลาลมเข้าไปก็รู้อยู่ตรงนั้น เวลาลมหายใจออกมาสัมผัสอยู่ตรงปลายจมูกก็ให้รู้อยู่ตรงนั้น ให้รู้อยู่จุดเดียว เฝ้าอยู่ตรงนั้นไปเรื่อยๆ อย่าไปคิดเรื่องอะไรทั้งสิ้น ถ้ามันจะคิด ก็ให้มันคิดคำว่าพุทโธๆ ไปแทนก็ได้ แต่ไม่ควร ควรจะทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าจะดูลม ก็ดูไปอย่างเดียวจะดีกว่า จิตจะได้สงบ จะนิ่งได้ง่ายกว่า

นี่คือการทำจิตใจให้สงบ เป็นการสร้างบ้านให้กับใจ เพราะถ้าเราสามารถทำใจของเราให้สงบได้แล้ว เวลามีเรื่องอะไรเข้ามา มันจะไม่สามารถเข้ามาได้ เข้ามาไม่ถึงใจ เพราะว่าใจสงบ ใจไม่คิดถึงเรื่องต่างๆ นั่นเอง ดังนั้น ขอให้เราฝึกทำใจไว้ ฝึกสร้างเรือนใจไว้ให้ได้ พอเรามีปัญหา เราจะได้มีที่หลบ พอเรื่องนั้นสร้างความวุ่นวายใจให้กับเรา ก็หยุดคิดมัน พุทโธๆ ไปคำเดียว เดี๋ยวความวุ่นวายก็หายไป

ส่วนเรื่องจะหายไม่หายนั้นไม่เป็นไร ขอให้ใจเราสงบก่อน ขอให้ใจเราสบายก่อน เพราะเมื่อใจเราสบายแล้ว เดี๋ยวเราไปแก้ปัญหาได้ **ปัญหานี้แก้ไม่ยาก เพียงแต่ปล่อยมันเท่านั้นมันก็จบแล้ว อะไรจะเกิดมันก็เกิด ไม่ต้องไปหวง ไม่ต้องไปเสียดาย ที่เราแก้ปัญหาไม่ได้กันเพราะเราเสียดาย เราหวง เราอยากจะให้เขาอยู่กับเราอย่างนี้เป็นต้น แต่เขาไม่ยอมอยู่กับเรา เราก็วุ่นวายใจ ทุกข์ใจ พอเราทำใจให้เราสงบแล้ว เราก็รู้ว่าเราไม่มีเขาเราก็อยู่ได้ เรามีความสุขมากกว่าเสียอีก พอเป็นอย่างนั้นแล้ว เราก็บอกว่าไปเลยๆ ไปได้เลย ไม่เป็นไร ฉันอยู่ของฉันได้ นี่คือการสร้างเรือนใจเพื่อเป็นที่หลบภัยต่างๆ**

ส่วน**ยารักษาโรคของใจคืออะไร ยารักษาโรคของใจ ก็คือปัญญา**นี่เอง ปัญญาจะเป็นผู้ที่คอยสอนให้เรารู้จักตัด รู้จักปลง รู้จักวาง ทุกวันนี้ที่จิตใจเราเป็นโรคกันก็เพราะโรคเครียด โรคเครียดนี้เป็นโรคใจ เพราะใจหลงยึดติดกับสิ่งนั้นสิ่งนี้ อยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ อยากให้เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ พอมันไม่เป็นไปตามที่ต้องการก็เครียดขึ้นมา ทุกข์ขึ้นมา จนถึงอยากจะฆ่าตัวตายก็มี เพราะนี่คือโรคใจ เพราะขาดยา ไม่มีปัญญา

พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้เราเจริญปัญญา ให้เรายอมรับความจริงว่าอะไรจะเกิดมันก็ต้องเกิด อะไรจะตายมันก็ต้องตาย อะไรจะอยู่

มันก็อยู่ อะไรจะไปมันก็ต้องไป เราไปห้ามมันไม่ได้ เหมือนฝนฟ้าแดดอย่างนี้เป็นต้น เราห้ามฝนไม่ให้ตกไม่ได้ เราอยากให้ฝนมันตกไม่ได้ ถ้ามันไม่ตก อยากอย่างไรมันก็ไม่ตก ถ้ามันจะตก ไปห้ามอย่างไรมันก็จะตกอยู่นั่นแหละ นี่คือความจริง **ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับเราในชีวิตมันก็เป็นอย่างนั้น มันจะมามันก็มา มันจะไปมันก็ไป ฉะนั้น เราจะต้องสอนใจของเราไม่ให้ไปยึดไปติดไปอยากกับสิ่งต่างๆ เพราะใจของเรานี้อยู่ได้โดยที่ไม่ต้องมีอะไร ขอให้มีปัจจัย ๔ ของใจเท่านั้น ขอให้มีบุญ ขอให้มีศีล ขอให้มีสมาธิ ขอให้มีปัญญา แล้วรับรองได้ว่าอยู่ได้**

นี่คือการอยู่ของพระพุทธเจ้าของพระอริยเจ้าทั้งหลาย ท่านอยู่แบบนี้ ท่านไม่ได้อยู่กับสามีกับภรรยา ไม่ได้อยู่กับทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทอง ไม่ได้อยู่กับยศถาบรรดาศักดิ์ ท่านไม่ได้อยู่กับความสุขทางตา หู จมูก ลิ้น กาย แต่ท่านอยู่กับบุญ อยู่กับศีล อยู่กับสมาธิ อยู่กับปัญญาเท่านั้น ท่านมีความสุขมากกว่าพวกเราอีกเป็นหมื่นเป็นแสนเป็นล้านเท่า พวกเรามีของมีอะไรมากกว่าท่านเป็นหมื่นเป็นแสนเป็นล้านเท่า แต่เรากลับมีความทุกข์มากกว่าท่านเป็นล้านเท่า เพราะไม่ว่าจะมีอะไรก็ตาม มันจะต้องให้ความทุกข์กับเราเสมอ มีสามีก็ต้องทุกข์กับสามี มีภรรยาก็ต้องทุกข์กับภรรยา มีแฟนก็ต้องทุกข์กับแฟน มีลูกก็ต้องทุกข์กับลูก มีอะไร

ก็ต้องทุกข์กับมันทั้งนั้น ถ้าไม่มีได้จะดีกว่า นี่แหละคือปัญญาคือยารักษาโรคใจของเราไม่ให้เครียด ไม่ให้วุ่นวาย ไม่ให้ทุกข์ ถ้าเรามีปัญญาแล้วใจของเราจะไม่ทุกข์กับอะไรทั้งสิ้น เราจะสามารถอยู่ได้อย่างเป็นปกติไม่ต้องเดือดร้อน ไม่ต้องวุ่นวายกับอะไรทั้งสิ้น

นี่แลคือสาเหตุที่ทำไมพวกเราจึงต้องมาทำบุญให้ทานกัน ต้องมารักษาศีลกัน ต้องมาฟังเทศน์ฟังธรรมกัน ต้องนั่งสมาธิ ต้องเจริญปัญญากัน ก็เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัย ๔ ของใจนั่นเอง ที่จะดูแลรักษาใจให้อยู่อย่างสุขอย่างสบาย แคล้วคลาดปลอดภัยจากทุกข์ภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวง นี่แหละคือสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้พวกเราปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอ จึงขอให้ท่านได้นำเอาเรื่องที่ท่านได้ยินได้ฟังในวันนี้ไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขและความปลอดภัยจากทุกข์ภัยทั้งหลายที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

ธรรมะในศาลา

"สร้างบุญ สร้างกุศล"

วันนี้เป็นวันที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาสร้างบุญสร้างกุศล เพราะบุญและกุศลเป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญต่อการอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ต่อความเจริญก้าวหน้า ต่อการหลุดพ้นจากความทุกข์ความวุ่นวายใจทั้งหลาย พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้พุทธศาสนิกชนหมั่นสร้างบุญสร้างกุศลอยู่เสมอ บุญและกุศลนี้เป็นคำพูดที่ใช้คู่กัน แต่มีความหมายที่ต่างกัน

บุญนี้ แปลว่าความสุขใจ กุศลนี้ แปลว่าความฉลาด แปลว่าปัญญา ดังนั้น เวลาเราทำอะไร เราต้องเข้าใจว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ ทำบุญหรือสร้างกุศล ถ้าบุญนี้ก็หมายถึงการสร้างความสุขให้กับใจของเรา การที่ใจของเราจะมีความสุขได้ก็ต่อเมื่อเราได้ให้ความสุขแก่ผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น สงเคราะห์ผู้อื่น ถึงจะทำให้ใจของเรามีความสุข เช่น การดูแลบิดามารดา ผู้มีพระคุณ เลี้ยงดูลูกหลาน ช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาส ผู้ที่มีวัยสูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ การช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นโดยที่เราไม่ได้เรียกร้องสิ่งตอบแทนเลยถึงจะเรียกว่าเป็นบุญ เป็นความสุขใจ

แต่ถ้าเราทำแล้วเราหวังผลตอบแทน เช่น เลี้ยงดูพ่อแม่เพราะอยากจะได้มรดก อย่างนี้ถ้าเกิดพ่อแม่ไม่ให้มรดก ก็จะเสียใจ หรือพ่อแม่จะเอาเงินไปทำบุญ ก็ไม่อนุโมทนาดีอกดีใจมีความสุขใจไปด้วย เพราะเสียดายเงิน เพราะคิดว่าเงินของพ่อแม่นั้นเป็นของตนเอง อยากจะให้

พ่อแม่เก็บเอาไว้ พอพ่อแม่ตายไปจะได้เป็นของตน ถ้าดูแลพ่อแม่ในลักษณะนี้ยังไม่ถือว่าเป็นการทำบุญ ไม่ถือว่าเป็นความกตัญญูกตเวที ถ้าจะให้เป็นบุญเป็นความกตัญญูกตเวที ต้องทำโดยไม่หวังผลตอบแทนจากพ่อจากแม่เลย เพราะคิดว่าพ่อแม่ก็ให้มามากแล้ว ให้ชีวิตเรามานี้ก็เหลือเฟือแล้ว เลี้ยงดูเรามาจนเจริญเติบโตเป็นรูปเป็นร่างเป็นคนมีความสุขอยู่อย่างปัจจุบันนี้ ก็ถือว่าให้มามากเกินความปรารถนาแล้ว ดังนั้น ไม่ควรที่จะคิดไปถึงเรื่องมรดกที่พ่อแม่มีอยู่ ถ้าพ่อแม่มีความยินดีที่จะยกมรดกให้กับการทำบุญก็ควรจะอนุโมทนาด้วย เพราะเราจะได้บุญไปกับท่านด้วย แต่ถ้าเราไม่ยินดี เรามีความรู้สึกน้อยอกน้อยใจเสียอกเสียใจที่อุตส่าห์เลี้ยงดูพ่อแม่อย่างดี แต่พ่อแม่กลับไม่ให้เงินให้ทองกับตนเลย อย่างนี้ก็ไม่เป็นบุญ เป็นความทุกข์ขึ้นมา

ดังนั้น เวลาเราทำบุญขอให้เราทำด้วยการเสียสละจริงๆ ทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ไม่หวังผลตอบแทนจากผู้หนึ่งผู้ใด ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะใดก็ตาม แม้กระทั่งคำว่าขอบคุณก็ไม่ปรารถนา แต่ก็ไม่ปฏิเสธ ถ้าผู้อื่นเขามีจิตเมตตากรุณา เขาอยากจะให้อะไรเป็นสิ่งตอบแทน เราก็รับไว้เพื่อไม่ให้เป็นการเสียมารยาท ถ้าเราไม่ต้องการจริงๆ เราก็เอาไปทำบุญทำทานต่อก็ได้ แต่ไม่ควรปฏิเสธความปรารถนาดีความเมตตา

ความหมายของการทำบุญ
คือให้เล็งประโยชน์ของผู้รับ
ให้เขาได้รับความสุข
ควรจะทำด้วยความพิถีพิถัน
ด้วยความตั้งอกตั้งใจ
และทำให้ดีที่สุด

กรุณาของผู้อื่น เพราะจะทำให้เขาไม่ได้บุญ และทำให้เขาเสียใจ และจะไม่ได้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ดังนั้น ถึงแม้ว่าเราจะทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ เราไม่ต้องการผลตอบแทน แต่เมื่อได้รับเมื่อมีผู้ให้ ก็ขอรับไว้เพื่อเป็นการฉลองศรัทธาของผู้ให้ เช่น พระภิกษุนี้ เมื่อญาติโยมนำข้าวของกับข้าวกับปลาต่างๆ มาถวาย ความจริงรับไว้แล้วก็ฉันเองใช้เองไม่ได้หมด แต่ก็ต้องรับไว้เพื่อเป็นการอนุโมทนาบุญของศรัทธาญาติโยม เป็นการฉลองศรัทธาเพื่อให้ญาติโยมได้มีบุญได้มีความสุข ส่วนสิ่งที่ได้รับมานั้นก็เอาไปทำประโยชน์ต่อได้ เอาไปทำบุญอีกต่อหนึ่งก็ได้ มีคนอื่นเดือดร้อนก็สงเคราะห์กันไป ช่วยเหลือกันไป

นี่คือลักษณะของการทำบุญ ทำเพื่อความสุขใจ ไม่ได้ทำเพื่อผลตอบแทนจากผู้อื่น ถ้าเราทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่ต้องการหวังสิ่งตอบแทนเลย เช่น เราเลี้ยงดูพ่อแม่เราอย่างเต็มที่โดยไม่หวังรับมรดกเลย ถ้าพ่อแม่อยากจะให้มรดกกับพี่กับน้องคนอื่นก็จะไม่เสียใจ จะอนุโมทนายินดีด้วย จะมีความสุขใจด้วย เพราะทำเพื่อตอบแทนบุญคุณที่ท่านให้ชีวิตเรามา ไม่มีอะไรจะมีคุณค่ายิ่งกว่าชีวิต ถ้าไม่มี

ชีวิตแล้วต่อให้มีสมบัติกองเท่าภูเขาก็ไม่มีประโยชน์อะไร ดังนั้น ขอให้เราคิดว่าเราได้รับมรดกอันเลิศแล้วจากพ่อจากแม่มาก็คือการมีชีวิตอยู่จนถึงทุกวันนี้ ดังนั้น เราไม่ควรที่จะหวังอะไรจากพ่อจากแม่อีกในการที่เราจะตอบแทนบุญคุณของท่าน ขอให้เราถือว่าการตอบแทนบุญคุณของท่านนั้นเป็นการสร้างบุญสร้างกุศลให้กับเรา เป็นการพัฒนาตัวเราให้สูงขึ้นให้ดีขึ้น ซึ่งมีคุณค่ายิ่งกว่าสิ่งตอบแทนที่คุณพ่อคุณแม่จะให้กับเราได้ เพราะคนเราจะสูงหรือจะต่ำนั้นอยู่ที่จิตใจ จิตใจที่มีความเสียสละ จิตใจที่มีความเมตตากรุณา ย่อมเป็นจิตใจที่มีความสูงกว่าจิตใจที่ไม่มีการเสียสละ ไม่มีความเมตตากรุณา

นี่คือความหมายของการทำบุญ คือให้เล็งประโยชน์ของผู้รับให้เขาได้รับความสุข ควรจะทำด้วยความพิถีพิถัน ด้วยความตั้งอกตั้งใจ และทำให้ดีที่สุด อย่าทำแบบสักแต่ว่าทำ ทำเพราะเขาสอนมาให้ทำก็ทำไป แต่ทำด้วยความฝืนใจ ของที่จะให้แทนที่จะให้ของดีๆ ก็ให้ของที่ไม่ดี ของที่ตนเองไม่ใช้แล้ว อย่างนี้เป็นต้น แทนที่จะซื้อของดีๆ ให้กับเขา มอบของดีๆ ของที่เรารักให้กับเขา เรากลับให้ของที่เราไม่ต้องการแล้ว เป็นเหมือนกับทิ้งของไป ถ้าอย่างนี้ใจจะไม่มีความสุขเท่ากับการให้สิ่งที่เรารัก

สิ่งไหนที่เรารักมากเท่าไหร่แล้ว เราสามารถให้กับผู้อื่นได้ เราจะยิ่งมีความสุขใหญ่ เช่น เรารักสามีหรือเรารักภรรยา ถ้าเกิดสามีหรือภรรยาอยากจะไปมีคู่ใหม่ เราก็ให้เขาไป เราให้ด้วยความรักจริงๆ เพราะเรารักเขา เมื่อเขามีความสุข เขาอยากจะมีความสุข แล้วไปมีคนอื่นแล้วทำให้เขามีความสุข เราก็ให้เขาไป ถ้าเราให้เขาได้แล้ว เราจะมีความสุขใจไม่เสียใจ แทนที่จะมาร้องห่มร้องไห้ โกรธเกลียดกัน อาฆาตพยาบาทกัน กลับมีความสุขใจที่เห็นคนที่เรารักนั้นมีความสุข แต่ถ้าเขาจากเราไปแล้ว เราเกิดความโกรธ ความเกลียด ความอาฆาตพยาบาท แสดงว่าเราไม่ได้รักเขาจริง เราเพียงต้องการเขาเพื่อที่จะมารับใช้เราเท่านั้นเอง พอเราสูญเสียเขาไป เราก็เกิดความเสียอกเสียใจเสียดายเหมือนกับเราเสียสมบัติไปชิ้นหนึ่ง

แต่ถ้าเรารักเขาจริง เราอยากจะให้เขามีความสุข ถ้าเขาทำอะไรแล้วเขามีความสุข แล้วก็ไม่ไปสร้างความเดือดร้อน ไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่น ก็ควรจะอนุโมทนายินดีด้วย แล้วเราจะมีความสุขตาม แล้วเราจะเป็นคนที่สูง เป็นคนที่น่าเคารพนับถือ เป็นคนที่เสียสละ แต่ถ้าเราไม่ยินดีเราเกิดความโกรธ บางทีเราอาจจะต้องไปทำบาปทำกรรมถึงกับฆ่าคนที่เรารักไปก็ได้ทั้งๆ ที่เรารักเขา แต่เป็นเพราะว่าเรารักเขาไม่จริง หรือ

รักไม่เป็น รักด้วยความหลง คืออยากจะให้เขาอยู่กับเรา ถ้าเป็นอย่างนี้แล้วก็จะไม่ถือว่าเป็นบุญ

ถ้าอยากจะให้เป็นบุญก็ต้องยินดี ถ้าอยากจะไปเมื่อไหร่ ไปได้เลย เปิดประตูบ้านบอกไปได้เลย จะทำอะไรก็ได้ ถ้าอย่างนี้แล้วเขามักจะไม่ไปกัน ส่วนใหญ่ที่เขาอยากจะไปกันเพราะเขาเบื่อเรา เพราะเราคอยไปจ้ำจี้จ้ำไช ไปบีบบังคับชีวิตของเขามากจนเกินไปจนเขาไม่มีความสุข เขาจะทำอะไรนิดอะไรหน่อยก็สงสัยว่าเขาจะไปทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ไม่ดี แล้วก็ต่อว่าต่อขาน เจอหน้ากันทีไรแทนที่จะให้ความสุขต่อกัน กลับให้ความทุกข์ต่อกัน ถ้าอย่างนั้นแล้วใครอยากจะอยู่กับเรา แต่ถ้าเราเป็นคนใจกว้าง ไม่คิดไปในทางอกุศล เราเคารพกัน ให้เกียรติต่อกัน ไม่สงสัยว่าเขาจะไปทำในสิ่งที่มิดีมิร้าย ถ้าเราไม่เห็นกับตา เราก็อย่าไปคิดให้เสียเวลา ปล่อยให้เขามีความเป็นอิสระในการดำรงชีวิตของเขา เขาต้องไปทำงานทำการ เขาต้องไปมีสมาคมกับเพื่อนฝูงของเขา เราก็ควรจะปล่อยให้เขาไป ไม่ใช่บีบบังคับเขาเป็นเหมือนกับนักโทษที่เราเป็นเหมือนผู้คุมหรือเป็นยามคอยเฝ้าเขาอยู่ตลอดเวลา ถ้าเป็นอย่างนี้แล้วเขาก็จะเบื่อกับการที่จะต้องอยู่กับเรา แทนที่อยากจะกลับบ้าน เขาก็ไม่อยากจะกลับบ้าน เพราะเขากลับบ้านแล้วไม่มีความสุข มีแต่ความทุกข์

แต่ถ้าเราเป็นคนใจกว้างแล้ว ปล่อยให้เขาทำอะไรได้ตามอิสระเสรีภาพเหมือนกับตอนที่เราไม่ได้อยู่ร่วมกัน เขาจะไปเที่ยวไหนกับเพื่อนฝูง เขาจะกลับบ้านดึกบ้าง ไม่กลับบ้านบ้าง ก็ปล่อยให้เขาไปตามเรื่องของเขา เพราะเรามีสัญญาทางด้านจิตใจกันอยู่แล้วว่าเราเป็นสามีภรรยากัน เรารู้หน้าที่ของกันและกันว่าควรจะต้องทำอย่างไร ถ้าเขาไปทำละเมิดหรือทำผิดหน้าที่ของเขา ความเสียหายมันก็อยู่ที่ตัวเขาไม่ได้อยู่ที่ตัวเรา แล้วถ้าเรารู้เราก็จะได้รู้ว่าเขาไม่ได้เป็นคู่ของเรา เขาไม่ได้เป็นคนของเรา ถ้าเป็นอย่างนั้นก็ให้เขาไปเลย สู้อยู่คนเดียวดีกว่า อยู่กับคนที่ไม่ดีแล้วมีแต่ความทุกข์ อยู่ไปทำไม หัดอยู่คนเดียวดีกว่า เพราะคนอยู่คนเดียวได้นี้มีความสุขยิ่งกว่าอยู่กันสองคนหรือสามคน เพราะอยู่กันสองคนก็ต้องแบ่งใจให้กัน แทนที่เราจะทำอะไรตามใจเราตลอดเวลา เราก็ทำไม่ได้ ต้องขออนุญาตจากเขา เวลาเขาจะทำอะไรเขาก็ต้องขออนุญาตจากเรา เวลาเราอยากจะทำสิ่งนี้แต่ถ้าเขาอยากจะทำอีกอย่างหนึ่ง เราก็ต้องเสียสละ อย่างนี้สู้อยู่คนเดียวดีกว่า อยากจะกินอยากจะนอน อยากจะทำอะไรเมื่อไหร่เวลาใด ไม่ต้องไปขออนุญาตใครทำได้ทันที ทำได้อย่างสบายอกสบายใจ

แต่เราต้องรู้จักวิธีอยู่คนเดียวให้ได้ เราต้องมีกุศล คือเราต้องมีความรู้ในการอยู่คนเดียว เพราะว่าการอยู่คนเดียวนี้ก็อยู่ได้อย่าง

มีความสุข และมีความสุขมากกว่าอยู่กับสองคนสามคนเสียด้วยซ้ำไป ดังพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลาย ท่านอยู่คนเดียว ท่านอยู่แบบตามลำพัง เพราะท่านได้ค้นพบวิธีที่จะทำให้อยู่อย่างมีความสุขได้ ก็คือการทำจิตใจให้สงบด้วยการปล่อยวาง ไม่ไปแสวงหาความสุขจากสิ่งอื่นๆ สิ่งต่างๆ ภายนอกใจ ไม่ไปแสวงหาความสุขจากการมีคู่ครอง มีสามี มีภรรยา มีสมบัติข้าวของเงินทอง มีตำแหน่งหน้าที่ มียศถาบรรดาศักดิ์ สิ่งเหล่านี้ถึงแม้จะเป็นความสุข แต่ก็เป็นความสุขที่มีความทุกข์ซ่อนอยู่ มีความทุกข์เป็นเงาตามตัว ได้อะไรมาแล้วก็ไม่มีความมั่นใจว่าจะอยู่กับเราไปตลอดหรือไม่ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างนั้นอยู่ภายใต้กฎของความไม่เที่ยงแท้แน่นอน มีมาได้ ก็มีไปได้ แล้วเมื่อไปแล้วก็จะทำให้เราต้องเสียใจ เวลามีเงินมีทองเราก็คือกคึใจกัน พอเงินทองหมดไปก็เศร้าสร้อยหงอยเหงา ไม่มีความสุข เพราะสิ่งเหล่านี้เขาไม่ได้อยู่คงเส้นคงวาอยู่กับเราไปตลอด

พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาด้วยปัญญา จึงทรงสละราชสมบัติ สละภรรยา สละลูก แล้วก็ออกแสวงหาความสุขแบบที่ไม่มีความทุกข์ตามมา เป็นความสุขที่จะอยู่ติดไปกับตนไปตลอดชีวิตไปตลอดอนันตกาล ก็คือความสุขที่เกิดจากการปล่อยวางสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ ไม่หวังพึ่งอะไรในโลกนี้ให้ความสุขกับตน หวังอย่างเดียวก็คือที่สงบสงัดที่ไม่มี

ความวุ่นวาย แล้วก็ใช้สติปัญญาข่มใจให้ระงับความอยากความต้องการต่างๆ เมื่อสามารถระงับดับได้แล้ว ต่อไปก็จะไม่มีความอยากอีกต่อไป เมื่อไม่มีความอยากก็จะไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปแสวงหาอะไรมาให้วุ่นวายใจ ก็จะอยู่ตามลำพังได้ไปตลอด เช่น พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลาย หลังจากที่ท่านได้ปฏิบัติจนสามารถกำจัดความอยาก ความโลภ ความโกรธ ความหลงต่างๆ ที่มีอยู่ในใจให้หมดสิ้นไปได้แล้ว ท่านก็ไม่ได้กลับไปอยู่กับสภาพเดิมอีกต่อไป ไม่เคยคิดอยากจะกลับไปอยู่ในวัง ไม่เคยคิดอยากจะกลับไปอยู่ตามบ้านช่องบ้านเรือนกับลูกภรรยา เพราะมองแล้วเห็นว่ามีแต่ความทุกข์ มีแต่ความวุ่นวาย อยู่กับใครก็ต้องทุกข์กับเขา ถ้ารักเขาก็ต้องเป็นห่วงเป็นกังวลกับเขา ถ้าเกลียดเขาเวลาเจอหน้าเขาทีไรก็มีความทุกข์ขึ้นมาทันที

ดังนั้น เราจึงต้องศึกษาต้องฟังเทศน์ฟังธรรมถ้าเราอยากจะได้พบกับความสุขอีกแบบหนึ่ง ความสุขที่ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น อยู่คนเดียวนี่แหละดีที่สุด เพราะจะได้ไม่ต้องกังวล ถ้าอยู่สองคนก็ต้องกังวลว่าจะอยู่กันไปถึงไหน จะจากกันอย่างไร จะจากกันเมื่อไหร่ แต่ถ้าอยู่คนเดียวก็ไม่มีความกังวลเหล่านี้ แต่โดยธรรมชาติของใจที่มีความโลภความอยากนั้นย่อมอยู่คนเดียวไม่ได้ เราจึงต้องอาศัยปัญญาหรือกุศลนี้

เป็นตัวที่จะมาปราบ และอาศัยบุญเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจิตใจในขณะที่เรากำลังกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ความอยากต่างๆ ถ้าเราไม่มีบุญกุศลก็เหมือนกับทหารที่ออกรบแต่ไม่มีเสบียง ไม่มีอาหารรับประทาน ก็จะไม่มีกำลังที่จะต่อสู้กับข้าศึกศัตรู แต่ถ้าทหารมีเสบียงมีอาหารพร้อมเพรียง ได้รับประทานอาหารเต็มที่ ก็จะมีกำลังวังชาที่จะต่อสู้กับข้าศึกศัตรูได้ ฉันใด **การที่จะกำจัดศัตรูที่สร้างความทุกข์ สร้างความวุ่นวายใจ สร้างความอยากต่างๆ ให้หมดไปได้ ก็ต้องอาศัยบุญคือความสุขใจเป็นเครื่องสนับสนุน**

พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้พวกเราทำทาน ให้เราเสียสละ ให้เราช่วยเหลือผู้อื่น ทำประโยชน์ทำความสุขให้กับผู้อื่นโดยที่ไม่หวังผลตอบแทนจากผู้อื่น แล้วก็ให้เรามีศีล คือไม่เบียดเบียนผู้อื่น เพราะเมื่อเราไม่เบียดเบียนผู้อื่นแล้ว ใจของเราก็จะไม่วุ่นวาย จะไม่ทุกข์ จะไม่หวาดกลัวกับผลที่ตามมา เวลาที่เราทำอะไรกับใครไว้ เราจะรู้สึกไม่สบายใจ เราจะมีความหวาดระแวงว่าเราจะต้องใช้กรรมเมื่อไหร่ ทำผิดศีลแล้วจะทำให้จิตใจวุ่นวาย ไม่มีความสุข การรักษาศีลได้ก็เป็นการให้ความสุขกับใจ ให้ความมั่นใจกับใจ ให้พลังกับจิตใจที่จะเดินหน้าต่อสู้กับความโลภ ความโกรธ ความหลง กับความอยากต่างๆ ของตนได้

นี่คือความสุขหรือบุญมีอยู่ ๒ ระดับ บุญที่เกิดจากการให้ทาน และบุญที่เกิดจากการรักษาศีล ส่วนกุศลหรือความฉลาดนี้ก็เกิดขึ้นด้วยการฟังเทศน์ฟังธรรม แล้วนำเอาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังนั้นไปคิดไปพิจารณาอยู่เรื่อยๆ เช่น วันนี้ได้ยินได้ฟังเรื่องบุญเรื่องกุศลแล้วก็เอาไปคิดต่อ เพราะถ้าเราไม่คิด เดี๋ยวก็จะลืมไป จะจำไม่ได้ เมื่อจำไม่ได้ก็จะไม่ได้ทำ หรือถึงแม้ว่าจำได้แล้ว บางทีก็ยังทำไม่ได้เพราะใจไม่มีกำลัง เช่น เรารู้ว่าเลี้ยงดูพ่อแม่นี้ดีโดยที่ไม่หวังผลตอบแทน ไม่หวังมรดก พ่อแม่จะให้มรดกกับใครเราก็จะยินดีด้วย แต่พอถึงเวลาที่เกิดขึ้นจริงๆ เราก็ทำใจไม่ได้ พอเห็นพ่อแม่ยกสมบัติให้กับคนนั้นคนนี้ ไม่ให้กับเรา เราก็จะรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ คิดว่าพ่อแม่ไม่รักเรา ไม่เห็นความดีงามของเรา

ถ้าเราอยากจะทำใจได้ เราก็ต้องเจริญสมถภาวนา คือทำจิตใจของเราให้สงบ เพราะถ้าเราทำจิตใจของเราให้สงบแล้ว ใจของเราจะไม่หิวไม่อยากกับอะไร เวลาพ่อแม่จะให้เงินทองกับใครไป เราจะไม่รู้สึกเสียดาย เพราะเราไม่ได้อยากได้เงินทองก้อนนั้นแล้วนั่นเอง เพราะใจของเรามีความสุข มีความอิ่ม มีความพออยู่ในตน

นี่คือการที่จะทำให้กุศลนี้เป็นผลขึ้นมาได้ นอกจากการได้ยินได้ฟัง แล้วนำเอาไปคิดพิจารณาแล้ว เรายังต้องมาภาวนาทำจิตใจ

ให้สงบด้วย เพราะถ้าจิตใจเราไม่สงบ จะมีความโลภ มีความอยาก มีความหลง พอพ่อแม่ยกสมบัติให้กับคนอื่น เราก็จะเสียอกเสียใจ เราจะเกิดความโกรธขึ้นมาได้ แต่ถ้าเราทำจิตใจของเราให้สงบเย็นแล้ว ไม่ว่าใครจะทำอะไร จะไม่มีปัญหากับเราทั้งสิ้น นอกจากการเลี้ยงดูพ่อแม่แล้วก็ไม่หวังผลตอบแทนแล้ว เรื่องอย่างอื่นก็เช่นเดียวกัน สิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายที่เรารู้ว่ายังมีอยู่ในตัวเรา เช่น ความโลภก็ดี ความโกรธก็ดี หรือความยินดีในสิ่งที่ไม่เป็นคุณเป็นประโยชน์ เช่น ยินดีในสุรายาเมา ในการเที่ยวกลางคืน หรือการกระทำผิดศีลต่างๆ เช่น พูดปด หรือประพฤติผิดประเวณี ลักทรัพย์ของผู้อื่น ถึงแม้เรารู้ว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่ถ้าจิตใจของเราไม่มีความสงบ เราจะไม่สามารถหักห้ามจิตใจของเราได้ เวลาเกิดความอยากจะทำสิ่งที่ไม่ดีก็ไม่สามารถหยุดมันได้ แต่ถ้าเราได้ภาวนาทำจิตใจของเราให้สงบแล้ว ถ้าเราอยากจะเลิกบุหรี่ เราก็เลิกได้ เลิกสุรา เราก็เลิกได้ เลิกอะไรก็ได้เลิกได้หมดเลย เพราะใจของเราไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปพึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านั้นอีกแล้ว ใจของเรามีความสุขมีความพออยู่ในใจแล้ว ไม่ต้องการอะไรอีก

นี่คือกุศลที่จะเกิดขึ้นนั้นต้องเป็น ๓ ระดับด้วยกัน เบื้องต้นก็คือเกิดจากการได้ยินได้ฟัง เช่น วันนี้เรามาฟังเทศน์ฟังธรรมกัน เราได้

เรียนรู้ถึงวิธีที่จะสร้างความสุขให้กับตัวเรา วิธีที่จะดับความทุกข์ต่างๆ ให้หมดไป เมื่อเรารู้แล้วเราก็นำเอาไปคิดต่อ ถ้าเราไม่คิดเดี๋ยวเราก็ลืม แล้วเราก็จะกลับไปทำในสิ่งเดิมๆ อีก ชีวิตของเราก็จะไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ก้าวหน้า แต่ถ้าเราเอาสิ่งที่เราได้ยินได้ฟังในวันนี้ เช่น เลี้ยงดูพ่อแม่ โดยไม่หวังผลตอบแทน พ่อแม่จะเอาเงินเอาทองไปให้ใครก็เป็นเรื่องของ พ่อแม่เขา ไม่ใช่เรื่องของเรา หรือเรื่องของการเลิกบุหรี่ เลิกสุรายาเมา เลิกอบายมุขทั้งหลาย ก็เช่นเดียวกัน เรารู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี เราควรจะเลิก แต่เราพยายามเลิก ถ้าใจเราไม่มีความสงบพอก็จะเลิกไม่ได้ แต่ถ้า เรามีความสงบแล้ว พอเรารู้ว่าอะไรไม่ดี เราก็เลิกได้ พอเรารู้ว่าอะไรดี เราก็ทำได้ ถ้าเรายังทำไม่ได้ก็แสดงว่าใจเรายังมีความสงบไม่พอ

ถ้ามีความสงบไม่พอ เราก็ต้องสร้างความสงบให้กับใจ พยายาม ปฏิบัตินั่งสมาธิด้วยวิธีสวดมนต์ไปพลางๆ ก่อนก็ได้ หรือจะกำหนด พุทโธๆ ไปภายในใจก็ได้ หรือจะกำหนดดูลมหายใจเข้าออกไปเรื่อยๆ โดยมีสติควบคุมใจไม่ให้ไปคิดถึงเรื่องอื่น ให้อยู่กับงานที่เรากำหนดให้ ใจทำในขณะนั้น ถ้าสวดมนต์ก็สวดมนต์อย่างเดียว ถ้าพุทโธก็พุทโธ อย่างเดียว ถ้าดูลมหายใจก็ดูลมหายใจอย่างเดียว ถ้าทำไปอย่างนี้ได้ โดยต่อเนื่อง จิตไม่แว๊บไปคิดเรื่องอื่นแล้ว ไม่นานจิตก็จะสงบตัวลง

พอสงบแล้ว ทุกอย่างก็จะหยุด ความโลภก็จะหยุด ความโกรธก็จะหยุด ความหลงก็จะหยุด ความอยากต่างๆ ก็จะหยุด

เมื่อเราสามารถหยุดสิ่งเหล่านี้ได้แล้ว ต่อไปเราจะหยุดทำอะไรที่ไม่ดี เราก็จะหยุดได้ เวลาโกรธ อยากจะหยุดโกรธก็หยุดได้ เวลาโลภอยากจะได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ก็หยุดได้ เพราะเรามีเบรคนั่นเอง เบรคก็คือสมาธินี่เอง นี่แหละเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ในเรื่องของกุศลคือความฉลาด เรารู้ดีรู้ชั่วแล้วแต่เรายังทำไม่ได้เพราะเราไม่มีเบรค เราจึงต้องสร้างเบรคกันขึ้นมา พยายามทำสมาธิให้มาก สวดมนต์ให้มาก มีเวลาว่างแทนที่จะไปเล่นไปดูหนังดูละครซึ่งเป็นเรื่องซ้ำซากแล้วก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร ทำให้จิตใจฟุ้งซ่านไปเปล่าๆ สู้มาทำจิตใจให้สงบด้วยวิธีการสวดมนต์ไปก่อนในเบื้องต้นก็ได้ หรือถ้าเราจะบริกรรมพุทโธไปเลยก็ได้ หรือดูลมหายใจเข้าออกไป ทำไปเรื่อยๆ มีเวลาว่างเมื่อไหร่ขอให้ทำไป ทำมากเท่าไหร่ใจก็จะสงบมากขึ้นเท่านั้น แล้วต่อไปเราจะสามารถระงับยับยั้งใจของเราได้เวลาเกิดความโกรธ เวลาเกิดความโลภ หรือเวลาที่เราอยากจะทำความดีแต่เมื่อก่อนนี้เราทำไม่ได้ เช่น เลี้ยงดูพ่อแม่ของเราโดยไม่หวังผลตอบแทน ต่อไปเราจะทำได้ แล้วเราจะมีความสุข แล้วเราจะเป็นคนที่น่านับถือน่าเคารพ จะเป็นคนที่มีแต่คนยกย่องสรรเสริญ

นี่เป็นสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการบำเพ็ญบุญและกุศลดังที่ท่านทั้งหลายได้มาบำเพ็ญกันในวันนี้ วันนี้ท่านก็ได้บำเพ็ญบุญด้วยการทำบุญถวายทาน ได้รักษาศีล ได้สร้างกุศลด้วยการฟังเทศน์ฟังธรรม แต่ท่านยังต้องนำเอาไปทำต่ออีก ฟังไปแล้วเราต้องนำเอาไปคิดอยู่เรื่อยๆ เพื่อไม่ให้ลืม เมื่อเราคิดอยู่เรื่อยๆ มันอยู่กับใจเรา พอถึงเวลาเราก็จะได้ทำมัน พอถึงเวลาจะต้องเลี้ยงดูพ่อแม่ เราก็จะยินดีที่จะเลี้ยงดูพ่อแม่ แต่ถ้าเรายังทำใจไม่ได้ แสดงว่าความสงบยังไม่พอ เราก็ต้องพยายามสร้างความสงบให้มีมากยิ่งขึ้นไป เมื่อมีความสงบมากขึ้นเท่าไหร่แล้วเราจะทำได้ เราจะเสียสละได้ เราจะตัดได้ ตัดความโลภ ตัดความโกรธ ตัดความหลง ตัดอบายมุขต่างๆ ได้

ทุกสิ่งทุกอย่างนี้อยู่ที่ตัวเราเท่านั้น ไม่มีใครทำแทนเราได้ การกระทำก็อยู่ที่ตัวเรา ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นก็เกิดขึ้นกับตัวเรา สิ่งเหล่านี้ไม่มีใครให้กับเราได้ การที่จะทำให้เราเป็นคนดีนั้น พ่อแม่ทำให้เราไม่ได้ สามีภรรยาทำให้เราไม่ได้ เพื่อนฝูงทำให้เราไม่ได้ พระสงฆ์องค์เจ้า พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ ก็ทำให้เราไม่ได้ มีเราเท่านั้นที่ทำได้ ถ้าเราไม่ทำ เราก็ไม่มีทางที่จะดีได้

จึงขอฝากเรื่องของการมาวัดอย่างสม่ำเสมอ มาสร้างบุญสร้างกุศลนี้ ให้ท่านได้นำไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอกุศลผลบุญที่ท่านได้มาบำเพ็ญกันในวันนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านมีแต่ความสุขความเจริญทั้งในทางโลกและในทางธรรมโดยทั่วหน้ากันเทอญ

๒๐

ธรรมะในศาลา

“บัว ๔ เหล่า”

วันนี้เป็นวันที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจมาวัดเพื่อมาทำความดีให้ถึงพร้อม เพราะมีความเชื่ออย่างแรงกล้าในพระพุทธศาสนา ในพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นสิ่งที่เลิศสิ่งที่ประเสริฐที่สุด มีคุณค่ายิ่งกว่าเพชรนิลจินดาต่างๆ ในโลกนี้

เพชรนิลจินดาที่แท้จริงก็ไม่ใช่เป็นอะไร เป็นเพียงธาตุ เป็นเพียงก้อนหินเท่านั้นเอง เพียงแต่พวกเราไปหลงสมมติกันว่าเป็นของมีค่าขึ้นมา มีราคาขึ้นมา แต่ความจริงแล้วถ้าเกิดเราไปหลงทางอยู่ในป่าอดข้าวสัก ๓-๔ วัน ถ้าเวลาไปเจอเพชรกับไปเจอกล้วย เราจะเลือกเอาอะไร ถ้าเราเอาเพชรก็แสดงว่าเราโง่เพราะกินไม่ได้ ก็มีแต่จะตายลูกเดียว มีเพชรแต่ไม่สามารถที่จะรักษาชีวิตร่างกายของตนเองได้ คนฉลาดก็ต้องเลือกเอากล้วยก่อนเพราะกล้วยมันกินได้ กินแล้วทำให้ร่างกายมีกำลังวังชาสามารถที่จะเดินทางต่อไปได้ จนในที่สุดสามารถพ้นจากป่าจากเขาได้ แต่ถ้าเอาเพชรไปอย่างเดียว ไม่เอากล้วย เดี๋ยวเดินไปไม่กี่ก้าวก็ต้องเป็นลมล้มตายไป ฉันใด **เพชรนิลจินดาในโลกนี้หรือทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทองต่างๆ ในโลกนี้ที่พวกเราหลงว่าเป็นของวิเศษกันนั้น ความจริงก็เป็นเหมือนกับเพชรในป่าที่เราเดินหลงทาง มันไม่มีประโยชน์อะไรกับจิตใจของเรา ไม่เหมือนกับกล้วย ไม่เหมือนกับธรรมะ**

ไม่เหมือนกับพระศาสนา ไม่เหมือนกับพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่เป็นเหมือนกล้วยสำหรับจิตใจ

ถ้าใจได้รับประทานอาหารแล้ว ใจก็จะมีความสุข มีความอิ่มเอิบใจก็จะไม่มีความทุกข์มาเหยียบย่ำทำลาย แต่คนที่มีลาภมีเงินทองมีเพชรนิลจินดามากเป็นแสนล้านก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรกับจิตใจ ไม่ทำให้จิตใจมีความสุขมีความอิ่มเอิบใจ ไม่สามารถทำให้จิตใจไม่ทุกข์กับเรื่องราวต่างๆ ได้ มันต่างกันตรงนี้ ดังนั้น ถ้าเปรียบเทียบแล้วเพชรนิลจินดาในโลกนี้กับธรรมะก็เป็นเหมือนกับเพชรที่เราไปเจอในป่ากับกล้วยที่เราเจอในป่าตอนที่เราเดินหลงทางอดข้าวอยู่ ๓-๔ วัน เราจะเห็นคุณค่าของกล้วยมากกว่าคุณค่าของเพชรทันที ฉันใด ถ้าเรามีความทุกข์รุมเร้าจิตใจจนถึงอยากจะฆ่าตัวตาย แล้วมีคนได้แนะนำสั่งสอนให้เรามีธรรมะขึ้นมาในใจ จนใจของเรานี้สามารถดับความคิดอันไม่ดีนั้นได้ เราก็จะเห็นคุณค่าของธรรมะเป็นอย่างยิ่งเลยว่า **ต่อให้มีเงินทองมากมายก่ายกองเพียงไรก็ตาม เงินทองก็ไม่สามารถที่จะช่วยยับยั้งความทุกข์ความเศร้าโศกเสียใจ ความอยากจะฆ่าตัวตายได้ มีแต่ธรรมะ มีแต่พระพุทธศาสนา มีแต่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เท่านั้นที่สามารถช่วยเราให้หายจากความทุกข์ต่างๆ ได้**

ถ้าไม่มีศาสนาแล้ว ชีวิตของพวกเราก็จะต้องวนเวียนไปกับความทุกข์ไปอยู่เรื่อยๆ ไม่รู้จักจบจักสิ้น ตายจากชาตินี้ไปเกิดใหม่ก็ต้องไปทุกข์ใหม่ ทุกข์มากทุกข์น้อยก็ขึ้นอยู่กับบุญกับกรรมที่ได้ทำมา แต่เรื่องที่จะไม่ทุกข์นั้นไม่มี เพราะการเกิดนี้เป็นเหตุของความทุกข์ เพราะเกิดแล้วต้องมีความแก่ ความเจ็บ ความตาย ด้วยกันทั้งสิ้นไม่ว่าแต่มนุษย์หรือเดรัจฉานเท่านั้น แม้แต่เทพกับพรหมก็ต้องตายเหมือนกัน เป็นพรหมได้ไปสักระยะหนึ่งเป็นหมื่นปีก็ต้องเสื่อมลงมา จากพรหมก็กลายเป็นเทพ จากเทพก็เสื่อมลงมาตามลำดับขั้นของเทพจนมาเป็นมนุษย์ แล้วถ้าเป็นมนุษย์แล้วมาทำบาปทำกรรม ไปเกิดใหม่ก็ต้องไปเป็นเดรัจฉาน เดรัจฉานตายไปแล้ว ใช้กรรมหมดแล้ว ก็กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ใหม่ ก็มาสร้างบุญสร้างกรรมอีก แล้วในขณะที่สร้างบุญสร้างกรรมก็ต้องทุกข์กับเรื่องราวต่างๆ ทุกข์กับคนนั้นทุกข์กับคนนี้ ทุกข์กับสิ่งนั้นทุกข์กับสิ่งนี้ ทุกข์กับร่างกายของตนเองที่ต้องแก่ไปเรื่อยๆ ต้องเจ็บไข้ได้ป่วย แล้วจะต้องตายไปในที่สุด

นี่คือเรื่องของสัตว์โลกทั้งหลายในช่วงที่ไม่มีพระพุทธศาสนาปรากฏขึ้นมาให้เป็นสรณะให้เป็นที่พึ่ง แต่หลังจากที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ บรรลุเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

ขึ้นมาแล้ว ก็เหมือนกับมีหมอมารักษาโรคให้กับสัตว์โลกทั้งหลาย โรคของสัตว์โลกก็คือความทุกข์นี่เอง พระพุทธเจ้าทรงรู้จักวิธีรักษา เพราะทรงรักษาพระทัยของพระองค์จนสะอาดบริสุทธิ์ กำจัดความทุกข์ทั้งหมดได้อย่างสิ้นเชิง ไม่ต้องไปเกิดอีกต่อไป

เมื่อพระองค์ทรงรู้แล้วก็นำมาเผยแผ่สั่งสอนให้กับผู้อื่น พอผู้อื่นได้ยินได้ฟังก็เกิดศรัทธาน้อมนำเอาไปปฏิบัติ ก็ปรากฏเป็นพระสาวก พระอรหันตสาวกขึ้นมาเป็นจำนวนมากมายก่ายกอง มีจิตใจสะอาดบริสุทธิ์ พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด พ้นจากความทุกข์ทั้งหลายได้ ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้าเพียงองค์เดียวมาสั่งสอนแล้ว สัตว์โลกทั้งหมดก็จะไม่มีทางที่จะรู้จักวิธีที่จะกำจัดความทุกข์ให้หมดไปจากจิตจากใจของตนได้เลย ต้องมีพระพุทธเจ้าเป็นองค์แรก

เมื่อมีพระพุทธเจ้าแล้วก็ต้องมีพระธรรมคำสอน ตรัสรู้แล้วก็ต้องประกาศสอน ถ้าตรัสรู้แล้วไม่สอนใคร ปิดปากเงียบ ก็จะเป็นพระปัจเจก-พระพุทธเจ้า เป็นพระพุทธเจ้าแต่ไม่สอนผู้อื่น ที่ไม่สอนก็เพราะเห็นว่าคนไม่อยากจะฟัง คนไม่สนใจ สอนไปก็เหมือนกับเทน้ำใส่หลังสุนัข เคยเห็นเวลาที่เราเทน้ำใส่หลังสุนัขไหมว่าเป็นอย่างไร เทไปเท่าไหร่มันก็สะบัดทิ้งหมด ฉันใด สั่งสอนธรรมะให้กับคนที่เขาไม่ยินดี ไม่ศรัทธา

ไม่เชื่อแล้ว สอนไปก็ไร้ประโยชน์ พระพุทธเจ้าบางองค์จึงกลายเป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้าไป คือไม่ทรงประกาศพระศาสนา ไม่มีพระธรรมคำสอน เพราะอยู่ในยุคของสัตว์โลกที่มีหัวใจมืดบอด สัตว์โลกมีแต่กิเลสครอบงำจิตใจอยู่ตลอดเวลา เห็นแต่ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข เห็นแต่สมบัติข้าวของเงินทองว่าเป็นสิ่งที่ประเสริฐเลิศโลก

ถ้ามาสอนให้ทำบุญให้เสียสละให้รักษาศีลแล้ว กลับหัวเราะเยาะหาว่าเป็นคนเชย เป็นคนล้าสมัย เป็นคนงมงาย เป็นคนเชื่อสิ่งที่ไม่มี เช่น นรกสวรรค์ มรรคผลนิพพาน เวียนว่ายตายเกิด เหล่านี้พวกที่มีความมืดบอดครอบงำจิตใจเขาจะไม่เชื่อ เขาเชื่อว่าเขาเกิดมาแล้วมีครั้งเดียวเท่านั้น มีชีวิตนี้ชีวิตเดียว ตายไปแล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็จบ เพราะฉะนั้น ขณะที่มีชีวิตอยู่ต้องรีบตักตวงเอาความสุขให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ความสุขที่เขาเห็นก็มีความสุขที่ได้จากลาภ ยศ สรรเสริญ จากการได้เสพรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ต่างๆ เท่านั้น เขาเห็นเพียงเท่านี้ เขาจึงไม่สนใจเรื่องการรักษาศีล เรื่องการทำบุญให้ทาน ทำไปทำไม ทำไปมีแต่ขาดทุน มีแต่หมดเนื้อหมดตัว รักษาศีลก็สู้คนอื่นเขาไม่ได้ คนอื่นเขาทำมาหากิน เขาจะยิงนกตกปลา เขาจะไปโกหกหลอกลวงใคร เขาก็ทำได้ ถ้าเรามารักษาศีลแล้วเมื่อไหร่เราจะรวย

กับเขาสักที นี่เป็นความคิดของใจที่มีความมืดบอด มีโมหะ มีความหลงครอบงำจิตใจ จนไม่สามารถที่จะมีแสงสว่างแห่งธรรมเล็ดลอดเข้าไปได้เลย พระพุทธเจ้าที่ตรัสรู้แล้วถ้าเจอคนแบบนี้ ถ้าเจอยุคสมัยแบบนี้ก็ไม่สอนดีกว่า สอนไปก็จะถูกเขาขับไล่ไสส่ง ถูกเขาหาว่าเป็นคนบ้า จึงเป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้าไป

พระพุทธเจ้าของเราองค์นี้ก็คล้ายๆ กัน ตอนต้นตอนที่ได้ตรัสรู้ใหม่ๆ ก็มีความรู้สึกว่าท้อแท้ เห็นคนเขามีความสนใจแต่เรื่องลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ถ้าไปสอนเขาจะฟังหรือ เขาจะเชื่อหรือ เขาอยากจะปฏิบัติตามหรือ ถึงทำให้ไม่อยากจะสั่งสอน แต่ยังไม่ได้ปลงพระทัยทันทีในตอนนั้น พอดีโชคดีของสัตว์โลกอย่างพวกเราที่มีท้าวมหาพรหมได้มาอาราธนาขอความเมตตากรุณาจากพระพุทธเจ้าให้ได้โปรดสงเคราะห์สัตว์โลก เพราะสัตว์โลกนั้นมีไม่เหมือนกัน คนดีก็มี คนเลวก็มี คนกลางๆ ก็มี คนที่ยินดีจะรับพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าก็มี คนที่ไม่ยินดีก็มี ขอให้ได้โปรดแยกแยะแล้วโปรดเฉพาะพวกที่เขายินดีก็แล้วกัน

หลังจากที่ได้ทรงพิจารณาวิเคราะห์อยู่ก็ทรงจำแนกสัตว์โลกไว้เป็น ๔ พวกด้วยกัน เปรียบเหมือน**บัว ๔ เหล่า** บัว ๔ เหล่านี้ก็มีการเจริญ มีการพัฒนาที่ต่างกัน

บัวเหล่าที่ ๑ นี้เป็นพวกที่อยู่เหนือน้ำแล้ว โผล่ขึ้นมาเหนือน้ำ รอให้ได้แสงพระอาทิตย์ก็จะบานออกมา นี่ก็เปรียบเหมือนกับพวกคนดี คนฉลาด คนที่เชื่อบุญเชื่อกรรม เชื่อนรกเชื่อสวรรค์ คนพวกนี้ถ้าได้สั่งสอนเขาแล้วเขาก็จะสามารถรับไปปฏิบัติได้ทันที สามารถบรรลุผลได้ทันทีอย่างรวดเร็ว เพราะพวกนี้ได้สะสมบุญบารมีมามาก เพียงแต่ขาดคนที่จะชี้แนะทางให้เท่านั้นเอง นี่เป็นพวกบัวเหล่าที่ ๑ พวกที่พ้นน้ำแล้ว พอได้รับแสงสว่างของพระอาทิตย์ก็จะบานขึ้นมา ใจของคนพวกนี้พอได้แสงสว่างแห่งธรรม คือพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าก็จะบรรลุธรรมขึ้นมา เช่น ตอนที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นการประกาศพระศาสนาเป็นครั้งแรกให้กับพระปัญจวัคคีย์ พอแสดงจบเท่านั้นก็มีหนึ่งในพระปัญจวัคคีย์คือ พระอัญญาโกณฑัญญะ ก็ปรากฏมีดวงตาเห็นธรรมขึ้นมา บรรลุเป็นพระโสดาบัน พระอริยะขั้นแรก ขั้นที่หนึ่ง

พระอริยะมีทั้งหมด ๔ ขั้นด้วยกัน ขั้นที่ ๑ นี้ก็เป็นขั้นที่เรียกว่า พระโสดาบัน เป็นผู้ที่จะไม่ต้องเกิดมากไปกว่า ๗ ชาติ และไม่ต้องไปเกิดในอบายอีกต่อไป จะเกิดเป็นมนุษย์เป็นเทพและจะปฏิบัติธรรมจนบรรลุเป็นพระอรหันต์ภายใน ๗ ชาติเป็นอย่างช้า นี่คือผลที่ปรากฏขึ้นทันทีทันใด ไม่จำเป็นจะต้องรอภพหน้าชาติหน้า ขอให้มีบุญบารมีสะสมไว้

เพียงพอ ขอให้เป็นเหมือนกับบัวที่อยู่เหนือน้ำแล้วเท่านั้น พอได้รับแสงสว่างแห่งธรรมก็จะเข้าใจทันที จะสามารถปฏิบัติตามได้ทันที และจะสามารถบรรลุธรรมได้ทันที นี่คือพวกบัวเหล่าที่ ๑

พวกที่ ๒ นี้เป็นพวกที่ยังอยู่ใต้น้ำอยู่ เกือบจะโผล่แล้วแต่ยังไม่โผล่ ต้องรออีกวันสองวันถึงจะโผล่ขึ้นมา พวกนี้ก็เป็นพวกที่ได้สะสมบุญบารมีมาพอสมควร แต่ไม่มากเท่ากับพวกที่ ๑ ต้องสะสมบุญบารมีต่อไปอีก ถ้าได้แสงสว่างแห่งธรรมก็ต้องรอก็ต้องฟังบ่อยๆ ต้องศึกษาบ่อยๆ และต้องปฏิบัติให้มาก แต่ก็ไม่นาน คงไม่เกิน ๗ ปีถ้าตั้งใจปฏิบัติจริงๆ ก็จะสามารถบรรลุธรรมได้ นี่เป็นพวกที่ ๒

ส่วน**พวกที่ ๓ นี้เป็นพวกที่อยู่กึ่งกลางน้ำ ไม่ได้อยู่ติดดิน แต่ก็ไม่ได้อยู่ถึงผิวน้ำ อยู่ตรงกลาง พวกนี้ก็ต้องใช้เวลามากกว่าอีก ๒ พวก ก็เหมือนกับคนที่ได้บำเพ็ญบุญบารมีมาแต่ทำแบบขาดๆ เกินๆ ทำตามอารมณ์วันไหนอยากจะทำก็ทำ** เช่น วันเกิดก็ทำสักที ปีใหม่ก็ทำสักครั้ง วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา ก็ทำสักครั้ง **อย่างพวกนี้ก็ช้าหน่อย ก็ต้องใช้เวลาหน่อย แต่ก็ไม่สุดวิสัย แต่คงจะไม่ได้บรรลุธรรมในชาตินี้ อย่างน้อยก็ได้มีอุปนิสัยติดตัวไปที่จะมีความเชื่อมั่นต่อการทำบุญให้ทาน ต่อการรักษาศีล และต่อการปฏิบัติธรรม** และไม่นานเกินไปเมื่อไปเกิด

ในภพหน้าชาติหน้า ถ้าได้ไปเจอพระธรรมคำสอน ก็จะสามารถที่จะรับไปปฏิบัติต่อได้ทันที และก็จะบรรลุเป็นพระอรหันต์ได้ในที่สุด

นี่คือ ๓ พวกที่มีบุญวาสนา มีบารมีพอที่จะรับประโยชน์จากพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้

ส่วน**พวกสุดท้ายนี้เป็นเหมือนกับบัวที่ยังอยู่ติดกับก้นบ่ออยู่ พวกนี้ท่านบอกว่าไม่มีโอกาสที่จะเจริญเติบโตได้ เพราะจะกลายเป็นอาหารของปูของปลาไปเสียก่อน พวกนี้ก็เป็นเหมือนกับพวกที่ฟังเทศน์ฟังธรรมแล้วไม่เชื่อ คิดว่าเป็นของโกหกหลอกลวง ไม่เชื่อเรื่องนรกเรื่องสวรรค์ ไม่เชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ไม่เชื่อเรื่องกรรม ไม่เชื่อว่าการปฏิบัติตามพระศาสนาตามพระธรรมคำสอนจะทำให้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้** พวกนี้จะสลัดทิ้งทันทีเหมือนกับสุนัขเวลาที่เราเทน้ำใส่หลังสุนัข มันจะสะบัดทิ้งไปหมดเลย ฉันใดก็ฉันนั้น **พวกนี้พระพุทธเจ้าก็จะไม่ทรงสั่งสอน เพราะสั่งสอนไปก็เสียเวลาไปเปล่าๆ ปล่อยให้เขาอยู่ไปตามยถากรรมของเขา** ให้เขาอยู่กับลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ของเขา เขาอยากจะเป็นนายก อยากจะเป็น ส.ส. อยากจะเป็นรัฐมนตรี อยากจะเป็นอะไรก็ปล่อยเขาไป ไม่ไปเทศน์ในสภา ไม่ไปเทศน์ในสำนักนายกรัฐมนตรี ให้เสียเวลาเปล่าๆ

นี่คือการแยกแยะของพระพุทธเจ้าว่าสัตว์โลกนั้นมีอยู่ ๔ ชนิดด้วยกัน เปรียบเหมือนบัว ๔ เหล่า แล้วหลังจากนั้นก็ทรงมุ่งไปสู่บัวเหล่าที่ ๑ เพราะในสมัยนั้นมีเยอะ พวกที่เป็นนักบวชทั้งหลาย พวกนี้เขาได้สะสมบุญบารมีมาถึงขั้นสุดท้ายแล้ว คือทาน เขาก็ทำหมดแล้ว เขามีทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทอง เขาก็สละหมด ลูกเมียก็สละหมด ออกบวชอยู่แบบฤาษีชีไพร อยู่แบบนักบวช แล้วก็บำเพ็ญรักษาศีล บำเพ็ญตบะ คือภาวนาทำจิตใจให้สงบให้นิ่งให้เป็นฌาน พวกนี้เขาทำกันได้แล้ว แต่สิ่งที่เขาทำไม่ได้ทำไม่เป็นก็คือการเจริญปัญญา การเจริญวิปัสสนา ให้เห็นจริงตามความเป็นจริงของสิ่งต่างๆ ว่าเป็นอย่างไร อย่างนี้ไม่มีใครเห็นได้ มีพระพุทธเจ้าเพียงองค์เดียวที่ทรงเห็นว่าสภาวธรรมทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นวัตถุข้าวของต่างๆ ก็ดี หรือบุคคลต่างๆ ก็ดี ล้วนเป็นไตรลักษณ์ทั้งสิ้น เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

อนิจจัง ก็คือไม่เที่ยง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการเกิด มีการดับ

ทุกข์ ก็คือเป็นสิ่งที่ไม่ให้ความสุข แต่ถ้าไปยุ่งไปเกี่ยวข้องแล้วจะให้ความทุกข์กับใจดวงนั้นทันที เช่น เราทุกข์กับลูก ทุกข์กับสามี ทุกข์กับภรรยา ทุกข์กับสิ่งนั้นทุกข์กับสิ่งนี้ เพราะเราไปเกี่ยวข้องกับเขา เราไป

หลงยึดติดกับเขา ถ้าเราไม่ไปยึดไปติดไปเกี่ยวข้องกับเขาแล้ว เขาก็จะไม่ให้ความทุกข์กับเรา แต่เราไม่เห็นกัน เราไม่รู้กัน เราก็เลยหลงเพราะคิดว่ามีแล้วจะมีความสุขนั่นเอง มีแฟนแล้วจะมีความสุข พอมีแล้วถึงจะรู้ว่ากลายเป็นกระสอบทรายไปโดยไม่ได้สมัครใจ นี่มันเป็นไปโดยที่ไม่คิดเพราะความหลงพาไป ไม่มีใครเห็นนอกจากพระพุทธเจ้า

และข้อสุดท้ายก็คือ **อนัตตา คือการไม่มีตัวตน** นี่คือสิ่งที่ไม่มีใครรู้ใครเห็นได้เลยนอกจากพระพุทธเจ้าเพียงองค์เดียว พวกฤาษีชีไพรหรืออย่างพวกเรานี้ยังพอเห็นได้ความไม่เที่ยง เราเห็นว่าเกิดแล้วมีแก่ มีเจ็บมีตาย ความทุกข์เราก็พอเห็นบ้างเป็นบางครั้งบางคราว แต่เรื่องตัวตนนี้ไม่มีทางที่จะเห็นได้เลยว่าไม่มีตัวตน เราจะเห็นว่าตัวเราของเราอยู่ตลอดเวลา ร่างกายนี้ตัวเราของเรา สมบัติข้าวของเงินทองต่างๆ เป็นของเราหมด แต่ความจริงมันไม่ได้เป็นเลย สมบัติต่างๆ ที่เรามีอยู่ทุกวันนี้มันมีอยู่ในโลกนี้มาก่อนเราเกิดแล้ว เราตายไปเราก็เอาติดตัวไปไม่ได้แม้แต่ชิ้นเดียว แล้วมันจะเป็นสมบัติของเราได้อย่างไร มันเป็นสมบัติคู่กับโลกนี้อยู่กับโลกนี้มา เพียงแต่เรามาอาศัยโลกนี้อยู่แล้วก็หลงไปยึดไปติดว่าเป็นเราเป็นของเราเท่านั้น พอเวลาที่จะต้องจากมันไปหรือสูญเสียมันไปก็ร้องห่มร้องไห้ เศร้าโศกเสียใจ ทุกข์อย่างสาหัสเพราะความหลง

นี่คือสิ่งที่สัตว์โลกทั้งหลายไม่สามารถมองเห็น คืออนัตตา ไม่มีตัวตน และอนิจจัง ทุกขัง ถึงแม้จะเห็น ก็เห็นเป็นครั้งเป็นคราว ไม่พอที่จะไปสกัดกั้นความหลงได้ พออยากจะได้อะไรก็ไม่เห็นแล้วว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ อยากจะได้ก็ต้องหามาให้ได้ พอได้มาแล้วถึงจะรู้ภายหลังว่า อ๋อ มันไม่เที่ยง มันเป็นทุกข์ แต่ตอนนั้นก็สายไปเสียแล้ว มันทุกข์แล้ว แต่พระพุทธเจ้าจะทรงรู้ทรงเห็นตลอดเวลาว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ทั้งสิ้น

พอเอามาสอนพวกที่เขามีทาน มีศีล มีสมาธิแล้ว พอเขาฟังเพียงหนเดียวเขาก็เข้าใจ เขาก็บรรลุเป็นพระอริยเจ้าได้ทันที เช่น พระอัญญาโกณฑัญญะและพระรูปอื่นๆ ภายในเวลาเพียง ๗ เดือนเท่านั้นเอง ตั้งแต่ที่พระพุทธเจ้าประกาศพระศาสนาเป็นครั้งแรกในวันเพ็ญเดือน ๘ ในวันอาสาฬหบูชา มาจนถึงวันเพ็ญเดือน ๓ เจ็ดเดือนต่อมา ที่เรียกว่าวันมาฆบูชานั้น ปรากฏมีพระอรหันต์อย่างน้อยก็ ๑,๒๕๐ รูป ได้มารวมตัวกันเฝ้าพระพุทธเจ้าโดยที่ไม่ได้นัดหมายกันมาก่อน เพราะพระอรหันต์เหล่านี้ท่านอยู่กันคนละทิศคนละทางกัน แต่วันนั้นจิตใจของท่านมีความปรารถนาที่อยากจะมากราบมาฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า จึงเดินทางมาต่างสารทิศกันแล้วก็มาเจอกัน จึงทำให้รู้ว่าอย่างน้อยมี

พระอรหันต์ปรากฏขึ้นมาในโลกแล้ว ๑,๒๕๐ รูป เพียงในเวลา ๗ เดือนเท่านั้นเอง

ก่อนหน้าที่พระพุทธเจ้าจะประกาศพระธรรมคำสอนนี้ ไม่มีพระอรหันตสาวกแม้แต่เพียงรูปเดียวมาเป็นกัปเป็นกัลป์ เพราะไม่มีใครสอนนั่นเอง ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้ามาปรากฏแล้ว ไม่มีใครที่จะรู้เห็นได้ด้วยตนเอง ถ้ารู้เห็นได้ด้วยตนเองก็ต้องเป็นพระพุทธเจ้าเท่านั้นที่มีปัญญาบารมีมากพอที่จะสามารถวิเคราะห์เห็นได้

นี่คือความประเสริฐของพระพุทธเจ้า ของพระธรรมคำสอน และของพระอรหันตสาวก ที่ทำหน้าที่แทนพระพุทธเจ้าต่อหลังจากที่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ก็มีพระอรหันตสาวกแต่ละรูปมาทำหน้าที่สั่งสอนเผยแผ่ธรรมะให้กับผู้ที่สนใจอีกต่อหนึ่ง แล้วก็มีผู้ที่สนใจนี้รับไปศึกษา ไปปฏิบัติ และบรรลุเป็นพระอรหันต์ไปตามลำดับมาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบันนี้ พระพุทธศาสนาจึงยังไม่ร้างหายไปจากโลกนี้เพราะยังมีผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบอยู่ ดังในพระบาลีที่ตรัสไว้ว่า **"ตราบใดที่ยังมีพระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบอยู่ พระอรหันต์จะไม่ว่างจากโลกนี้"** นี่คือคำรับรองของพระพุทธเจ้า อยู่ที่การปฏิบัติ ไม่ได้อยู่ที่อย่างอื่น เชื่ออย่างเดียวไม่พอ ฟังอย่างเดียวไม่พอ เชื่อแล้วฟังแล้วต้อง

นำเอาไปปฏิบัติด้วย ต้องทำบุญทำทาน ต้องเสียสละ อย่าไปหวงสมบัติข้าวของเงินทองที่เป็นสมบัติชั่วคราว ไม่ได้เป็นสมบัติที่แท้จริงของเรา ให้เอาสมบัติข้าวของเงินทองนี้มาแลกเอาสมบัติที่แท้จริง คือบุญและกุศลที่จะติดไปกับใจของเรา ที่จะทำให้ใจของเรามีความสุข มีความอิ่มเอิบใจ ทำให้จิตใจของเราหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ต้องอยู่ที่บุญและกุศล และต้องเริ่มด้วยการเสียสละ ทำบุญให้ทานอยู่อย่างสม่ำเสมอ เก็บไว้พอมีพอกินพอแล้ว

คนที่ตายไปแล้วไม่มีสมบัติเหลืออยู่เลย นี่แหละเป็นคนฉลาด เป็นคนเก่ง เป็นคนที่ใช้ประโยชน์กับเงินทองของตนเองได้อย่างเต็มที่ ไม่ทิ้งให้กลายเป็นสมบัติของคนอื่นไปให้เขาถลุงเล่นกัน สมบัติที่อุตส่าห์หามาแทบเป็นแทบตาย พอตายไปลูกหลานก็เอาไปกินเหล้าเมายา เอาไปเล่นการพนัน เอาไปเที่ยวกันอย่างสนุกสนาน แล้วก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรกับลูกหลานเลยกลับเป็นโทษเสียอีก สู้เอามาทำบุญดีกว่า เก็บไว้พอให้เขามีกินมีใช้ก็พอแล้ว ส่วนที่เหลือนี้เอาไปทำบุญให้หมด เวลาตายไปอย่าให้มีมรดกตกทอด ให้มีก็คือให้เขามีนิสัยที่ชอบทำบุญทำทาน รักษาศีล ปฏิบัติธรรม เป็นมรดกตกทอดให้กับเขา ด้วยการพาเขามาวัดอยู่เนืองๆ ชวนเขามาวัดอยู่เรื่อยๆ แล้วต่อไปก็จะติดเป็นนิสัยไป

กับเขา แล้วเขาจะมีที่พึ่ง เขาจะมีทรัพย์ภายในที่มีความวิเศษกว่าทรัพย์ภายนอก ให้อะไรกับเขาไม่ดีเท่ากับให้ทรัพย์ภายใน

ทรัพย์ภายนอก ถ้าเขาไม่ฉลาดก็เอามาทำลายตัวเขาเองได้ เป็นโทษกับตัวเขาเองได้ แต่ทรัพย์ภายในนี้จะไม่เป็นโทษกับจิตใจของเขาเลย จะเป็นคุณเป็นประโยชน์อย่างเดียว เพราะเป็นความฉลาดนั่นเอง เป็นปัญญา ทำให้เขาเห็นผิดเห็นถูก เห็นดีเห็นชั่ว เห็นบาปบุญคุณโทษ เห็นนรก เห็นสวรรค์ เห็นว่าชีวิตนี้ต้องทำบุญอย่างเดียวเท่านั้น

นี่คือเรื่องของการเชื่อแล้วนำไปปฏิบัติ ทำบุญให้ทานแล้วก็รักษาศีลให้ดี แล้วก็ภาวนา ไหว้พระสวดมนต์ ทำจิตใจให้สงบ หรือบริกรรมพุทโธๆ หรือกำหนดดูลมหายใจเข้าออก พอออกจากสมาธิมาก็เจริญปัญญา มองอะไรก็บอกว่าไม่เที่ยงทั้งนั้น ไม่มีอะไรไม่เที่ยง ไม่มีอะไรไม่ทุกข์ ไม่มีอะไรเป็นตัวตนจับได้ ทุกอย่างเป็นอย่างนี้ทั้งนั้น ขอให้คิดอย่างนี้อยู่เรื่อยๆ แล้วมันจะปล่อยวาง มันจะไม่ยึดไม่ติด มันจะไม่กังวล มันจะไม่ห่วง อะไรจะเป็นอะไรก็รู้อยู่แล้วว่ามันต้องเป็น ไม่มีอะไรเที่ยง เกิดแล้วต้องดับทั้งนั้น ถ้าไปยึดไปติดก็จะทุกข์กับมัน ถ้าปล่อยวางแล้ว เวลามันดับก็ไม่ทุกข์ เวลามันมาก็ไม่ดีใจ จะรู้สึกเฉยๆ นี่คือปัญญา นี่คือสิ่งที่เราจะต้องปฏิบัติจนกว่าเราจะกลายเป็นบัวที่พ้นน้ำแล้ว แล้วรอรับ

แสงสว่างแห่งธรรม แสงพระอาทิตย์ ภายในชั่วขณะเดียวก็จะบรรลุได้ทันที

จึงขอฝากเรื่องของการมาวัดเพื่อมาบำเพ็ญบุญบารมีตามศรัทธาความเชื่อของท่านนี้ ขอให้ท่านได้นำไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป

การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัยมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงปกป้องคุ้มครองรักษาให้ท่านทั้งหลายแคล้วคลาดปลอดภัยจากทุกข์ภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวงโดยทั่วหน้ากันเทอญ

ประวัติวัดญาณสังวรารามฯ

วัดญาณสังวรารามฯ เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร สร้างขึ้นเมื่อปี ๒๕๑๘ โดยนายแพทย์ขจรและคุณหญิงนิธิวดี อันตระการ พร้อมด้วยบุตรธิดา มีจิตศรัทธาบริจาคที่ดินจำนวน ๑๐๐ ไร่ ๑ งาน ๘๒ ตารางวา แด่สมเด็จพระญาณสังวรฯ อดีตเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร (ทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๘ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๒-๒๕๕๖) เพื่อสร้างวัดในพระพุทธศาสนา และปรารภให้มีนามตามทินนามสมณศักดิ์ของสมเด็จฯ วัดนี้จึงมีชื่อว่าวัดญาณสังวราราม

ระยะแรกวัดนี้มีฐานะเป็นสำนักสงฆ์และได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓ ยกฐานะขึ้นเป็นวัด และรับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ รับไว้เป็นวัดในพระบรมราชูปถัมภ์ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกวัดญาณสังวราราม เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ปัจจุบันอาณาเขตของวัดมีพื้นที่ ๓๖๖ ไร่ ๒ งาน ๑๑ ตารางวา นอกจากนั้นยังมีเนื้อที่ในเขตโครงการ

พระราชดำริ ประมาณ ๒,๕๐๐ ไร่เศษที่ติดต่อกับอาณาเขตวัดญาณ-สังวรารามฯ อาจถือเป็นวัดประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องจากคณะผู้สร้างวัดได้พร้อมใจกันสร้างขึ้นเพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ

ผู้ศรัทธาสนใจสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมและจองที่พักได้ที่วัดญาณสังวรารามฯ ต.ห้วยใหญ่ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี โทร. (๐๓๘) ๓๔๓๖๑๔, (๐๓๘) ๓๔๓๖๑๕

ตารางเวลา
พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต

เวลา ๐๕.๔๕-๐๖.๔๐ น. (โดยประมาณ) เดินบิณฑบาตพร้อมคณะสงฆ์ วัดญาณฯ บริเวณบ้านอำเภอ

แผนที่เส้นทางเดิน

A. จุดเริ่มเดิน
(พิกัด : 12.813922,100.916639)

เส้นสีน้ำเงินคือเส้นทางเดินบิณฑบาต

B. จุดสิ้นสุดการเดิน
(พิกัด : 12.821044,100.916247)

พระอาจารย์สุชาติ และพระสงฆ์วัดญาณฯ
เริ่มเดินบิณฑบาต ประมาณ 6 โมงเช้า
หากมาไม่ทันที่จุดเริ่มเดิน
สามารถรอใส่บาตรได้ตลอดเส้นทาง
ตามเส้นสีน้ำเงิน
ระยะเวลาในการเดิน
06.00 - 06.40 น. โดยประมาณ

เวลา ๐๘.๐๐-๑๐.๐๐ น. ฉันเช้า ณ ศาลาฉัน วัดญาณสังวราราม หลังฉันสนทนากับญาติโยม

เวลา ๑๔.๐๐-๑๖.๐๐ น. แสดงธรรมในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ส่วนวันอื่นจะสนทนาธรรมกับญาติโยม ณ จุลธรรมศาลา เขตปฏิบัติธรรมบนเขา

ทุกวันพระ วันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์

พระอาจารย์สุชาติจะแสดงธรรมประมาณ ๓๐ นาทีก่อนฉัน ณ ศาลาฉัน เวลา ๐๘.๐๐ น. โดยประมาณ

ขอความกรุณางดเข้าพบนอกเวลาตามที่กำหนด

สุภาพสตรีงดใส่กระโปรงหรือกางเกงสั้นบริเวณวัดและเขตปฏิบัติธรรม ยกเว้นแบบสามส่วน เมื่อเข้าพบหรือฟังธรรม

งดรับกิจนิมนต์ในทุกกรณี

สามารถดาวน์โหลดพระธรรมเทศนา
ของท่านพระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต ได้ที่

www.kammatthana.com
www.PhraSuchart.com
www.facebook.com/PhraAjarnSuchart

ISBN: 978-616-7174-86-0
พิมพ์ครั้งที่ ๑: มกราคม ๒๕๕๘
ผู้จัดพิมพ์: คณะศิษยานุศิษย์
พิมพ์ที่: บริษัท ศิลป์สยามบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด
โทรศัพท์ ๐-๒๔๔๔-๓๓๕๑-๘ โทรสาร ๐-๒๔๔๔-๐๐๗๘
E-mail: silpasiamprinting@hotmail.com